

15521/0271yoo

شنبه ۱۴ میزان ۱۳۵۸
۶ اکتوبر ۱۹۷۹

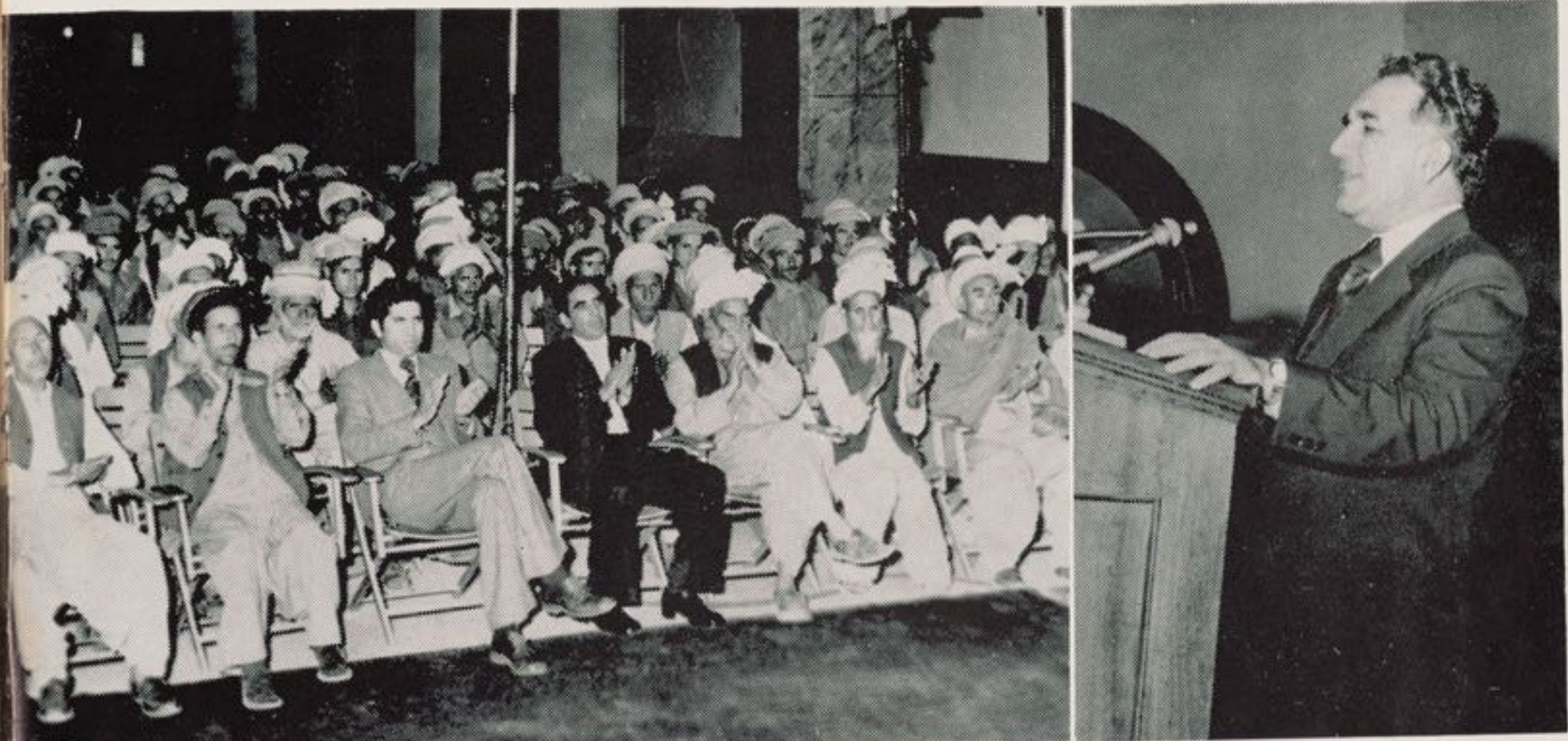
نگاه مختصر بر ابعاد
وما بیت فعالیتها
جاسوس بریتانیا
در افغانستان

Ketabton.com

گفت و شنودی
باشاکردان ممتاز
لیسه عایشه درانی

حفيظ الله امين منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر موفعیکه جمعیت کثیری از بزرگان و اقوام مختلف هموطن مارادرقصر سلامخانه خانه خلق بحضور پذیرفته وایشانرا از بیانات ارزشمند شان مستفید ساختند.

اختصاص وقایع مهم هفته

تحت ریاست رفیق حفيظ الله امين منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان، شورای وزیران روز هشت میزان از ساعت چهارونیم بعداز ظهر تا ساعت ۹ شب در قصر گلخانه خانه خلق جلسا نمود.

در آغاز جلسه حفيظ الله امين اعضاي شورای وزیران رابه وظایف ومسئولیت های شان طبق روحیه جدید که در طرز کار باید تغییر انقلابی وارد گردد متوجه ساخته گشتند: در وزارت خانه ها باید تحرك، تشبث و ابتکار محسوس باشد و کارهای وزارت راوزیر مربوط شخصا همیشه بررسی نماید.

• • •

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر میدهد به مناسبت انتخاب رفیق حفيظ الله امين بحیث منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان تلگرام تبریکه از طرف جلالتماب فیدل کاسترو منشی اول کمیته مرکزی حزب کمونسٹ، رئیس شورای دولتی و حکومت جمهوری کوبا عنوانی ایشان بکابل مواسلت کرده است.

• • •

فیصله پلینوم فوق العاده مورخ ۲۵ سنبله ۱۳۵۸ کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان مبنی بر انتخاب رفیق حفيظ الله امين بحیث منشی عمومی کمیته مرکزی حزب

دموکراتیک خلق افغانستان، رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان وهمچنان پیام خلقی حفيظ الله امين که شام ۲۶ سنبله ۱۳۵۸ از طریق رادیو و تلویزیون خلق افغانستان ایراد فرمودند روز ۹ میزان نیز از طرف خلق شریف و نجیب کشور در مرکز ولایات با تدویر میتسنگ های شاندار مورد تأیید قرار گرفته هر نوع حمایت و پشتیبانی از آن ابراز گردید.

فیصله پلینوم فوق العاده کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان مبنی بر انتخاب حفيظ الله امين بحیث منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر وهمچنان پیام خلقی حفيظ الله امين روز هشت میزان ضمن محافل شاندار در مرکز ولایات کشور تأیید گردیده و از آن پشتیبانی عمیق بعمل آمد.

• • •

حفيظ الله امين منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر ساعت ۹ قبل از ظهر هشت میزان جلالتماب هوانگ منگتا سفیر کبیر جمهوری مردم چین، به ساعت ۹ ونیم قبل از ظهر جلالتماب توشیکا زومیدا سفیر کبیر جاپان مقیم کابل وهمچنان به ساعت یک ونیم بعداز ظهر ان جون گون شارژ دافیر سفارت کبرای جمهوری دموکراتیک خلق کوریا و به ساعت دوی بعداز ظهر ام ای هاویل شارژ دافیر سفارت کبرای برتانیه مقیم کابل رادر خانه خلق برای ملاقات تعارفی بحضور پذیرفتند.

• • •

بدستور حفيظ الله امين منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان

رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان مساجد ومدارس علوم دینی ترمیم، تزئین و رنگ آمیزی می گردد.

• • •

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر میدهد که: از طرف حفيظ الله امين منشی

عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر تلگرام تبریکه به مناسبت روز ملی جمهوری قبرس عنوانی جلالتماب سپروس - کبریانو رئیس جمهور آن کشور به نیکوسیا مخابره گردیده است.

• • •

حفيظ الله امين منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان ساعت دوی بعد از ظهر هفت میزان جمعیت کثیری از بزرگان، موسفیدان ونمایندگان اقوام افریدی، استوری خیل، زخه خیل، ملک دین خیل، عومند، توری و باجوو رادر حالیکه بربک شینواری مبعین وزارت امور سرحدات حاضر بود در قصر سلامخانه خانه خلق بحضور پذیرفتند و خطاب به آنها بیانه عالمانه وارزشمند شانرا ایراد کردند.

• • •

مدیریت اطلاعات وزارت امور خارجه خبر میدهد که به مناسبت انتخاب حفيظ الله امين بحیث منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی ولومری وزیر جمهوری دموکراتیک

افغانستان تلگرام های تبریکه از طرف انوارد گریک سکرتر اول کمیته مرکزی حزب کارگران متحد پولند وهانریک یابلو - نسکی رئیس شورای دولتی خلق پولند عنوانی شان بکابل مواسلت کرده است.

• • •

طبق اطلاع واصله دکتور شاه ولی معاون ولومری وزیر ووزیر امور خارجه اخیرا در نیویارک باوزیر کلتور جمهوری خلق بلغاریا ملاقات نموده وروی موضوعات مورد علاقه مذاکره نمود.

هنگام این ملاقات دکتور سهاک نماینده دایمی جمهوری دموکراتیک افغانستان در موسسه ملل متحد نیز حاضر بود.

• • •

به مناسبت آشنایی با المیتوت علوم اجتماعی حزب دموکراتیک خلق افغانستان در حالیکه یوهنوال دکتور عبدالرشید جلیلی وزیر زراعت واصلاحات ارضی، دیپلوم انجنیر محمد صدیق عالمیار وزیر امور پلانگذاری و عبدالقدوس غوربندی وزیر تجارت حاضر بودند محفلی بعد از ظهر ۹ میزان در ایسه استقلال برگزار گردید.

• • •

ملای زیژتون از یکصدو شصت و پنج بستر به دو صدو پنجاه بستر ارتقا یافته وبعد از ظهر ۹ میزان طی مراسم توسط دکتور صالح محمد زیری وزیر صحت عامه با قطع نوار افتتاح گردید.

مصونیت، قانونیت او عدالت هغه وخت عملی

معنی پیدا کوی چی زموږ هیوادوال تو لیدی

انکشاف ته هم متوجه وی

د انقلابی شورا رئیس اولومری وزیر حفیظ الله امین ملی سوداگرو ته په خطاب کی وو یل ، موږ په گران افغانستان کی دخپلوملی بانگوالو او خپلو ملی سوداگرو د پانگی اچونی تود هر کلی کوو

یوهی سره یی لکه خنګه چی بنایي سمه ارزیا یی کی یده چی زموږ ملی سوداگرو زموږ دویارلو وطنپالو نکو په توگه دکارگرانو ، بزگرانو او نورو زیار ایستو نکو په خنګ کی اغیزمنه برخه اخیستی اواخلي یی .

ستاسی او زموږ دگران هیواد گران افغانستان دنورو وطن پالونکو د خدمتگار په توگه زموږ عراض له علمی ، سیاسی او ټولنیز نظره له مسؤلیت خنګه دک او تل دهر ډول ملی علمی او بین المللی پوښتنو په وړاندی حاضر او چمتودی چه گران افغانستان خپل ملی سوداگر او ملی پانگه وال دخپلو خلکو دویاړلو عناصرو په توگه منلی دی اود

لطفاً پانه واږوی

د افغانستان د خلکو ددمو کراتیک گوند دمر کزی کمیټی د عمومی منشی دانقلابی شورا درئیس او لومړی وزیر حفیظ الله امین دهغی وینا متن چی د هیواد د ملی سوداگرو استازو ته یی په خطاب کی وکړه .

خلکو د درناوی او ویاړ وړ گرځیدلی ده .

د افغانستان د خلکو ددمو کراتیک گوند چی خپله له مینی ډکه غیر یی د خلکو د بچیا نو پرمخ پرانیستی ده زموږ تاسی وطن پالو نکي د افغانستان ملی سوداگر د افغانستان د خلکو ددمو کراتیک گوند پدی توده غیر کی تل دویارلی بو خسی امکان درلودی شی .

د افغانستان د خلکو ددمو کراتیک گوند ویاړی چی په خپلی ویاړلی علمی رښتینی

آبادی د وطن په پر مختک او لوړ تیا کی ویاړلی بر خه اخی زموږ د هیواد په ویاړلو خلکو کی د پیر درناوی خای لری .

گرانو او درندو وطنوالو تاسی د وطن په وړاندی د خلکو په وړاندی او دانقلاب په وړاندی له هغه ویاړلی دریخ سره سم چی په افغانی ټولنه او زموږ په خلکو کی یی لری خپله وطن پالونکی وظیفه سر ته رسوی چی زموږ دگران هیواد د ټولو

د افغانستان ددمو کراتیک جمهوری حکومت د سوداگری دوزیر زموږ دمبارز ملگری عبدالقدوس غور بندی دتودی او دملگر تیا له وینا خنګه دخو ښی په خر گندولو سره په پوره ویاړ سره دخپل گران هیواد افغانستان دکرا نو وطنپالو نکو او رښتینو ملی عناصرو په حضور کی د وطن د ټولو زیار ایستونکو خلکو د خدمتگار په توگه عرا یضی وړاندی کوم .

هغه وخت چی موږ د خلکو په باب غږیږو ویاړو چی د خلکو دمفهوم د علمی خپرنی له نظره او زموږ د ټولنی د اقتصاد ی او ټولنیز تکامل دپراو له نظره هغه وطنپالو نکي چی د ملی سوداگرو په توگه د وطن په

افغانستان دخلکو دمو کرا تیک
گوند اودافغانستان دموکراتیک
جمهوریت دهغوی درناوی
کوی .

گرانو وطنوالو !

لکه څنگه چی مو مخکی
ستاسی په حضور کی عرض
وکړ دافغانستان د خلکو
دمو کراتیک گوند او د
افغانستان دمو کراتیک
جمهوریت له تاسی زپورو
وطنپالو نکو سره اوږه په اوږه
دوطن داساسی دښمنانو په ضد

ټولو مبارزو ، خپلو آرزو گانو
او په خپل سلوک باندی په
صداقت خبر وو نودادی چی
دشریفوخلکو جزء تاسی وطن-
پالونکو ته په ډاگه وایو موږ چی
هرڅه وایو ، رښتیا وایو-
په هغو کی هیڅ ډول تیسر
ایستل غولول چل ول. نشته
موږ به له خپلو متحدینو له
خپلو وروڼو له خپلو ملگرو سره
هیڅکله بی وځایی ونکړو
او هیڅکله به درواغ ونه وایو
هغه ژمنه چی کوو یی له هغی

زموږ ملی سوداگرو زموږ دویارلو وطنپالونکو په توگه
د کارگرانو ، بزگرانو او نورو زیاریستو نکو په
څنگ کی اغیزمنه پرڅه اخیستی او اخلی یی.

د انقلاب داساسی دښمنانو په
ضد، دخلکو داساسی دښمنانو
په ضد مبارزه کوی جنکیری
خپل دښمنان یی را نسکور
کړیدی او له مینځه یی وړی
زموږ دغه دښمنان هغه طفیلی
طبقات قشرونه او عناصر وو
چی له امپریالیزم سره په
لاس یو کولو او په دیکور
ورستو ټولنیزو اساساتو
باندی یی په اتکاء کولو سره
یعنی په فیوډالی اساساتو
یی تکیه درلوده او زموږ
دزیار ایستونکو وینی یی
څښلی او زموږ دملی پانگه
والو او ملی سوداگرو له
ټولو تشبثاتو څخه یی هم
طفیلی گټه اخیسته همدا دی
چی موږ او تاسی ټول دخلکو په یوه
لیکه کی په امپریالیزم پوری
دمربوطو دښمنانو زموږ
دفیوډالی دښمنانو په ضد ولاړیو
جنکیدلی یو جنکیرو او پر مخ
خو .

موږ دخپلو زیار ایستو نکو
مبارزو او ویارلو خلکو په
وړاندی تل په علمی اساساتو
ولاړی وعدی کړیدی دهغه
تاریخی مسئولیت په منلو سره
چی تل پری وفادار پاتی شوی
یو موږ دلپچی دصراحت
وفاداری او صداقت ماهیت لرو
هیڅکله له منافقت څخه ډک
تمایل نلرو او له هرډول منافقت
څخه له ډک سلوک نه ډیره زیاته
کر که لرو موږ په خپلو خلکو
تکیه لرو ، خپل خلک به خپلو

چی هیڅکله به زموږ دهیڅ
یوه وطنپالونکی ملی پانگه وال
او زموږ دملی سوداگرو ژوند
نه یوازی داچی زیان ونه وینی
بلکی پر یماننه او زیاتس
گټی به ترلاسه کړی خو
گرانو وطنوالو له علمی نظره
موږ ژوری خپرنی کړی ییدی
هغه کسان چی دافغانستان د
ټولنیز تکامل په پړاو کی
ستاسی دښمنان وو او دی زموږ
دکارگرانو او بزگرانو دښمنان
وو او دی هغه کسان چی
ستاسی به وړاندی یی په
امپریالیستی سیالی سره
ستاسی له تشبثاتو څخه گټه
وړله زموږ دکارگرانو او بزگرانو
دښمنان هم وو او دی .

موږ او تاسی او زموږ
او ستاسی دوطن ټول زیار-
ایستو نکو دوطنپالو نکو په
توگه دگډو دښمنانو په
وړاندی ولاړ یو .
موږ دخپلو گډو دښمنانو
په خلاف آگاهانه مبارزه کوو
زموږ ددښمنانو دغه تبلیغات
دامپریالیزم درواغ دی دا دهغو
کسانو چل ول دی چی اساساً
دملی پانگه والو او ملی سوداگرو

څخه هیڅکله نه تیریدو .
موږ خپلو خلکو او نوری
ته اعلان وکړ چی موږ له مبارزو
کارگرانو ، زیار ایستو نکو
بزگرانو ، مترقی روشنفکرانو
ملی وطن پالونکو پانگه والو
اوملی وطنپالو سوداگرو سره
یوځای او لاس په لاس دخپل
وطن دآبادی دپاره کار کوو پر مخ
خو او دخپلی هری طبقی
هر قشر او وطن پالو نکو
عناصرو گټی مو په نظر کی
نیولی دی دهغو ملاتړ کوو او
هغه تائید وو او دوطن دآبادی
دپاره ددوی دپریمانو تشبثاتو
او اقداماتو لاره اواروو .

پدی لحاظ تاسو گرانو
وطنوالو ته یو ځل بیا عرض
کوم چی موږ او تاسی ټول
دمسلکونو او خپلو وظیفوله
نظره دیو بل په یووالی سره په یوه
لیکه کی دوطن دآبادی په لاره
کی پر مخ خو کار کوو ، چی
خپل دښمنان له مینځه یوسو
او خپل وطن آباد او سمسور
کړو .

گرانو وطنوالو پدی کی شک
نشته چی موږ په افغانستان کی
داسی ټولنه جوړوو چی هرڅوک
د خپل وس په اندازه د خپل
قدرت او طاقت په اندازه کار
وکړی دخپل زیار او کړاو له
حاصل څخه دخپل رښرو او
تکلیف سره سم گټه واخلی
هغه وخت به پرمخ تللی ، مترقی
آباده او ویارلی ټولنه ولرو

والو ندی ، وطن زموږ او تاسی
ټولو گډ مال دی ، دو وطن
آبادی زموږ او تاسی ټولونه
ستری کیدو نکي رښرو او
او له خلکو سره زیاته مینه
او عشق غواړی ، موږ او تاسی
وظیفه لرو چی دخپل وطن او
خلکو په وړاندی تر زیاتس
اندازی پوری انسانی وظیفی
سرتو ورسوو ، خپل دښمنان
ویژنو او دهغوی په خلاف
مبارزه وکړو .

دافغانستان دخلکو دموکراتیک
گوند دملی سوداگرو او ملی
پانگه والو ددیر ښه خدمتگار په
توگه خپل دښمنان یی دخپلو
گډو دښمنانو په توگه پیرندلی
او دخپلو دښمنانو اودوستانو
ترمنځ یی سره بیلوونکی
کړ ښه ویستلی ده ، دوطنپالو
ملی پانگه والو او ملی
سوداگرو په گډون ټول
وطنپالو نکو ته یی ښودلی ده
چی دسری کرښی یوی خوا ته
زموږ او ستاسی دښمنان او
سری کرښی بلی خوا ته
زموږ او ستاسی دو ستان ولاړ
دی تر څو لاس په لاس او په
گډه وطن آباد نه کړو په هر

موږ په خپلو خلکو تکیه لرو ، خپل خلک په خپلو
ټولو مبارزو ، خپلو آرزو گانو او په خپل سلوک باندی
په صداقت خبروو

یوه باندی جلا جلا دښمنان
گوزارو نه کوی ، دښمنان موږ
جلا جلا کمزوری کوی ، په خپلو
کی سره یو لاس او یو موټی
دی او زموږ په خلاف ولاړ دی ،
نو بیا خو زموږ او ستاسی
ټولو وظیفه ده چی دیوه کلک
سوک په توگه یوځای دښمنان
په خولی گوزار وکړو او دخپل
وطن دآبادی دپاره لستو ښی
را ونغاړو ، وطن په خبرو نه
آبادیږی په شعار نه میسریدی
دوطن آبادی دعمل ملاک
غواړی باید دټو لنی کارگران
او ملی پانگه وال ، دټو لنی
بزگران او ملی سوداگرو ، ملی
پانگه وال او ملی سوداگرو او
کارگران چی له خپل وطن او
خلکو سره زیاته مینه لری
خپل ټول مادی او معنوی جسمی

او اقتصادي امکانات ، پيسی او نوری طبیعی منابع دو وطن دآبادی په لاره کی په گډه په کار واچوی ، پدی تو گه دښمن نشی کولی رښتینی وطن پالونکی سره بیل کړی ، دښمن مایوسه کیري او پری موږ او تاسی ته راپه برخه دی پر مخ خو ، اوپه مطلق ډول خپل وطن آباد وو ، زه خپلو ټولو و وطنپالونکو او ټولو گرانو وطنوالو ته په ټوله نړی کی په مسئولیت سره اعلان کوم چی موږ دکارگری دو لتونو له هغه ټیټ څخه یو چی علماً یو هیدلی یوچی ملی پانگه وال او ملی سوداگر زموږ دوطنپالونکو خلکو جزء دی له گډ صفت پرته ، له ټینک بیوستون پرته له ډله ییز صادقانه کار څخه پرته موږ هیڅ یو نشو کولی دخپلو وطنپالونکو لوږو اړمانونو ته ورسیرو ، نن د افغانستان دموکراتیک جمهوریت دوطن دآبادی دپاره پنځه کلن پلان طرحه کړیدی دافغانستان د اقتصادی او ټولنیزی پر مختیا پنځه کلن پلان زموږ د هیواد پالو ملی پانگو الو او زموږ د هیواد پالو ملی سوداگرو په گټوری ، پراخی او زیاتسې برخی اخیستنې باندی تکیه کړی ، پر مختیایي اقتصادی پنځه کلن پلان عادی سند نه دی قانون دی ، د هیواد قانون دقانون په توگه داطاعت او مراعات

و پرگری ، له هغه څخه سرغړونه له قانون څخه سرغړونه ده دخلکو وطن او انقلاب په مقابل کی جرم دی زموږ پنځه کلن پلان زموږ اقتصادی او پر مختیایي پنځه کلن پلان د وطن په ودانولو کی دملی پانگه والو او ملی سوداگرو برخه نه یوازی مهمه بللی بلکی حتی یی بللی یایی په گټوره توگه ستاسی هیواد پالو نکو دبرخی اخیستنې خطاب کړی دپنځه کلن پلان دارمانونو په ترسره کولو کی ستاسو درول کمښت موږ او تاسو ټولو ته ستر مسئولیت منخته راوړی دا داسی کار نه دی چی دقانون په ضد وی دقانون مخالف

موربه له خپلو متحدينوله خپلو ورونوله خپلو ملگرو سره
هيڅکله بی وفایي ونکړو او هيڅکله به دروغ ونه وایو
هغه ژمنه چی کووی له هغی څخه هيڅکله نه تیریرو

او دوطن او انقلاب دکټومخالف وی ، نو هر څوک چی دا هجوی چی زموږ په ملی پانگه والو او زموږ په ملی سوداگرو گوزارو شی ، وطن ، خلکو او انقلاب ته خیانت دی او هر څوک چی په خاینانه توگه ملی پانگه وال او ملی سوداگر تلقینوی او غواړی چی وتښتی چی دوطن په ودانولو ، دوطن په شرافت او دخپلی پلر نی خاوری په ودانولو کی لږه برخه واخلي هغوی هم خلکو ته خائن ، وطن ته خائن او انقلاب ته خائن دی ، نن ټوله نړی دآزاد دستر انقلاب په باب حیرانی کوی ، نړی په دوو قطبونو ویشله شوی ، یوه خوا ستاسو دفاع کوی او بله خوا ستاسو په ضد ولاړه ده زموږ او ستاسو ټولو ویاړ په دی کی دی هغه کسان چی په ټوله نړی کی دکارگرانو ، بزگرانو ، مترقی روشنفکرانو ، ملی پانگه والو او ملی سوداگرو په مخالف قطب کی ولاړدی او هغه کسان چی دتاریخ ډیر تور چلندی غوره کړی یو له بل سره یی لاس یو کړی زموږ او ستاسو په خلاف ولاړ دی .

هغه کسان چی تاسو ملی پانگه وال ، دخان دښمنان بولی او هغه کسان چی ملی سوداگر دخان دښمنان بولی او په بین المللی امپریالیستی ټولنوکی سره تړلی دی زیاتې هلی ځلی کوی چی په هره ټولنه کی ملی پانگه وال کمزوری کړی .
ملی سوداگر له پښو وغورځوی ، هغوی زموږ او ستاسو دښمنان دی او زموږ او ستاسو په خلاف ولاړدی او هغه کسان چی دمد نیست

خصوصی پانگی چی اچولی کیري په خپله زموږ دملی پانگه والو او په خپله زموږ دملی سوداگرو بهوی ، موږ تاسو ته وعده در کوی ، نه یوازی وعده در کوی په خپله می دزړه له کومی ستاسو په حضور کی ویلی ژ او باور لرم چی ټول ملی پانگه وال او ټول ملی سوداگر په دی موافقه لری چی په خپلو وعدو او په خپلو خبرو باندی مو به سلو کی سل وفاداری ښودلی ده ، عمل مو پری کړی او له دی وروسته به هم په ډله ییزه توگه دخپل ویاړلی گوته او دافغانستان ددمو کراتیک جمهوریت په نمایندگی دخپلو وعدو په مقابل کی تل وفاداری څر گنده کړم چی نه یوازی خپله وعده تکراروم ، نه یوازی دخپلو ملی پانگه والو او ملی سوداگرو دپانگی اچونسی امکانات له مینځه نه وړو بلکی هر ډول داسی مرسته به په خپل ټول توان او وس سره وکړو چی دوطن دآبادی په گټه ستاسی ملی وطنپالونکو سوداگرو او ملی وطنپالونکو والو دپانگی اچولو په خاطر ممکنه وی زه ویاړم چی ټول هغه درواغ چی زموږ دښمنان یی زموږ د انقلاب په باره کی وایی داوبو په سر څک دی زموږ

او پر مخلو نکي ژوند ډیر کونچنی مظهر مخالف دی په ټوله نړی کی دنړی په ټولو هیوادو کی ټول هغه کسان چی دکارگرانو او بزگرانو په لیکه کی ولاړ دی دملی پانگه والو دفاع کوی ، دملی سوداگرو دفاع کوی او له هغوی سره د هیواد پالنې په یوه لیکه کی ولاړ دی او زموږ او ستاسو دفاع کوی او زموږ او ستاسو په پلوی دریدلی دی . نن په نړی کی هر څو مره ملی پانگه وال چی دی زموږ او ستاسو انقلاب ته هر کلسی وایی موږ هیله لرو چی دنورو هغو هیوادو دملی پانگه والو به شان چی کارگری نظا مو نه لری زموږ ملی سوداگر او ملی پانگه وال هم وکولی شی زموږ د هیواد دکور نی تو لید په انکشاف او پر مختیا کی گټوره برخه واخلي او وکولی شی چی دپردیو ډیره لږه استثماراری اغیزه هم له مینځه یو سی .

گر ان افغانستان خپل ملی سوداگر او ملی پانگه وال دخپلو خلکو دویار لو عناصر و په توگه منلی دی

وطنپالونکی او په ټولو نړی کی یی زموږ دوستان په خپلو سترگو وینی زموږ دښمنانو زموږ په خلاف ډول ډول درواغ ویل پیل کړی دی ، داسی چی وایی موږ په افغانستان کی دین له مینځه وړو دوی په تور مخ نړی ته رسوا کیري چی موږ نه یوازی په افغانستان کی ددین آزادی ته پراخه لاره آواره کړیده ، نه یوازی ویاړو چی په افغانستان کی داسلام دپیلو لطفاً پانه واپوی

موږ په گران افغانستان کی دخپلو ملی پانگه والو او خپلو ملی سوداگرو دپانگی اچونی تود هر کلی کوو او له مینې نه په ډک زړه دهغی دپراختیا او انکشاف زمینه برابروو ، خو په افغانستان کی دپهر نیو پانگه والو دپانگی اچونی کلک مخالف یو موږ یی نه پټوو بلکی په ډاگه وایوچی له دی وروسته به امپریالیستان او بهر نی پانگه وال په افغانستان کی یوه پیسه هم پانگه وانه چوی په افغانستان کی ټولی هغه

هغه کسان چې ستاسې په وړاندې یې په امپریالیستي سیالی سره ستاسې له تشبثاتو څخه گټه وپوله زموږ د د کارگرانو او بزگرانو دښمنان هم وو او دی .

د تولیداتو په زیاتوالي کې زموږ هر وطن پالونکی ملي سوداگر وی که ملي پانکه وال کارگر وی او که بزگر او یا روشن فکر یا د دولت کوم بل کار کوونکی هر څوک چې وی او دمصونیت، قانونیت او عدالت په فضا کې زموږ د هیواد تولیداتو ته زیاتنه پاملرنه کوی او خپله برخه زیاته اداء کوی ډیر زیات وطن پالونکی دی نو بیا هم وایم زموږ او تاسې ټولو شعار د تولیداتو له زیاتوالي سره یوځای دی .

د تولیداتو زیاتوالی یوه شپه له نظر څخه نه لویږی.
د تولیداتو له زیاتوالي سره یوځای به مصونیت، قانونیت او عدالت له تولید څخه جلا د افغانستان د تولید په زیاتوالي کې له برخې اخیستو جلا د افغانستان پرمختگ، د افغانستان د انکشاف مصونیت، قانونیت او عدالت شعرا به د هغو استثماري ټولنو د شعرا بڼه ولری چې په هغو کې طفیلیان حکومت کوی .

مصونیت، قانونیت او عدالت هغه وخت عملی معنی پیدا کوی چې زموږ ټول وطن پالونکی دخپل گران هیواد د تولیدي انکشاف ته هم متوجه وی .

تاسې وطن پالونکی او ملي پانکه وال، ملي سوداگر زیات امکانات لری چې په عمل کې خپله وطن پالنه د افغانستان ټولو خلکو ته ثابته کړی خو تاسې ټول وطن پالونکی دغه ترڅه حقیقت ته هم متوجه کیږی هماغه شان چې د وطن په ودانې کې د برخې اخیستو امکان لری او د زیاتو ویاړونو د ترلاسه کولو امکان لری او په عمل کې دخپلې هیواد پالنې په ښودلو کې زیات

سلوک وکړی زموږ د هغو نسی سبب او ستاسې د خد متکارانو د زیاتو مرستو بڼه دلیل بلل کیږی .

موږ او تاسې پوهیږو چې دانقلاب پیل له خان سره ځینی بی بندو باری راوړی ځینی بی اعتنایي احساس شوی کله کله زموږ له ځینو وطنوالو سره اندیښنه پیدا شوه خو ویاړو چې د افغانستان د خلکو دموکراتیک گوند مخکې تردی چې له علاج څخه ووځی هغه ته ملتفت شووی ځیرلی ویی سنجولی او په خپلو انقلابی اقداماتو سره یی د هر ډول فردی دیکتاتورۍ د غیر قانونی سلوک او د دولتی کار کوو نکو د غیر مسئولانه سلوک مخه یی ونیوله او تردی وروسته زموږ له ټولو وطنوالو سره پوره ډاډ او باور شته چې په افغانستان کې به هیڅوک زموږ د وطنوالو د هیڅ یوه وگړی په سر نوشت باندی لو بسی ونکړی .

زموږ هر یو وطنوال به په پوره باور سره زموږ د ملي تولیداتو په زیاتوالي او انکشاف کې اغیزمنه برخه واخلي .
د وطن پالنې معیار د ملي توب معیار، د افغانستان د تولیداتو په پرمختیا کې برخه اخیستل دی .

که چیری زموږ هر یو وطنوال کارگر دی که بزگر روشن فکر دی که ملي پانکه وال یا ملي سوداگر د افغانستان د تولیداتو په انکشاف کې دخپلې برخې اخیستنې د امکاناتو د فیصدی په تناسب په خپلې وطن پالنې باندی ویاړ کولی شی زموږ هر وطن پالونکی چې زیاتی هلی خلی کوی زیات زیار باسی چې گران افغانستان پرمخ ولاړ شی او د هیواد د پرمختگ ډیر بڼه معیار د تولیداتو زیاتوالی دی .

کوو او د وطن د خدمتگارا نو په توگه دخپلو ټولو خلکو او خپلو هغو وطن پالو په ویاړ سره خدمت کوو چې په عزت او پت سره په هرځای کې یی چې غوښتی وی د افغانستان په هرځای کې چې وغواړی خپل ژوند ته دوام ورکړی و وطن د ټولو هغو افغانانو دی چې له خپل وطن له خپلې ویاړلې تاریخی خاوری گران افغانستان له خپلو خلکو اوله خپل انقلاب سره وفادار وی .

هماغه شان زموږ د دښمنانو دغه خائنه تبلیغات هم رسوا شوی دی او ټو له نړی یی ویی چې وایی په افغانستان کې دملي پانکه والو او ملي سوداگرو د پانگې اچولو مخه نیوله کیږی موږ نه یوازی خپلو ملي پانکه والو او ملي سوداگرو ته د دوی د خد متکارانو په توگه بلنه ورکوو چې آزادانه او په ویاړ سره په افغانستان کې پانکه واچوی هر ډول مرسته چې قانون او امکانات یی اجازه ورکوی نه سپموو او په ویاړ سره یی سر ته

بیلو مذهبونو پیروان آزاده نه خپل مقدسات اداء کوی ، موږ د اسلام د سپیڅلی دین ننگه کوو لکه څنگه چې زموږ خان دښمنان تبلیغ کوی چې موږ دینی عالمان له مینځه وړو او وژنوی ، خو ددوی له فتنی د کدرواغ زموږ وطنوالو ټولی نړی ته رسوا شوی دی چې موږ نه یوازی خپلو دینی عالمانو ته چې په جوماتونو کې دخدا ی په عبادت بوخت دی څه نه وایو ، نه یوازی یی درناوی کوو ، بلکې دهغوی د هویت په پیژندلو سره د دولت له بودجی څخه تنخوا ور کوو او د بیسو مرسته ورسره کوو، لکه څنگه چې زموږ د وطن دښمنان تبلیغ کوی چې په افغانستان کې دهغو کسانو دپاره چې دامپریالیزم او فیوډالیزم د خدمت دپاره یی ملانه ده ترلی داوسیدو ځای نشته او زموږ دښمنان به خپلو دغو درواغو سره هم تور مخی شوی دی ، موږ خپلو ټولو وطنوالو او په نړیواله سویه اعلان کړی دی هر هغه افغان چې په خپله پلارنی خاوره کې دژوند هیله

پدی کې شک نشته چې موږ په افغانستان کې داسی ټولنه جوړوو چې هرڅوک دخپل وس په اندازه دخپل قدرت او طاقت په اندازه کار وکړی دخپل زیار او کړ او له حاصل څخه دخپل رېږ او تکلیف سره سم گټه واخلي

رسوو پدی لحاظ موږ نن ستاسې ملي وطن پالو سوداگرو او ملي پانکه والو په گډون دخپلو ټولو خلکو په وړاندی ولاړیو هرڅه چې وایو تاسې ته حساب هم در کوو موږ هغه شپه متاثره کیږو چې زموږ له تاسې وطن پالونکو څخه هر یو دخپل وطن دخپلو خلکو او دخپل ژوندانه په برخه کې بی اعتنا وی .
 موږ هیڅکله ستاسې د بی اعتنایي هر کلی نه کوو او نه یی تائید وو هر خومره چې تاسې خپل ژوند خپل وطن او خپلو خلکو ته پام وساتی او له هغو سره په بوهه او باور

ولری موږ ورته دخپل هیواد په هرگوت کې دکار او ژوندانه امکانات چې غوښتی یی وی ورته برابر وو ددوی دځمکی کور به آبادولو او دژوندانه په نورو وسایلو کې مادی مرسته هم کوو په ویاړ سره ژوند کولی شی او ددنیا په هرځای کې چې وی کولی شی دخپلو خلکو، وطن او انقلاب دخدمت دپاره ملا وتړی موږ نه یوازی خپل هغه وطنوال چې زموږ د دښمنانو په دروغجنو او خائنه تبلیغاتو غولیدلی وو بخپلی دی بلکې ددوی په پلارنی گران وطن کې دهغوی دژوندانه تود هرکلی

امکان لری که چیری خنډ پکی راخی په هماغه اندازه ستاسو مسؤلیت هم زیات دی او تاسو په زیات مسؤلیت سره دخپل تاریخ او خلکو په وړاندی ددریری چی دخپل وطن په ودانولو کی پراخه امکانات ولری او په هغی کی سستی او یا بی پروایی کوی نو خپل ستر مسؤلیت ته هم متوجه اوسی تاسو په داسی حالت کی یاست چی هر څوک ستاسو د هیواد پالنی اغیزه په ښه توگه احساسولی شی ځکه د وطن په ودانولو کی مادی او څرگنده برخه اخلی هر څوک دا احساسوی چی تاسو زمونډ د هیواد له ډیرو سترو وطن پالو څخه د ډیر ښه حالت په توگه په عمل کی په

پانگی اچولو سره مادی ونډه واخیستله دغه راز د وطن هر وگری چی تاسو پیژنی وینی چی تاسو د وطن په ودانولو کی دونډی اخیستنی امکانات لری خو خدای دی نه کوی که چیری دغه وظیفه ترسره نه کوی دخپلو خلکو دخپل وطن او خپل انقلاب په مقابل

کی ستر مسئولیت لری تاریخ تاسو له دی نظره تل محاکمه کولی شی او پوښتنه درنه کولی شی.

تاسو د تاریخ په مقابل کی په داسی حال کی سر لوپی کیدلی شی چی خپل ټول امکانات د وطن په آبادی کی په کار واچوی او مونډ ټول او د دولت ټول کار کوونکی دغه حساب تاسو خپل تاریخ او خپلو خلکو ته و رکوو چی ستاسو دیانگی اچونی لپاره ډیره ښه او لوړه زمینه برابره شوی ده .

مونډ هم تاسو ته حساب درکوو، خپلو خلکو ته حساب ورکوو تاسی هم خپلو خلکو او تاریخ ته حساب ورکوی او مونډ او تاسی یوځای په یو

سنگر کی خپلو خلکو ته حساب ورکوو چی د هیواد په ودانی کی مو څرنکه برخه واخیسته یا تاسی ته ددرخی اخیستلو څه امکانات برابر شویدی چی تاسی دخپلو پلرونو له تودو احساسا تو نه په ډک زړه په وطنپالنی سره برخه واخیستله او خپل هیواد مو ودان کړی پدی امکان سره تاسی لکه څنگه چی د هیواد رښتینی بچیان یاست پدی هیواد کی په خپل ژوند ویاړی. وطن په تاسو ویاړی تاسو په وطن ویاړی. دغه ویاړنی ستاسو د هیواد پالنی په عملونو کی چی دخپل وطن په ودانولو کی مو برخه اخیستل دی څرگند پری پدی خاطر چی مونډ او تاسو ټول په تاریخی شیبو کی ولاړ یو نړی مونډ او تاسو ته کوری گرانو هیوادوالو متوجه اوسی چی د افغانستان دخلکو سر نوشت یوازی ستاسو په انقلاب او زمونډ او ستاسو په برخی اخیستنی پوزی مربوط ندی د ټولی نړی خلک په تیره بیا له بنکله دیش څخه تر آمو پوری ټول هغه کسان چی

او سوکاله ژوند سره میالی وگری په ویاړ او سرلو پی سره به ددریری چی د وطن په آبادولو کی یی برخه اخیستی ده او زمونډ د هیواد تاسی وطن پالونکی په پانگه اچولو او دخپلی ملی پانگی دپه کار اچولو له لاری او دخپلی پانگی په اچولو سره دملی پانگه والو په توگه دسیمی او نړی د ټولو ملی پانگه والو دپاره لکه څنگه چی ستاسی انقلاب سرمشق دی تاسی وطن پالونکی هم دملی پانگه والو ملی سوداگرو په توگه سرمشق وگرخی.

مونډ او تاسی په عمل کی ښیو چی دخپل گران هیواد

دخلکو دویاړلو اجزاوو په توگه خپل وطن آبادوو اود خپل وطن دآبادی دپاره سولی ته اړیو مونډ له سولی سره مینه لرو مونډ ټولی نړی ته اعلام کړیدی چی په افغانستان کی دنور دسترانقلاب په بری سره درښتینانی سوله غوښتنی سور بیرغ هم دآسیا په زړه گران افغانستان کی ورپیده او سر یی راوچت کړی او مونډ ټول زمونډ ټول کارگران زمونډ ټول بزگران، زمونډ ټول ملی پانگه وال، زمونډ ټول ملی سوداگر دخپل دغه سره ملی

ښ د افغانستان دموکراتیک جمهوریت د وطن دآبادی د پاره پنځه کلن پلان طرحه کړیدی

په دغه سیمه کی ژوند کوی وینی چی د افغانستان خلک څنگه کولی شی له هغی ستري انقلابی ادعا څخه چی په نړی کی یی کړیده سر لوپی وو ځی او افغانستان دهغی ټولنی په لور پرمخ ځی چی د فرد لخوا د فرد استثمار پکی نه وی چی دخپل دغه لوړ ارمان په سرته رسولو سره د ټولو ملی پانگه والو او ټولو ملی سوداگرو ژوند هغه پراو ته رسیری چی په نړی کی به له ډیر پرمین

بیرغ داوچت ساتلو دپاره چی په ویاړ سره رپانده وی کار کوی او مبارزه کوی دخپل وطن دآبادی او دخپل وطن ددفاع اودخپل انقلاب ددفاع دپاره مبارزه کوی چی مونډ او وطن تاسی ټول دسولی او وطن ددفاع لپاره خپله مبارزه غوره کړیده مونډ هیڅکله په چا باندی تیری نه کوو مونډ خپل وطن دفاع کوو او دسولی دفاع کوو له دی امله ده چی دسیمی ټولو زیار ایستونکو

ته اودسیمی ټولو ملی پانگه والو ته او دسیمی ټولو ملی سوداگرو ته ، دسیمی ټولو کارگرانو ته او دسیمی ټولو بزگرانو ته چی په میرانه او ویاړ سره مو اعلان کړیدی چی مونډ او تاسو ټول په وروری سره په گم سنگر کی دسیمی د سولی لپاره دگم دښمن په مقابل کی جنکیرو چی مونډ هر یو وکولی شو په ویاړ او ډاډ سره دخپلو هیوادو په ودانولو کی بوخت اوسو .

مونډ خپله دغه ادعا په عمل کی ښیو. خو زمونډ د وطن دښمنانو په مونډ دا تحمیل کوی چی نن مونډ او تاسو دوه وظیفی په مخکی لرو هم خپل وطن آبادوو او هم دخپلو دښمنانو په ضد جنکیرو زمونډ دوسله وال پوځ قهرمانان دانقلاب ددفاع په سنگر کی ولاړ دی او زمونډ او ستاسو د ټولو دبی دریغی هیواد پالنی له ملاتړ څخه برخوردار دی او کوری ستاسو د ټولو هیواد پالو او دافغانستان د

ټولو وطنپالو د هیواد پالنی په رول سره ستاسی وطن آبادیری او لا سمسوریری . له دی امله ده چی د وطن زړور بچیان او دوطن قهرمانان به ویاړ اوسرلوپی سره د وطن او انقلاب ددفاع په سنگر کی ولاړدی اودخپلو دښمنانو په خلاف یی خپلی سینی ډال کړیدی او په خپلو دښمنانو باندی به یی باکانه او قهرمانانه توگه گوزارونه کوی او پرمخ ځی ځکه وینی چی

خپل ټول هیواد پالونکی یی یا په سنگر کی ولاړ دی او یا د هیواد په ودانولو کی ملی ځلی کوی خپل لاسونه تنه کی کوی. خپل ټول مادی او معنوی امکانات د وطن په آبادی باندی لکوی، ستاسی پدی عالی تصمیم، ستاسی د وطن پالنی پدی احساس پدی ویاړلی رول سره چی تاسی ټول یی د وطن په آبادی کی لویو زه خپل ډیر د زړه له کومی اوله مینی ډکی منی پاتی په ۵۳ مخ کی

آهنگ

شعار مصونیت، قانونیت و عدالت

یا تکیه گاه قابل اطمینان برای خلق

آوازی که انقلاب اجتماعی و کاریگری مترقی در یک کشور پیروز می شود و قدرت از دست طبقات حاکمه می برگردد بدست طبقات متروقی و پیشرو انتقال میابد در پهلوی سایر مسائل مسأله خلق های زحمتکش و شریف برای موجودیت یک حیات مطمئن از اهم مسائل است در افغانستان انقلابی که بپیروزی انقلاب کبیر نور قدرت سیاسی از محافل و دست های ارتجاعی (سلطنت دست نشاند) پیوسته میزوم، بیرو کرات های فاسد، و کهرادوران محترک و نمایندگان امیر یالیزم - به کارگران، دهقانان و سایر طبقات واقفان مترقی و وطن پرست و به نمایندگی آنها به حزب دموکراتیک خلق افغانستان (پیش آهنگ طبقه کارگر کشور - انتقال یافت و با پیروزی انقلاب درین انتقال، قدرت بشکل انقلابی آن به جمهوری دموکراتیک افغانستان تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان تا رسید یافت.

طوری که همه میدانیم طبقات حاکمه ارتجاعی که قدرت را از دست داده بودند آرام نشستند و به کمک او تجاع و امیریا لیزم بین المللی بنای توطئه ودمسیه و حتی تجاع وزات بیشتر ما نه را نهادند ولی با یا برتری خلق دلیر و زحمت کش ما این توطئه ها و دسائیس نقش بر آب شده و می شود و دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان در پهلوی آنکه بشکل خستگی ناپذیر علیه دشمنان داخلی و خارجی خلق ما مبارزات پیگیر و دامنه داری را انجام داده و انجام میدهد یک لحظه هم از شگوفان ساختن و رشد کشور غافل نبوده است جمهوری دموکراتیک افغانستان تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان هم از نظر مادی و هم از نظر معنوی درجهت اعمار و آرامی جامعه و خلق ما تلاش می ورزد.

در تاریخ هفده ماهه انقلاب پیروز منسد و شکست ناپذیر کشور، نقطه های بس روشنی را می توان دید فیصله های

اداره ی دموکراتیک محسوب می شود و این موضوع در پهلوی آنکه خلق را تشویق می کند که با اطمینان خاطر در جهت آباد دانی کشور خود دست بکار شوند عملی است مترقی و انقلابی چه در پرتو رزش های انقلابی، انقلاب کبیر نور علاوه از آنکه دشمنان خلق سرنگون شده اند و برای ابد بگور نیسی سپرده شده اند و با هر نوع توطئه ودمسیه ی ارتجاعی و امیر یا لیستی مبارزه صورت می گیرد دولت خلقی بابت خلقی و پاک خویش محیط امن و مطمئن را برای حیات خلق فراهم و مهیا می سازد. دولت خلقی ما شعار مصونیت را از آن سبب بیان کشیده است تا خلق ما با طیب خاطر و روح سرشار از علاقه مندی و تقب نگرانی های قرون متوالی را با کار و بیکار انقلابی

و وطن پرستانه ی خود جبران کرد و خود را با کاروان تند روز ما نهد و شمسازند احسان مصونیت هم چنان اجازه می دهد تا از تمام امتیازاتیکه قانون به افراد ارزانی داشته مستفید شده و هم چنان مکلفیت ها بپوشانند که به عهده ایشان است بر رسا نند. مصونیت یعنی اخص کلمه عبارت از حالتی است که در آن افراد یک جامعه مطمئن می باشند که بدون ارتکاب کدام جرمی مجازات نمی شوند و نخواهند شد.

دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان مصونیت را بشکل انقلابی و مترقی آن اعلام داشته است زیرا مصونیت های موجود در جوامع طبقاتی و بورژوازی مصونیت نه بلکه آثار شیعی با شد زیرا برای بهره وری حیات خلق زحمت کش تنها مصونیت سیاسی کافی نیست بلکه مکمل روح اصلی آن مصونیت مادی و اقتصادی می باشد لذا مصونیتیکه در پیام خلقی حقیقت الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و لومیری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان ابراز اطمینان داده شده همان مصونیت انقلابی و مترقی یعنی تا مین رفاه مادی و معنوی خلق های ساکن افغانستان می باشد پس برای خلق ما داشتن اطمینان از یک زندگی مطمئن به مثابه تکیه گاه مطمئن است.

و اما قانونیت در پر لسیب، قانونیت عبارت از شرایط و حالتی است که در تحت آن اعضای یک جامعه یا مراعات احکام قانونی کاملاً آزاد بدون تهدید و توبیخ حیات بسیر بپردازند و هیچ نیروئی نتواند بدون احکام قانونی و خلاف احکام آن و بدون ارتکاب عمل خلاف منافع جامعه، آنها را تهدید نماید. جمهوری دموکراتیک افغانستان با وضع قانونین

و مقررات دموکراتیک و مترقی اساس این حالت را گذاشت و پیام خلقی حقیقت الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و لومیری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان که در آن علاوه از ارمغان های خلقی دیگر، شعار قانونیت نیز داده شده و به خلق واضح گردیده که در یک حالت قانونیت حیات به سر می برند، این آرزومندی را تکمیل نمود حال دیگر خلق افغانستان با داشتن اطمینان از یک حیات آرام در پرتو شعار نوید بخش قانونیت کمر همت بسته اند و شب و روز در تکیه های ابا دانی کشور خود هستند.

و هکذا شعار عدالت به معنی انقلابی کلمه نیز جزء پیام خلقی رفیق حقیقت الله امین می باشد. عدالت به معنی مترقی کلمه عبارت از آن ودیعه ای است که طبق آن همه افراد جامعه در برابر قانون و مقررات حقوق و وجیبه های مساوی داشته می باشند یعنی افراد جامعه از امتیازات و مکلفیت های قانونی و اجتماعی مساوی برخوردارند.

تطبیق شعار فوق با صداقت خلقی و مترقی از طرف دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان، حقیقتی است انکارناپذیر زیرا دولت خلقی، نماینده ی اکثریت قاطع و قریب به اتفاق همه خلق های ساکن افغانستان می باشد. دولت ها در جوامع طبقاتی و استثمارگری و غیر دموکراتیک به مثابه ائله سرکوب زحمتکش و وسیله باداری مشت های اقلیت مفت خوار است مگر قانون، حاکم و دولت در جوامع مترقی و انقلابی نقش بر عکس دارد یعنی در این جوامع دولت به معنی وسیع آن عبارت از آلتی است بدست اکثریت خلق برای سرکوب اقلیت های نا چیز استثمارگر و اعمار جامعه بدون استثمار فرد از فرد و با لایحه جامعه ی بدون طبقات. حال بر ما و شما خلق هاست تا از دل و جان در راه تطبیق شعار مترقی و خلقی فوق یعنی مصونیت قانونی و عدالت بکوشیم زیرا، پیام خلقی حقیقت الله امین منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و لومیری وزیر جمهوری دموکراتیک افغانستان بصورت کل و شعار مصونیت، قانونیت و عدالت فوق به صورت مشخص به مثابه تکیه گاه قابل اطمینان است برای همه خلق های ساکن افغانستان یعنی برای آنها تکیه می خواهند و وطن خود را آباد سازند علیه منظم و ظلم در منطقه و جهان مبارزه نمایند و جامعه فاقد بهره کشی انسان از انسان را اعمار نمایند.

به پیش در راه عملی نمودن هرچه و وسیع تر شعار خلقی مصونیت، قانونیت و عدالت، زنده باد خلق، زنده باد حزب دموکراتیک خلق افغانستان

«تردی وروسته خپل سری او بی سری دنیا رامی احساس او د مصونیت
دستوالی او دخلکو په وړاندې دولت د کارکوونکو په نامه غیر مسوول چلند و نه بیخي له
منځه ځي هیڅوک به له کوم جرم نه پر ته بندی نشي»
«د افغانستان دخلکو د دموکراتیک گوند د مرکزی کمیټې عمومی منشي دانهلابی شورا
رئیس اولومړی وزیر حفیظ الله امین له خلقي پیغام څخه.»

شنبه ۱۴ میزان ۱۳۵۸ - ۶ اکتوبر ۱۹۷۹

زموږ خلك اوس دمصوونیت، قانونیت او عدالت تر شعار لاندې دنوی ژوند په لور ډاډه روان دی

مصونیت، قانونیت او عدالت هغه عملی
معنی پیدا کوي چې زموږ هیواد وال تولیدی
انکشاف ته هم متوجه وي.

***

شعار مصونیت، قانونیت و عدالت په لویه کچه
قابل اطمینان برای خلق.

***

قالین افغانی تاهنوز رسالت زیسبایی و
نفاست خود را حفظ کرده.

***

دیدگاههای اجتماعی اقبال لاهوری

***

نقش زبان مادری در تعلیمات ابتدایی

***

طبقاتی نظامونو ته یوه لنډه کتنه

***

درباره جنگلات در افغانستان

***

جوانان و ارزبایی شخصیت انسانی در
اجتماع

شرح روی جلد:

صالح گل خواننده محبوب رادیو تلویزیون
رجوع به صفحه ۳۴

عکاسی فرید

***

پشتی اخیر دهقانان را در حالت استفاده از
ماشین زراعتی نشان میدهد.

عکاسی قاسم صاعد

له کوم وخت راهیسی چې د افغانستان په
شیرمان او حماسه هستونکی هیواد کسی
د افغانستان دخلکو د دموکراتیک گوند (د هیواد
د کارگری طبقې مخکین) د پرله پسې او نه ستړی
کیدونکو مبارزو په نتیجه کې ۱۳۵۷ کال د
لور ستر او ځنځیر ماتونکی انقلاب
پریالیږي ته رسیدلی دی زموږ په خلکو کې
په ډاډه او هوسا راتلونکی باندې پوخ باور
پیاوړی شوی دی.

که د افغانستان د دموکراتیک جمهوریت
په کلم انقلابی عمر ته یو څرگند نظر وچوو
یوډاډه راته څرگنده شې چې پدغه انقلابی عمر کې
زموږ خلقي دولت د افغانستان دخلکو د دموکراتیک
گوند په لارښوونه ددی لرغونی او سپیڅلی
پاتوېی دفاع اکثریت په گټه داسې کارونه
پکې دی چې د تیر ورسو او فاسد ورژیمونو
په ټول عمر کې نه وو ترسره شوي.

ددی ټکي په پوره درک سره چې خلقي نظامونه
باید دخلکو هراړ خیزه سوکالی او هوساینه
په پام کې ونیسي او دخلکو ټولو معقولو
پوښتنو ته دامکان ترپولی پوری مثبت ځواب
وړي. د نور دستر انقلاب زوړ قوماندان
د افغانستان دخلکو د دموکراتیک گوند د مرکزی
کمیټې عمومی منشي د انقلابی شورا رئیس
اولومړی وزیر حفیظ الله امین د ۱۳۵۸ کال
سپټمبر په ۲۶ په خپل خلقي پیغام کې
دخلکو د هوساینې او دخلکو دمصوونیت او

خلکو ته د عدالت او د قانونیت د نامین برمساله
پینکار وکړ او زموږ یو وکړه ډیر ژبه په
گران افغانستان کې د دموکراتیک جمهوریت
اساسی قانون جوړ شوی او زموږ خلك به د دغه
کارگری نظام د اساسی قانون د ارزښتونو په
رڼا خپل هیواد د سوکالی او وطنوالو د هوساینې
له پاره دمصوونیت قانونیت او عدالت څخه
په ډکه فضا کې کار وکړي.
د نور د زغورنده انقلاب قوماندان په خپل
خلقي پیغام کې په یوه ټولنه کې د قانونیت
د ضرورت په باب وویل:
(قانونیت په ټولنه کې یو حتمي ضرورت
دی هر څومره چې د قانونیت په لاره کې تکامل
کوي په یوه داسې ټولنه کې چې خلقي نظام
ولري ډیره ښه قانونیت د اساسی قانون په
چوکات کې نامیندلای شي.)
د افغانستان دخلکو د دموکراتیک گوند
د مرکزی کمیټې عمومی منشي د انقلابی شورا
رئیس او لومړی وزیر حفیظ الله امین ددی
ټکي په پوره او علمی درک سره چې خلك له
مصوونیت، قانونیت او عدالت څخه په ډکه
فضا کې په ښه او ډاډه توگه د بی طبقاتو
ټولنی د جوړیدو پسر خوا وړاندې تللی شي

شعار دلاښه غوړیدو او تطبیق په لور .

گفت

و

شنودی

با

شاگردان

ممتاز

لیسه

عایشه

درانی

به سلسله گفت و شنود های اختصاصی ماباشاگردان ممتاز لیسسه ها، این هفته پای صحبت دانشجویان ممتاز لیسسه عایشه درانی می‌نشینیم و باب سخن واپیرامون دوس و مدرسه می‌گشاییم ورشته سخن رادراختیار شاگردان برگزیده ، وبا استعداد لیسسه عایشه درانی میگذاریم گسه ببینیم این شاگردان جوان وهوشمند در مورد درس و تعلیم چه نظر دارند ؟ وجه تحولانی رادر بنیاد آموزشی ، خواستارند وجه آرزو و خواست دارند که در زیر دل، آرمان نجفش رامیکنند وسر انجام چه پیام وسختی به هم صفتان خود دارند ...

این شما واین هم گفت و شنود ویژه بر مابا شاگردان لیسسه عایشه درانی ....
صحبت را باشاگردممتاز ، کوبک صمدی، معلم صنف دوازدهم ب اجتماعیات می‌آغازیم واز او میپرسیم که شما بحيث شاگرد نمونه وممتاز راز موفقیت خویش رادر چه میدانید؟
** بصورت کلی وعنده، راز موفقیت من وهر شاگرد دیگر در گرو زحمت و پشتکار است . اگر زحمت وکوشش برای خواست خویشن مبنول داریم ، خسواه ناخواه به موفقیت میرسیم ....

* پاسخ روشن وقاطع ارایه کردید ...
حال، ازریلورمهای آموزشی چیزی بگو ییید؟
** بسیارخوب، در گذشته، شاگرد ومعلم را دیواری ازهم جدا میکرد ونحوه تدریس معلم به گونه یی بود که دیکتاتورانه بود ، شاگرد جز اطاعت وفرمانبری حرفی نداشت که بگوید ، ولی بهتر است که بگویم ، حرفی نداشت که بگوید ، بلکه برای گفتن زانداشت وانتقاد و اظهار نظری اصلا مطرح نبود وجه رسد به اینکه اگر میگفت : معلم صاحب، من بانظرشما، هم عقیده نیستم . میدانید چه میشد ؟ شاگرد از صنف اخراج میشد وبه اسم شاگرد نالایق و معرودمحسوب مگردید ... اما حال چنین نیست ، شاگرد حق پرسیدن را دارد، حق نظر دادن را دارد وبالاخره حق انتقاد کردن را دارد ...
* امیدوارم روش معلمان و استادان ، در مقابل شاگردان، همینگونه باشد وجز این انتظاری نیست، بهدنبال سخنان خود ادا مه میدهد :

تدریس علوم سیاسی گام مثبت دیگریست درروشنی افهان شاگردان جوان که فریب ایدیولوژی های ضد مرفقی را نخورندوخوبتر درککنندکه حقیقت کدام است وفروغ چیست؟

* راست بگو ییید، از انتقاد خوش می آید ؟
** همینطور که میگویم، خوب است بسیار عالیست.. اشعارش فردی داروخسته یی بیامی دارد ومطلبی .
* تشکر. وبگو ییید چه نوع کتابها میخوانید ؟
** چندکتابی بیشتر نخوانده ام وازآنچه «این است مذهب من» اثرگاندی .
* امیدوارم این قیسه را جبران کنید بیشتر بخوانید وتنباهه دروس مکتب اک نکند که ضعف فکری بارمی آورد .
** همینطور میکنم ...
رشته کلام رابه اختیار شاگرد ممتاز دیگ لیسسه عایشه درانی میگذاریم که خودرا چنین معرفی کرد :
اسم گل سیما است، ومعلم صنف دوازدهم الف رشته ساینس عایشه درانی میباشم .

* بسیارخوب، حال بگو ییید که برای شاگردان تنبل چه گفتنی دارید ؟
** میگویم که دروس خودرایدقت بخواند وکار امروزه، که همانا دروس شان باشد بهفردا نگذارند کهفردا رادروس دیگر و کار

شفیقه الله یار بغلاشامرد ممتاز

فاطمه سلیم شامرد ممتاز

زینله نایب خیل شامرد ممتاز

دیگریست که آنگاه عقب می افتند و آهسته آهسته بیشتر عقب می افتند وجبران مافلا گذشته را کرده نمیتوانند واز اینرو در رو امتحان بدبخانه ناکام می گردند . به این ترتیب بهتر است که امور کار و زندگی را با تقسیم اوقاتی منظم کنیم تا همه جی بروفق مراد انجام یابد .
* چه نوع کتابها مطالعه میکنید ؟
** بیشتر بقسامین ساینس - بیولوژی کیمیا، فزیک - رامیخوانم ووقوات بیکاری با خواندن روزنامه ایس میگذرانم .
* خوب میکنید، ولی کتاب روزنامه خواندن کار نقشنی نیست . باید تنها بیکاری تاآزا کتاب خواندن نگیرد بلکه جی نیاز ونسرورتی به آن نگاه کنید وفهریرانه زندگی جایی برای آن وقف کنید وازخواندن کتابها استفاده برید .

وباین محک خوب میتوانند همه چیز را به درستی آن دریابند وقضایا را سبک وسنگین کنند وحرفهای دیگران را بآن معیار ها بسنجند که آیا درست است یا غلط ؟
* گاهی مجله ژونون را میخوانید، واگر میخوانید کدام صفحات آنرا می پسندید ؟
** مجله ژونون را همیشه میخوانم وبه طوری میخوانم که صفحات آنرا از صفحه یک به دو ورق نمی زرم ونمی خوانم بلکه مجله را ازوسط میگشایم وراسا به صفحه گلهای سرخ توقف میکنم وسر تابای ، نساام اشعار آن صفحه را میخوانم ولذت میرم وبعدا بالترتیب از آغاز شروع میکنم وصفحاتدیگر آنرا میخوانم .
* از نظر شما، اشعار این صفحه چگونه است ؟
** بسیار خوب، بسیار عالی ...

* ولی عده یی از شاگردان عقیده دارند که اگر استعداد نباشد کوشش ونلش بیفرب است وبه سخن دیگر کوشش ونلش گویی وسمه برابروی کوره، کشیدن است، چه نظر دارید ؟
** موافق نظر این شاگردان نیستم گسه استعداد رابهبانه قرار میدهند و گناه غفلت وسهل انگاری رادر نداشتن استعداد وحضور ذهن حوالت می کنند ... بسیاری ازادیسن مخترع برق، مردهزارچهره یی علوم، پرسیدند که اینهمه اختراعات شگفت آور ودرد بخور را مرفون چه میدانی ؟ ا وگفت مرفسون ۹۸ در صد کار وبیکار وکوشش وبشکار .. مجددا از او پرسیدند ، مگر استعداد چه ؟ گفت : در اختراعات من دو در صد نقش دارد که آنهم چشمگیر نیست، از اینرو سخن سهل انگاران بلوه وبیسوده است .

فلا از تغییرات آموزشی چیزی بگوید؟
 بعد از انقلاب کبیر نور تغییراتی در
 ساحت تعلیم و تربیه به مشاهده رسید که
 در خورد یادآوری است. از آن جمله باز گردیدن
 مجدد درهای مکتب بروی شاگردانیکه به اسم
 کانکور صنوف هشتم از درس و تعلیم باز
 نگهداشته شده بودند و دیگر تدریس علوم
 سیاسی در لیسه ها که برای آگاهی و شناخت
 شاگردان کاریست عالمانه و در خورد قبول.
 رمز موفقیت و پیروزی خویش را در چه
 می جوید؟
 از نظر من موفقیت يك شاگرد بویخصوص
 از خودم، در تلاش و کوششی است که برای
 يك هدف معین صورت میگیرد مثلا از دوره
 مکتب مثال می آورم که هدف ما فرا گرفتن
 دروس و در نتیجه موفقیت ماست. هرگاه
 همه کوشش در دور همین هدف بچرخد با
 قاطعیت میتوان گفت که کامیابی و پیروزی
 از آن ماست، چونکه برای آن زحمت
 کشیده ایم، تلاش ورزیده ایم، ولی در
 غیر آن ...
 راست میگوید و شاگردان همین وسال
 خود را خوب مشوره دادید، چونکه هدف روشن است
 و رسیدن به آن فقط به خواستن بستگی دارد

اول نمبر باقی بمانم ...
 * تاثیر انقلاب کبیر نور رادر بهبود دروس
 چگونه توجیه میکنید؟
 قابل یاد آورست که بعد از انقلاب کبیر
 نور تغییرات شگرفی در ساحت تعلیم و تربیه
 بوجود آمده است که میتوان از لغو کانکور
 منحل و بی اساس صنوف هشتم نام برد که
 شاگردان جوان را در حین بالندگی و شگوفایی
 از دانش اندوزی دور میساختند ..
 بعد از انقلاب کبیر نور، تمام موسسات
 مسوول در گسترش سواد و تربیه مجدد جوانان
 مناسب با خواست زمان کمر همت بستند
 و سازمانهای را به راه انداختند که در تئویر
 اندهان جوانان نقش انکار ناپذیری دارد،
 میتوان از سازمان خلقی زنان و سازمان خلقی
 جوانان طور نمونه یاد کرد.
 * از مجله زوندون چیزی بگوید که آیا
 میخوانید یا نه؟
 * بلی، مجله دوست داشتنی زوندون را
 میخوانم و صفحه جوانان آن خیلی مورد علاقه
 و پسندم است.
 * چه انتقاد و اظهار نظری در جهت بهتری
 مجله دارید؟

کند و او در جواب میگوید:
 اسم فاطمه سلیم است و شاگرد صنف
 یازدهم بساینس لیسه عایشه درانی میباشم..
 * خوب فاطمه سلیم، آیا میشود که کلید
 راز موفقیت و پیروزی تان را به دیگران هم بدهید؟
 * چرانه. این کلید را فقط، مطالب
 زیر میسازد:
 - داشتن يك تقسیم اوقات روزانه.
 - خواندن دروسها بصورت همه روزه.
 - مرور درس های گذشته.
 - پرسیدن برای بیشتر فهمیدن.
 * تفاوت درسی را با گذشته چگونه ارزیابی
 میکنید؟
 * در گذشته، در قطار مضامین، مضمونی
 بنام علوم سیاسی نمی خواندیم و از اینرو
 باسیاست سروکاری نداشتیم ولی بعد از انقلاب
 کبیر نور برای سیاسی ساختن مردم، آموزش
 علوم سیاسی در مدرسه ها صورت میگیرد که
 شاگردان جوان ما را بس بکار می آید ...
 جذب بیشتر شاگردان دولیده باس ما به
 بوختن و زمینه ایجاد کار به شاگردان
 فارغ التحصیل صنوف دوازده، اقدام دیگریست
 که با نحوه تعلیم و آموزش گذشته تفاوت
 میکند.

دست گیر! این، خود سلاخی است ...
 یعنی اگر کتاب خواندیم عامل و علت اصلی
 را پیدا میکنیم و دیگر از گرسنگی و بیخانگی
 رنج نمی بریم و از همه چیز واقف میگردیم
 که چرایی خانه مانده ایم و چرانی برای
 خوردن نداریم. انوقت با خواندن کتاب و یا
 درست فکر کردن رنج اصلی را درمی یابیم
 و میدانیم که کی ما را استخمار کرده بود که
 ناهنوز اثرات آزابه رای العین می بینیم،
 آرزو داریم که هم نظر باشیم و اختلافی درین
 نباشد.
 * چرا، واقعا همینطور است.
 دختر ممتاز و جوان دیگری را به شما معرفی
 میکنیم که اسمش زبیده و تخلصش نایب خیل
 و شاگرد اول نمبر صنف دهم رشته اجتماعیات
 عایشه درانی است.
 او به پاسخ سوالی چنین گفت: راز موفقیت
 و پیروزی من در درک و فهمیدن دروس است
 بطوریکه درس ها را نکته به نکته و مو بـ مو
 فرا میگیرم بلکه لب و فشرده آنرا از بیانات
 معلم و خود کتاب استخراج میکنم و می آموزم
 نه اینکه طوطی وار و نادانسته به اصطلاح
 « پخوبه » کنم که چندی بعد به فراموشی سپرده
 شود. در پهلوی اینها از تشویق پدرم باید
 گفت که مرا همین تشویق او بسیار اثری کرده
 است و نیم از موفقیتم را مروهون احسان و لطف
 و مرحمت او میدانم که باری نسز، در اینجا
 از او تشکر میکنم.
 * تاثیر انقلاب کبیر نور رادر ساحت تعلیم
 و تربیه چگونه توجیه میکنید؟
 * از نظر من، عمده ترین تاثیر انقلاب کبیر
 نور برداشتن کانکور کور و بی ارزش صنوف
 هشتم بود که جوانان ما را در سن و سالی از
 مدرسه خارج میکرد که هنوز شناخت درستی
 درین لبک و بد نداشتند و سر گردان و بی
 پناه، آن نونپالان جوان ما را به سوی لجنزار
 کثیف مفاسد اخلاقی را هنمایی میکردند.
 در آینده آن جوانان بار خوش جامعه
 میگردیدند ... لیکن امروز جای شکسرتش
 باقیست و آن به گونه ای که از همه شاگردان
 کانکور زده دعوت گردید تا به پشت میز
 درس بنشینند و دانش اندوزند و نیروی سازنده
 شان به هدر نرود.
 نظر دیگرم اینست که تدریس علوم سیاسی
 در جهت تئویر اندهان شاگردان لیسه ها بسیار
 موثر است و شناخت بهتری به شاگردان
 میدهد تا همه چیز را بهتر و خوشر بدانند و
 بفهمند.
 * در مورد عود و فیشن چه نظردارید؟
 * یگانه چیزی که باعث غیبتی و پسمانی
 ما میگردد، همین موفیشن است ... دانشجوی
 مکتب بیش از آنکه درس بیاموزد به پای
 آینه، عبادت میکند و به ضرب تبلیغات
 تجاری سرمایه داران جیب بر، گاهی چند
 بطلون به تن میکنند و زمانی چند مینژوب ...
 و صباخری دیگر ماکسی ژوب .. هر لحظه به
 طبل فروشندگان مال به قسمی و رسمی لباس
 بقیه دو صفحه ۵۷

گل سیمیا شاگرد ممتاز

نظیفه شاگرد ممتاز

کوبه صمدی شاگرد ممتاز

و خواستن از سویی نیم توانستن است یعنی
 وقتی که میگویم میخواهیم نیم توانستن انجام
 یافته است مشروط بر اینکه واقعا بخواهیم نه
 اینکه بخواهیم. بگویم و هیچ کار و کوششی
 انجام ندهیم. واضحاً که موفق نمی گردیم.
 * شاخورد معرفی میکنید؟
 * بلی، نامم نظیفه است، و متعلم صنف
 یازدهم ج رشته اجتماعیات لیسه عایشه درانی
 میباشم.
 * چند سال میشود که اول نمبر صنف خود
 هستید و بطور شد ایسن موقعیت را حفظ
 کنید؟
 * از صنف اول تا حال اول نمبر صنف
 خودم که دلیلش درس خواندن زیاد در
 جوکات يك تقسیم اوقات معین است و از
 سویی هم تشویق و مهربانیهای فامیل است
 که مرا بیشتر از پیش قوت و آمادگی میدهد
 تا موفقیت گذشته را حفظ کنم و درایم و بوسه

شگرف دارد که باید یادآوری کرد ..
 * غیر دروس مکتب، دیگر چه مطالعه
 کرده اید؟
 * کتاب معروف بنوایان و ویکتور هوگو
 و چند کتاب دیگر را خوانده ام که نامش
 در خاطرم نیست.
 * بیشتر بخوانید و چیز های دیگری
 بخوانید و بخصوص شاگردان هفتم و
 هفتمار خویش را به کتاب خواندن علاقمند گردانید
 که همه بسوی کتاب خواندن بسیج شوند
 و سراغ کتابخانه هارا بگیرند و گردگیری
 از کتابها بکنند که برویشان خاک و غبار
 نشسته است و بفول برست «ای آنکه بی -
 خانمانی، دربی درس و مدسه باش!»
 ای آنکه از سرما می لرزی، چیزی بیاموز!
 ای آنکه گرسنگی می کنی، کتابی به

قالینچه جای نمازی که خیلی ظریف بافته شده

قالین یکی از تولیدات صنوبری و خیلی قدیمی کشور ما است و از جمله اقلام درشت صادراتی کشور عزیز ما افغانستان محسوب میگردد .

از نگاه سیر تاریخی در دوره های قبل از اسلام در زمان سکندر مقدونی و در دوره اسلام مخصوصاً در عصر غزویان خاصاً در ام البلاد (بلخ امروزه) قالین منجبت فرش و سامان زینتی منزل مورد استفاده قرار می گرفت. و بعد از آن طی قرون متمادی در صفحات شمال مملکت پخش گردیده و از آن جابه حواشی شمال غربی و غرب مملکت ما ترویج گردیده .

صنعت قالین در افغانستان در طول سده ها همواره در تحول بوده و در قرن های هفده و هجده میلادی انکشاف زیاد نموده است .

از شواهدی که بدست آمده می رساند که این صنعت ظریف و هنر متدانه که بنابر شواهد تاریخی ابتدا روی احتیاج و رفع مشکلات بوجود آمده اساساً به اقوام کوچی و سوار کار مربوط میشود که از اینرو شرط اساسی و مهم این صنعت ظریف و پرمایه را ربه داری و داشتن بشم کافی که قابلیت بافت آنها داشته باشد میدانند . اهمیت تاریخی دوهزار سال قبل قالین که لیلی و سرخ به صفت رنگهای اساسی شمرده میشود در کتاب انجیل آمده است و این امر قدامت این صنعت ظریف را می رساند .

قدیمی ترین قالینچه، جای نمازی است که در موزیم صنایع مستظرفه اسلامی در قاهره موجود است که در (۹۰۳) هجری در خراسان بافته شده است . اصالت قالین های افغانی در طول قرن ها حفظ شده است و این امر از جمله خصوصیات و ویژگی های این صنعت صنوبری در کشور ما است .

قالین های افغانی با زیبایی و نفاستی که دارد حتی در قرن نهم میلادی از جمله بهترین اشیاء زیبا و زینتی محسوب میگردد چنانچه اعراب در دوره سامانیان بهترین تحفه و هدیه

را قالین و یا قالینچه های افغانی میدانستند افغانی کمتر میتوان دیزاین های خارجی را از همین رو در دریا سلاطین آن عصر گرانها دید از همین رو اصالت قالین های افغانی در ترین اشیاء قیمتی قالین افغانسی بشمار طول زمانه حافظ گردیده .

میرفت . گفته میشود که در بسیاری از قالین های

قالین افغانی در طول تاریخ دیرپای خود افغانی از قابلو های میناتورری کار گرفته و با وجود یکه تحولات زیادی را دیده است استفاده بعمل می آید . ریزه کاری های که با آنها اصالت و زیبایی و نفاست خود را حفظ در قالین های افغانی دیده میشود بیانگر این کرده است و همیشه از جمله بهترین اقلام حقیقت است .

صادراتی کشور بوده و مقام خویش را همچنان میگیرند قالین های افغانی دیزاین های حفظ نموده است . متنوع و بشیاد هنر خیالی میراثی داشته یعنی

خریداران قالین و علاقمند این آن علاوه تخنیک رهنمایی شده بخصوصی ندارد و از دوام و زیبایی و نفاست قالین افغانی رنگهای دختران و قالین بافان توسط رهنمایی های زیبایی آنها می پسندند . مخصوصاً رنگ و آلودین شان و یا اسلای شان تمام جریبان سرخ و دیگر رنگها که هرگز مرور سالها و کار را از آغاز تا انجام رسیدگی میکنند و از

کجا بافته شده است ؟ میگوید : این قالین را که میگوید مور نام دارد البته موزیک تازه است که در اندخوی بافته شده .

آیا مور در دیگر مناطق کشور ما بافته میشود ؟

چرا نه ، بلی در اندخوی، در دولت آباد ، در بلخ ، هرات و غیره ...

این قالین ها (مور) با دیگر قالین ها چه تفاوتی دارد ؟

شما بگویید چه تفاوتی دارد ، منکه جز رنگ و ریزه کاری و نفاست آن کدام تفاوت با دیگر قالین هائی بنیم . پس میخواستید چه تفاوتی داشته باشد .

به قالین فروشی دیگری سر میزنم این

سینه به سینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبای دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایت چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانی که آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه به سینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبای دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایت چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانی که آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه به سینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبای دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایت چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانی که آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه به سینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبای دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایت چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانی که آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه به سینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبای دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایت چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانی که آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه به سینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبای دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

میگوید: بازار فروش قالین خوب است . می پرسم بیشتر مشتری هایت چه کسانیند؟ جواب میدهد : کسانی که آرزومند خرید قالین اند و بیشتر مشتری هاهم سیاحین خارجی میباشند .

سینه به سینه و از نسلی به نسلی دیگر باقی می ماند . به همین ترتیب این فرآورده که صنعت و هنر هر دو در بوجود آمدن آن دست هم داده و ایجادگر آن است تا امروز توسط هنرمندان که با پنجه های هنر آفرین شان قالین می بافند و کوشش و تلاش می ورزند تا این فرآورده هنری را به بهترین شکل آن عرضه نمایند تا امروز جریان دارد .

برای تهیه راپور تازی سری به دکان های قالین فروشی میزنم . قالین های خوش رنگ و خوش بافت که با هنرمندی خاصی بافته شده است توجه مرا جلب میکند از فروشندگانی می پرسم این قالین چه نام دارد و در

قالین فروشی هم قالین های زیبای دارند . چند مشتری که یکی دو قالینچه را با دقت نگاه میکنند و گاهی به روی آن دست میکنند و در قسمت قیمت آن با فروشنده چنه میزنند سرگرم معامله اند . پس از چند دقیقه ای سودای آنها میگیرد و قالینچه ها بفروشی می رسد . از فروشندگانی در مورد قالین هایش، در مورد بازار قالین سوال میکنم .

طرح های که در قالین های افغانی بکار میرود خیلی زیباست

در مورد قالی‌های درجه سوم و چهارم چه عقیده داری ؟
 يك مطلب را باید به صراحت خدمت تسان عرض کنم که ادبی ترین قالی‌ها از بهترین قالی‌های ماشینی برتری دارد . هم از نگاه رنگه و هم از نگاه دوام خود .

قالین در گذشته بهتر بود و باحالا ؟
 در گذشته ساحت کار این صنعت خیلی محدود بود و تعداد قالین بافان هم به همان پیمانگی کم و محدود بود ابتداء این صنعت را مردان از پیش می بردند ولی بعدها زنان و خوشبختگان به این صنعت رو آوردن و باذوق و استعدادیکه در این قسمت دارند توانستند کار های شان را بصورت عالی انجام دهند .
 و باید علاوه کنم که این صنعت برخلاف گذشته بیشتر وسعت یافته و در قسمت رنگ و دیزاین آن نیز تحولاتی پدید آمده که این تحول از نظر کمی و کیفی تأثیر زیادی بر قالین وارد نموده است .
 از قالین فروش دیگری می پرسیم بهترین قالین کدام قالین است ؟

میگوید : هر قالین که خوب بافته شده باشد و دارای رنگ پخته و زیبا باشد از مشخصات يك قالین خوب است .

بقیه در صفحه ۵۰

قالین های افغانی روز بروز ارزش خود را می یابد

می پرسیم قرار اطلاع یکی از محصولات مهم صنایع دستی کشور قالین است که به پیمانگی وسیعی بخارج صادر میشود در این مورد نظرت چیست ؟
 - بله، در این جای شکی نیست که مهم ترین صنایع دستی کشور ما قالین می باشد و باید برای بدست آوردن اسعار به خارج صادر گردد .
 چه چیز در مورد فروش و بازار یابی قالین ها کمک میکند ؟
 تبلیغات دامنه دار برای بازار یابی قالین در داخل و خارج خیلی ها پراهمیت است . آیا گفته میتوانی اتحادیه قالین در کدام سال تاسیس شد؟ خوب بیاد ندارم، فکر میکنم در سال ۱۳۴۶ باشد .
 در مورد نمایشگاه های قالین در داخل وجود ساحت خیلی محدود شان مشاهده

صنعت قالین در افغانستان در طول سده ها همواره در تحول بوده و در قرن های ۱۷-۱۸ میلادی انکشاف زیاد نموده است

و خارج چه نظرداری ؟
 نمایشگاه های بین المللی چه در خارج باشد و یا در داخل برای بازار یابی قالین های ما خیلی ها مؤثر است و برای شما معلوم است که تبلیغات و اعلانات در قسمت فروش هر صنعت مؤثر است .
 در مورد قالین های ماشینی چه نظرداری ؟
 آیا قالین های ماشینی خطرناک برای قالین های افغانی نیست ؟
 من به این عقیده هستم که خریدار هر چیزی خوب و عالی را نسبت به چیزی که کمتر ارزش داشته باشد ترجیح میدهد . درست است که قالین های ماشینی نسبت به قالین های که با دست بافته میشود ارزان تر تمام میشود ولی هیچگاه جای قالین اصیل افغانی را گرفته نمیتواند از همین رهگذر است که با وجود قالین

ریزه کاری که در قالین های افغانی است کمتر در قالین های خارجی دیده می شود

نگاه مختصری بر ابعاد و ماهیت فعالیت های جاسوسی استعمار در افغانستان

کارنامه های شوم استعمار و تحریکات و تجاوزات مسلحانه آن با همه بکار انداختن شبکه های جاسوسی و دامن زدن تبلیغات دروغین و مغرضانه در برابر خلق و وطن و انقلاب ظفر آفرین ما در دو دهه گذشته، پروسه این انقلاب نویست بلکه پیش ازین و نیم قرن پیش که استعمار انگلیس و دیگر دشمنان طبقاتی خلق ما در عرصه منطقه و جهان با انواع تکنیک ها و اسلایب ضد ملی و ضد دموکراتیک در برابر منافع بلند پایه خلق حماسه ساز و علیه مصالح علیای وطن محبوب ما، افغانستان شاندار از هیچگونه تجاوزات مسلحانه، تحریکات تخریبی، نفاق اندازی های ملی و مذهبی و فعالیت های غارتگرانه و رهنزانه دریغ نکرده است. زیرا از پژوهش واقع بینانه تاریخ یک و نیم قرن کشور ما بهتر می یابیم که عملیات و تحریکات استعمار در برابر انقلاب کبیر تور چه از لحاظ هدف و چه از جهت وسایل و محمول های ذهنی و عینی با تمام تحریکات، تجاوزات و اهداف شوم استعمار در طی همین یک و نیم قرن در کلیت امر همسنگ و مشابه میباشند. زیرا استعمار در طی نفوذ مستقیم و غیر مستقیم خود به کشور عزیز مانده هدف، بلکه اسلایب و پالیسی های خود را وقتا فوقتاً تعویض نموده و بمنظور حفظ نظام مندوس طبقاتی فئودالیزم و بظواهر حراست از مواضع و سنگر های ضد ملی و ضد دموکراتیک خود در بین کشور بیومسته در پی دریافت وسایل و امکانات موثر و عوام فریبانه بوده است تا به حفظ و دوام مواضع شوم و نادرانگیزانه اش درین سرزمین ادامه دهد. ولی میتوان سیاست استعماری و درونمایه ضد خلقی و ضد ترقی آنرا در طی همین یک و نیم قرنیکه در برابر خلق و وطن ما پیش افکنده بوده است منجبت المجموع بدوشش تقسیم بندی کرده. ولی نه بصورت مجرد و انتزاعی، بلکه یکی را متمم دیگری باید باز شناخت این دو بخش همانا عملیات نظامی و مسلحانه و پالیسی های کنترلی و جنبانی و محیله سیاسی میباشند که از او اخر قرن هجده و تا اکنون بانحوی از انجا ناسف و چشمگیر بوده است. در میان این دو سیاست

با انبوهی از سلاح و وسایل مدرن جنگی یورش می آورد بوده های ملیونی خلق ما با بیل و داس و چوب و سنگ و کلونج و تفنگ های عادی شان چون موج چپنده آتش برین انبوه سلاح و سلاح برداران انگلیسی استیلا می یافت و به اسرع وقت قوای دشمن را چون خر مسی از علوفه مابه خاکستر تعویض داده و بر ساط خاک فرو می نشاندند. حتی به گواهی تاریخ زمانیکه قشون متجاوز از چهار آسیاب چهل ستون در بحیوچه جنگ دوم افغان و انگلیس از کچه های این محلات سرازیر می شدند زنان با شهادت افغان بر فراز بامها اوج گرفته و با نغاره ها، کوزه ها، آب داغ و کلونج و سنگ و چوب به دشمن پاسخ میدادند. آری! تاریخ بیاد ندارد که خلق رزم آور و وطن پرست ما در برابر حملات و هجوم رهنزانه اجاب و استعمار یون بزانو در آمده باشند، بلکه این سکندر بود که در برابر امواج کنترول ناپذیر و تند آهنگ مقاومت و بیگانه های ملی خلق ما برای اولین بار در سر زمین افغانها بزانو نشست. و آن قوای درنده خور و وحشی خصال چنگیز بیان بود که از غرش و رعد و برق عصبان و خشم بنیان کسین و دلبره افکن خلق دلاور ما در بساط خاک فروغلتیدند. و این را نیز تاریخ فراموش نکرده است که امواج فتوحات عرب تا چه حد در برابر کوهپایه های فلکسای افغانستان درهم پیچیده و راه نفوذ برین سرزمین کهنسال، این جایگاه عقابان بلند پرواز و آزاده خلق آن بازمی یافت.

مگر متأسفانه آنچه که در روزگرو خود های خلق ما با مهاجمین اشغالگر جهان، خاصتا در ستیز و جدال های یک و نیم قرنه استعمار علی الرغم خواست این خلق، برایشان موثر و کارگر اقدام و زمینه گسترش و حفظ طومار استعمار رادر سر زمین محبوب آنان مساعد نمیکرد مجموعه پالیسی ها و اسلایب غیر نظامی بود که نامحوی شیا دانه و عوام فریبانه آن، استعمار بر خلقی ما تحمیل کرده و با استفاده از فقدان رهبران واقعا ملی و خلقی و نسبت نفوذ بیسواد و فزولیت سطح آگاهی سیاسی و طبقاتی، تا که توانست نطفه آزادیخواهی، جوانه ترقی و کلبرگ های همسنگی این خلق را لگدمال کرد.

استعمار انگلیس از بررسی سوابق تاریخی خلق ما و از خلال تحریکات خود که در عرصه کارزار مستقیم در برابر این خلق قرار میگرفتند به زودی آموخت که خلقها را، بخصوص خلق غیور، آزاده و وطن پرست افغان را نمیشوان با شرب گلوله و خودباروت و شعله های سرکش جنگ در اقیاد کشید و بدین نحوه استعمار انگلیس در قبال حملات نظامی و تجاوزات مسلحانه خود بیشتر متکی بر پالیسی ها و اسلایب عوام فریبانه و تر استعماری گردیده و از همین طریق بود که تا سیهده دم انقلاب کبیر تور قادر گردید بساط نفوذ و غارتگری های خود را در وطن محبوب ما حفظ نماید.

چنانچه تجربه نشان میدهد که خلق رزمنده و سلحشور مادر هیچ حبه داغ بیگانه را بدشمن شکست نخورده بلکه همواره شاهد پیروزی و انتصیب شوم و برعکس به دشمنان متجاوز شان شکست ها و ضربات فاحش و قاطع وارد

آورده اند که بسورتین مثال میتوان سه جنگ افغان و انگلیس را ارائه داشت. امکاس قهرمانی یکی ازین جنگها را که حاکی از شهادت وطن پرستانه خلق ماست مولسفا افغانستان در مسیر تاریخ از قول بنیادگذار ایدیالوژی علمی و انترناسیونالیزم اول پرولتری در همین کتاب چنین نقل میکند: «ملاحظین از بالای دیوار تپون شاز شخصی را دیدند که با لباس رسمی انگلیس اما پاره پاره براسپ لاغری سوار بود، سوار واسپ هر دو سخت مجروح بودند. این داکتر برآمدن بود و او یگانه آدمی بود که از جمله بازنده هزار نفر (عسکر انگلیسی) که سه هفته پیشتر از کابل حرکت کرده بودند به تپون شاز رسیده.

از شجاعت و جانپازی و وطن پرستی واقعی خلق ما به جهانیان مطلع اند که بدوام این افتخارات پیروزی انقلاب کبیر تور به جهانیان باز دیگر ثابت کرد که خلق ما واقعا آزادی دوست، وطن پرست و قهرمان بوده که با این انقلاب طومار استعمار و بساط طبقات استعمارگر را برای ابد از جامعه خویش دور بردیدند تصادفی نیست که بنیادگذار انترناسیونالیزم دوم خلق ما را اینگونه توصیف میکنند: «افغانها مردم شجاع و با انرژی و آزادی در ستند».

روی صرفه باید افغان کرد که استعمار و هر فاشی از دشمن طبقاتی و ملی خلق و وطن مادر ملی یک و نیم قرن گذشته بیشتر از طریق پالیسی ها و اسلایب نو استعماری توفیق حاصل نموده اند که بساط چور و چپاول و غارت خویش رادرین سر زمین گسترده و حفظ نگه داشته است که اینک مابه بررسی موجز و فشرده ابعاد و جهات عمده آن می پردازیم که تا خلق ما پیش ازین به ماهیت اسلایب، تکنیک ها، توطئه ها، و دسایس دشمنان خویش در گذشته و حال تسلط افدیده باشد.

آنچه که استعمار انگلیس بمنظور در اسارت کشیدن خلق قهرمان و استعمار شکن افغانستان عمل در موارد مختلف پیاده کرده و تحقیق بخشیده است عبارت اند از:

الف: تحریک، تجویز، تطبیع و تمویل مرتجعین کشور های همسایه ما، جهت مداخله مستقیم و غیر مستقیم در افغانستان تا مطابق امیال شوم استعمار اوضاع و احوال جامعه ما را به نفع این غول جهان خوار حفظ نماید.

ب: پرورش، تطبیع، تمویل و حتی تسلیح و تجویز برخی از عناصر سست اراده و وطن فروش و زرد پرست از زمره مسکوتین همین خاک مقدس ما که بارها این چنین شده است.

ج: فرستادن جواسیس و نمایندگان خالص و وابسته به استعمار انگلیسی که بزودی بنا بر عدم آشنایی به فرهنگ و عیتمات خلق ما افشا و رسوا میگرددند.

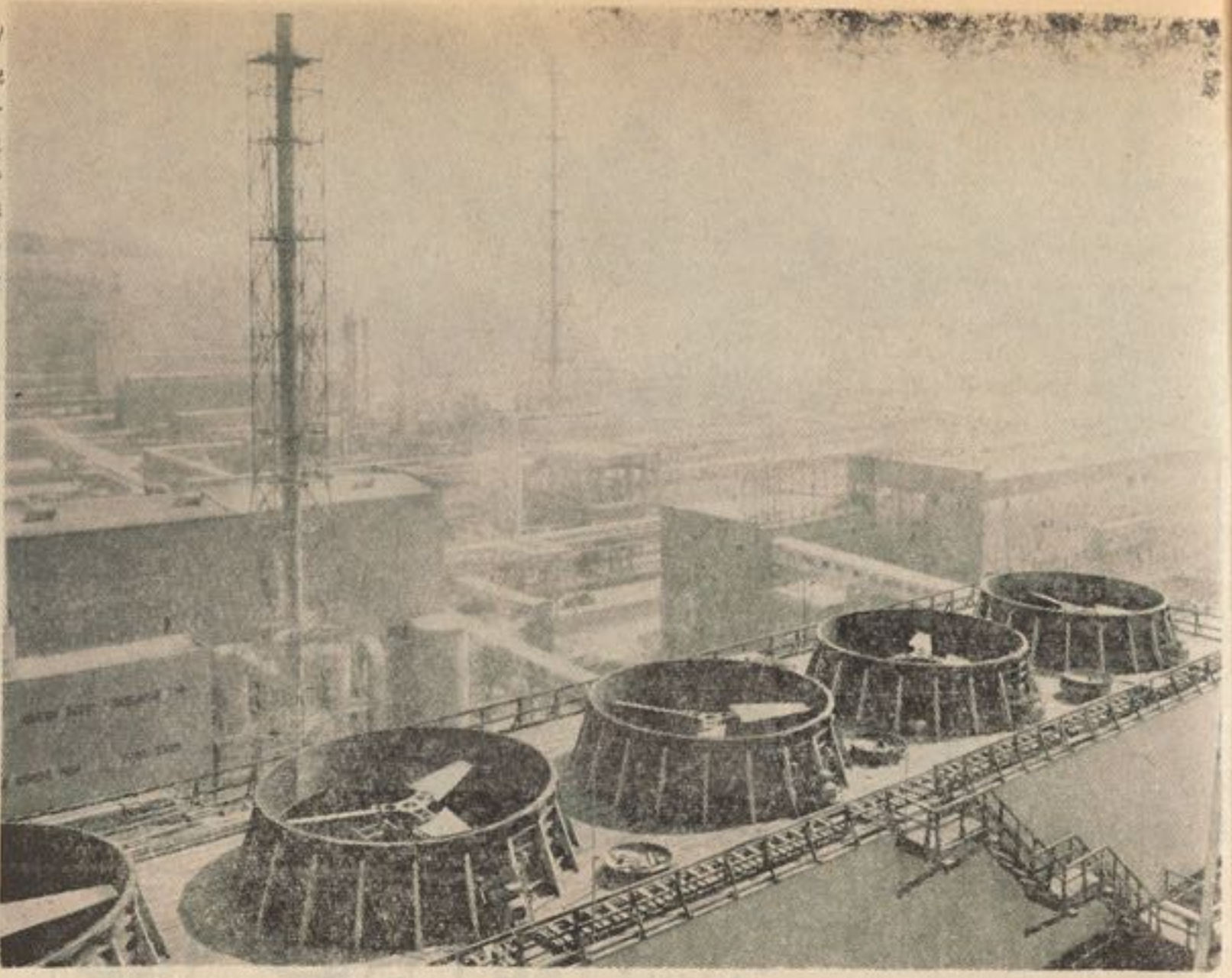
د: فرستادن جواسیس و نمایندگان غیر انگلیسی ولی وابسته به استعمار به لباس های دین و مذهب که تادوران امان الله خان بیشتر از نمایندگان هندی استعمار انگلیس بودند.

ه: تطبیع، تحویف و یادادن وعده های به قدرت رساندن این و یا آن شهنشاه و سردار جاه طلب و وطن فروش که در بدل گرفتن از رنگ شاهی سر به استعمار ساییده و بر د

لاس به گر یوان دی ، یوا خی به روا نه
 پیری کی دسلو ملیو نو تنونه زیاتو
 خلکو به جنگو نو کی قربان شویدی ،
 به ملیوانو نو تنو دنیا سی ، مذهبی او اقتصاد
 دی آزادیو خغه مجروم او د آزادی توپیر
 غوشتو تکو دسو مو غر سو سو خغه
 قربان دی او به زیبا تره تو کوسی
 تکنا لوژیکی نو ویتونه دینگو به مابل
 کی د جنا پتو نو نوی پولو به زین وی ایا
 مونر کولای شو له دغو پولونیمگر تیا وو
 سره سره خانونه متلعن وپولو؟

هدا او س به نری کی یو زیبا تشهیر
 انکشافات د خنر ونو سره مخا به دی .
 مونر به هغو شرا یفا کی ژوند کورو چی
 به نری کی دانرزی دبحران دمخوی دپاره
 کلکی هلی خلی روانی دی .
 زمو لیر به جا پیر یا ل اول برا سه
 طبیعی زایر می مخ به خلا صیدو دی . اود
 نری دیو زیات شمیر هیواد ونو اقتصاد
 دنورسو دچکی ودی تر خورا کلک اغیزی
 لاندی دی . و سلوا لی مسا بی د نری
 دپولو او سید و نکو ژوند لیدیدی .هدا
 رنگه به نری کی پولی انفلاسیون (نورم)
 دیر یو الو هو سایته او آرامی د خطیره
 مخا به کی یده .

به نری کی دانرزی دبحران دمخوی دپاره کلکی هلی خلی روانی دی

دیر یالی ملی زاد زیاده

ایا بشری تمدن دسایندس

او تکنالوژی زیو فنده گهل کیری؟

دایو منلی شوی حقیقت دی چرانسانی
 هلی خلی دساینس او تکنالوژی
 قوا وی د بشری اولی دپاره گماری . لکه
 خنکه چه معلوم به شویده منعی بر مخکرتنه
 او نرو بستونه دنوی اختراعا تو به بر نله
 خوځو خلی زیات دی چی حقیقت مو نردیو
 سو کاله او هو سا راتلو نکی ز بر یسه
 زغر ده توگه راکوی .
 لدی نه وروسته مونر دنیوتون دزمانی
 دخلکو به شان دیو شمیر خپرو نکسو
 د خیر او نتیجو ته لاس تر زله نه کینو بلکی
 ددنه کری دیو او سید و تکی به تو گه
 لکه خنکه چه بنانی خپل وول سو پو و او
 خپل را سبال شوی دندی او هغه
 بودی مربوطی جاری دوخت او زمان دغو
 شتی سره سم سرته رسو و او لیر یوالو
 نه دسو کاله ژوند دتامن به مقصد سر
 راز قربا نیو ته چمتو یو .
 لکه خنکه چه لیدل کیری اوسنی نری
 ثابت نه بلکی پولر بشمیر وپه زده پوری

بدلو نونو ، تحولات او پر مخکونه یکی
 روانی دی چی داپول انکشافات د نری
 دپولو او سیدو نکو یعنی نارینو و او پنځو
 دنه ستر یا کیدونکی علو خلوبه نتیجه
 کی را منځ کیری انسانی هلی خلی
 او لیر یو دی چی ساینس او تکنالوژی
 د بشری اولی دغو ساینس او هغو ته دسو
 کاله ژوند دتامن دپاره هماری
 او بشری اولی ته دسالی او سوکالی
 اولی دلر او ار معان ورکوی .
 چه دپاره یوه لسیز مخکی انسان دسیو
 زمو لیر به یلی کیدو بر یا لی شو دغو
 هلو خنر خغه به نتیجه کی لی انسان دسیو
 پمی ته وخت بشیر لاس ته راغلی نتیجه
 یوا خی دنه وچی انسان دسیو پ
 بر مخ پمی شو بلکی دهغه حقیقت مو لیل
 وچی مونر کولای شو دخپل ستوری (مخکی)
 خغه نورو ستورو ته ملر و کړو . او دلیری
 خغه مو ولیدو چی دنه گور هر مانند فضائی
 پیری (مخکه) چه مونر ورته خپل کور وایو

خومره بنکلی او بنایسته ده به حقیقت کسی
 مو لیر او س یو هیرو چی د مخکی مسخ
 دیردی خغه دلیری نه بنکلی بنکاری .
 یاد وویل شی چی ساینس او تکنالوژی
 دتامن ضمانت نکوی، دوی یواخی او یو -
 اخی دتامن امکانات نایونی .
 کپ ندی مو پرونه ، گرنندی الو نکی او
 اول وول منعی محصولات نسی کولای
 یو تمدن منځ ته راوړی ، تر خو دخپل
 ما لول او هغو مادی شیا نو سره چه زمو لیر
 به جا پیر یا ل کی دی بشیره ییز ادسه
 پیدا نه کړو او دهغه خغه دخپلی اولی د
 سوکالی به مقصد کته وانه خلو اودخپل
 ژوند مادی اړخ به بشیره او گه بهای ونه
 گر خو و خانله متلعن نشو و پمی .
 پدا می حال کی چه دخنکی د مخ دپولو
 او سیدو نکو خلوور به برخه دیو ز لسیز
 ودرستوب، وز کار تیا او بیسوادی سره

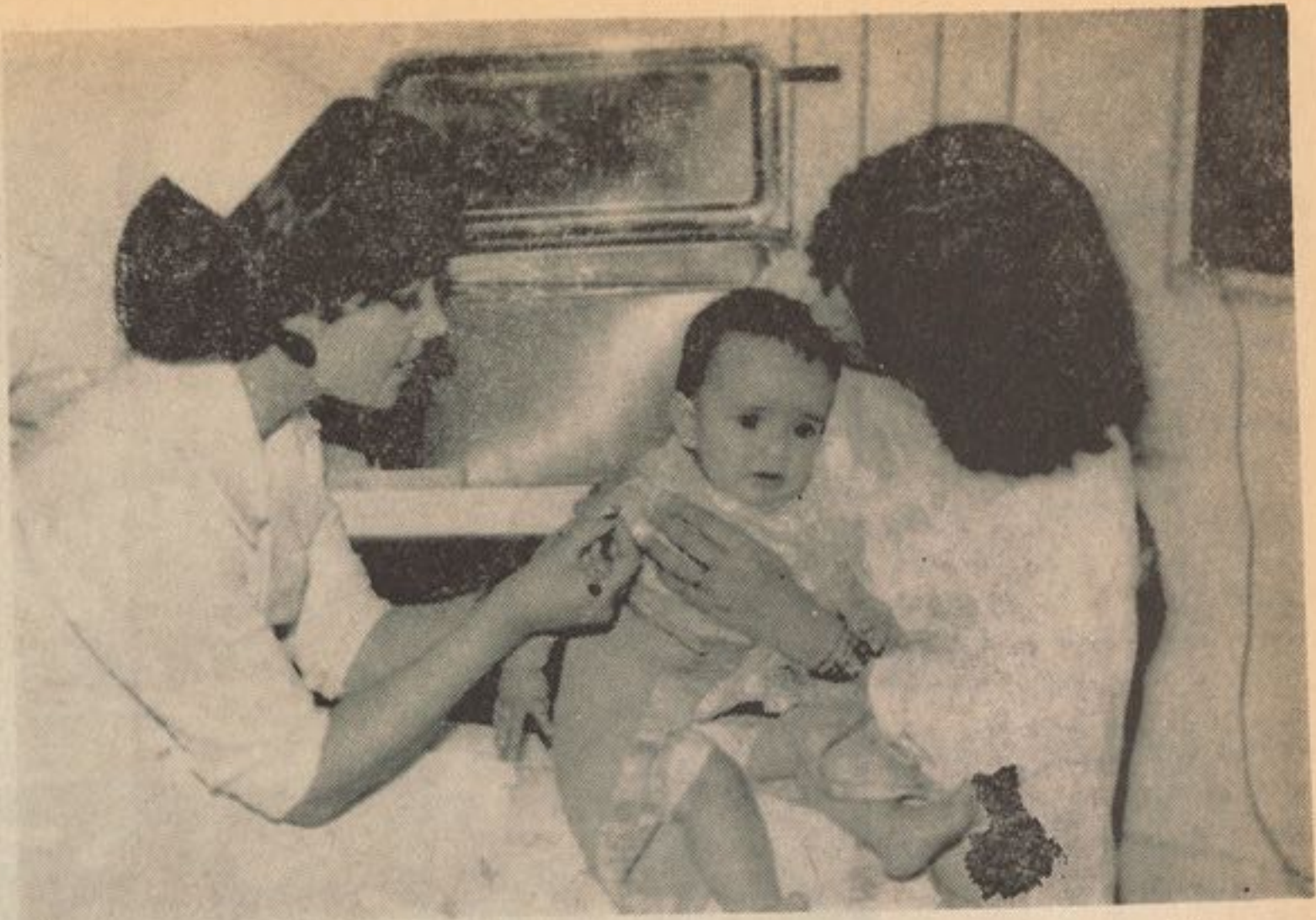
آیا داتول ددی معنی ورکوی چی زمو نریژوند
 بشیر وده کری ؟

آیا مو لیر به ریښتینی توگه شیا پسی او
 تکنالوژی دپولو امکاناتو خغه د بشری
 اولی د سو کالی به مقصد گه اخی
 یالین تر لیره روحی قناعت مو حاصل
 شویده ؟ که به زوره تو گه خیر سو دغه
 حقیقت جو نه کیری چه نه ژوند مو بشیره
 وده کیری او نه روحی قناعت حاصل شویده
 او نه داری د اولو هیواد ونو تر منساره
 هغه لیر یوال بیو ستون د پاره چی د اولو
 نریوالو دگرو مبارزو به صورت کی را منځ
 ته کیدای شی دخپل نه ستر یا کیدو نکی
 مایر ژو او خپل نه منو لکی تصمیم خغه
 مولاس اخیستی دی .

که دنری او منی او ضاغ به ژوره توگه
 وخیر ودا به په زغرده توگه راته خرگنده
 شی چی مو لیر به یوه نا قصه نری کسری
 او سیرو ، داخکه چی به هغه کی اولی
 اقتصادی اړیکی دتوپیر غوشتی دپا لسی
 بر بنسب ولادی یعنی دسایو او نیستمنو
 هیواد ونو دا قصادی اړیکو او منا مبارزو
 تر منځ خرگند توپیر ونه شته .

د تکنالوژی نریوال چنک وده ، چنک
 خپور اودهغه خغه دکسی اخیستلو دشی
 لاری تا مین اولی هغه ستو نری چی د خلکو
 داکثریت دسو کالی به لاره کی خنځروی
 نه بیخه بامی او دینستی کندی به نسی
 غورخوی . تراوسه پوری مونر د علمی
 مزیتونو اوداړتیاو تکنالوژی تر منځ
 د بشیر یو والی به حقیقت نه یو یوه شوی .
 پاتی به ۵۳ مخ کی

واکسین بی سی جی در دوره تطبیق میشود ، یکدوره بعد از تولد، دوره دوم در وقت سهولیت به مکتب .

اطفال خود را با واکسین نمودن در مقابل مرض وقایه نمایید

امراض مهلك و خطرناك وجود رابه ایمن حالمی كشاند

ویاماده سمی يك عامل مرضی كه مكروب مذکور ویاماده سمی حاصله قدرت تولید مرض ویاناکثیر زهری نداشته واکر در وجود انسان یا حیوان زرق گردد باعث تسریع مرض نشده بلکه عناصر مدافعی عضویت را تحریک نموده باعث تشکل آنتی بادی و مواد معافیت دهنده در وجود انسان یا حیوان گردد. که بالاخره بدن انسان ویا حیوان در مقابل مکروب مذکور معافیت کسب میکند . واکسیناسیون عبارت از عملیه تطبیق واکسین است که بنام های مختلف خال کوبی ، سوزن زدن یاد میشود و بهترین راه برای نجات دادن اطفال تان از شر چند مرض خطرناك و مساری شمرده میشود . همانطوریکه گفتیم واکسین انسان را در مقابل امراض مقاومت می بخشد گرچه در مقابل تمام امراض واکسین موثر در اختیار نیست باآئیم برای هشت مرض خطرناك دوره طفولیت واکسین های موثری در اختیار طب قرار دارد این امراض عبارت انداز : مرض سل (توبرکلوز) ، دفتری، سینه سرفه، تینانوس، فلج اطفال، سرخکان، چیچک و محرقه است واکسین های امراض فوق در تمام مراکز تطبیق واکسین طور رایگان در خدمت خلق شریف ماقرار دارد .

برای معلومات بیشتر شما خوانندگان ارجمند میبهره ازم به شرح مختصر واکسین هر مرض :

مرض سل یا توبرکلوز : این مرض راهه از زمانه های قبل شناخته اند و مردم را عقیده برین است که درین مرض شش هاگل می زند ویا هم شش های تکد . مگر این درست نیست این مرض شش و تمام اعضای مختلف بدن را مبتلا ساخته میتواند انسان را لایق و ضعیف میسازد همچنن عرق، تب های شبانه ، سرفه ودر حالت پیشرفته سرفه بلم دار از جمله امراض و علایم عمده مرض می باشد ضمنا مرض سل همیشه احساس خستگی کرده قدرت کسار را نمیداشته باشد و این سرریسی بصورت تدریجی مسبب مرگ عده مردم در سنین مختلف می گردد خوشبختانه امروز این مرضی توسط واکسین ضد مرض سل وقایه شده میتواند .

بر علاوه واکسین چیز دیگریکه در وقایه این مرض در خور اهمیت است ایست که مریضان سل باید در وقت عطسه و سرفه

واکسین بهترین وسیله بخاطر جلوگیری از امراض است .

کرد. سال بین المللی طفل با بیستمین سالگرد اعلامیه حقوق طفل که در ۲۰ نوامبر ۱۹۵۹ از طرف ملل متحد به تصویب رسید مصافح می باشد . به اساس این اعلامیه کسودک حق استفاده از غذای لازم و مناسب ، مسکن، خدمات صحی، تحصیل، معلومات و آموزش و پرورش و غیره شرایط را که بقوی زمینه رشد و پیشرفت جسمی و روحی معمول و طبیعی را مهیا می سازد دارا می باشد .

ما که با پیروزی انقلاب کبیر و ظفر آفرین ثور باب جدید تاریخ زندگی اجتماعی خود را آغاز نموده ایم متیقن هستیم که هر گونه نابسامانی های اجتماعی و اقتصادی از زندگی مردم رخت بسته و حیات نوین و سعادت مندی بروی مردم بلا کشیده ما نبخند خواهد زد ودر برتوارزش های جامعه نوین زمینه سر گونه رشد و انکشاف جسمی و روحی برای اطفال ما میسر خواهد گردید .

برای اینکه جامعه آینده ما از نگاه صحی یک جامعه مضنون باشد لازم است که اطفال امروز را در مقابل امراض قابل وقایه، وقایه نماییم . همین منظور لازم است که آنها را واکسین کنیم برای اینکه در زمینه

اطفال امروز که نسل های آینده جوامع بشری را تشکیل داده و مسلما سازندگان زندگی فردای جامعه بشری می باشند تربیه و پرورش جسمی و روحی و اعزاز شخصیت آنها مستلزم توجه دقیق و اهتمام بس عمیق است تمام بشریت مترقی به این نونهالان دیستان آدمی توجه خاص و شایانی میگوید میدارند تا با تربیه و پرورش جسمی و روحی و آماده ساختن هرگونه زمینه رشد و انکشاف سالم آنها چنان نسلی را تقدیم جامعه آینده نمایند که بتوانند حافظ تمدن و دست آورد های علمی و انسانی املاق خود باشند .

بملاحظه همین اصل موسسه ملل متحد سال ۱۹۷۹ را بحیث سال جهانی طفل مسمی

مریض آهسته آهسته زیاد شده بعضاً همراه سرفه بلغم نیز میداشته باشند . مریض سیاه سرفه سبب سرفه های رنج آور شده و قتیکه مریض سرفه می کند رنگش کبود میشود از همین سبب این مرض را بنام سیاه سرفه یاد می نمایند . سیاه سرفه تل های شش را خراب نموده و بعضی اوقات دردمع و دیگر قسمت های وجود سبب خورمیزی میشود اگر ندای درست صورت بگیرد امکان دارد که مریض در هفته اول بهبودی حاصل کند . اما بهترین راه نجات از شر مرض سیاه سرفه تطبیق واکسین آن یعنی (دی پیرتسی) است .

مرض تیتانوس :

این مرض توسط یک میکروب که به چشم دیده نمیشود بوجود می آید این میکروب زیاده در خاک و فضله حیوانات موجود می باشد .

بعضی هموطنان عزیز مادر موقع خراشیدگی های جلدی جرحه و تصادم ترافیکی بالای زخم ها خاک می ریزند میکروب تیتانوس توسط خاک از طریق زخم داخل خون شده چند روز بعد یک قسم شخی در وجود مریض پیدا شده مریض دهن خود را باز کرده نمیتواند و در نتیجه مریض از خوردن غذا و نوشیدن مایعات می ماند .

اطفال نوزادی که نای آنها تحت شرایط صحنی و مراقبت لازمه قطع نگردد دیده باشد احتمال مصاب شدن شان به این مرض زیاد بوده و اگر مصاب شوند حالت کشنده را باز می آورد مطالعات نشان داده که فریب سه بر چار (۳) این واقعات بعمرک می انجامد . این مرض عامل عمده مرگ و میر اطفال رده امه های اول حیات تشکیل میدهد با قطع شایق تحت شرایط صحنی و جلوگیری از داخل شدن گردوخاک که حامل میکروب های مختلفه بوده میتواند وهم با واکسین نمودن مادران در زمان حاملگی در برابر این مرض میتوان طفل را که حمل می نماید برای روز های اول حیانتش معاف ساخت برای بوجود آوردن معافیت دائمی نزد اطفال استفاده از واکسین تیتانوس نتایج فوق العاده قناعت بخش بدست خواهد آمد .

واکسین دی پی پی یا واکسین ضد دفتری سیاه سرفه و تیتانوس :

طوریکه در مورد واکسین ضد این سه مرض فوق (دفتری، سیاه سرفه و تیتانوس) از (دی پی پی) نام گرفتیم بدین شرح واکسین هر سه مرض را یکجا و به شکل یک واکسین واحد در آورده اند تا تکلیف اطفال را از رهگذر تطبیق آن کم ساخته باشند . تطبیق واکسین دی پی پی اطفال شما را در مقابل سه مرض فسوق و قایه می کند .

واکسین دی پی پی سه مرتبه تطبیق میشود: دوره اول بعد از سه ماهگی .

دوره دوم شش هفته بعد از دوره اول . دوره سوم سه تا شش ماه بعد از دوره دوم . در صورتیکه اطفال ثان ازین سن گذشته باشند و واکسین نشده باشند در صورتیکه هیچیک از امراض فوق رانه گذشتانده باشند باید عینا مثل شرح فوق واکسین دی پی پی برایشان تطبیق گردد و یا اگر طفل شما سیاه

بقیه در صفحه ۴۷

واکسین تی پی برای تمام خانم های بین سن ۲۰-۵۰ ساله خصوصاً خانم های حامله در ماه ۶-۷ حاملگی دودوره بفاصله بکاماه تطبیق میگردد

دوره اول واکسین بر سرحی بعد از تولد برای طفل تطبیق میگردد و دوره دوم آن در وقت شمولیت بمکتب تطبیق می گردد .

اگر هموطنان محترم ما اطفال خود را واکسین تطبیق نکرده باشند لطفاً هر چه زودتر اطفال خود را به مراکز تطبیق واکسین برده و طور رایگان اطفال شان را واکسین پی پی سی جسی نمایند .

مرض دفتری :

متلایان این مرض در ابتدا یک گلسون دردی شدید داشته شروع مرض آن بسوده است . بی اشتها بی سردردی و درد تمام بدن همراه بوده ضمناً مریض رنگ پریده نظر میرسد . دهن مریض اکثراً باز بوده از بینی مریض یکتوب مایع چرکین هم خارج میشود . همچنین یک بوشتش یا بسرد سینه خاکی رنگ در داخل گلو مریض تولید میشود که اکثراً سبب نفس تنگی نیز میشود همچنین فعل خورد و نوش را نیز برایش مشکل می گرداند بر علاوه میکروب این مرض سبب قسم ز هر از خود تو لید میکند که سلالی اعصاب و قلب تا اثرات بدی دارد می کند برای اینکه اطفال ثان به این مرض مبتلا نشوند اطفال ثان را واکسین دی پی پی تطبیق نمایند .

سیاه سرفه :

این مرض را بنام (سرفه کبودیا) سرفه صد روزه (همیادمی) گفته . سیاه سرفه درممالک مانند کشور عزیز ما بعد از سرخکان از سبب مرگ و میر زیاد در درجه دوم قرار میگردد . این مرض بعضاً تا صد روز دوام کرده میتواند اگر مریض شفا پیدا کند سال های بعد بسا سرماخوردگی مریض تکرار شده میتواند . این مرض اطفال را ضعیف ساخته ، سرفه

لازمست نامریض هر چه زودتر خود را به شفاخانه برساند و بندای منظم خود الی مدت یکسال ادامه بدهد .

پی پی سی یا واکسین ضد مریض تو بر کلوژ : این واکسین برای وقایه و امحای مریض سل کمک زیاد می کند از بسرو تطبیق واکسین پی پی سی جی برای هر کس جنسی است .

بیش دهن خود دستمال بگیرند مریضان هر جا و بیجا بلغم خود را تف نکنند برای این کار مریض همیشه بلغم خود را در یک تفتانی جمع نماید و قتیکه تف دانسی پرشد بلغم آنرا خارج از حویلی زیر خاک گور نما بسد و با هم آنرا بسوزاند . همچنین ظروف و اشیای طرف استفاده مریض باید جدا ساخته شود و برای اینکه جلو پیشرفت مرض گرفته شود

کسور
ولید
وجود
سوالی
ویست
و با
جوان
هر
دند
کسین
سوزن
دافن
ساری
در
ر
ختیا
دوره
ط
ر
ف
و
تمام
مت
سان
سن

مل
ی
س
ن
ت
ت
و

فصلنامه ختم

یادآوری و بوش :

با عرض معذرت از خوانندگان محترم و نویسنده گرامی - سهوا در صفحه دوم نمائشنامه «ختم خلق» در ستون سوم و چارم، از سطر سوم ستون سوم تا به آخر، دنباله قصه به ترتیب صفحات نبوده بود. اینک به تسلسل سطر سوم ستون سوم یعنی جمله بی «برابر تخت زانو میزند» بقیه اش را بخوانید و آن دو ستون صفحه دوم شماره قبلی را نادیده انگارید»

سلطان - امین اطلاعات در بار ما، تو

بگو چه خبر داری ؟
 امین الاطلاعات - حضرت سلطان آرامین همان آهنگر پهلوان است که مدتی زنده بود و حالا دشمنان سلطنت را به دور خویش جمع کرده است. همه آهنگران بیرو اوشده اند و همه مدتیست که در فتن های سرخ ساخته اند.

سلطان در فتن های سرخ ؟
 امین الاطلاعات - بلی سلطان در فتن های سرخ.

سلطان - برای چه ؟

امین الاطلاعات - زبا نم لال حضرت سلطان اگر بداند برای چه ... شما یاد برای آرایش دکا تنها نشان سلطان و با شما یاد برای آنکه به کار و کسب شما چشم زخمی تر شد سلطان ...

و گو یا میخواهد از دیگران پنهان کند و مدتیست به فرمایش دربار زولانه و دستبند نمی سازند سلطان ... بیل و کلنگ هم نمیشد زنده سلطان ...

سلطان پس این آهنگران چه میسازند ؟
 ... کار و کسب شما چیست ؟

امین الاطلاعات - طوریکه میخواهد معرمانه عرض کند مدتیست که همشهر میسازند سلطان ... همی ستان برای نیرزه های دراز میسازند ... همی سازند و همی می سازند ...

زبا نم لال اگر فهمیده باشم سلطان که شمشیر برای چه ... نیزه برای چه ...

در بار ما ... عجب ... معلوم است که برای چه ... این که نفهمیدنی ندارد ... چه امین الاطلاعاتی !

سلطان - (به درباریان) این تاج وازگون یعنی چه ؟

در بار ما اول - (به شما که گفتگان) به کدام زبان بگویم ؟ ... توبه ... توبه (به سلطان) حضرت سلطان ! من ...

عرض کنم ... به به خود منت سل سلطان

سلطان - (به سلطان) این تاج وازگون

سلطان - (به سلطان) این تاج وازگون

سلطان - (به سلطان) این تاج وازگون

حسن سلطان بزرگ این به پر مشبای شما صادقانه با سخ گفتم . و به فرمان

نیز گردن نهاده ام اما میخواهم یک نکته را تو صیح گفتم تا از روز باز خواست آن

جهاندار عادل بی جواب نماند .
 سلطان - بگو !

حسن - درست است که من این تاج را تقاضا می کرده بر سر بازار گذاشته ام اما

بدینگونه که در برابر شما گذاشته اند تصویر نگرفته ام .
 سلطان - چگونه تصویر نگرفته ای ؟

حسن - (تصویر را بر داشته و به حال عادی میگذارد) اینطور سلطان ...

من اینطور نقاشی کرده ام سلطان .
 (غوغایی از تعجب در میان دربار پیمان با لا میشود)

سلطان - پس چه کسی آنرا سرنگون کرده است تا رمز سرنگونی سلطنت شما

باشد ؟ بگو که آنرا وازگون کرده است ؟
 حسن - اگر راست عرض کنم جان من در امان خواهد بود ؟

سلطان - در امان خواهد بود ... زود بگو !

حسن - تصویر تاج را فرا ولان به دستور امیرا جل سرنگون کردند و از تمام

بازار سرنگون گذاشتند و در سرنگون به دربار آوردند .
 سلطان - ام ... میراجل کینز هندی ما

را هم کشته است ... او چاکر و فاداری نیست ...
 این کار به کار او میباشد ... امیرا جل

و آن چند فر اول را بندانند جدا کنند .
 مگر ترا هم آزاد نمیکنم . جانت را امان دادیم ... در زمان خواهی بود نارامین به

دست ما افتد ... آنگاه در عا خواستی شد ... او را بزدان کاخ ...

(حسن را میبردند و این تصویر اینجاست باشد ... زیباست نه ؟
 در بار ما - خیلی عالی نقاشی شده

حضرت سلطان ...
 (جلاد با شمشیر خون آلود داخل میشود)

جلاد - عمر سلطان دراز باد امیرا جل باهشت نفر فراول بندید جدا شدند .
 (سلطان که در اوج مستی است توسط نالار

میرود) .
 سلطان - شمشیر خون آلود ... من از رکن

الدین هراس دارم ... از رامن هراس دارم .
 در بار ما منفور ... بروید ! (در حالیکه

کنیزان با زواش را گرفته اند تکا نخورده بیرون میرود) .
 نطق اعلان میکند :

با زار : رسته آهنگران

چند دکان آهنگری باز است و یکی از دکانهای قس مت . بر در دکان قیل پارچه

سرخ آویخته اند .
 چند مرد زیر پارچه سرخ طبل میزنند و

میخوانند :
 آن شنیدستی که روزی زیر کی بسا

آبش
 گفت کین والی شهر ما گدای بیجااست

به وجود نخواهد آمد ؟

والی سفاقرش داران راهی جمع میکنند ...
 همه را جمع خواهیم کرد . همه را ...

آهنگر اول - مگر در فتن داران دیگری

به وجود نخواهد آمد ؟

زوندون

بگو که با صفوف بتک دار های سپهر
 متحد شوند
 و با گروه کاوه زادگان
 به کاخ دشمنان خود یورش برند
 و تخت و تاج را به قهر و ازگون کنند
 بخیز! بخیز!
 اگر چه تو ضعیفی و توان تو توان السد
 کیست
 وقت را حث تو نیست
 نجات خلق تو به کار اندک و تلاش اندک
 تو
 نیز بسته است
 (بیر مرد بر خاسته تهازلان به راه می
 افتد.)

(ادامه دارد)

مرد های کار
 به بند های آهنین فزاده اند
 توان تو توان اندکیست
 مگر نجات جاودان مرد مت
 به گوشش کم و توان اندک تو نیز بسته است
 بخیز! ای علیل و نا توان!
 وای چراغ چشم تو خموش
 برو به روستا
 به کوچه های ده عشا زنان برو!
 به روستائیان بزرگم
 زدستی خالی و غم گران شان
 و از تمام ظلم ما لکا به فسه کن
 ز شهر فسه کن
 ز زندگی تلخ کارگر بگو

خشک ... یک چاینگ چای و نان گرم ...
 شما که دست و دل باز داشتید چه شد
 که صدا بتان نمی بر آید؟ ... هه! مثلک
 با من شوخی میکنید! ... صدای خنده مس
 شوم ... این خنده آن کله کله است که
 همیشه چای بچو شش بالای زغال میجو شد...
 بخیز! ... تو جای دم کن!
 همسرایان از پشت سن میخوانند:
 تو ای که پیرو ناتوانی ای که کوری
 تو ای که لور چشم ها بتو
 براه راستی و جرف حق زدستی رفقه
 است.
 بخیز! بخیز!
 وقت راحت تو نیست
 رسته از صدا نیست
 صاحبان دستهای بسته بسته

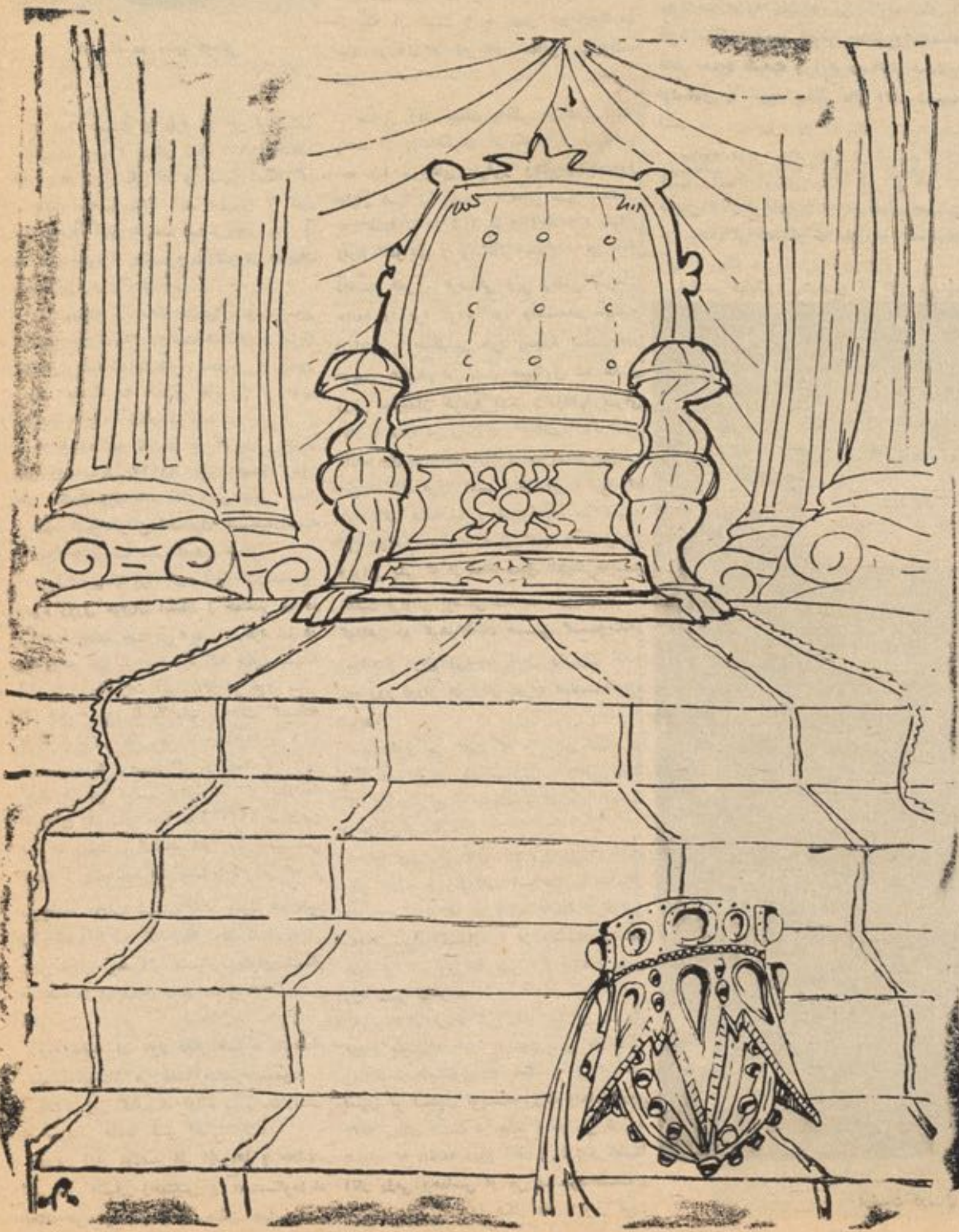
والی فرس کهنه آهنگر را در بازار
 می اندازد
 والی دکانش را جستجو کنید!... (جستجو
 گران در فتنی از دکان می یابند)
 ... خوب این هم از آنهاست... دستپاش
 را به پشتش بینداید!
 (به دکان دیگری میروند)
 والی - تو هم دیروز در زیر در فتن سرخ
 را مین و تسمو بر تاج و ازگون سرودمی
 خوا ندی و والی شهر را آبله مینا میدی?
 آهنگر دوم - نه ... حضرت والی ... من
 نمیخوانم ... دیگران میخواهند من معض
 کف میزد م

شاگردان آهنگر دوپ و اما ما میخواندیم.
 والی - شاهش دکانش را بیرون بریزید
 دستپاشی خود و شاگردانش را بینداید!
 فر اول اول شاگردان که کودک اند
 ... هیچ چیزی را نمیفهمند ... چطور بیندیم
 جناب والی?
 والی - هرچه را تفهمند یک چیز را خوب
 میفهمند که والی شهر را تبا بد آبله
 گشت ...
 (به دکان آهنگر سوم میروند)
 آهنگر سوم - سلام علیکم ... خوش
 آمدید ... بفرمایید جای براتان دم کنما
 والی - شاهش دکان اینرا هم بیرون بیندازید!
 آهنگر سوم - چرا سامان و اسباب را بیرون
 بیندازند?

والی - چرا معطلید؟ دست تان شکسته!
 آهنگر سوم - جناب والی! ... شما میتوانید
 دکان مرا هم درهم بریزید ... میتوانید
 مرا هم غل و زنجیر کنید ... مگر بیبوده
 است ... همین چند آهنگر
 رسته آهنگران تمام گروه را مین نهند
 در آن هزاران دیگر شامل اندک که
 شما میشناسید و نممن ... آزار چند تن
 آهنگر کاری نمیکند ... بهتر است دست
 از سر مردم بردارید! ...

والی - ترا آفتاب دلیر ساخته اند که
 به خود حق میدی که مرا نصیحت کنی!
 ... من حالانسانت خواهم داد که حدو حدود
 نشناسی یعنی چه ... بی معطلی دستت را
 بینداید و کالا و اسباب دکانش را به
 بیرون بیندازید ... تو با بوز سیا هست
 آیین مملکت داری میدانی و من که عمر م به
 کار دولت گذشت از تو باید درس بگیرم.
 (آهنگران را میبرد و در قفا پشان بازار
 درهم ریخته و خاموش باقی میماند)
 (چارچی جاز زنان می آید)
 چارچی - ساهل بازار را واضح خاطر باد که
 هر که از گروه آشوب طلب را میشی کسی
 را دستگیر کند و به دیوان عدالت بسپارد
 هزار روپیه مکافات خواهد داشت و اگر
 سر زامن را بیاورد پنجاه هزار روپیه از
 خزانه دربار صاحب خواهد شد ...
 (چارچی میگذرد و بیای آن پیر مرد
 کور می آید)

پیر مرد - (صدا میکند) آهنگران آزاده!
 ... کدام تان پیر کور را به جایی و نانی
 مهمان میکند؟ (به پاسخ صدایی شنید نمی
 شود) آهنگران آزاده و سخاوتمند چرا
 خاموشید؟ تشنه ستم ... حلقم خشک است

ارنست همینگوی نویسنده

شاهکار آفرین قرن بیستم

ارنست در زمان کودکی

زندگانی ربا نستی و نظری مرد م نیز استاد عالیقدری بود . ارنست اغلبا او قات بیکاری خود را بیک شکار ماهی ، سگ ، نشان زدن و گسار بازی سپری می نمود .

ارنست همینگوی در تمام آثار خود در اعمال مضحک و ظلمت زای اربابان قدرت برده می بردارد .

وز داستان بردازی جعلی ، خود پرداخته ، انتقادی دوری می گزیند و آنرا بسه یاد انتقاد می گیرد .

بعدا او آثار مشهور دیگر خود را «تیمه های سبز افریقا» «مرکز هنگام بعد از ظهر» «کلبه سرخ بوستان» و نوشت . در این داستان ها او بطور آشکار از منا فسح طبقات پائین و زحمتکش دفاع نموده است .

کنیف ، یادداشت های یان شبکار چسی و راکه سراسر از روح مبارزه و قیام های ضد بردگی آمریکا وارو با در سال های (۱۸۵۰-۱۸۶۰) انباشته بود . بسیار ستوده است .

در مورد پیروی او از سبک کلاسیک تو لستوی با بد علاقه شود که او نه تنها بطور همه جانبه دنیا له روی نکرده بلکه آنرا عمیقا بررسی نموده و با نبوغ و ابتکار خاص خود طبیعت و روح ریسالزم هنر تو لستوی را به وجه بسیار عالی اکتساب نموده است .

چنانچه درین مورد یکی از نویسندگان مشهور اتحاد شوروی چنین نظر می دهد : «تجلی آثار تو لستوی را در اعماق هنر نو بسندگی همینگوی میتوان جستجو کرد . ارنست همینگوی همچنان در هنر ترسیم

اول به اینا لبیا سفر نمود . و در آنجا و ظنه راننده گی امبولانس مجروحین ، انتقال مجروحین به عهده وی بود . یکبار در حین انتقال مجروحین جراحت سنگینی بر داشت ، و مدال طلاسی نظامی اینا لبیا بخاطر با دلی خود متاوی بوی داده شد . در سال (۱۹۲۷) دوباره بسه آمریکا باز گشت و به عضویت اتحادیه نویسندگان آمریکای شمالی پذیرفته شد .

بعد از آغاز جنگ داخلی در هسپانیا با عده از روشنفکران آمریکا وارد هسپانیا شد و با نیروهای مرفی و وطن پرست جمهوری طلبان هسپانیا پیوست . درین هنگام دهه نمان هسپانیا در شرا پها و قاعده د شوار ، ملوک الطوائف و زندگانی عشیر ه بر قرار داشتند . فقر ، مرستگی و بی رفقی سراسر جامعه را فرا گرفته بود و استبداد و مستماری اربابان به حدنهایی خود رسیده بود . در همین هنگام ارنست همینگوی شاهکار رزمی جاویدان خود را بنام «زنگها برای که به صدا در می آیند» انتشار داد . این کتاب وی به هزاران لیراز بچاپ رسید قهرمان این داستان مردی است بنام رابرت آردن که در جنگ هسپانیا بر ضد قدرت حاکمه می جنگد ، و با دسته از گور بلاها برای ویرانی پلی که از لحاظ سوق الجیشی حایز اهمیت فراوانی بود می شنا بد . و برای مدت کوتاهی در گوهها اقامت می گزیند و سرانجام موفق می شود که پل را ویران کند و به زور اوران آن زمان ضربه مهلک وارد نماید .

همینگوی می گفت که «تر بیت اما می و منا سب برای یک نویسنده واقعی همانا کا نو ن رنج و عشقت زمان طمو لست و جوانی اوست»

آثار همینگوی دارای یک صفت عمیزه است و آن اینکه هر خواننده آن خود را در اعماق همان رو یداد های ناول و داستان خواهی نخواهی غرق میسازد . از جمله داستان های کوتاه وی «قا تلین» و «مردان بدون زن» شهرت زیاد دارد .

او هیجانی و شور آفرین او بنام «وداع با اسلحه» او را به اوج شهرت رساند . ارنست همینگوی به سبک و متود ادبی لسون تو لستوی نویسنده بزرگ اتحاد شوروی علاقه زیادی داشت در هنگام جوانی خود همواره به مطالعه عمیق آثار تو لستوی خاصا آثار رزمی و حماسی او می پرداخت و همچنان یکی از شاهکار های ایوان تور-

ارنست همینگوی معروفترین نویسنده جهان بنا بر ریخ ۲۱ جولای سال ۱۸۹۹ در دهکده اوک پارک در نزدیکی های شهر شیکاگو ایالات متحده بدنیآ آمد . پدرش دکتور طب بود و آرزو داشت پسرش نیز روزی داکتر شود . ازینرو در اکثر از معاینات بر رضان ارنست با او بود . ولی مادرش بر خلاف میخواست پسرش موسیقی دان شود . ارنست همینگوی از ایام کودکی پسر شوخ طبع ، متجسس و جسور بود . تحصیلات ابتدائی خود را در همین دهکده به پایان رسانید .

در پانزده سالگی از خانه پدرش فرار نمود و در سال (۱۹۱۷) بجهت تصدی امور خبر نگاری روز نامه کا ترانس سیتی سنتر (ستاره شپه گانزاس) مشغول گسار شد او بعدا به فرانسه سفر نمود . او قوا لین جا برانه زور آور انومستبدین و تیره روزی هزاران انسان زحمتکش را در فرانسه بچشم خود می دید . و خود شنا هد معازات خلق فرانسه بود که چگونگی قیام ها و مبارزات آنها ترقه در خون می گر دند . این نا ملایبات و حالت گسیخته اجتماع و زندگانی حرمان آورد وی برای رشد استعداد نویسنده گی او کمک فراوانی نمود بدین ترتیب اولین اثر او بنام «سه داستان وده شعر» در سال ۱۹۲۱ در پاریس بچاپ رسید . ارنست همواره می گفت : «به خواننده ات چیزی بنویس که از سرچشمه حقیقت سیراب باشد و عینا همان طور واقع شده باشد که تو آنرا به رشته تحریر درمی آوری» بعد اثر مشهور دیگری بنام «سیلاب های بهاری» در سال ۱۹۲۶ منتشر شد .

و به تعقیب آن ناول دیگر خود را بنام «خوشبختیهای من» منتشر نمود . با انتشار این کتاب ها آوازه و شهرت ارنست در سراسر جامعه طنین انداز شد . درین آثار او غصه ها ، انبوهها و محنت کشی های انسان زحمتکش و محکوم زیاد بچشم می خورد او هنگام جنگ جهانی

ارنست در سال ۱۹۴۰ هنگام شکار

دیتافت شالوده خلع سلاح میباشد

الدول تاجه جدائر ناگوار می گذارد گامیلا واضح و روشن است . در برابر چنین نظریه ای موضع گیری اتحاد شوروی بوسیله لیونید بریزف چنین تصریح گردیده است . «اتحاد شوروی همیشه مخالف چنین نظریه بوده و می باشد . سیاست ما ایستاد مانع ضربه اول و دوم ناشییم و حتی از جنگ اتمی بصورت قطع جلوگیری می نمایم برای قبل چنین مامول خط مشی ما زیلا خلاصه میگردد :

قدرت دفاعی اتحاد شوروی باید تا اندازه باشد که به کسی اجازه ندهد که سعی بخرج دهد تا زندگی صلح آمیز ما را مختل سازد . سیاست ما داشتن اسلحه موثر زیاد به مقایسه دیگران نمی باشد بلکه ماسیاستی را تعقیب می نمایم که مسابقه تسلیحاتی را تقلیل دهد و خطر تصادمات نظامی را از میان بردارد .»

کشور های عضو پیمان وارسا سال گذشته در مسکو طی اعلامیه تاریخی ۲۳ نوامبر یکبار دیگر تصریح نمودند که آنها در پی برتری قدرت نظامی نمی باشند و اینرا نیز تصریح نمودند که در ساحت نظامی سیاست آنها تنها متوجه تامین قدرت دفاعی بوده و چنین خواهد بود

ولی هر چند که اتحاد شوروی و کشورهای دیگر سوسیالیستی صلح دوست خواهان صلح باشند باز هم نمیتوان از آنها چنین توقع شود که بصورت جداگانه و منفرد دست به خلع سلاح بزنند . برای آنکه مسابقه تسلیحاتی پایان باید لازمت تا تمام کشورهای همکاری یک دیگر در این راه گامیهای مشترک را دنبال نمایند .

میرهن است که میان دیتافت سیاسی و تلاش های که برای خلع سلاح صورت می گیرد رابطه دیالکتیکی موجود است اگر دیتافت سیاسی با چنان اقدامهای توأم گردد که باعث کاهش تنشجات نظامی گردد این امر به تنها مانع تصادم اتمی خواهد شد بلکه در تمام جهان به عادی شدن مناسبات مساعدت خواهد نمود .

ولی اگر نیرو های ارتجاعی فایق آیند که دیتافت سیاسی را متوقف سازند و بکوشند وقایع جهان را به مرحله تشنج و جنگ سرد بکشانند بطور میتوان در راه خلع سلاح گام برداشته شود ؟

در چنین شرایطی بشریت بطور خواهد توانست این معضله را که موجودیت و بقای انسان با آن ارتباط می گیرد حل نماید ، در چنان حالتی که تنشجات جهان همه روزه انسان را در فکر جنگ می کشاند ممکن نیست جلو مسابقه تسلیحاتی گرفته شود . تجارب قبلی و بالخصوص تجارب سالهای ۱۹۵۰ این حقیقت را اثبات می رساند .

پایان دادن به مسابقه تسلیحاتی و بویژه مسابقه تسلیحاتی اتمی بدون شك و تردید یکی از مهمترین و با اهمیت ترین برابلمهای عصر ما به شمار میرود . این مسابقه از مدت زمان طولانی ادامه دارد و حتی مسابقه تسلیحاتی اتمی نیز دارای سابقه طولانی می باشد که در سال ۱۹۴۵ از بمباران اتمی هیروشیما و ناگاساکی آغاز یافت .

در زمان حاضر اگر به این مسابقه پایان داده نشود کیفیت و جهت جدیدی را میتواند احراز نماید .

اتحاد شوروی در آن پیشنهادی که به منظور برداشتن گام عملی در راه خلع سلاح برای اجلاس مخصوص مجمع عمومی ملل متحد نمود بر این امر تاکید ورزیده است . در این پیشنهاد تذکار یافته است :

«سرعت و گسترش بیرونی تولید و جایجا کردن سیستمها و انواع جدید اسلحه ، روز بروز خصوصیت وخیم و خطرناکی را کسب مینماید ، نیروی تخریبی روز افزون دولت ها همین اکنون در صورت فعالیت میتواند موجودیت انسان را بروی مبارزه با تهدید نماید .»

نکات نظر پیشنهادی فوق اتحاد شوروی در صورتی میتواند بدرستی درکشود که دانسته شود قدرت یک بمب بزرگ تخریبی اتمی مساوی به مجموع نیروی تخریبی مواد منفجره است که از جانب تمام گروه های جنگ طلب در جنگ جهانی دوم بکار برده شده است و قادر شد نایه هشت و زده کیلومتر پنجاه میلیون انسان خانه بکشد .

باید نظر داشت واقعت فوق نیز به تنها مسابقه تسلیحاتی ادامه دارد . بلکه سرعت آن به مقایسه موفقیت های که در راه جلوگیری از مسابقه تسلیحاتی بعیان آمده است به مراتب زیاد است .

با آن هم همین اکنون آنچنان نظریات استراتژییک عرضه تبلیغ می یابند که واضحا صیغه تعرضی را بخود گرفته است نظریه «دوران ضربه اول» از جمله همین دکترین بشمار میرود که از جانب کشورهای امپریالیستی بصورت جدی تحت مطالعه قرار گرفته است . ولی خطر استراتژییک ضربه اول کاملا روشن است . اگر کشوری قادر شود که چنان توان ضربه اتمی را کسب نماید که بوسیله آن امکان انتقام را از میان بردارد و یا کم از کم چنان اندیشه ای را باز آورد که گویا این قدرت را دارا می باشد . این کار باعث خواهد شد که این کشور به اندازه یک جنگ تعرضی تشویق خواهد شد . اینکه تاجه حداینکار امکانات تعرضی اتمی را فراهم می آورد و بالای روابط بین-

خواهند گمان پیشتر دارد . به تعداد بیش از صد جلد از آثار او در اتحاد شوروی ، به بیش از بیست زبان بجا ب رسیده است . کتاب های «کب هندی» و «قا تلیسن»

وی در سال (۱۹۳۴) در اتحاد شو روی بجا ب رسید . در سال ۱۹۵۹ مجموعا از آثار او در اتحاد شوروی به تعداد بیش از صد هزار تیراژ بجا ب رسید .

او درست همینگوی از نظر نو یسته گمان عا صر شو روی ، نویسنده توانا و پرنیوخ کلاسیک قرن بیستم است ولی این بدان معنی نیست که مطالعه آثار او امروز خالی از دلچسپی است . آثار گرا نیهای او در او درست همینگوی مقام عالی خاصی را در ادبیات جهان دارد .

رمان تیزم آثار همینگوی را برای انگیزه های حماسی و موضع گیری آشکار انسان دوستی عدالت خواهی و هو ما تیزم انسانی است . او از زندگی گمانی رویا انگیز طبقات استثمارگر و اشرف نفرت دانست .

هشتادمین سالروز تولد این نویسنده مشهور در سراسر جهان و از جمله در تمام شهر های اتحاد شوروی به گرمی تجلیل گردید .

او درست همینگوی ظلم استبداد و بیروکراسی را نکوهش می کرد . و در سرتا سر عنصر خود جنگجوی مجرب بود بغضاتر کسبیدیموکراسی او درست همینگوی چهار بار از جواج نمود و در او اخر عمر خود از فشار خون و سرطان جلد شکایت می نمود . چندین بار تو سفا شوک برقی ندای گردید . ولی زندگی این داستان نویس ، ژورنالیست بی همتا به شکل عجیبی پایان یافت .

او درست آزادی را گرامی می داشت و بار صامسی گفت « آزمایش آزادی و حتی بدبختی آید که انسانها فقدان آنرا احساس نمایند»

همینگوی در سال ۱۹۵۳ جایزه پو لیترز را رسود . و در سال ۱۹۵۴ نلمی که از داستان معروف زیبای او «مرد پیر و دریا» تهیه شده بود جایزه نوبل گرفت . داستان «مرد پیر و دریا» او سرشار از مبارزه ، شجاعت و بیگری یک مرد پیر است که با وجود کوهساری از مشکلات ، روح امید واری و پیر وزی در او خلق می گردد . قهرمان داستان یک مرد پیر کبوی باقی است که به مدت هشتاد روز متوالی از شکار ناامید برمی گردد . ولی سرانجام او با عسی بزرگ شارک را صید می کند .

در بین راه قایق کوچک وی مورد حملات شدید شارک ها قرار می گیرد . ولی او با متانت و همه آن پیروزی جا صل می کند . و مردم را از صید بزرگ خود بحیرت می اندازد . درین داستان وی حقایق فطری و شپامت انسان را به نحو معصومانه ای بیان می دارد .

علت گرامی داشتن آثار همینگوی همانا قدرت و توانایی طاقث فرسای او در نوشتن آثار و عشق وی به انسان ، و هدف زندگی گمانی می باشد . او آزادی انسان را زیبا ترین و مطلوب ترین در به طبیعت می داند . چنانچه میگوید « انسان برای شکست آفریده نشده است . انسان میتواند بمیرد و بسا نابود شود ، ولی هیچگاه و در هیچ صورتی مغلوب شده نمیتواند . آثار همینگوی در سراسر جهان

او درست همینگوی در پاریس سال ۱۹۵۸

دیدگاه‌های اجتماعی اقبال لاهوری

شعر دری ازسپیده دم پیدایی آن تاکنون فراز و فرود هایی به خود دیده است . گاهی مردانی توانند آنرا پاس داشته اند و زمانی در دست بی هنری چند روندی انحطاطی داشته در سده های نخستین شاعرانی راستین این هنر ارجمند رابه باروری وشکوهندی کشانده اند . شاعر این روزگار با طبیعت ارتباطی مستقیم حاصل و تجربه هایخوبش خویش را باز گو می نماید . تشبیهات ، ترکیب ها و ابعاد های شعر در این دوره عینی ومحسوس اند . سخن آریان این دوره واقعا تقلید گران طبیعت اند و به این تعریفارسطو از شعر مؤمن که گفته : شعر تقلیدی از طبیعت بیش نیست .

گرچه شاعر این زمانه رسالت اجتماعی خویش را نمی شناسد و شعر برای او وسیله است وسیله ای برای رسیدن به اسب وکنیز وقیاء ، نه بیان واقعیت های دردناک اجتماعی اما نمی توان از اصالت کار این شاعران انکار کرد .

واما اقبال بادونظر داشت اینکه زبان عادی اش دری نیست در شمار سر آمدان ادبیات دری قرار می گیرد واین درخت تانور را صمیمانه با صدای می کند . او با آنکه وز های جوانی خودرا در کوچه های لندن وپاریس وبن گم کرده وآشناترین انسان شرقی در تفکرات غربی است چشم به راه آن ستاره است که از مشرق سر بزند وآن بادی که از طرف خاوران بر خیزد .

اقبال مرد سیاست و فلسفه و شعر است ، آتشی از نیاکان شرق دردل دارد ولاله آسا در خیابان های شان می سوزد .

چون چراغ لاله سوزم در خیابان شما ای جوانان عجم جان من و جان شما غوطه ها زد در ضمیر زندگی اندیشه ام تا به دست آورده ام افکار پنهان شما عبورمه دیدم نگاهم برتر از پروین گذشت ریختم طرح حرم در کافرستان شما تا سناتش نیز تر گردد فرو بیچیدمش شعلهی آشفته بود اندر بیابان شما ،

فکر رنگینم کند نذر نهدستان شرق بارهی لعلی که دارم از بدخشان شما می رسد مردی که زنجیر غلامان بشکند دیده از روزن دیوار زندان شما ، حلقه گرمین زیند ، ای پیکران آبلوگل ، آتشی در سینه دارم از نیاکسان شما ، گرچه سنایشگری های اقبال از امیران وپادشاهان روزگارش لطیفی به شخصیت اجتماعی او می زند وکاش چنین نبود اما بازمی او شاعری قدرتمند است و پیام او پیام رهایی ،

آزادی ، مبارزه واتحاد است . اقبال خواستار شور مولانا وسوز خسرو دهلوی است آن مرد دل سوخته ای که نظام الدین اولیا نسرک سر می نموده وآن ترکه زاده رها نمی کرد .

گرچه ترک ترکم ازه بر تارک نهند ترک تارک گویم وهرگزنگویم ترک ترک اخلاص سنایی را می جوید ودر این بندگی حتی خدایی را نمی خواهد . اقبال به دنبال سنایی وعطار ومولوی آمده ، دانش بوعلی را هم در مقامی که مولوی است نمی پذیرد .

بوعلی اندر غبار ناله گم دست روی برده ی مجمل گرفت این به دریا رفت وناگوه رسید وآن به گردابی جوخس منزل گرفت اقبال شاید یگانه شاعری باشد که حضور مولانا در آثارش حس می شود . گذشته ازینکه بیشترین کار های او از نظر اندیشیدن مولانا واراست حتی از نظر قالب وشکل هم شباهت های فراوان باکار های مولانا دارد . ترنم های مولانا آن اوج گیری ها ، آن شور و حال وجاذبه ، آن فراز و نشیب سخن مولانا را می توان به وضوح در کلام اقبال یافت .

خورشید به دامانم انجم به گریانم درمن نگری هیچ ، در خود نگری جانم در شهر و بیابانم ، در کساح و شبستانم من منبع جهان سوزم ، من چشمه ی حیوانم ویا : ناله ی سیار من ، آهوی نانار من درهم و دینار من ، اندک و بسیار من دولت بیدار من ،

نیز ترک گام زن منزل مآبور نیست . اقبال با وجود تحصیل در غرب و آشنا با فرهنگ آنجا از آن سامان دل کنده است وستاره ی بخت اودر حال غروب مدینه به نظر او هنگامی زندگی از آن دیار برجیده شده است ودر ختی است که از بالندگی و باروری وامانده واین روز های شرق است که آفتابی است وروشن می شود وگریز وگریزی از آن هم نیست .

پس چه باید کرد ای اقوام شرق باز روشن می شود ایام شرق . اقبال شرقیان را با آوازی رسا ندا دردی دهد که از مکر غرب غافل نباشند وقریب این گرمک سالخورده که در لباس بره ظاهر شده است نخورند . او ادامه زندگی را در حرکت ، رفتن و پویندگی می داند .

ساحل افتاده گفت گرچه بسی زیستم هیچ نمعلوم شده آه که من کیستم موج زخودرقه ای نیزخرامید وگفت : هستم اگر می روم گسر نروم نیستم

وسراسر آثار او سرشار از امید است ، این آرزو است که انسان رابه تکاپووجستجو وامی دارد ، نا امیدی را در اندیشه و آنچه را اقبال آفریده نمی توان یافت در سرود های اقبال ، مقاومت ، سر سختی و تلاش است . تلاش برای ساختن دنیایی دیگر ، جهانی دلخواه وزیبا ، او ویران می کند تا آباد نماید ، دل بسته آزادی است . پایداری وایمان خست های نخستین کاخ اندیشه ی اقبال است . او را مذهبی است که در کعبه نماز دارد ودر دیر نیاز از همین خاکمی که بروی آن راه می رود جهانی دیگر می سازد . در دل شعله فرومی رود و نمی سوزد باشیر سوزده دست و پنجه نرم می کند وغالب میشود .

زندگی ، درصدف خویش گهر ساختن است دردل شعله فرو رفتن ونگداختن است عشق ، ازین گنبد در بنه برون تاخن است ششدهی ماه ز طاق فلک انداختن است حکمت و فلسفه را همت مردی بایسد تیغ اندیشه بر روی دو جهان آخن است مذهب زنده دلان خواب پریشانی نیست از همین خاک جهان دگری ساختن است .

اقبال مانند نسیمی است که از سر بر روی و کوهستان می آید اما توفان در نفس نهفته دارد به طایر غمزده پیام بهار می دهدو با سبزه وگل ولاله می آمیزد ، با آنکه در صدایش صلابت کوهساران نهفته است وشمیورا آزادی و برابری را می نوازد خاطر کسی را با برکت گلی نمی آزارد واز بال وپرغبار تمنا وهوس های زود گذر را زوده است . نابرابری های اجتماعی اقبال را خشمگین می سازد و به فریادش وامی دارد از مزد مزدور کرباس پوش است که خان لباس حریر می پوشد و اشک کودک یتیم است که خاتم والی شده است . فریبی کلبسایان از اشک و خون تیره بختان است وعرق ریزی درماندگان .

ز مرد بندگی کرباس پوش و محنت کشی نصیب خواجگی ناکرده کار رخت حریر زخوی فشانی من - لعل خاتم والی ز اشک کودک من گوهر ستام امیر اقبال به روابط کهن تولیدی می نازد وچاره را در آن می بیند که حلقه وار طرحی نسو درندازد :

بیاکه تازه نوامی تراوداز رنگ ساز ، می که شیشه گدازد ، به ساغر اندازیم مغان ودر مغان را نظام تازه دهیم بنای میکده های کهن بر اندازیم ز رهزنان چمن انتقام لاله کشیم به بزم غنچه وگل طرح دیگر اندازیم اقبال با اسارت و بندگی در ستیز دایمی است او عاشق آزادی وسرودگر رهایی است

اوریشه های بردگی را ونی به اسارت دادن هارادر نادانی می جوید چه انسان آنگاه که سرشت خود را می شناسد و کرامت خویش را سرتسلیم در پیشگاه اربابان زر ووزور فرومی آرد واز چکاد های بلند غرور خود فرود نمی آید .

آدم از بی بصری بندگی آدم کرد گوهری داشت و نذر قیاد و جم کرد یعنی از خوی غلامی زسنگان خوارتر است من ندیدم که سگری پیش سگر سرخم کرد . اقبال به آفرینش های سنگت وغرور انگیز انسان وقوت بازوی اوایمان دارد به نظر او

اگر خدا شب آفریده این انسان است که چراغ آفریده اوست که ازسنگ آینه واز زهر نوشینه می سازد .

اقبال دل بسته ی وعاشق بلندی ها و اوج ها وآسمان های کبود است او مانند آن عقاب بلند پرواز است که خورشید هر باعداد بومه به بال اومی زند . این بلند پروازی ها بدان معنی هم نیست که علایق او از زمین وخاک قطع شود ، اوشاعری اجتماعی است و ایمان آورده به قانونمندی های تکامل و پیشرفت اومرد مردان ومرد میدان است . آهنگ بلند بیداری واتحاد ملت های در خواب رفته وپریشان را صادقانه می خواهد . عقاب بلند آشیانی است که دل به پستی های هستی نمی بندد ومانند مرغکان بی همت چشم بر خون دیگران نمی دوزد و تلاش دانه در خاشاک نمی کند . در پی آست که قیای زندگی را بدوزد و به بی سامانی های آن سامان دهد . او روحی نا آرام ، ستیزه گر و سرکش دارد . از آرامش و سکون سخت گریزان وفراری است . زندگی را در خطر زیستن می داند . هر لحظه خویشش را بر فغان می زند ومانند تیغ پاک گوهر برنده تر می گردد . از نظر اقبال در خطر زیستن است که عیار ممکنات جسم وجان آشکار می گردد . اقبال همواره آهنگ اتحاد انسان را می خواند و می داند که از اتحاد است که :

می توان مغان ودر مغان را نظام تازه بخشید وبنای میکده های کهن را فرو باشید از اتحاد است که می تواند از راهزنان چمن انتقام لاله را گرفت و بزم غنچه وگل طرح دیگر انداخت .

اقبال به این باور نیست که پیکار و کار انسان به پایان رسیده اولاه ی چمن را هنوز آورده به خون می بیند وفریاد می دارد که پسر از دست میندازید که جنگ به پایان نرسیده .

گمان بر که به پایان رسید کار مغان هزار باده ی ناخورده در رنگ ناک است بخود خیزده ومحکم چوکوهساران زی جوخس مزی که هوا نیز وشعله بیباک است . واما کوتاه اندیشان را وآنانی که هنوز پای بند دستور های خشک شمس قیس رازی اند و ذهن شان پر شده از مطالب قرار دادی وکهنه بر دو بیتی های اقبال ایرادها و اعتراض هاست که در پاسخ آنان حرفی رسانسر از گفته ی دکور عبدالحمین زرین کوب نمی توان یافت که نوشته :

(۰۰۰) دویستی های اوگرم ، تیدار و آکنده از تیش وشور است معجونی از درد واندوه بقیه در صفحه ۷۷

نقش زبان مادری در تعلیمات ابتدایی

انواع تفکر :

اکثر روانشناسان به این عقیده اند که فکر کردن به سویه ها و سنین مختلف از نگاه عملیه و میخانیکیت تقریبا یکسان است اما در محتوی و کیفیت به انکشاف ذهن مربوط میباشد . اکثر عملیه های تفکر را میتوان به شش دسته تقسیم کرد .

تفکر ادراکی :

که عبارت از آگاهی میباشد از اشیا و حوادث این نوع طرز تفکر را که میتوانست ساده یا معلق، انفسی یا آفاقی باشد به طفل واکار تعلیم داد .

تفکر ارتباطی :

در این طرز تفکر ارتباط انگیزه و عکس-العمل اهمیت دارد عکس العمل های مورد نظر میتواند در شخص تقویه گردد تا آنکه بعد از تکرار زیاد عمل مطلوب به شکل عادت درآید . این طرز تفکر که بنام امر-آر نیز یاد میگردد و پیروی از پاولوف فیزیولوژیست اتحاد شوروی به شکل یک تیوری جداگانه در روانشناسی درآمده است بعد ها در این مقاله با مثالهای از زبان و ساینس و اجتماعیات بیشتر توضیح خواهد شد .

انواع تفکر :

تفکر به چند نوع است ؟ آیا اطفال و کلانسالان یکسان فکر میکنند ؟ آیا امکان دارد همه این انواع تفکر را به اطفال مکاتب ابتدایی تدریس کرد ؟

۱- اهداف تحصیلات ابتدایی :

از هر يك هزار شاگرديكه در صنف اول شامل میشوند . صرف چار صد آنها تحصیلات ابتدایی را تکمیل میکنند . البته این ضایعات عوامل متعدد دارد از قبیل شرایط نا مساعد جغرافیایی ، وضع رقتیاری اقتصادی ، شرایط غیر عادلانه اجتماعی ، فقدان مواد درسی موثر و وسایل تعمیر و معلمین مسلکی و رسیدن واز همه مهمتر انگیزه تحصیل . اما آنچه قابل تذکر است این میباشد که این فیصدی ضایعات بصورت کل وضع شاگردان مکاتب ابتدایی را در افغانستان نشان میدهد . بدون شك فیصدی ضایعات در ولایات نسبت به مرکز حتما بیشتر است . در ولایات کشور نیز باید فیصدی ضایعات در بین آن محلاتی که زبان مادری اطفال غیر از پشتو و دری است بیشتر از دیگر محلات باشد چه این شاگردان

مطلوب علاوه ازان مشکلاتیکه دامنگیر اطفال دری زبان و پشتو زبان است به یک مشکل دیگر نیز مواجه اند . آنها در مکتب مضامین را به زبان غیر از زبان مادری خود یعنی پشتو یا دری میخوانند . این البته معنای آفرادارد که هم مضامین وهم وسیله آموختن آن برای

آنها پدیده های جدیداست . در چنین شرایط جای تعجب نیست اگر اکثر آنها نمیتوانند به تحصیلات خویش ادامه دهند . نتیجه آن میشود که از تحصیل محروم میگرددند و باینک عالم مایوسی و عقده به زندگی فلاکتناز خود درزراعت و یا کدام کار دیگر به شکل مزدور و دهقان ادامه میدهند . این هانه برای جامعه ونه برای خود و فامیل خود چندان مفید واقع میشوند . بدتر آنکه دیگر اطفال محل از درس و تحصیل دلبرد گردیده و در شمولیت بمکتب تعلل نشان میدهند . این وضع ناسف آور و غیر انسانی دوام کرد تا آنکه خوشبختانه

انقلاب کبیر و برهشت ناپذیر شور به پیروزی رسید و در ضمن اقدامات دیگر علمی و خلقی در ساجه معارف به ارتباط حل مساله

علمی تحصیل را به زبان مادری برای اقلیت های هموطنان ترکمن ، ازبک ، بلوچ و غیره

حتمی و لازمی شمرد و به مقامات مربوط هدایت داده شد تا در زمینه اقدام لازم صورت

گردد . در وزارت تعلیم و تربیه دیپارتمنت های ازبکی ترکمنی و بلوچی تاسیس شد و کار

تهیه کتب و مواد درسی آغاز گردید و همچنان در اداره علمی مبارزه با بیسوادی در تهیه کتب به این زبانها برای اکابر پرداخته شد

بر علاوه در وزارت اطلاعات و کلتور نشرات از طریق رادیو و تلویزیون ، روزنامه و مجلات به این زبانها آغاز شد .

بیشترت یک جامعه بستگی به افراد آگاه و وطنپرست آن دارد تا با استفاده ساینس و تکنالوژی در آبادی و شکوفائی و طن خود بپردازند . تعلیم و تربیه سالم و همه جا نبه متکی بر اساسات علمی در نبل به ایسن هدف نقش اساسی دارد . یکی از اهداف مهم تعلیم و تربیه در مکاتب ابتدایی این است که اطفال و جوانانرا با وسایل و ابزار علم و دانش متری مجهز سازد . تعلیمات ابتدایی به مثابه تهداب وزیر بنای تعلیمات متوسط و عالی باید شیوه های تفکر علمی و منطقی را به اطفال بیاموزد ، اکنون باید دید که تفکر به چند نوع است :

مفهوم سازی :

مفهوم سازی در بحث جداگانه بعد ها به ارتباط زبان و مفاهیم علمی به تفصیل مورد بحث ماقرار خواهد گرفت . در اینجا همینقدر باید گفت که عملیه تفکر به چندین مرحله صورت میگردد و از دریافت مفهوم شروع شده بعد از خود ساختن به مرور زمان متدرجا تقویه میگردد و انکشاف می کند . در اینجا لازم است به این نکته اشاره کرد که اطفال بعد از سن هفت یا هشت سالگی مفاهیم متعدد را در سنین مختلف از طریق خواندن و مطالعه کسب می کنند .

حل کردن پرابلم :

این طرز تفکر که بوسیله آن طرق مختلف حل یک پرابلم دریافت میشود در زندگی شخصی اهمیت فراوان دارد . شخصیکه مجهز به این نوع تفکر است حایز یک سلسله مشخصات میباشد . که فکر کردن منطقی ، استدلال منطقی و محکم بودن و اشتیاق زیاد داشتن مهمترین آن است .

ریسرچ در ساجه حل کردن پرابلم نشان داده است که قدرت خواندن ، ذکاوت ، تضاد ، شناخت پرابلم همه نمایشگر قوه حل کردن پرابلم میباشد . همچنان تحقیقات نشان میدهد که حل پرابلم در ساجه شناخت کلمات ، ذک مفهومی و مطلب موضوعی که خواننده میشود حتی در صنف اول ابتدایی تقویه و انکشاف داده شده میتواند .

تفکر انتقادی :

این طرز تفکر که میتوان آنرا در صنوق ابتدایی تدریس کرد دارای خصوصیات و مشخصات آتی میباشد : قوه تجرید کردن و تنظیم و ترتیب دادن معلومات ، قوه نتیجه گیری کردن ، جستجوی مطالب و مربوط در موضوع مقایسه و ارزیابی ماخذ ، فرق کردن واقعیت و حقیقت از نظر شخصی ، تشخیص پروباگند و تطبیق صحیح قواعد استدلال منطقی .

طرز تفکر ابتکاری :

این طرز تفکر مقایسه با دیگر انواع تفکر آنقدر ها بدرستی وقت لازم تعریف نشده است و چنان مینماید که عملیه آن خوب فهمیده نشده اما اهمیت فراوان برای آن قایل شده اند اینقدر این روشن است که در این طرز تفکر از همه انواع تفکر استفاده میشود و زبان نقش مهمی را در آن بازی می کند .

با تشریح مختصری از انواع مختلف تفکر توجه خواننده را باید به این نکته جلب کرد که اکثر این انواع تفکر میتواند جز پروگرام درسی به شمول خواندن شود و آنرا به شاگردان تدریس کرد . همچنان طوری که در بحث مفاهیم علمی و ارتباط زبان و تفکر خواهیم دید عملیه تفکر از هر نوعی که باشد در اطفال و کلانسالان موجود است منتی به سویه های مختلف تفکر از نگاه محتوی ، کلیت ، مجرد بودن و هدف فرق می کند .

مفهوم سازی :

در همه انواع تفکر که قبلا بدان اشاره شد از مفاهیم استفاده میگردد . اکنون باید دید که مفاهیم چگونه در ذهن طفل ساخته میشود و چگونه میتوان آنها را به وی درس داد . برای این منظور نظریات (وایگاتسکی) را در زمینه به اختصار شرح میدهم :

تأتمام

اطفال درسی را به زبان مادری شان خوبتر و بهتر می آموزند

دگرینادا

دکار این په سیمه کې دگریناداداپو-
بیز هیواد پیژندنه او دامیر یالیزم په
مقابل کې ددغه هیواد دمیرنیو خلکو دمبارزو
لنډه یادونه:

گرینادا د کارابین په بحیره کې دتولپورد
دپا یو گانو په وروستی جنو بی برخه کې
موقعیت لري. دغه کوچنی ټاپو بیز هیواد
په غرب الهند کې د ترینیداد له کوچنی
هیواد څخه ۹۰ میله واټن لري. دگرینادا
ټاپو ۱۲۰ مربع میله پر احوالی لري. ددغه
ټاپو بیتر هیواد شمالي خواته دکار یا کلاو
په نامه یو لږ نور ټاپو گان هم پراته
دی چې ۱۳ مربع میله پراخوالی لري او په
گرینادا پورې اړه لري. په دې ټاپو گانه
دگرینادا هیواد د کار یا کلاو د ټاپو گانو
په شمول جمعاً ۱۳۳ مربع میله مساحت لري.
گرینادا بیضوی ټوله طبیعي جوړښت
لري. په دغه هیواد کې یو لږ مات غرونه
له شمالي برخې څخه پیل شوي او د هیواد
تر جنوبي خوا وو پورې یې ادامه موندلی
ده. نو موږی غرونه دکو جینو درو لکه
امله پری سوی او خای خای دهغې او په
سمندر ته رسوي. دگرینادا د غرونو
نو په څوکه دست کاترین په نامه
یادېږي چې ۲۷۵۶ فته جگوالی لري. دگر-
ینادا ټاپوله اصله اورښتونکی دی چې
دهغې په بیلا بیلو سیمو مخصوصاً دټاپو
به وروستیو شمالي برخو کې داور غورځولو
فعلیت ډیر لږ لږ دی او ټوله سیمه په
ریښی سور بخونو لادایسی ډبرو یو ښله
شوی ده.

دگرینادا دغرونو په مینځ کې دگراند-
ایتانک په نامه د ۳۶ ایکرو په پراخوالی
یو جیبل پروت دی چې دسمندر له سطحې
څخه ۱۷۴ فته جگوالی لري. همدغه راز
دگرینادا په شمالي برخو کې دانسیون په
نامه یو بل کوچنی جیبل هم موقعیت لري
چې لوړ والی یې د بحر له سطحې څخه
هومره زیات نه دی او تپه جوړښت لري
دگرینادا په ټاپو کې د څو ډو اوبو ډیري
چینی لیدل کېږي.

دگرینادا دټاپو بیز هیواد اقلیم لوښ
او استوا یې دی چې د ټو دوخی درجه ږد
سیمو دجگوالی یا تپوالی سره جوخت توی-
بیرمومی ۰ دتودوخی منځنی درجه یې دظار-
نهایت ۸۲ درجې اټکل شوی ده چې دساتی
گراد له ۲۷.۷ درجو سره سمون خوري.
ددغه هیواد کلتی منځنی اورښت ۷۵ انچه

تبت شوی دی چې د ۴.۵ او ۱۶۴ په مینځ کې
نوسان لري. د گراند ایتانک دجیبل
شا او خوا د کاله ۱۶۴ انچه ورښت
لري په داسې حال کې چې دگرینادا په

جنوبي ساحلی سیمو کې صرف ۴.۵ انچه
باران اوري. دگرینادا د هیواد لوښ
فصل دغیر گولي له میاشتې څخه پیل کېږي
او تر لېنډی (مې- دسمبر) پورې ادامه
مومي.

دگرینادا د او سیدو نکو شمیر په کال
۱۹۶۰ کې ۸۶۰۰۰ ته وچې تر کال ۱۹۷۸
پورې یې ۱۱۰۰۰۰ تنوته زیاتوالی موندلی
دی. د هیواد پایتخت د سنت جورج ښکلی
او کوچنی ښار دی چې د ۱۹۷۸ کال د
ارکامو له مخې ۱۲۰۰۰ تنه او سیدو نکی
لري. دگرینادا پان د رومن کاتولیک

د خلکو

مذهب پیر وان دی او اکثری یې په انګلیسی
زبه خبری کوي. خو د هیواد په کلیسو
او ټاپو کې ډیر کرولد گر په فرانسوي
زبه خبری کوي.

دگرینادا د زیا تره وگری توریوسکی
نیګر ویان دی. تر اکثریت نیګرو یا نو
وروسته میلو نوز نژاده خلک دی او لږ
سپین او مستکی هم پکې مېشت دی.
ګرو یف سو ینګوریا سمارت ز او گرونیل
په سکور کې په کار بوخت دی. ښه

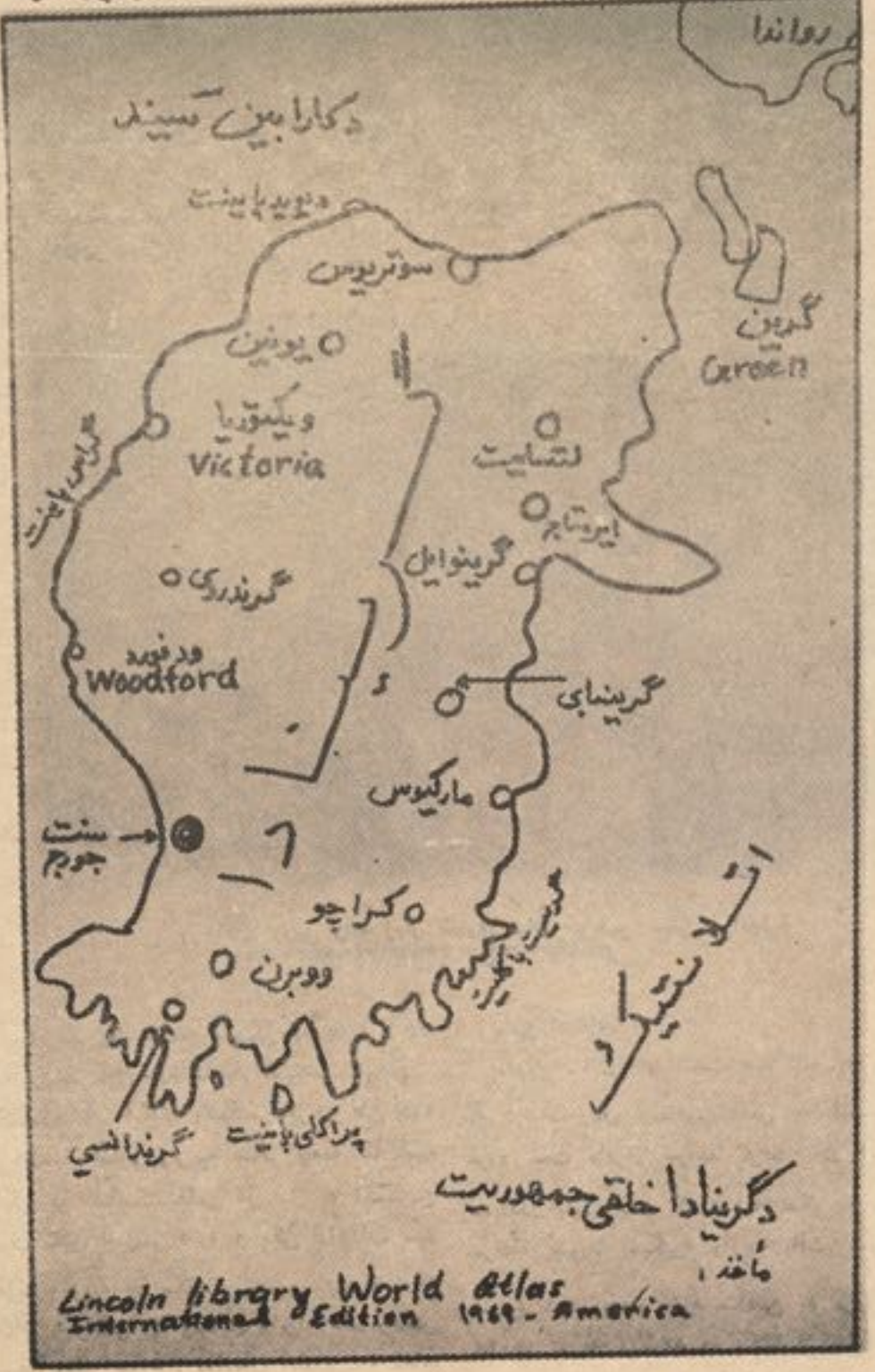
کتابت کسي، ککا و او میوی مخصوصاً
کیله دگرینادا له مهمو زراعتی
محصولاتو څخه شمیرل کېږي. دگرینادا
نیمايي ساحراتی محصولات یوازی انګلستان
ته ما فریدل. دگرینادا ښکلو طبیعي
منارو او په زړه پورې تاریخي آثارو ودنه
هیوادته دزرگو نو تنو بهر نیو سیلا نیا نو
لاره ور خلاصه کړی ده. له همدې امله
نور یزم دگرینادا یو ستر عایداتی
قلم شمیرل کېږي. دگرینادا په پایتخت
کې یو عصری او ستر هوايي ډګر موقعیت لري
چې ددرونی کرښه یې یومیل اوږدوالی لري
اوډرتش ایر لاینز داستفادی په منظور
جوړ شوی و.

دگرینادا د هیواد ځمکنی ترانسپورت هم
ښه وده کړی او نژدی ۵۰۰ میله لومړی درجه
ډمبر سر کونه لري. ددغه هیواد په ضایعو
کې د کب نیولو او د کبانو ډبرو مس صنعت
دیا ډولو وړ دی.

گرینادا په کال ۱۴۹۸ کې د کریستف

بریا لیتوب

کو لمبو س له خوا کشف شوه.
نوموږی د ټاپو گان په لومړی سر کې

دکاشین په نامه ونومول. دغه ټاپو گان
دکشف له نېټې څخه بیا تر ۱۶۲۷ کاله
پورې خپلواکه و او دوخت استعماری قدر-
تو یو یعنی انګلستان او اسپانی لاسونه نه و

دگرینادا د هیواد لوی ښار رونه دی چې د هیواد
ډیر او سیدو نکی پکې استوگنه لري.
دگرینادا د هیواد اقتصاد پر کرنه ولاړ دی
تر پنځوس فیصده زیات وگری یې د کرنی

ور غزولی.
په ۱۶۵۰ کال کې د مارتینیک د ټاپو
گور تر ډا ټاپو گان په بیه واخستل او
ټول قلمرو باندی یې خپل تسلط ټینګ کړ.
هغه ځایه چې د مارتینیک ټاپو دانګلیسا
په واک کې و اوددغه ټاپو گور تر هره
دانګلیسانو له خوا ټاکل شوی و د مارتینیک
دگو رنرله خوا دگرینادا اخستل په
حقیقت کې دانګلیسا نو داستعمار خو نړی
منکو لوته دگرینادا لوړیدلو معنی
در لوده او په دې توګه دگرینادا دخپلو
خپلوا کې سلب او پر گورینادا باندي
انګلیسی استعمار غلبه وموندله.

پر گورینادا باندي دانګلستان د غیر
مستقیم او بیا وروسته مستقیم استعما ری
تسلط په تعقیب ددغه ټاپو داستعمار لاره
پاره دوخت ددوو سترو یرغلګرو قوتو او
یعنی انګلستان او فرانسې تر مینځ رقابت
پیل شو. ددغه رقابت په لومړی سر کې
فرانسې غلبه وموندله او دگرینادا ټاپو-
گانه اختیار یې د هند غربي فرانسوي کمپنی
لاس ته ولېږد او په ۱۶۷۴ کال کې د فرانسوي
وروسته ۹ کاله دلو یدیز هند دفرا نسوي
استعماری کمپنی له خوا اداره شوه. په
۱۶۷۴ کال کې دگرینادا دانداری او کنترول
جاری له نو موږی کمپنی څخه په مستقیمه
توګه دفرا نسو ټاپو سلطنت ته ولېږدول
شوی او په دې توګه گورینادا دفرانسوي
استعمار په لومړی ښکېل شوه اودفرانسوي
استعماری سلطنت تر بشپړ کنترول لاندی
راغله. فرانسې پر گورینادا باندي دخپل
مستقیم تسلط له هغو لومړنیو شیبو څخه
بیا تر ۱۷۱۴ کال پورې په دغه هیواد کې
دینسې-کاک او قهوی کرلو ته پراختیا
ورکړه او تر نیما یې زیات تولیدات به یې
دخپلو اړتیا و د لیری کولو له پاره فرانسې
ته لېږدول. د ۱۶ میلادی پیری ټول کلونه
دگرینادا په تاریخ کې له تورو حوادثو
څخه ښکته کولو ته دی څخه چې په دې توګه
اورده موده کې دخپلوا کې او ملسمی
استقلال له پاره دگرینادا دخپلو مبارزې
دوخت ددوو سترو یرغلګرو استعماری
هیوادو (انګلستان فرانسې) له خوا خپل
کیدو او غلبی کیدی. په دې اوږده موده
کې له گورینادا څخه دانګلستان او فرانسې
د زور از مویلو یو ډګر جوړ شوی و. هر
یوه هیله شلوده چې پر گورینادا باندي خپل
تسلط ټینګ او دهغه بل اقتدار له مینځه
یوسي.

په ۱۷۶۲ کال کې دفرا نسو او انګلستان
دشخړو په جریان کې دگرینادا ټاپو گان
دانګلیسیا ټوله خوا ونیول شول. دگر-
ینادا باندي دانګلیسی استعمار دا یر-
غل هومره پیاوړی وو چې فرانسویان یې
له ماتې سره مخامخ کړل. دهغدی ماتې
له امله فرانسویانو پر گورینادا باندي
دانګلستان تسلط رسماً قبول کړ خو په
پته یې دگرینادا دبیا نیو لوله پاره نقشی
کابلې. فرانسې دا نقشی په کال ۱۷۶۹ کې
دعمل ډګرته را ووتی او گورینادا بیا
دفرانسې لاس ته ورغلی.
پر گورینادا باندي دفرانسوي تسلط له

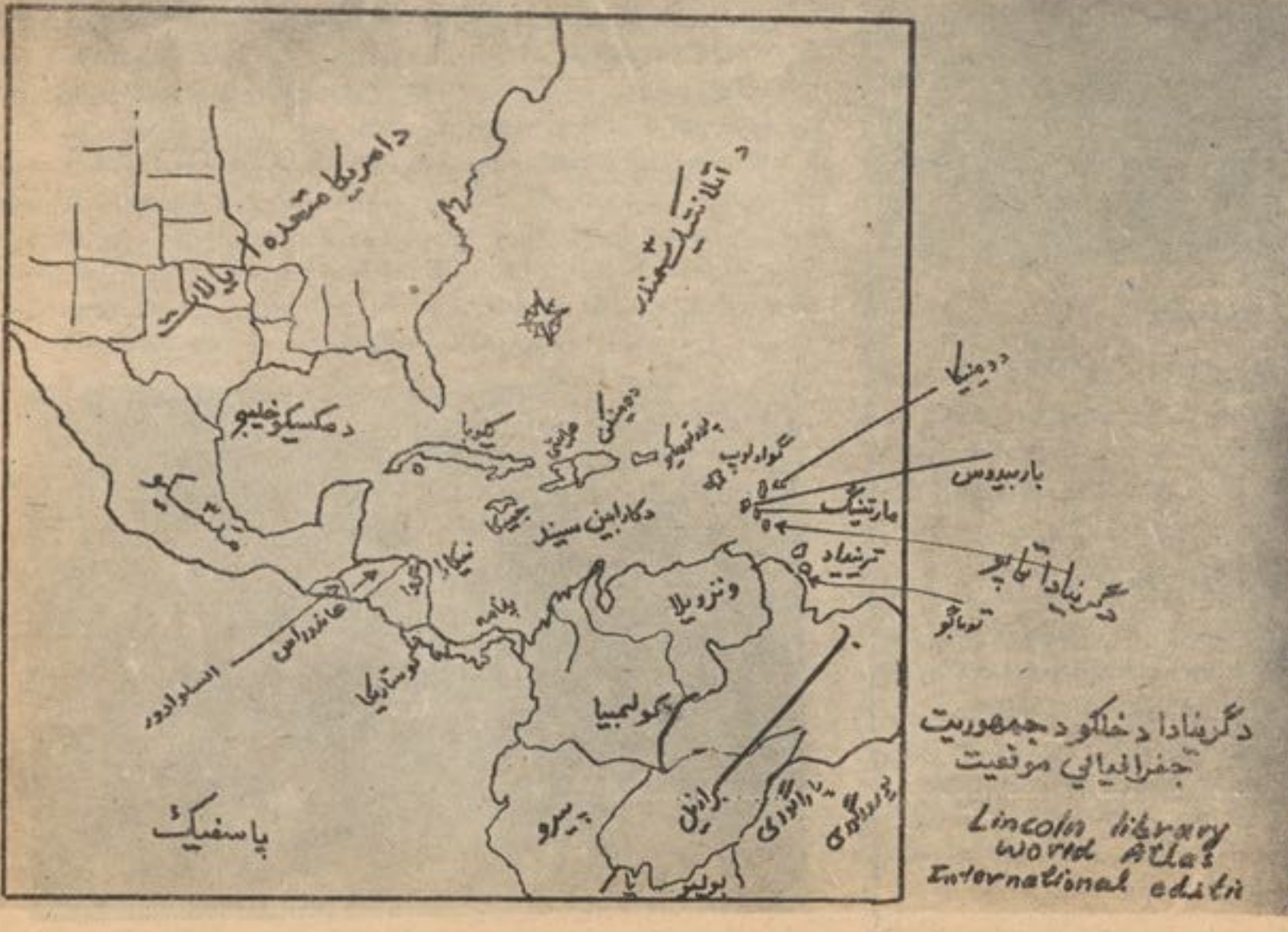

پنجگت سره جوخت انگلیسیانو پیا
 دگر ینا دا دلیو لو هشی ییاوری کری اود
 فرانس په خلاف یی کلکه دیلو ما تیکه
 چگره پیل کره .
 په دنه دیلو ماتیکه چگره کی انگلستان
 بریالی شو او د (ور سا یلس) دتورن له
 مخی یی دگر ینا دا د کنترول واک اختیار
 ترلاسه کی (۱۷۸۲) دنه ترون له مخی چسی
 دانگلستان د دیلو ماتیک فشار له امله د
 انگلستان او فرانس دولتو نو تر مینخ
 لاسلیک شو د فرانس دولت دگر ینا دا د
 کنترول اوتسلط چاری انگلستان ته ورو-
 سپارلی او گر ینا دا انگلستان له مستعمرو
 خچه وشمیرل شوه .
 پر گر ینا دا باندي انگلستان له پیا
 تسلط سره جوخت دگر ینا دا دخلکود
 خپلوا کی نهشت ییا یو موئی او پیا وی
 شو، دنهشت مشرتابه چاری والسف
 اییر کامپی په غاوه اخستی وی، ده هخه
 کوله چی دانگلستان او فرانس له رقابت
 خچه دخپل هیواد دخلامون په گته کار
 واخلی له همدی امله یی له فرانسوی مقاماتو
 خچه په پته دمرستی غو بننه وکره ، دی
 نهشت د ۱۷۹۵ او ۱۷۹۶ کلو نوبه موده کی
 دخلکو دپا خون له پاره لاره اواره کره . دا
 پاخون هومره ییاوری وچی نژدی یو کال
 یی دوام وکره او دانگلیمی استعمار را عا ملین
 یی یو خی مدا خلی ته مجبور کرل .
 په ۱۷۹۶ کال کی دخلکو دپا خون له
 خپل کیدو خچه ۴ کاله وروسته دگر ینا دا
 غلامانو نو په یو بل ستر پا خون لاس پوری
 کر ، په دنه پا خون کی په زر گو نونسو
 گر ینا دایی غلامانو داستعمار دتورو کر یو
 دشلو لو له پاره ملاو ترله او توری ته یی
 لاس کر خو دا پا خون هم داستعماریوسلی
 له خوا ویکول شو اود گر ینا دپه تا ریخ
 کی دخپلوا کی دلاری دمییر نیو شپیدا شو
 په وینو یوه بله ستره پیښه هم ثبت شوه .
 دغلامانو دستر قیام ترخپلو وروسته ،
 پر گر ینا دا باندي دانگلیمی استعمار د
 دوام له پاره ښه زمینه مساعد شوه او له
 بلی خوا فرانس دگر ینا دا له نیو لوسو
 خچه صرف نظر وکر او په دی تو گه یی
 انگلستان ته دگر ینا دا د استعمار په برخه کی
 (دیکه تازی) میدان ورکر .
 گر ینا دا تر ۱۸۸۵ کال پوری دیر تله
 نوی د (ولپورد) دپا یو گانو د استعمار دمرکز
 حیثیت در لود . په دنه کال کی گر ینا دا په
 برتانوی شرق الیند فدرا سیون پووری
 ونر ل شوه اود و نپورد دپا یو گانو پاتی
 برخه (بار بیید و س او د لیوارد پاپوگان)
 دیوی نوی اتحادی د جوړولو له پاره هشی
 پیل کری .
 په ۱۹۶۷ کال کی تر یوا لو مساعد و
 شرایطو سدوسوبالیستی که هیوادو پیا وړ-
 تیا په نری کی دمرقی افکارو دخپریلو
 اودملی خپلو اکی غو بنونکو نهشتو نو
 بر یا لیتو یو نو د گر ینا دا دخلکو
 دخپلو اکی غو بنستی مبارزی ییاوری کری
 او هغه یی یو نوی یو او ته ورسولی . له
 همدی امله انگلیسی استعمار یو گانو په
 شا لار اودگر ینا دا خلکو ته یی نسبی

آزادی ور کره او گر ینا دا دانگلستان
 دیوه دومنیون هیواد بڼه غوره کره .
 دگر ینا دا خلکو دخپل دنه لوسو نسبی
 بریالیتوب په تعقیب خپله سیاسی هونیاری
 لاییاوری کره او په یوه غز اوپوره یو-
 والی یی دخپلی بشیری خپلو اکی غو بنسته
 وکره او خپلو مبارزو ته یی دوام ور کر، دی
 پراخه او تودو مبارزو انگلیسی استعمار یو بل
 گام شاکت ته هم مجبور کر اود گر ینا دا
 دبشیری خپلو اکی له پاره زمینه مساعد
 شوه .
 د گر ینا دا دپا یو گانو بشیره خپلواکی
 د ۱۹۷۴ کال د فبروری په ۷ نیټه اعلام شوه
 او انگلیسیانو دگر ینا دا دکنترول اوداداری
 چاری پر یښودلی .
 دگر ینا دا دخپلوا کی له اعلامیدو سره
 جوخت ییا هم قدرت خلکو ته په لاس ورنغی
 بلکه دانگلیمی استعمار دا صو او سره هم
 مخامخ او مستقیم استعمار په غیر مستقیم
 استعمار بدل شو او انگلیسیانو گانو گسی
 عنا صرو دگر ینا دا د هیواد دچارو واکسی
 تر لاسه کری چی په راس کی یی از بیک
 گیری د صدارت چاری پر مخ بیولی .
 دگیری دحکومت په ټوله دوره کی یو
 موئی اشرافی عنا صرو مهمی دولتو خو کی
 انحصار کری وی چی یوازی اویوازی دولتو
 اودخپلو شخصی شتمنو دپورولو په فکر
 کی و، دخلکو غو بنستو ته توجه نه کیده
 اود هیواد اقتصادی ژوند له کلک رکود سره
 مخامخ شوی و، گیری چی دامیر بالیزم او
 ارتجاع په گته یی دخلکو ضد سیاسی مست
 چلاوه په ټوله گر ینا دا کی دو بری او دهشت
 نظام ټینگ کر او ټول ضد دولتو ، وطنپالو-
 لکی گمان یی دخپلو چا سوسی یو لیسلی
 ارتجاعی شبکو په واسطه ونیول ، ویکول
 ختی یی جیلونونه و اچول او ختی یی په داروخیزول

دگیری دحکومت وحشی پولیسو په هیواد کی
 د ترور او اختناق شرایط مسلط کری
 اوخلک یی له کلکی ویری اوددهشت
 سره مخامخ کری و . دیولیسو
 وحشت هومره پراخه وچی په رڼا ورځ به
 یی دولت دمخا لڼو هشی والو دکا نو نه تالا
 کول اوبه او ر سیزل .
 دگیری حکومت په گر ینا دا کی دخلکوهر
 ډول آزادی سلب کری اوسیاسی فعالیت
 یی تر کلکی خارنی لاندی ایسار کری و .
 په هیواد کی دننه یو موئی پانگه والو او
 شتمنو اشرافو د خلکو داستعمار له لاری
 ژوند کاوه اوبه بهر کی رژیم دامیر بالیستی
 معافلو په خو ښه له مرتجعو او گانو گسی
 ټو لڼو او دولتو نو سره اړیکی ټینگی
 کری وی او گر ینا دایی دیوی اید یولوژیکی
 اقتصادی او سیاسی اړی په تو گه دامیر بالی-
 لیزم په واک کی ورکری وه . دگیری دکنا-
 توری فاشیستی رژیم دجنوبی افریقا له
 ارتجاعی او نژاد پالو لکی دولت دخپلی
 له فاشیستی او غیر قانونی دولت اود جنوبی
 کوریا دلاس پوخی او گواناکی رژیم سره
 یی نژدی اړیکی درلودی اود خپل پایښت
 له پاره یی له هغو خچه مرسته تر لاسه کوله .
 دگیری دارتجاعی رژیم خلقی ضد او
 ارتجاعی اعمالو اوله بین المللی امپریال-
 لیزم سره دهغو اړتیاو دگر ینا دا دمییر نیو
 خلکو د مبارزی مقدمات برابر کری و،
 په کال ۱۹۷۴ کی دگر ینا دا له خپلواکی
 سره جوخت دگر ینا دا خلک وپو هیدل
 چی انگلیسی استعمار خپله بڼه بدله کری
 او قدرت دخلکو نمایندگه گانو ته به
 لاس ته دی ورغلی ، له همدی امله یی (د نوی
 جول) په نامه نهشت مینخ ته راووست او په

سری اوعلی توگه یی دگیری دارتجاعی
 دولت پر ضد خپلی مبارزی منسجمی کری او
 هغو ته یی دوام ور کر . ناویلی دی پا نسبی
 ته وی چی د جول کلمه (د هو سا یی-
 ښوونی او روزنی او آزادی له پاره گلبه
 مبارزه) دخپلی له مخفف خچه تر کیب شوی
 ده . د جول دنهشت مشر مورس پشاپ
 یو ۲۳ کلن وکیل مدافع وچی خو خلی دگیری
 دوحشی پولیسو له خوا ونیول شو او وهشل
 شو دجول نهشت چسی دگر ینا دا دخلکود
 پراخه پراگنو ملاتړ ورسره و زر پیا ووی
 شو او د گیری رژیم دچا سوسی پراخه
 شبکو او وحشی پولیسو دژورژیاتی سره سره
 یی دگیری د حکومت پر ضد خپلو مبارزو
 ته ادامه ورکره او په نیرو ۶ کلونو کی یی
 گیری رژیم ته درانده گوزارونه ورکړل .
 دمورس پشاپ په مشری - دگیری د
 دکنا توری رژیم پر ضد خلقی مبارزی ۱۹۷۵
 کال دمارج په میاشت کی خپل اوچ ته
 ورسیدی . دغی میاشتی په ۱۳ نیټه یو ی
 ډلی انقلابیو نو دیوه انقلابی پر غل به
 نتیجه کی د گر ینا دا دپا بنخت منت
 جورج دینار ټول پوخی مرکزونه و نیول
 او دگر ینا دا د یوازی را ډ یو یی شبکی
 برنشراتی مرکز یی تسلط وموند ، دغی
 قهر مانانه حملی دنیم ساعت په موده کی
 ددوتوبه تلفا تود گیری ۶ کلن ارتجاعی
 فاشیستی دکنا توری رژیم را نسکو ر کړ او
 قدرت یی دگر ینا دا خلکو ته ولید او .
 گیری په ۱۹۷۴ کی گر ینا دا دصدر اعظم
 په توگه د هیواد دچارو واکسی انحصار کری
 ده د ۱۹۷۵ کال په عمومی انتخاباتو
 کی ددولتی قدرت ، نیرنگ او فریکاری
 له لاری رژیم دمخا لڼو اویو ز ښوون ته
 مانی ورکره او دخپل (مانجو ست) په مرسته
 پاتی په ۱۹۷۴ کی

بدون کار سازنده به سر منزل مقصود نمیتوان رسید

تحول و پیشرفت جوامع مستلزم کار و بیکار متدوام و خستگی ناپذیر جوانان همان جامعه است . هر قدر کار و تلاش در یک جامعه برای نوسازی آن جامعه صورت میگیرد به همان اندازه سرعت پیشرفت آن جامعه قویتر خود را می بیند .

متأسفانه در کشور ما تا قبل از انقلاب کبیر نور تلاش و سرعت کار آنقدر بطی بود که نمیتوان به آن حد و مقیاسی قایل شد . علت این سکون درجه بود ؟ چرا جوانان ما که نیروی پرتحرک شمرده میشوند در گذشت خود و جمود بدون کوچکترین تحرک و تلاش برای نوسازی کشور شان زندگی را به بی تفاوتی سپری میکردند ؟

علت وانگیزه که جوانان ما کمتر به کار و تلاش برای بهبود جامعه خود علاقه میکردند رژیم های مستبد گذشته بود . جوانی که علاقه مند کار بود ، کاری برایش وجود نداشت ، مسلک و تخصص به هیچ شمرده میشد ، آنکه قدرت داشت و نفوذ ، میتواند در ادارات کار قوس نزولی خود را ببیند .

یابد و به مدارج عالی ترقی کند . و برعکس جوانی که صاحب استعداد بود و قدرت کار را داشت ولی پول و صاحب قدرت نبود نمیتوانست کار مطابق استعداد و ذوقش بیاید .

ما شاهد هزاران جوان تحصیل کرده خویش بودیم که دیپلوم بدست داشتند از این وزارت خانه به آن وزارت خانه ، از این موسسه ، به آن موسسه می رفتند ولی کاری برای شان نبود . با اینکه صد ها بست و چوکسی خالی بود ولی اینها نمی توانستند این خالیگاه ها را پر کنند ، برای چه ؟ برای اینکه این چوکسی ها و بست ها فروخته میشد ، این بست ها به فلان آقا زاده تعلق داشت و ...

گذشته از این در رژیم های گذشته کار را بگونه عیب میدانستند ، اگر کاری پشت میز وجود می داشت برایش میتوان گفت کار ولی سایر کار ها و مشاغل جسمانی بست و مردود شمرده میشد از همین رو در کارهای تولیدی جوانان کمتر علاقه میکردند و این باعث میشد که انکشاف و ترقی در کشور ما قوس نزولی خود را ببیند .

کار دسته جمعی امروز از وظایف اخلاقی هر انسان شمرده میشود

خوشبختانه با پیروزی انقلاب سستی که نور جوانان ما در روشنی انقلاب در یافته اند که بدون تلاش و کار متدوام نمیتوان به سر منزل مقصود رسید . از این رو امروز جوانان ما با شور و علاقه انقلابی در کار های تولیدی سهم باری میگیرند و برای شکوفایی کشور شان هر چه بیشتر از پیش تلاش می ورزند . امروز

جوانان ما بخوبی ملتفت این حقیقت گشته اند که کار به هر شکل و نحوی که باشد مقدس است و باید برای آبادی و ترقی کشور و جامعه کار کرد و با زهم کار کرد . تا خدا بخواد همه که بزودی کشور و جامعه خود را در قطار سایر کشورهای مترقی قرار دهیم و این آرزوی هر جوان وطن پرست و انقلابی است .

احترام متقابل و سعادت فامیلی

احترام متقابل در سعادت و خوشبختی فامیل هائش بسزایی دارد . در آن خانواده ای که حسن تفاهم و احترام متقابل وجود نداشته باشد ، سعادت و خوشبختی به معنی واقعی کلمه نیز وجود ندارد .

میشناسیم یک عده پدر و مادر ان را که در زندگی روزمره شان متأسفانه کوچکترین اهمیتی به این موضوع نمیدهند و اصلاً معتقد به آن نیستند . برای همین است که صلح و دوستی و تفاهم در آن خانواده وجود ندارد . در آن فامیلی که این امر مراعات نمیگردد و مخصوصاً بین زن و شوهر رعایت آن کمتر میشود اطفال آن خانواده ، پژمرده بدبین ، ترسو و گریزان از همه بازمی آیند بنا بر همین علت والدینیکه خواهان سعادت آیندگان کودک شان اند نباید در نزد اطفال شان گفتگر و جدال نمایند .

بعضی از پدر و مادر ها بدون در نظر داشت تربیت سالم کودکان شان اختلافات جزئی را که گاه گاهی بین زن و شوهر پدید می آید در پیشروی کودکان مطرح میسازند در حالیکه برای رفع آن میشود در غیاب کودکان به جروبخت بردازند . ولی متأسفانه قسمیکه دیده میشود یکعده از خانواده ها و والدین به این امر خطیر و مهم چندان توجه نکرده و با کمترین مساله و مشکلی شدیداً عصبانی شده به گفتگو و جدال می پردازند و حتی کب به لث و کوب و تهدید همدیگر میکنند . این هابدون رعایت مقام و شخصیت خود در نزد کودکانشان که زود تاثیر پذیر اند بیکدیگر شان فحش و دشنام میدهند . تا جاییکه دیده شد . بیشتر مردان عصبانی شده و رعایت مقام پدری خویش را فراموش میکنند و این فراموشی در حقیقت سهیل - انگاری در تربیه کودک و یا اطفال شان است . پدر و مادریکه میدانند کودک شان چه قدر حساس و زود رنج و تاثیر پذیر است هر گز در نزد وی اظهار شکایت از زندگی نمیکنند . برعکس آنانیکه تنها به خود فکر میکنند و تربیه کودک را جز از زندگی خانوادگی نمی دانند بزرگترین اشتباهی را مرتکب میگردند ، اشتباهی که جبران آن ممکن هرگز میسر نشود .

در دهپهلوی خانواده های پر جنجال و بی مسئولیت هستند فامیل ها و خانواده هایی که سخت طرفدار تربیت درست کودکان شان اند .

این خانواده ها مخصوصاً پدر و مادر های این خانواده بخوبی این نکته را ملتفت شده اند که بگویم که های خانوادگی باعث برهم خوردن تربیت درست کودکان میگردد . از همین رو هر مشکل و پیروپلمی که در محیط خانواده ایجاد گردد کوشش میشود که کودک از آن کمتر متاثر گردد اگر چه نباید کودک را از بعضی مسایل خانه بدور داشت و بایستی کودک را به مسوولیت های زندگی آشناساخت ولی این موضوع جد از مسایلی است که قبلاً در باره آن تذکر دادیم .

از خانواده پرسیدیم که علت خوشبختی شما در چیست ؟

این خانواده برایم گفتند : تفاهم و احترام متقابل .

این دو عنصر حیاتی بزرگترین راز خوشبختی یک خانواده محسوب میگردد . البته باید بگویم این بدین معنی نیست که در خانواده ما کوچکترین اختلاف پدید نیامده ، خیر گاه گاهی به مشکلات و پیروپلم های برخوردیم که باعث ایجاد اختلاف در بین اعضای خانواده گردیده است ولی با معقولیت و سنجش و تفاهم توانسته ایم که این گره های زندگی را بکشاییم بدون اینکه از همدیگر آزرده گردیم . اگر آنان اختلافات جزئی را که گاهی در زندگی هر انسانی پیش می آید جدی بگیرد بدون شك دامنه این اختلاف ها بیشتر شده و بالاخره به بگو مگوها و جدال های خانوادگی کشید . میشود که نتیجه جز بدبختی و ازهم پاشیدگی روابط خانواده ندارد . بدین ملحوظ کوشیده ایم تا از یکطرف زمینه اختلافات خانوادگی را کوتاه سازیم و از جانبی تفاهم و احترام متقابل را در خانواده طوری پرورش دهیم که همه از آن مستفید گردند . و خوشبختانه که امروز شما ما را خانواده خوشبخت میدانید علتی جز این ندارد که همه اعضای خانواده باهم تفاهم دارند و این بزرگترین راز موفقیت و سعادت بسک خانواده محسوب میگردد .

اگر می خواهید زندگی

سعادت باری داشته باشید

نقش سازمان جوانان

در تجدید تربیت

باید نظر داشت و یزگیهای عصر ما وسیر تکامل جامعه مادرپر تو اندیشه های سوسیالیزم و آنترناسیونالیزم در این مرحله اساس تاریخی که قدرت سیاسی از دست طبقات حاکم ستمگر و نمایندگان اشرافیت فیودالی و دست نشاندگان امپریالیزم جهانی به حزب ساء حزب پیشتاز طبقه کارگر کشور ما، حزب دموکراتیک خلق افغانستان انتقال کرده است مبارزه خلقها در کشور ما مطابق شرایط نوین انقلابی جامعه ما پیش از پیش کسب اهمیت نموده و از اشکال ساده سازماندهی به اشکال و شیوه های متکاملتر و پیشرفته تر آن گام گذاشته است. این وظایف که از ساختمان انسان نوین مجبزی با ایدئالوژی دورانساز طبقه کارگر، امروز به ساختمان یک جامعه نوین مجبزی با تیوری انقلابی و پیشرو عصر ما و مجبزی با سلاح پروتاریای سراسر جهان تبدیل گردید، بیکار مبارزه دولت خلقی ما و همه سازمانهای خلقی وابسته به حزب مارا بر مسوولیت تر ساخته است.

سازمان خلقی جوانان یگانه سازمانی در برگیرنده قشر و سیع و پیر تحرك جوانان است که در آغوش کسرم و محبت آمیز حزب پیشتاز ما رشد میکند و به پیش میرود.

وظایفی که درین مرحله از تکامل جا معه مادر برابر سازمان خلقی جوانان افغانستان قرار گرفته است کدام ها اند ؟ از جمله وظایف عمده سازمان خلقی جوانان ما یکی هم سازماندهی انقلابی و تجدید تربیت نسل خروشان و نیرو مند جوانان است. نسلی که همیشه با پختی ایدئولوژی ارتجاعی و خرافات به بیراهه ها کشانده میشد و از زندگی سالم اجتماعی بدور میماند و بالاخره نسلی که با همه نیرومندی و توانایی به هیچ گرفته شده بود و باید پختی های اجتماعی دست و پا میزد.

سازمان خلقی جوانان افغانستان به حیث یگانه نیروی متشکل کننده جوانان کشور به

بقیه در صفحه ۵۰

آیا این حقیقت دارد که پس از ازدواج عشق و علاقه زن و مرد به پایا ن میرسد و یا ضعیف میگردد؟ در حقیقت این يك اشتباه بزرگی است اگر چنین تصور شود، زیرا در دوران نامزدی امر از مهر و محبت واقع از طرف زن و مرد صورت میگيرد. چه يك جوان حداكثر تا دو سال با دختری در دوران نامزدی بسر میبرد و پس از آن ازدواج می نمایند که ممکن است این ازدواج بیشتر از چهل تا پنجاه سال ادامه یابد. بنابراین این روابط زن و شوهر در طول زندگی مشترک خانوادگی ده ها برابر بیشتر از دوران نامزدی با مهر و محبت توأم است.

علت اینکه میگویند پس از ازدواج محبت زن و شوهر کمتر میشود در اینست که بعضی از شوهران در دوران زندگی زن و شوهری به همسرش کمتر هدایا می خرد و زن ها هم که سخت شیفته گرفتن هدیه از طرف شوهران

نسبت به زن پس از ازدواج میان زن و شوهر را از میان می برد و زندگی خانوادگی زن و شوهر را بشکل يك وظیفه خشک و خالی درمی آورد که زن در طی آن مانند يك مجسمه بیروح و یا خدمتگذار بیش نخواهد بود.

و شوهر هم آهسته آهسته از زندگی خانوادگی دل سرد شده و بالاخره دشمن خانه میگردد. طبیعی است که همه راز و نیاز های عاشقانه در دوره نامزدی در دوران زن و شوهری و طی زندگی زناشویی، نه میسر است و نه طبیعی. پس بگوئید آنچه را که در این دوره طبیعی نیست به یکسو گذاشته از تجربیات جدید خویش استفاده کنید.

برای اینکه همسر خویش را از خود آزاده نساخته باشید تعریف از خوبی ها و محاسنات زن باید بطور غیر مستقیم و گاه گاهی از طرف شوهر صورت بگیرد، مثلا وقتی به شما غذای

شان میباشد این وضع را دلیل به کم شدن محبت ایشان نسبت به خود میدانند، درحالیکه حقیقت غیر از اینست. باید به این عمده شوهران که مشیم به بی علاقهگی نسبت به زندگی خا نوادگی میگردند خاطر نشان ساخت که : اگر شما در دوران نامزدی عادت داشتید که به مناسبت جشنها هدیه ای به نامزد خود بخرید، چه عیب دارد که این عادت را در طول زندگی مشترک خویش داشته باشید. شما که در گذشته دایم از نامزد خود تعریف میکردید و او را ستایش مینمودید چرا وقتی ازدواج کردید این ستایش ها و تعریف ها را کنار میگذارید و همه آنها را فراموش میکنید. توجه داشته باشید که این وضع در روحیه همسر شما تاثیر فوق العاده دارد مخصوصا که همسر تان زن زود رنج و حساسی هم باشد. زیرا قطع حالات عاشقانه

خوش مزه پخت کرچه آن غذا مطابق میل تان نباشد از دست پختی و از ذایسته اش تعریف کنید.

اگر پیراهن تازه برای شما دوخت یا خرید از فوق و سلیقه اش تمجید کنید، این عادت باید در هر حال زندگی مشترک زن و شوهر مراعات گردد.

شوهر باید همواره در پی کسب فرصت برای تعریف از زنتی باشد تا بدین وسیله وی را شاد خسرم و روحش را راضی و بانشاط نگهدارد.

عشق بین زن و شوهر در حقیقت همین خوشی و مسرت و رضایت است. این احساس در نزد زن که خیلی حساس و در عین زمان باریک بین است پیدا نمیشود تا اینکه اونزد خود احساس رضا و مسرت نکند شاید علت آنرا بررسید که چرا ؟

دوره مختلف در زندگی دارند و مرد باید در طرز رفتار و سلوک خود، متوجه این تفاوت و اختلاف باشد و همین تفاوت زن و مرد است که پا به خانواده را میسازد.

زن خیلی مسرور میشود وقتی که شوهرش او را در مسایل زندگی خانوادگی و غیر خانوادگی شرکت دهد و از او نظرش را بخواهد و مشورت جوید.

ادب و اخلاق در بین زن و شوهر خیلی ها با ارزش و پراهمیت است اما نه به آن اندازه که بین زن و شوهر شکل رسمی بخود بگیرد و زن و شوهر خود را نسبت به همدیگر بیگانه احساس کنند.

یکی از راز های موفقیت و سعادت مرد در زندگی خانوادگی اش اینست که او نباید در پیش زنتی از زن دیگر تعریف کند ولو این تعریف از روی بی غرضی هم باشد نکته دیگر خیلی با ارزش تر است و آن اینکه زن را نباید در مقابل هم جنسان شان تحقیر کنید و خورد سازید. این مر خیلی در سعادت و خوشبختی خانواده تاثیر دارد. و آنالیکه در بی سعادت و خوشبختی خانواده اند باید متوجه این دو نکته بالا باشند.

زنان و دختران

گزارش از: لگهت دستگیر زاده

عوامل تعصب مقابل آزادی زنان چیست؟

درباره موارد بین جوانان مخصوصاً زنان و مردان روشنفکر ماکلمه تعصب به مباحثه گرفته می‌شود و بطور مشخص سر تعصب مقابل آزادی زنان، جروب بحث هائسی صورت می‌گیرد و چه بسا که به نتیجه یسی نمی‌انجامد. برای اینکه موضوع را بصورت علمی و همه‌جانبه بررسی کرده باشیم خبرنگار ما با چندتن از استادان و محصلان پوهنتون کابل پیرامون عوامل تعصب مقابل زنان صحبت نموده‌است که اینک اشرف آن تقدیم می‌گردد.

پوهنمل رسول امین استاد پوهنځی ادبیات و علوم بشری در این مورد گفت:

عمق این مسئله را باید در حیات زن در جریان تاریخ جامعه افغانی مطالعه کرد و برای دریافت عوامل موجود این عمل باید نقش فارمسیون حاکم اجتماع را بررسی نمود.

تعصب در مقابل آزادی زن، دانش زن و موجودیت موقف اصلی زن نظر به عنعنات و رسوم ناگوار است که زن حیثیت ملکیت خصوصی را اختیار کرده‌است.

در فارمسیون فیودالیه موقف اجتماعی شخص وابسته بزمن بوده و ارزش او محدود به مقدار جریب زمین و تعداد بزرگ و دهقانان

وی می‌باشد. در اینجا لازم می‌بینم که ازدو اصلی که مربوط به این گونه مسایل است نام ببرم که یکی آن تعلیم است و دیگرش کلتور. تعلیم که در این جامعه تقیماً زیر اثر کلتور قرار دارد زیاد مورد بحث نیست پس مسئله حاکم در ساختمان ذهنیت جوانان ما کلتور است که آنرا در دو بخش مطالعه می‌نمایم اولاً از نگاه اقتصادی یعنی کلتور مادی و دیگر کلتور معنوی یا از لحاظ گرفت و برداشت مرام از اجتماع و ارزش های مرام در همان معیار حاکم. با تغییر کلتور عادی یعنی تغییر سیستم اقتصادی مسلط جامعه کلتور معنوی آماده تغییر می‌گردد که البته یادآور می‌شوم تغییر کلتور معنوی با همان سرعت کلتور مادی صورت پذیر نیست.

بر میگردیم به اصل موضوع و آن اینکه گفتیم «زن» در فیودالیه منحیت یک وسیله برای تولید یا خود ملکیت خصوصی نداشته میشود مثلاً در اکثر نقاط کشور ما زنها پایه پای مرد در ذرع و سایر مراحل زراعت کار میکردند اما در آن جایکه کار میکردند ما لک نمی‌بلکه ملک بودند کارشان بدون مسزد و تا اندازه زیادی تحمیلی بود در اینجا زن

مالک آن قسمت از کار هاییکه در مزرعه به انجام رسانده نیست بلکه وسیله ایست برای انجام کارها.

پس دیده می‌شود که زن (ملکیت خصوصی) ویا (وسیله تولید) بوده و جزء کلتور شان بود و همچنان که زمین و مال را وابسته بخود میدیدند زنها نیز، ودر زمینه برای وی آزادی عمل و مجال تصمیم گیری مستقل را نداده‌اند و خیلی جدی مقابل آزادی زن عکس العمل نشان داده‌اند. و این عکس العمل همان تعصب است که شما از آن نام بردید و این جز نتیجه ضابطه کلتور معنوی این گونه جوامع نمیتواند باشد.

دکتور رحمت الله زیرک یار استاد پوهنځی حقوق و علوم سیاسی در مورد می‌گوید:

یادآور می‌شوم که انتقال کلتور مادی به

سرعت صورت می‌گیرد ودر اینجا میتوان به مردمی بر خورد که انتقال کلتور مادی را به آسانی پذیرفته اند ولی کلتور معنوی و ی به همان گونه باقی مانده است مثال میدهم: شخصی را می‌بینم که زندگی خود را به مدرن ترین شکل تنظیم میکند از وسایل ارتباط جمعی مخصوصاً رادیو و تلویزیون بهترین اش را هم دارد ولی همین‌ادم به ظاهر متهمن دخترش را اجازه نمیدهد از صنف ششم به بالا درس بخواند چون انتقال کلتور معنوی بطی تر صورت می‌گیرد و این انتقال مدت زمانی طولانی لازم دارد تا شخص از زیر ضوابط یک فارمسیون خودش رابه فارمسیون دیگری وضوابط زاده آن فارمسیون تطابق دهد.

حرف این است که در فارمسیون فیودالی «زن» متاع است و متاع هم که آزادی ندارد پس زن نباید آزاد باشد! وزن بدین دلیل در قبضه و اختیار مرد است و متحمل حاکمیت بی‌موردش! در این خصوص تعصب به نا مطلوب ترین شکل تسلط دارد. و از بین رفتن تعصب در اینگونه محیط ها خواهان تغییر مادی آن جامعه است و بطور کلی تغییر مطلق فارمسیون اقتصادی آن منطقه.

سلطان حمید نارون محصل پوهنځی حقوق و علوم سیاسی:

راجع به مسئله که شما متذکر شدید باید بگویم که: محیط سازنده ترین عامل در ساختمان شخصیت افراد است: افراد اجتماعی از روابط حاکم اجتماع و خصوصیات و عنعنات جامعه خویش به هیچ صورت دور و جدا مانده نمیتواند بهترین مثال در این باره تفاوت جوان با جوان روستا است: چه جوان «ده» از محیط کوچک و محدود خویش، و جوان شهر از محیط پرسرو صدای خویش تا تر بر داشته اند ودر عمل هر دو تابعیت از محیط خود وضوابط حاکم محیط خود میکند و اگر مسئله را از شهر و ده بیرون کنیم و آنرا در اجتماع بزرگتری مطالعه کنیم دیده می‌شود ارزش های مسلط جوامع جوانان را به گونه‌های مختلف در آورده است، مثلاً در فیودا لیزم، جوان طوری ودر سرمایه داری جوان به

گونه دیگری مسایل را بررسی می‌کند و به نظر من مسئله تعصب بیشتر زاده فیودالیزم است جوانان در این گونه اجتماع بدون در نظر داشت واقعیت های عینی، عکس العمل های بی جا از خود بروز میدهند بطور مثال عده از جوانان دوست دارند با دختران روابط داشته باشند و برای برپا نمودن این رابطه هزار زحمت را هم متحمل می‌شوند تا با دختری طرح دوستی بریزند ولی غافل از اینکه پسرانی دیگری مثل خودش در پی ایجاد رابطه با خواهر روی است، در مورد خودش این مسئله را خوب و پسنندیده می‌گوید ولی اگر خواهرش را با پسری دید شدید ترین عکس العمل را در زمینه نشان میدهد! اگر این جوانان این عکس العمل را با بقا طر حفظ آبروی خانواده اش انجام میدهند باید بدانند که او توانست تا به گونه های پبتری زشتی ها و پستی های اجتماعی رابه خواهر روشن سازد ولی موضوع این نیست زیرا وی زیر تسلط همان روابط کهنه فیودالی میخواهد تملک و حاکمیت خویش را به الیات رساند و سگرنه باید نگهداری آبروی خانواده را از خویش شروع کند!!

عقیده «بها» کاکر محصل سال اول پوهنځی اقتصاد درین خصوص چنین ابراز نظر کرد:

به عقیده من «تعصب» زاده جدل بین دو کلتور متضاد است آنجایکه کلتور نو میخواهد جانشین کلتور کهنه شود!

کلتور حاکم هراجمعی در همه موارد بر زندگی

افراد سایه افکن است و افراد جدا مانده نمی‌توانند از قبول آن گریزی ندارند جز در مواقعیکه کلتور تغییر یابد من این موضوع را از شروع پدرسالاری به مطالعه می‌گیرم بعد از اینکه مرد صاحب وسایل تولید شد حاکمیت حیات اجتماعی را بدست گرفت و زن را که اتکای اقتصادی نداشته و فاقد هر نوع ملکیت بود برای خانه داری برگزید و ویرا جدا از فعالیت های اجتماعی نگهداشت زن را محصور در قلعه‌ها کردند و به گفته

پروین اتمتصامی (نور دانش را ز چشم زن نهان میداشتند) وزن جامعه افغانی در طول تاریخ و گذشت سده ها زیر ضربات تازیانه خرافات پسندی مرد قرار داشت ولی از آنجایکه نظام طبیعت در تحول است کلتور حاکم جامعه نیز پایه پای سایر تحولات تغییر می‌نماید و در این گذار است که تعصب زاده می‌شود. در جامعه ما که در مسیر تحول قرار دارد زن (حتی بسویه لیسانی) محکوم تفوق طلبی مرد است هر چند که مرد نیز از نگاه دانش همپای وی است.

و این اصل آشکار گردد که «زن» و مرد باید نقش حاکم و محکوم را نداشته باشند و امر و مامور و انداخته باشند بلکه با ید نقش همان در ایجاد جامعه نوین داشته باشند. نقش همسان در ایجاد جامعه نوین داشته باشند.

زنان و جهان امروز

کمیسیون اقتصادی ملل متحد برای اروپا ECE اخیراً سمپوزیومی در باره نقش زنان در انکشاف اقتصادی جوامع بشری در پاریس دایر نمود. هدف اصلی این سمپوزیم عبارت از جلب توجه حکومت‌اشتراکننده به پرابلم‌های جهان است. زنان که سهم فعالانه‌ای در انکشاف اقتصادی جهان دارند، نیمی از اجتماع بشری را تشکیل می‌دهند.

روی همین ملحوظ درین سمپوزیم حقوق زنان بادر نظر داشت سهم شان در فعالیت‌های اجتماعی مورد ارزیابی قرار گرفت.

وقت نابرای زنان نیز وقت کافی برای تفریح و استراحت ندارد. چنانچه از مطالعات جامعه شناسی برمی‌آید اوقات تفریح و بیکاری مردان سه چند و چهار چند نسبت به وقت تفریح زنان بیشتر است و همین علت است که اورگانهای دولتی بلغاریا میکوشند راه‌های سالمی را برای زنان مهیا سازند تا به تریه اطفال خود رسیدگی بهتر نمایند.

در سمپوزیم پیشنهادات و تقاضاهای نمایندگان اشتراک کننده در مورد پرابلم‌های کنونی که زنان جهان به آن روبرو اند مورد بحث صورت گرفت.

بادر نظر داشت پرابلم‌های متذکره بود که

ماریا دیلوردیز پنتاسیلگو

ماریا دیلوردیز پنتاسیلگو

اولین زن پرتگالی است که تابعال به پست صدارت رسیده است و ی در ۱۸ جنوری ۱۹۳۰ در شهر ابرا نیمی تولد شد. بعد از آنکه بحث انجیر کیمیا از استیتوت تخنیک عالی لوزین در سال ۱۹۵۳ فارغ گردید و ی بحث محقق در ریاست‌انژی هستوی شامل کارشد و کارهای تطبیقی تسی خود را در استیتوت های علمی آلمان غرب سو ایس سوامریکا انجام داد. پنتاسیلگو هرگز عضویت کدام حزب سیاسی را نداشته است مگر از دوران تحصیل حسود تاکنون باحلقه های کاتولیک از نزدیک تماس داشته و در اورگان های ملی و بین المللی زنان کاتولیک سهم فعال خود را انجام داده و بحث رئیس جنبش بین المللی زنان کاتولیک انتخاب شده قبل از انقلاب اپریل ۱۹۷۴ و بعد از آن عضو هیات نمایندگی پرتگال در اما میله عمومی ملل متحد بوده است از سال ۱۹۷۵ تا وظیفه فعلی اش نمایندگی پرتگال را در یونسکو عهده‌دار بوده است. موصوف در سال ۱۹۷۴-۷۵ سکرتر دولت و بعد از آن وزیر امور اجتماعی

دردیست اول حکومت وقت انقلابی بوده است. وظیفه اخیر پنتاسیلگو (پست صدارت) از طرف دست چپی های پرتگال مورد استقبال گرم و همه جانبه قرار گرفته است.

زنان نه تنها نیم تمام جمعیت جهان را تشکیل می‌دهند بلکه در تعمیر اقتصادی جوامع دول اوزنده ایفا میکنند. این عملیه درازین بردن پرابلم‌های که زنان جهان به آن مواجه اند کمک و مانع به میان آمدن مشکلات جدید میگردد. و به همین دلیل بود که در سمپوزیم پاریس روی سه گروپ جداگانه (شامل موضوع استخدام زنان در موسسات، کارگاه ها و فواری، تعلیم و تربیه زنان و جلوگیری از ضیاع وقت آنان) بحث و مذاکره صورت گرفت. اشتراک کنندگان توجه جهانیان را به محترم شمردن حقوق زنان و مشکلات آنها معطوف نمودند و از آنها خواهان حقوق مساوی زن و مرد شدند.

زنان هنوز هم در اکثر گوشه های جهان از حقوق مساوی تعلیم و تربیه که حق مسلم هرافسان است بهره مند نبوده بلکه تحت فشار های گوناگون قرار دارند. در بعضی از کشور های جهان زنان هنوز هم تحت فشار کار های کمر شکن عمنوی میباشند. به عدد کمی از آنان فرصت دست یابی به کار های

در عکس عده ای از اعضای سازمان رفاه بلغاریا را مشاهده میکنید. این سازمان سی سال قبل در بلغاریا تأسیس شد. در تابستان امسال در حدود ۸۲۰۰۰۰ محصلین و متعلمین در فعالیت های این سازمان مجدانه سهم گرفتند. آنها با کارگران، صنایع قطعی سازی، کارگران زراعتی و موسسات ساختمانی کار مشترک انجام دادند.

خطاب به دختر افغان

چونکه روزنیره و تارت گذشت آن همه تحقیر بسیار گذشت	دختر افغان مبارک گویت میتلای رنج بودی در فروش
چونکه انسانی و بسائی محترم گر خریدش کسی به دینار و دم	در فر و شت نیکدارد دگر غزت انسان فرو ریزد از یسن
کی تواند تا ترا سودا کند بول بشاند و جباه ویا کند	دیگر آن ناپخرد دختر فروش بی ر ضا با پول بفر و شد ترا
توده را از غفلت بیدار کن سعی در اصلاح و در اعمار کن	شمع سان امروز در محفل بسا با کلام و با پیام آتشیسن
با برادر های خود همکار باش پیش تاز و جاهد سر شار باش (عبدالحی ضیاء)	رستخیز خلق می باشد کنون در بنای اجتماع با شکوه

گر مه وینه مینه

خنکه زه اونه اشنا شو
خنکه مووکاته یوبل نه
خنکه سترگی شولی خوینی
لکه کتیبینی یورا گل نه

خنکه زهونه سره نلو شو
خنکه تنگ شوه په سینه کی
خنکه اوپنکی خوچیدلی
د سرو کا پو رنگینه کسی

تاته یاد دی زما گلی
هاغه پته پته مینه
۱- زاری د بنو لادی
غلی غلی پته شیرینه

تا ته یاد دی بنکلی ورخی
لا چه زهوکسی لیبو لری و
هاغه خانله ز پید نه
پوچه بل نه سپیلنی و

خومره خوند کوی نازولی
چه د مینسی درد د پیری
د زونون په مزه پوه شو
چه پیری لا خو پیری

خو : خه ناولی چاپیریال دی
دلته مینه نا روا ده
د لته شوه زهونو یووالس
دا خطا لوی به گناه ده

هو : قسم می منا په مینه
چه به دا طلسم مات کړم
یا به زه هم در لوگمی شم
یا به دا لاره آلیات کړم

یا بسه و شیند مه وینه
چه را و تو کی گلونه
یا به گر مه کوبه زمکه
چی شی یو داغلی زهونه

یا به کتیبیده سور خال زه
به تند ی به لیکم مینه
یا به غاږ و غم نا به
سی گیم به نا زینه

د خلکو شاعره

ای شاعره ای خلکو ارجمنده
د آوتسو ترجمانه او پسونده

طبیعت او په بنکلا یی لا مینه
ای په ژوند کی دسیغلی میننی خونده
ستا له سوزه سازو هره نغمه ده
ای فنکاره او خلاقه هنرمنده
ستا په ژبه د بنکلا نمانځنی کیری
ای د میننی له عقیقه بهر مند
د علمی جهان بینی په پلوشو کی
تا فکرونه آزاد کړی دی له بنده
د سپرو او زیار ایستونکو خلکو زونه
په خوره مینه می ماته کړه داننده
رنگینی طبیعت رانه تعریف کړه
تا خوالی می توری لیری کړه له ژونده

ای شاعره : پدی خلکو دی تل ویاړه
خه چی غواړی نوددوی په نوم یسی غواړه
رازلی لریوال
ژوندون

پوښش های یک کارگر باسواد

چه کسی شهر هفت دروازه «تب» را بنا کرد ؟
در کتاب ها ، نام فرمانروایانی آمده است
آیا فرمانروایان ، نخته سنگ ها را به عوش کشیدند ؟
و بابل را که چندین و چند بار ویران شد ،
چه کسی باز ساخت ؟

فعله های شهر زوین «لیما» خود در کدام خانه به سر می بردند .
در آن شب که دیوار بزرگ چین
تمامی گرفت ،

بنایانش به کجا رفتند ؟ روم بزرگ ،
پراز تالی نصرت هاست . چه کسی آنها را بر باد داشت ؟
وقبصر هارچه کمانی بیروز شدند
آیا بیزانس پر آوازه ، برای ساکنانش فقط قصر داشت
در آتلانتیس افسانه یی

حتی در آن شب که دریا به کامش کشید
به دریا افتادگان ، بر سر بردگان خود نعره می کشیدند
آیا اسکندر جوان ، هند را تسخیر کرد ؟
به تنهایی ؟

قصر که «گل» هارادر هم گوید ،
حتی آتشی هم به همراهش نبود
فلیپ اسپانیایی ، به هنگامی که ناوگانش
غرق شد ، گریخت .
جز او ، آیا هیچکس گریه نکرد ؟

فردریک دوم در جنگ های هفت ساله پیروز شد
آیا هیچکس در این پیروزی ، سهمی نداشت .
بر پیشانی هرورقی ، یک پیروزی
چه کسی شام پیروزی هارا می پخت ؟
هرده سال ، مردی بزرگ .

چه کسی خزینه ها را می برداخت ؟
این همه روایت
این همه پرسش

«پرشت»

خط سرخ

انقلاب از چه تراويد ؟

از آن شيبه باد ،
آنكه ز آشوب قرون
به لياش فریاد
و آنكه از بهر بر افگندن باروی قصور
ز زمينهای لگد كوب ستم می آید .

رگزن حاذق بی مثل زمان بر تو درود
ز تن تو س نب آلود زمین
خون حق بود كه چون آیت بهیودوشیاب
بر لب نشتر نصمیم سحر جاری شد .

در كمينگاه قرون
بیر زال گنه آلودی هست
او كه تكرار خودش را به مزارع زمان میكارد
و در اعصار قدیم

او كه از حلق تنور شرر اباشته اش
مد تو فانی در پای نها جم رو یید
نوح الفسانه بی بیر كهن را بدود

نوح آن روزی را
كه به كشتی نجات
زهر آن جا نوری
جوره بی را برداشت

و به نصیری دیگر
زال آماج ملامت هاباز
ورد تكرار خودش را به خجالت نالید
مددیگر رو یید
ناوبانی آمد
ناوبانی دیگر
لیك فر هیخته تراز هر نوح
نه زافسانه نه دور
و در آن كشتی پندرا مش ما
خلفها را دیدیم

همگی خنده فر مز بر لب
دستها شان به سلامت و سباس
به هوا با لا لا

قلیبا شان همه با شوق رهایی ها گرم
انقلاب از دل مردم برخاست

انقلاب از دل آزرده مردم برخاست
باز مغز آگاه
باز با زوی سطر و بدن داغ عرق پرورشاد

با یکر دست رها گشته خشك
بخت بیداد تپی ماندن را
ز نفس میخارید

و تنی سست زهر بند به خاك افتاد
خواب نان را میدید
كه هزاران كاوه
همگی از پولاد

انقلاب از چه درخشید ؟

زندگانه ابر
ز صغیر باران
وزرعد طاغی

آنچنان آذر خشمینه حوال
كه بگو بند به طبل ظلمت

همگی در پولاد

در هبو طی زازل
تا کرانهای ابد
خواب آن گر سته را

یافتند از لب خاموش زمان تعبیری
وجه روشن
چه فرست ا

• • •

من كف دست زمین را دیدم
پیش از لحظه میلاد كبود «من» خویش

و در آن دست سپید

همه خط ها : خط لرون خط قلب
خط عمر

همه اش يك خط بود
همه اش يك خط سرخ

همه اش يك خط «من»

انقلاب از سر آن خط برخاست

و هنوز آن خطها

بر كف دست تما می زمین میبینم

تنازع

بقا

از: بهار

نیست هنگام تأمل بی درنگ آماده شو
با نشاط شیر و با عزم پلنگ آماده شو
در مقام خویش، چون شهید و شریک آماده شو
تا هراد خویش را آری بچنگ، آماده شو
تا رسد آوازه ات هر جا، چون جنگ آماده شو
تا بری این گوهر از کا منینگ آماده شو
تا از این فرهنگ یابی فرهنگ آماده شو
تا ز گردن بنگنی این پالینگ آماده شو
چون قیص شوخگن بهر گدنگ آماده شو
ورنه بهر بدیدن صدر و پورنگ آماده شو
تیره بختی را بگیتی رنگ رنگ آماده شو
ور بهماندی از هنر هابهرنگ آماده شو
ورنه چون شلوك مسكن بهر رنگ آماده شو
ای بلورین ساق و ساعد، بهر رنگ آماده شو
چون ستوران از بی الفسار و رنگ آماده شو
سنگلاخ عمر را با پای رنگ آماده شو
تا رود یکسر از این آئینه رنگ آماده شو
بهر کشور با کتاب و با رنگ آماده شو
پیش از آن کا بد بگوشت بانگ رنگ آماده شو
زیر این چرخ نفوس چون خدنگ آماده شو
پس برای بردن گوی از فرنگ آماده شو
هم تو بهر این بنا با ارج و سنگ آماده شو
شیر مرده با غریسو و با غرنگ آماده شو
زندگی جنگ است جان با هر جنگ آماده شو

زندگی جنگ است جان با هر جنگ آماده شو
در ره ناموس ملك و ملت و خویش و تبار
بهر کام دوستان و بهسر طبع دشمنان
همچو شیر سخت دندان یا عقاب تیز جنگ
تا رود صبت خوشتر هر سو، چو سرو آرازه باش
علم یکتا گوهر است و کاهلی کام نینگ
حاصل فرهنگ جز مهر و محبت هیچ نیست
خشم و شپوت پالینگ گردن آزاد گیت
با کدامن باش و ایمن ورنه با سر کوب دهر
چون جوان مردان بیک رنگی مثل شوردجهان
گر بگیتی علم و دانش را نجستی رنگ رنگ
ای بسر کتب هنر کن تا که نام آور شوی
خیز و باورزش بر آر این کموت زرد از بدن
گر تکریدی بازوی خود را بورزش همچو سنگ
ورتن و زنده ات را ورزش جان یار نیست
رستی اربا رهروان رفتی و گرم اندی بجای
با ریاضت میتوان ز آئینه جان برد رنگ
نیست ممکن پاس کشوری کتاب و بی تلفنگ
دهر در هر کار کردی میزند رنگ خطر
تاریخی از راستکاری با سر مقصود خویش
ساز چو گانی ز رسم مشرق و علم فرنگ
این بنا آماده شد بهر تو با این ارج و سنگ
اینك این میدان ورزش عرصه علم و هنر
سال تاریخ بنا را زد رقم كسلك بهار

از سنگفتی

رابطه نوع خوراک با بیماری

سرطان

کار شناسان غذایی درین اواخر دریافته اند که نوع خوراک رابطه نزدیکی با ابتلاء به بیماری سرطان دارد. بدین معنی که مصرف بعضی از خوراکیها انسان را در معرض ابتلاء به بیماری سرطان قرار میدهد. ازین جهت به عقیده آنان ضرورت دارد از مصرف برخی خوراکیها دوری جست. میدانید که یکی از غذاهای روزانه آدمی گوشت است. گوشت های چرب گوشتدوگاو برای تندرسی انسان زیان دارد. برعکس گوشت مرغ و ماهی جو راکی است که به صحت و تندرسی آدمی بی افزاید. در مصرف گوشت سعی شود چربی آن جدا گردد. هیچگاه گوشت را در روغن سرخ نکنید بهتر است گوشت را آب بپزید و آبکباب شده مصرف نماید. همچنین از مصرف شیر پرچربی بپرهیزید و مصرف تخم مرغ را بحداقل کاهش دهید. در عوض میوه، سبزی و حبوبات، مصرف کنید. علاوه بر خوراک بصورت مری و شیرینی که از شکر ساخته میشود پرهیز داشته باشید. خوراک های غلیظ از کولسترول خون میکاهد و از اضافه وزن بدن جلوگیری می کند. به عقیده پروفیسور «آرنست ویندر» رئیس

بهداشت امریکا مصرف سبزی و میوه آدمی را از ابتلاء به بیماری سرطان دور نگه میدارد برعکس خوراک های چرب باعث میشود میکروب هایی که در روده ها بسر میبرند آنها را بصورت مواد سرطان زا تبدیل نمایند.

در پروگرام غذایی که سر شار از میوه سبزی و غلات باشد حجم مدفوع افزایش می یابد و مدت زمانی را که مدفوع در (قولون) می ماند کاهش میدهد. نوشابه های الکلی دشمن شماره یک بشر هستند. اشخاص الکلی خیلی سریع در معرض ابتلاء به سرطان مری، دهان، گلو، حنجره و کبد قرار میگیرند. پر خوراک نیز به ابتلاء انسان به بیماری می افزاید. معمولا افراد فربه خیلی بیشتر از افراد متناسب اندام به سرطان دچار میشوند.

سرطان رحم - پستان و کیسه صفرا بیشتر مربوط به کسانی است که زیاد چاق هستند و گوشت با چربی مصرف می کنند. بدینترتیب میتوان گفت که با پیروی از یک پروگرام غذایی که حاوی سبزی و میوه و غلات و حبوبات است می توان از ابتلاء به سرطان نجات پیدا کرد.

رادار در خدمت نابینایان

یک دستگاه کوچک رادار در آینده نزدیکی در عسای نابینایان تعبیه خواهد گردید که کمک آن نابینایان میتوانند موانع سر راه خود را احساس و تشخیص دهند.

این دستگاه را دانشجو یان پوهنتون «فوت وانگ» در شوارتس والد آلمان ابداع کرده اند و هدف آنها اینست که برای هشدار هزار نابینایی که در آلمان وجود دارد یک دستگاه رمیاب قابل استفاده بوجود آورند. این دستگاه که باندازه یک چراغ قوه سی است مانند رادار کشتی ها کار می کند. قرار است در حدود دوسه و پنجاه مارك باشد.

وسيله شگفت انگيز

دانشمندان دست به تهیه ابزار شگفت - جنگک یا صلح، به همراه داشته باشد. انگیزی زده اند که قدرت فوق تصور آن اگر امواج اشعه معمولی را بیک جمعیت میتواند دست آورد های انسانی یا اهرمنی - پراکنده تشبیه کنیم امواج یکنواخت لیزر را

میتوان مانند یک ستون سر باز دانست که بانظم خاص قدم بر میدارند زیرا اشعه لیزر مانند نور معمولی سوسو نمی زند. اشعه لیزر میتواند متمرکز شود و بجای هدایتشانه گیری کند.

بدیده لیزر برای اولین بار توسط دانشمندان شوروی و امریکا در دهه پنجاه مرحله آزمایش درآمد. در ممالک متحده «چارلسز تاون» و «آرتور شاولو» متوجه شدند که نور یک لامپ جرقه زن (فلاش) باعث می شود که مالیکول های بعضی از عناصر کمیاب در زمین نفوذ متشعشع شوند و یک انفجار نیرومند و غلیظ را ایجاد کنند.

در اولین لیزر که عملا در سال ۱۹۶۰ بکار گرفته شد از کریستال های یاقوت مصنوعی استفاده گردید اما امروز لیزر کمیاب و الکتریکی ابداع شده است که از هرو نوع ماده گازی، مایع و جامد استفاده می شود (باید دانست که دانشمندان شوروی از دوگاتونیک

استفاده کردند و امریکا مصرف سبزی و میوه آدمی را از ابتلاء به بیماری سرطان دور نگه میدارد برعکس خوراک های چرب باعث میشود میکروب هایی که در روده ها بسر میبرند آنها را بصورت مواد سرطان زا تبدیل نمایند.

در پروگرام غذایی که سر شار از میوه سبزی و غلات باشد حجم مدفوع افزایش می یابد و مدت زمانی را که مدفوع در (قولون) می ماند کاهش میدهد. نوشابه های الکلی دشمن شماره یک بشر هستند. اشخاص الکلی خیلی سریع در معرض ابتلاء به سرطان مری، دهان، گلو، حنجره و کبد قرار میگیرند. پر خوراک نیز به ابتلاء انسان به بیماری می افزاید. معمولا افراد فربه خیلی بیشتر از افراد متناسب اندام به سرطان دچار میشوند.

سرطان رحم - پستان و کیسه صفرا بیشتر مربوط به کسانی است که زیاد چاق هستند و گوشت با چربی مصرف می کنند. بدینترتیب میتوان گفت که با پیروی از یک پروگرام غذایی که حاوی سبزی و میوه و غلات و حبوبات است می توان از ابتلاء به سرطان نجات پیدا کرد.

معبد آتش پرستان

یک معبد بی نظیر مربوط مذهب آتش پرستان (مسرکز تصویر) که تاریخ آن تقریبا به قرون ۱۷ و ۱۸ میرسد در دامنه های خارجی شهر باکو مرکز آذربایجان موقعت دارد. در آنجا در گذشته های دور راهبسن یک معبد را اعمار کردند که آتش آنرا با روغن می افروختند و اجرای مراسم مذهبی شروع میگردید. در قرون هجدهم زابریسن از بغداد خوارزم و بخارا در اطراف این معبد جمع میگرددند و بتدریج توجه مسافرن کم کم به این معبد جلب گردیده اکنون هزاران سیاح ازین ساختمان معلق شگفت انگیز دیدن مینمایند.

فیصد ترآید بعمل آورد.

کشف یک طریقه جدید

امید بهترین نتیجه از متود فوق را زمانی میتوان داشت که محلول اسید تری-بنزویک دوبار بالای نبات متذکره پاشیده شود. البته بار اول در زمان شکوفه و بار دوم دو هفته بعد از محلول پاشی اول، قراریکه معلوم گردیده تمامی مصارف محلول پاشی یک هکتار زمین معه معاش پرسونل آن در حدود بیست لیوا (پول بلغاریایی) میباشد در حالیکه سودا صافی در صورت استفاده از متود فوق در حدود پنجاه لیوا تخمین گردیده است.

مسدت چهار سال میشود که انستیتوت فزیولوژی نباتات مربوط اکادمی علوم بلغاریا بصورت تجربوی جهت بلند بردن سطح حاصلات یکنوع نمناع و برای رشد هرچه بیشتر و بهتر این نبات از تری - بنزویک اسید استفاده نموده و مینماید. در نتیجه تجارب انستیتوت متذکره که در لابراتوار و کشتزار صورت گرفته به اثبات رسیده که با استفاده ازین متود میتوان در حاصلات نباتات مذکور سی و چهار فیصد و در تیل خام آن سه و نه

های

رنگی رنگ

هرم کیوپس، یکی از عجایب بشری

این عکس هرم شاهی قصبه بگراویا (۲۰۰ کیلومتر دور از خرطوم مرکز سودان واقع است) را نشان میدهد. در بجا در حدود ۳۵۰۰ سال پیش از میلاد مسیح وجود دارد که گفته می شود آرامگاه امپراتوران «مریتین» (قرن سوم قبل از میلاد) قرن چهارم بعد از میلاد) بوده است

هرم بزرگ «کیوپس» در غزه واقع در مصر در سال ۲۶۹۰ ق.م در زمان فرمان روایی «فوه خوفو» بنا شده است. بسیاری محققین جهانی در جریان مطالعات خود به تحیر اندر شده اند زیرا نمی توان تصور کرد که چنین بنای عظیم الجثه در پنج هزار سال قبل یعنی زمانی که دانش تئیک و ساینس مردم دره نیل محدود بود چگونه اعمار شده است.

هیچ سر رشته واحدی بدست نیست تا روشن سازد که معمار این هرم مرتفع (۴۹۰ فوت) کیوپس چگونه آن زمین سخت پوشیده از ریگ را در آن صحرا بسرای این عمارت که شش و نیم میلیون تن وزن دارد، انتخاب کرده است. تپه‌ها و یا زمین صخره‌ای که بروی آن این هرم بنا شده

هرم بزرگ کیوپس مصر که در ۲۶۹۰ ق.م بنا شده است.

یک دیوار به ارتفاع سه متر وضخامت یک متر اعمار گردد کنایت خود کرد. اگرچه در مورد چگونگی اعمار این هرم کدام معلومات مؤلق در دست نیست مگر ورق پاره‌یی که از یک محل باستانی سودان (گفته میشود دوهزار سال قدمت دارد) توسط «فریدریخ منکل» مهندس پوهنتون برلن که اخیرا کشف شده است شاید بتواند کلید معلوماتی باشد در مورد اینکه هرم مذکور چگونه دیزاین و اعمار شده است. گفته می شود که این نسخه شاید پلان یا نقشه کار همین هرم باشد این اولین بار است که چنین یک پلان عمارت (نسخه مکتوبه) از یک هرم کشف گردیده است. مهندس مذکور این سند را هنگامیکه بالای بزرگترین هرم در قصبه «بگراویا» که از ۳۰۰۰ قبل از میلاد الی ۳۰۰ بعد از میلاد مرکز فرهنگ تمدن بوده است) واقع در قسمت شمالی سودان مشغول کار بوده، پیدا کرده است. این نقشه یا پلان که بنام «پلیت فورم» یاد می شود دارای یکتیم متر طول بوده و به درستی جزئیات اوت لاین و زوایای هرمی را که این پلان در آن یافت شده نشان میدهد و محتوی یک دیزاین از روکتی قسمت فوقانی همین هرم می باشد. این پلان شاید کلید معلوماتی شده بتواند که چطور اهرام دیزاین ساخته شده اند. طوری که گفته میشود این هرم بزرگ هزاران سال قبل یعنی هنگامی بنا گردیده است که شهر روم اعمار شده و اولین وقایع یا اسطوره بنام «اودیسه» توسط «هومر» سروده شده است.

هرم بزرگ «استدلال می کند که این هرم نه تنها بجهت آرامگاه «خوفو» ساخته شده بود بلکه بخاطری اعمار گردیده بود که بجهت یک وسیله نقشه برداری (خیلی دقیقتر و ساده از یک زاویه سنج مساحی) و بجهت یک وسیله مشاهداتی فضایی (نجومی) که از بالای آن نقشه ها و تپیل های نیمکره سیاره ها میتوانست بدستی ترسیم گردد مورد استفاده قرار میگرفت و همچنان ممکن است یک قرارگاه عمومی یک سیستم باستانی اوزان و اندازه ها بوده باشد.

نایلیون بنایارت مواد محتوی هرم بزرگ را طوری محاسبه کرد که این هرم آنقدر سنگ دارد که اگر بدو در دوره زمان او

بکس را به دقت کامل باز نمایند. اما در بکس چیزی نبود که از کار انداخته شود. آسای برنس به سادگی فراموش کرده بود که تیبب ریکارد درش را خاموش کند.

بی هوشی

برنس ترنس دانشمند انگلیسی حسین رسیدنش به سیدنی (آسترالیا) باعث جنجال بزرگی شد وقتی به پولیس گفت که شخص در بکس دستی اش بمب خود کار گذاشته است از بکس دستی وی صدای خرخش بیرون می شد. پولیس بلافاصله هتل را از مهمانان تخلیه نموده و از متخصصین رشته خواست تا

جهان

صالح گل دراديو تلویزیون تکړه سندرغاړی

اوس هنر د خلکو دپاره دی او ټول خلقي هنرمندان شپه او ورځ د خلکو په خدمت کې دی

گراو لوستونکو او محترمو هنرمندانو! اوچر چې به یې پری کولی هنرمندان به یې د ژوندونو دمجلې کارکوونکي و یا پری چې ناستوته هغه هنرمندان درېژني کوم چې واقعا هنر د خلکو دپاره غواړي او خلکو ته یې وړاندې کوي .

څرنگه چې په تیرو فاسدو رژیمونو کې هنر او هنرمندان د یوې خاصې طبقې د پاره په خدمت کې ؤ، کوم چې درباریان، خاندان او دهغوی تالی ختی ؤ، شوی نه غوښتل چې هنر د خلکو د خدمت دپاره وی په تیره بیا هغه هنر چې د زیار ایستونکو ذهنونه یې روښانه کاوه، هروخت هنر ددوی او هنرمندان به ددوی شخصي نوکران ؤ، هنرمندان محبور ؤ چې دربار در باریان او ټول ظالم واکداران په خپل هنر کې وستایي، او که داکار یې نه کاوه دهغه وخت د هنرمندانو له ډلې نه ایستل کېده هغه هنرمندان چې هنري د خلکو دپاره غوښتل او د زیار ایستونکو دردونه او کړاوونه به یې خپل هنري ډله کې تمثیلواوه، هغو ته د هنر په ډگر کې هیڅ ځای نه و .

زیار ایستونکي به دایمادکار لاندې مېر او دوی به د زیار ایستونکو دکار په محصول خپل شان لپاره دعیش او نوش زمینه برابروله

اوچر چې به یې پری کولی هنرمندان به یې د ژوندونو دمجلې کارکوونکي و یا پری چې ناستوته هغه هنرمندان درېژني کوم چې واقعا هنر د خلکو دپاره غواړي او خلکو ته یې وړاندې کوي .

څرنگه چې په تیرو فاسدو رژیمونو کې هنر او هنرمندان د یوې خاصې طبقې د پاره په خدمت کې ؤ، کوم چې درباریان، خاندان او دهغوی تالی ختی ؤ، شوی نه غوښتل چې هنر د خلکو د خدمت دپاره وی په تیره بیا هغه هنر چې د زیار ایستونکو ذهنونه یې روښانه کاوه، هروخت هنر ددوی او هنرمندان به ددوی شخصي نوکران ؤ، هنرمندان محبور ؤ چې دربار در باریان او ټول ظالم واکداران په خپل هنر کې وستایي، او که داکار یې نه کاوه دهغه وخت د هنرمندانو له ډلې نه ایستل کېده هغه هنرمندان چې هنري د خلکو دپاره غوښتل او د زیار ایستونکو دردونه او کړاوونه به یې خپل هنري ډله کې تمثیلواوه، هغو ته د هنر په ډگر کې هیڅ ځای نه و .

زیار ایستونکي به دایمادکار لاندې مېر او دوی به د زیار ایستونکو دکار په محصول خپل شان لپاره دعیش او نوش زمینه برابروله

هنرمندانو مخونه یې هم نشو لیدای اوس هغه ټول هنرمندان ددوی په خدمت کې دی او خپل هنر شوی ته وړاندې کوي . چې دا ټول د زیار ایستونکي د نظام له پرکته دی .

هغه هنرمندانو ته چې د هنر په ډگر کې شای نه ورکول کېده اوس دراديو تلویزیون دروازه هروخت ددوی په مخه خلاصه ده او ټول خلقي هنرمندان کس لسی شې چې د افغانستان د خلکو دراديو او تلویزیون له لاری خپل هنر خپلواکه ته وړاندې کړي چې دوی لایسی تشویقېزي او داخبار او مجلو له لاری نوره هم زیار ایستونکو ته ورپیژندل کېږي، د ژوندونو دمجلې خبريال ددغو هنرمندانو ډلې ته یو هنرمند سره چې صالح گل شو میږي مرکه کېږي چې دادی تاسی درنو لوستونکو ته وړاندې کېږي :

گراو لوستونکو! خو ورځې مې راډيو تلویزیون ته تېلفون وکړ چې صالح گل پيدا کړم او دهغه نه خواهش وکړم چې د ژوندونو دمجلې اداری ته تشریف راوړي ولی چې زه په خپله هم تېبل شوی وم او هم غوښتل مې چې د ژوندونو ټول کار کوونکي دغه بسا استعداد هنرمند له نژدی نه وگوري او سره معرفي شي، مگر صالح گل به مې د تېلفون له لاری نه شو موندلی، زمان تېلفون سره ورځ د صالح گل لپاره راډيو تلویزیون سره د ټرخوچې ومې کړای شو صالح گل سره خبرې وکړم او ورته واویم چې یو پلاژونډون اداری ته راشی، زموږ بڼه د صالح گل لخوا منظور شو اودی دهرمې په شاوخوا کې و چې د ژوندونو اداری ته راغی دښتیا ووايم ماصالح نه ولیدلی او تلویزیون مې هم نه لرله چې د تلویزیون د پردی له لاری دی مې لیدلی وای .

اوس نو صالح گل راغلی دی او ما سره د مرکې انتظار باسی صالح گل څرنگه چې تاسو دمجلې په پستی کې دهغه عکس گوري یو ښکلې ، بشاش، شورین تندي خاوند او یو مبارز ځوان دی پس لیدنه چې سره یوځای ددوی خوږو خپله مرکه داسې ورسره شروع کوم .

ستارانک د ژوندونو اداری ته په راغلا ست وایم اوس که مخکې له هر شې نه د ژوندونو لوستونکو ته خپل ځان معرفي کړی خوشحاله به شم ؟

- زمانوم صالح گل دپکتیا ولایت د خوست د اسماعیل خیلو اوسیدونکی يم .

- څو کاله کیږي چې سندرې وایم ؟ او هغه انگیزه چې ته یو تکړه سندر غاړی شې شم ؟

- اته کاله پخوامی له سندرو ویلو سره مینه پیدا شوی او په سندرو ویلو مې پیل کړی دی . زمانوم سندرو ویلو انگیزه زما د ملگرو تشویق ؤ چې له شعر ویلو او سندرو ویلو سره مې زما مینه پیدا کړه هر کله چې ماشهر ویلو نو دخپلو ملگرو لخوا به پور تشویقیدم او زما مینه ورځ په ورځ شعر او سندرو ویلو سره لایسی زیاتیدله او دغه راز کله کله به چې دوستانو او خلکو منځ ته تلم دهغوی له خوا به مې ډیر درناوی کېده خودادی هم پته پاتی نشی دپوشمیر مرتجعینو او اخواښیانو له خوا به پدی علت چې زما سندرو خلقي رنگ درلود، پریدنامه یادیدلم خو هغه سندر غاړی چې دوطن او خلکو دشمنانو پر ضد به یې هیڅ نه ویل نو

مرجعینو به دهغوی قدر کاوه . هر څومره چې زه د مرتجعینو له خوا ټکول کیدلم او پروباکندبه یې را پس کاوه په هماغه اندازه به دخپل هنر سره په زمانینه پیدا کېده ، او عقیده به مې لایخیده چې داد خاوری او خلکو دشمنان زمانه هنر څخه بدوړی نو باید زه نور هم دوطن او خاوری دشمنان په خپل شعر او خپلو سندرو کې وټکوم، رسوايې کړم او دوی دسپینو جامو لاندې نور زړونه او نور نیتونه خلکو ته په ډاگه کړم .

- دغه اشعار چې ناپه خپلو سندرو کې ویلی دی او وایم ستا خپل شعر دی که څرنگه ؟

- هو! دخپلو ټولو سندرو شعر مې پخپله جوړ کړی دی ، مخکې مې هم وویل چې هروخت دخپلو دشمنانو لخوا ټکول کیدلم مگر زما عشق او علاقه ورځ په ورځ خلکو سره لاسمعت موندله او زمانینه شعر ویلو سره زیاتیدله ، چې دخپلو خلکو کړیدلی حالت به شعر کې بیان کړم .

- ترخوصتغه پورې دی تحصیل کړیدی ؟

تردریم ټولگی پورې مې درس لوستی دی ... پدی وخت کې مې پخوانی خاطرې اواقصادی ستونزی چې دده د تحصیل مانع گر خیدلسی ورپیدا شوی او په ناکر سره وایې چې داقتضا دی ستونزو له امله مې نورونکړای شول خپل لوست ته دوام ورکړم ...

- داسې مې اوریدلی دی چې ته د انقلاب څخه مخکې د رجحانې واکمنو په وخت کې سندی شوی وی آیا دازانه ویلای شې چې ستا د سندی کیدو علت څه ؤ ؟

کله کله په شونډو باندې زه تیسروې او سترگې یې یو نامعلومی ځای نه یو لی دی داسې وایم : هو، زه دداود په ارتجاعی حکومت کې لدی امله سندی شوی وم چې ما خپله په خپلو شعرونو کې طبقاتی ټولنه تمثیلوله اودغه رنگه هغه یې عدالتي او ظلمونه مې چې دهغو ټولنو خاصیت ؤ قندل نو لدی امله کوم وخت چې په (۵۵) کال کې د خوست لوی ولسوال زه دداودی نظام د جشن مراسمو له پاره وروغوښتم او هلته دخوست په عسکري کلب کې یې مشاعره جوړه کړه ، له ماشخه یې چې ماخپل داشعر په سندره کې ووايه:

چې ماخپل دشعریه سندره کې ووايه :

شبه اوورځ کارونه کوي ټول غریبان دی چې څوک بیکاره ناست دی ولی خاندان دی شبه او ورځ کارونه کوي هر څه گټینه علت یې څه دی ؟ هیڅ نه لریښه دوی نه چا پیسه ډیر د ښمنان دی چې څوک بیکاره ناست دی ولی خاندان دی شبه او ورځ وهی پنی او لاسونه

ټول یې ټناکی شول کسوی کار و نه ددوی د لاسو محصول وړی یاداران دی چې څوک بیکاره ناست دی ولی خاندان دی دغه ظلمونه به ټول هله بدل شسی چې مظلومان ټول پورته یو ځل شې نن کامیابی ده یو هم ټول مظلومان دی چې څوک بیکاره ناست دی ولی خاندان دی زما دی سلام وی په مظلومانو چې شمه تندز په ظالمانو صالح دبل په غم کې ډیر په خپل ځای دی چې څوک بیکاره ناست دی ولی خاندان دی کله چې سندره مې خلاصه کړه نو پولیسو ته مې وویل چې دا توقیف نه بوشی کله چې زه یې توقیف ته وتلم نو استعمالونه یې را څخه

(پاڼې په ۵۸ مخ کې ژوندون)

عشقی با قریحه ذاتی ای که داشت علی‌رغم دور ماندن از معارف زمانه - فقط توانست بایوستن به حلقه های ادبی و آمیزش با ادب و شعرای عصرش - از فهم شعر بهره مند شود تا دانش شعر - بر صاحب نظران پوشیده نیست که فهمیدن و شناختن را با دانستن فرقی است - و این دو اصل فرهنگی را میتوان در بسا موارد روشنتر و قانع کننده تر بیان کرد. اگر شاعری توفیق انشاء و ابداع شعر همه‌کس پسند و همه‌کس بخوان را پیدا کند، پیروزی او را باید ناشی از استعداد شگوفان و قریحه بیدارش دانست، که توان بال و پر دادن اندیشه خود را در فضای نا محدود تخیل دارد، نه از دانشی که پیرامون موازیسن علم الشعر اندوخته است.

اگر خوانندگان محترم این مقاله به شخصیت عشقی از نزدیک آشنایی داشته و آن مرد وارسته را در حین زندگی ملاقات کرده، و از محیط زیست، و شرایط زندگی و گذشته برماجرای او اندک مایه معلومات فراهم کرده باشند، بدون شک باین مطلب - که عشقی واقعا شاعر بود، و فقط استعداد و قریحه او را در زمینه شاعر شدن یاری کرد، متیقن میشوند.

از نیلاب رحیمی

شعر تجلی اندیشه شاعر است

و باور پیدا میکنند - که او از کسانی نبود که در نزد استادان ادب - زانو بخواندن آثاری مثل : ترجمان البلاغه اثر محمد بن عمر را - خوانی - حدائق الشعر رشید الدین «طوطا» المعجم فی معانی الشعراء العجم - شمس قیس «رازی» و غیره آثار و کتبی که در زمینه و موازین و صناعات لفظی و معنوی شعر تدوین گردیده زده باشد، بلکه در پرتو ذوق و تلاقح ای که در این راه داشت، قادر به گفتن اشعاری شد که امروز بدون شک با اشعار چیره دست ترین سخنوران زمان ما پهلو میزند. این عطیه را فقط از ناحیه فهم رموزات شعری نصیب شده - نه دانش موازین و صناعات ادبی.

عشقی بدست یاری فهم و شناختی که از شعر داشت - فقط شعر سرود - شعری نغز و جذاب، او از کلمات و اصطلاحات و اشاراتی در آذین بستن شعر خود استفاده کرده که مردمش به آن عبارات بیشتر مانوس بودند درین راه سعی مزید مبذول کرد تا بیشتر شعرش بیان ارزشهای بلا فصل زبان مردم باشد از آثرو شعر این سخنور هر دمی در دو سطح مختلف قرار گرفت که نگارنده

ما کم تر گوینده می را میتوان پیدا کرد که قادر به آفرینش مضامین شاعرانه و هنرمندانه از فرآورده ها و زواید های روزانه زندگی و محیط زیست باشد.

(اگر قرار باشد ما استعداد تصویر آفرینی عشقی را ارزیابی کنیم - ایجاب نگرش و دقیق تری را در اشعارش مینماید که بایست مقاله بسط دیگری در زمینه روشن شدن آن مطلب نگارش یابد که این مختصر حوصله گنجایش آنرا ندارد.)

او بکنک ادراک و تخیل، حالات ذهنی و فرآورد های عاطفی خود را در پدیده های محیطی که تجارب و اندوخته های حیاتی، اندیشه اش را در شناخت ابعاد آن مجال تحلیل داده است، انعکاس میدهد. و در همان مظاهر عینی، حقایق ذهنی خود را منعکس مینماید. این حقیقت در آینه ارزشهای هنری شاعر آنگاه بازتاب میکند، که موصوف بیوند شاعرانه خود را با اشیای ماحولش بلا فصل تر مینماید و آن اشیا برای بیان حقایق تردید ناپذیر زندگی در شهر خود استفاده میکنند. مثلاً -

عزیزان آنقدر من بی سرانجام و پریشانم
که از چشمشک باشد چراغ بیت الاحزانم

این بیت گذشته از آنکه تبیین هنرمندانه صفت مبالغه - که جلوه ای از پهلو های هنری شعر است - میباشد - بلکه مبین چگونگی زندگی رقیب شاعر نیز شده میتواند و یاقطعه ذیل :

تنها شدم از آنکه به تنها نساختم
چون دیگران به مردم دنیا نساختم
عمرم گذشت هر چه به گرمای روز گذار
یک خارخانه ای لب در یا نساختم
و از این قبیل اشعار در دیوان عشقی که الله الحمد بقلم خودش تدوین و تنظیم گردیده بوفرت موجود است - اما مستلزم کاوی بیشتر - تردخلال وقت بیشتر میباشد.

هرگاه روح مطلب را دنبال کنیم بایست اعتراف نماییم که در ادبیات راستین معاصر - عشقی چهره نا آشنای نیست - زیرا این شاعر عصا و هشتاد و هفت سال حیات پویا و پر تلاش خود را در بیان اشعاری ریخت که امروز در اختیار اهل تحقیق و سایر دوست داران شعر قرار دارد. موصوف همانطور یکه در بیان اشعار نغز فلکلوری ید طولا دارد، از همتن و پرداختن اشعار بی جواب ادبی نیز عاجز و نارسا نمی باشد. چیره دستی ایس - گوینده عذب المنان را در غزلیات و قصایدی میتوان دریافت که او باشکل و محتوای سخت عالی سروده است مثلاً بیت های ذیل :

بدین تمکین که ساقی باده دریمانه میریزد
رسد تادور ماد بواری این میخانه میریزد
جز دل من که بی صدا بشکست
هر شکستی به خود صدا دارد
عشقی مو فناده در چشمست
و در نه آن شوخ را کمر نبود
با چه حسرت این سخن را دوش میگفت کاکلی

ای خط مشکین شکستی روز بازار مسرا
- عمر ها بودم امیر مشکلات زندگی
عشق آسان کرد اخیر کار دشوار مرا
بسرور بازار هستی سیر عبرت میکنم
بی عنای ها جلوس رنگد کانه بس است
ایات بالامثل قریحه بیدار و سخن پرداز
عشقی در پهلو های ناب ادبی است که نظیر آن ها در غزلیات و قطعات و مثنوی های دیوان صوفی عشقی طور چشم گیر وجود دارد، و میتوان اندیشه نقادان ادبی را در شناخت ارزشهای ادبی کلام این شاعر توانایی بخشید، و یاری نماید.

نشان دادن بعد فلکلوری کلام عشقی مستلزم مطالعه و دقت در خلال اشعار موصوف است. او از اصطلاحات و تعبیرات عامیانه تا ضرب المثل ها و حتی زبان محاوره مردم را در شعر خود ماهرانه و استادانه آورده است. اگر از حق نگذریم بایست اعتراف نماییم که بازتاب این هنر از زبان عشقی شاهد وسعت معلومات و بیوند استوار او با مردمان سرتاسر افغانستان میباشد. مثال ها و نمونه های که در ذیل ذکر میشود تاجای تبیین استعداد هنرمندانه و تخیل سازانه عشقی شده میتواند.

هرزه گر دویبیاک ست - جاهل و بیخ چاکست
با چه تا کمر بالا شرف فروتر از ساق است
گرده پاس شوخیها - داده دادی باکی
کنش می نهد بر سر بامیان طلباق است
بر فلانش و بی شطرنج - شب نمی برد خوابش
هر طرف که میگردد - بجل به طیراق است
طبع او نمیخواهد نان تاوگی هرگز
عسادت دوام او شیر و کیسک و بسراق است
عشقی با ساده پردازی های که ناشی از طبع و قادتش بود - از اشیای دور و پیش خویش برای بیان رموزات شعری، هنرمندانه استفاده کرده است - مثلاً در بیت ذیل :

زرد آلوی جنت را بر لب زنی زاهد
ای خام طمع بگذر از اشکته اشتیاق
و یادر ایات ذیل :

دیدنی و تغافل زدی او او چقدر خوب
سویم سرو کامل زدی او او چقدر خوب
صد نوت صدی در گیسوی مرغ گلنگی
دو همره شاقلی زدی او او چقدر خوب
یک شانه ز شوخی زدی او او بر سر دریا
یک شانه سر بل زدی او او چقدر خوب
از جام می بیغتم از ناز گشتنی
بشک همه جاول زدی او او چقدر خوب
و همین طور قطعه زیر نشان دهنده رنگ
فلکلوری شعر عشقی میباشد.

شکار تو سر تابه بسا خوشنماست
سگ و با ز و تیر و تفنگ تو خوش
ترا بزم عشرت بود جا و دان
الهی همیشه ترنگ تو خوش

اگر از این قبیل نمونه ها را در این مقاله درج نماییم - سخن به طوالت انجامیده شیوه موجز نگاری نقض میشود چون نگارنده در کتاب «شرح حال و تحلیل اشعار صوفی عشقی» بیواون پهلو های مختلف شعری و بیوند های اجتماعی او گسترده و مبسوط سخن رانده و بسبب واسلوب سخنوری اش را بر قواعد زندگی او طوری شرح داده که مورد پذیرش خودش نیز واقع گردیده بود خوانندگان محترم را در شناخت جنبه های زندگی شاعر توام با محیط زیست اش به مطالعه کتاب مزبور - که در سال ۱۳۵۷ در مطبعه دولتی طبع و به بازار عرضه شده است، تشویق میکنم - اما همین قدر بحث که از شعر عشقی بعمل آمده احتمال دارد که معرفی او، یعنی بعد ادبی و بعد فلکلوری، او شده بتواند گرچه از کلیه آثار این شاعر وارسته در نظر نقادان و پژوهندگان همین دو بعد روشنتر تبارز میکند باز هم مابطور مثال از هر دو بعد، دو نمونه را در پایان این مقال ضبط میکنیم تا مورد اشعای بالا شده بتواند.

طبقاتی نظامونو ته

یوه لنډه کتنه

دولت یوه خاصه سیاسي آله ده چې د یوې معینې طبقې به لاس کېږي او د خپلو کتو او تلاقو د سر ته رسولو دپاره ورڅخه کار اخلي. په اصل کې اقتصادي حاکمان په خپله سیاسي حاکمه طبقه جوړوي ځکه چې د دولت موجودیت بېله یوې طبقې ناممکن دی.

د دولت بیاوړې عناصر په خپله سیاسي سازمانونه دي په هغه ټولنه کې چې د داسې ټولني اقتصادي جوړښت او طبقې مناسبات بیا نوي. دولت هغه وخت مینځ ته راځي کوم وخت چې په لوېدیځو کورنیو کې د ټولنو په مینځ کې د پېرې برخلافي په اساس طبقې وویشلې شوي. چې ورو ورو د دې ټولني څخه یوه داسې ټولنه جوړه شوه چې هلته د مرئیتوب نېټې نېټې څرگندې شوې او د دولت موقف پېر ښه روښانه شو چې پدې توګه دولت د هغې ټولني دغې و دېا ره د ظلم او ستم یوه آله وگرځېدلې چې د پورتنۍ طبقې سره په تضاد او یاد بنسټ کې وي د دولت وده دانسانۍ ټولني دودۍ سره سم ده چې مور د تلته درې ټپ یادوله استعماري دورې ټولني او یا درې لوی تاریخي استعماري دولتونه ګڼلای شو. اول د بادارانو دولت چې په تیلانانو دیکتا توري کېدلې. چې د لومړي کورن په اخیر کې مینځ ته راځي.

لوېدیځو کورن:

دانسانۍ ټولني لومړنی تاریخي اقتصادي ټولنیزه دوره ده. لومړي کورن کې له طبقو ټولنه وه چې پدې ټولنه کې اجتماعي مالکیت په ټولیدي وسایلو باندې موجود وه پدې ټولنه کې تولیدي قوې د پېر وده نه وې کړې او د کار تقسیم هم ورو ورو تکامل کاوه په دغه دوره کې دولت موجود نه و کله چې خصوصي مالکیت په تولیدي وسایلو باندې مینځ ته راغی چې دغه خصوصي مالکیت په ټولیدي وسایلو باندې مینځ ته راغی چې دغه خصوصي مالکیت باندې د دې سبب شو چې اقتصادي فرق موجود شو او په نتیجه کې له پخلا کېدو لکې طبقې مینځ ته راغلې چې پدې ټول دولت رول درلوده روښانه او په ټولنه کې استعمار ظلم او توري ناوړې خرابګاري مینځته راغلې چې د لومړي کورن دور ختمېږي او دولت مینځته را تلل او قدرت د حاکمې طبقې په لاس اخستل په اصل کې د نوي استعماري دورې پېل کول وه.

برده داری خصوصي مالکیت په ټولیدي وسایلو باندې فرد څخه د فرد پواسطه استعمار هم مینځته ته راوړو د غلامانو د پېر کار د دې سبب شو چې اقتصادي حاکمه طبقه طبقا تو تر مینځ تضاد لاس روښانه کړي چې دوه اصلي طبقې چې یوه استعمار ګره ظالمانه طبقه او بله محکومه استعمار شوي مظلومه طبقه مینځته راغلې. د دې دوو متضادو طبقو په څنګ کې نور قشر و نه لکه کورنۍ بزرګران او لاسي کار کونکي چې د خپلو مېر د کار پواسطه ټول زولند کاوه هم پیدا شوه د غلام د کار تولید د پورته زیات نه و مگر د با دارد شکنجې او په ده باندې د دوی او غیر انساني فشار راو ستل د دې سبب شو چې د دې د پاره تر آخری قوت پورې کارو کړي له بلې خوا حاکمې طبقې د دې د پاره چې د غلامو دولت خلک د غلامانو په ټول یوه ګوله مړي پیدا کړي نو جنګونه یې کول او دولت به یې د یوې سیاسي قدرت دالۍ په د ول استعما لاره چې پدې ټول طبقاتي مبارزه د پېر سخته شوه او د حاکمې کورنۍ طبقې او محکومې لوی طبقې تر مینځ تضادونو لاره هم وګرځېده چې په نتیجه کې یوه بله اقتصادي دوره چې په تاریخي لحاظ مترقي وه مینځته راغله. فېو دالیزم:

اقتصادی ټولنیزه دوره چې د پېر وده داری دورې ده مینځته تلل او پالو مینځته کورنۍ دودۍ په اساس مینځ ته راغلې ده خصوصي مالکیت د فېو دالۍ حاکمه طبقې په ځمکه چې دلته هم دوه متضادې طبقې فېو دال یا حاکمه استعمار ګر طبقه او بزرګران یا محکومه استعمار شوي طبقه مینځ ته راځي. د فېو دالانو په لاس کې ځمکه وه چې بزرګرو ته د هغې د تولید د پېر وده برخه په بیسو او ددغې ځمکې په تولید باندې وړ کول کېده او نوره ټوله برخه به د فېو دال په جب کې لویدله فرق یوې دغلامۍ دورې سره داوه چې غلامانو ته د کار د پېر د کومه برخه نه وړ کول کېدل او علاوه پدې هېڅ فردی آزادي نشته در لوده مگر په فېو دالۍ دوره کې یوه کمه اندازه د پېر د کار قوې څخه وړ کول او تن په نامه محدود آزادي وړ ته ورکړي شویده. د پېر ګر کورنۍ یا خپله بزرګر چې شپه او ورځ به دخان او فېو دال په خدمت

کې و نه یوازي بزرګري به ټول وړ ته کوله بلکې د کورنۍ ټول کار به یې وړ ته کاوه او نور وخت به یې ورته کاوه او نور وخت به یې نه درلود چې د پېر ځای کار وکړي ده نه شواي کولای چې پېر یوې بیسو د کورنۍ زولند وړاندې بوزي نو مجبوره به شو چې بېرته خان او یا فېو دال ته ورشي او د پور اخستلو خواست ورڅخه وکړي چې دغه پور به د لوېدیځو کورنۍ سره یعنی سود پواسطه د پور لوېدیځو کورنۍ بزرګر به د دې کار دوام او فرض اخستلی او په غیر مستقیم ډول مېرستوب ته شا ملیدل و یعنی ده به نور دا قدرت نه درلود چې د فېو دال پور ورکړي نو فېو دال ته به د موقع مساعده شوه او یا به یې ځان ته مساعده کړه چې د پېر ګر کورنۍ زولند او ټول کارو نه د یې په خپله ګټه استعمال کړي د مثال په توګه دده لور او یا زوی حق نه درلود چې په خپله او دده د پلار او یا مور په خوښه واده وکړي چې فېو دال کولای شواي چې په تې پورې نجلۍ څرخه کړي او بیسو ټي په خپل جیب کې واچوي او داسې د پېر مثالونه شته چې یوه فېو دال چې (۶۵) کلن به وه د یوې معصومي انجلۍ سره چې (۱۶) کلنه به وده په زور واده کاوه ځکه چې دهقان به دده د فرضداری په اساس د فېو دال غیر مستقیم مړ ټي ګرځېدلې وه له بلې خوا فېو دال دخپلې طبقاتي حاکم در یځ پواسطه دولت به لاس کې نیولی وه نو هر شی یې دخپلې ګټې د پاره استعمال لاره مثال:

د مذهب څخه بده استفاده، مطلق فېو دالی هیرا ر شی سیستم د لودل، د بین المللي ارتجاع او امیر یا لیزم سره د خپلو کتو د پاره لاس یو کول او د دموکراتیک جنبش او پر مخنګ سنډل وده فېو دالی تولیدي قوې سره د دې چې د پېر استعمار کېدلې د پورته مخ ته نه و تللی د فېو دالییزم د کار ویش یعنی د ځمکې په مختلفو څو ویشل او ددغو منطقو مهمې برخې د مرکز و نو په شکل کېدو ټول وړ و د پېرې بخشې و دې مثال د ترانسپورت د تګ راتګ د خپر و نو د ر سیدلولات د لور و اغیز منو فعالیتونو اجازه نه ورکول لکه د کسبه کارو اتحاد یو نشتوالی او دود او د ستور (د ترا د پستون) ناوړه فشارونه او یو د پېر کلک کنټرول داید یا لیستی کلیسا و یاد کلیسا و قدرت په اید یا لیستی قضا کې یعنی دغه ټول د تکامل مخه ټولې فکتور و نه او په تېره بیا د عادي فېو دالۍ شرا پلور وده د بلې اقتصادي دورې د پاره لاره امانه کوي چې خپله دولت همیشه پدې لاره کې وي چې په اوله مرحله کې څنګه استعمار شوي طبقه په کار واچوي او په دوهمه مرحله کې کورنۍ د دې کورنۍ چې د ټولیدي وسایلو د ښه کېدلو د پاره د دې د پاره کورنۍ کورنۍ ښه کېدو ته په لاس را شی نو د کار دو ویش چېکتیا او بیسو او کالو ارتباطات او د نوي ما ر کیتو مینځته را تګ د دې سبب کېږي چې په تولید کې هم نو یو شیان وړ زیات شي. په فشار و نو کې لاسي کار او تجارت هم وده کوي چې پدې ټول دود-

واصلي طبقو په څنګ کې کسب کړاو سوداګر موجودیت ښه ښکاره کېږي. پور زواي کیتا لستان، د کیتا لیستی ټولني حاکمه طبقه ده او په مقابل کې یې محکومه او استعمار شوي اساسي طبقه کار ګران دي د کار ګرانو سرما په یوازي او یوازي کار کول دي نور هېڅ نلري. بورژوازي طبقه چې خصوصي مالکیت یې په تولیدي وسایلو لکه (فابریکې، ماشینونه، سايل-خام مواد او داسې نور) وي د بورژوازي موجودیت او پرمختګ د کار ګرانو په استعمار پورې تعلق لري د پور زوازي او کار ګري طبقې آرزو ګانې دي د پور بل سره نه یو ځای کېږي او په سخت تضاد کې دي چې همیشه په طبقاتي جنګه کې سره یو وخت وه او دا به تر هغه وخته ادامه لري تر څو بورژوازي طبقه له مینځه ولاړه شي. زه دلته یو پېر ساده مثال دراپم چې و لې بورژوازي طبقه له مینځه ځي او کار ګره طبقه قدرت اخلي: بورژوازي دولت همیشه کورنۍ کورنۍ لکه نور استعمال لري نو له دې کار ګره طبقه د یوه قوی استعمار لاندې راولي مگر هېڅ وخت ازوونلري چې د دې له مینځه ولاړ شي مخکې و وړل چې د پور زوازي وجود او پر-مختګ په کار ګري قوې پورې تعلق لري نو له بله خوا کار ګران همیشه د مختلفو مبارزو له لارې غواړي چې بورژوازي له مینځه یوسي او په ځای کې خپل قدرت ټینګ کړي په دغه لیکل شوي دلیل واضح لیدل کېږي چې بورژوازي له مینځه ځي له بلې خوا بورژوازي عیني یوه تاریخي ټلو لکې طبقه ده. بورژوازي کورنۍ لري چې د دې سبب لیزم مخه ونیسي نو په لړ یواله سو په هڅه کوي چې خپل ارتجاعی فشار بیه ولسونو او هیوادونو راولسي او اوزه شوي استعمار لري مینځ ته و نه لري کې ادا وده وکړي. دوی په هر ډول چې دیو څو ورځو پاته کېدو د پاره دهرې ناوړې لارې څخه استفاده وکړي لکه تعرضي جنګونه، د انقلاب ضد عملونه او د مختلفو افکارو څخه بده خپله ګټه استفاده او داسې نور پور زوازي په کیتا لیزم کې د آزاد رقابت پواسطه یو مترقي ډول و نو باوه کوم چې د تولیدي قوې پرمختګ او یا تولید په ټوله ایسز ډول مخ ته بوزي.

وداگر
سی
حکومه
گران
زی
طبقه
بلو
مواد
خشتک
سری
نی
سخت
تره
خه
سه
اوهم
سی
زی
نما
قوی
لری
شی
یر
له
دزو
سی
دغه
سی
ر
سی
ل
سی
و
سی
ل
سی
و
سی
ل

راديو- جرايد نثريه های اختصاصی -
فلم ها و تاسیس جرگه های محلی حفاظتی
منطقوی دريك کشور فعالیت مداوم و مفیدی
داشته باشند . این مامول در چهار چوب
سرویس اطلاعات و ارتباط عامه جنگلات بخوبی
تأمین میگردد .

خاك ها و ترکیبات کیمیای و فزیک آن در
فراهم آوری امکانات احیا و احداث نقش مهمی
دارند . حفاظه خاك و مراقبت از فرسایش و
تنظیم آبریزه ها تهیه و آماده نمودن خاك
گامهای ابتدایی اما نهایت اساسی پروگرامهای
احیا و احداث جنگلات محسوب میگردد .

موفقیت دريك طرح سر سبزی وابستگی
کامل به مراقبت و رفع عوامل کلی امحای
جنگلات دارد که هیچ يك از آن عوامل را نمی
توان بدون ارتباط عوامل مرتبط به آن وسیله
رفع مشکل و ولیقه موفقیت دانست .

بر سبیل مثال وزش باد های شدید -
انتقال ریگ های سیار، لغزش زمین در مناطق
دارای شیب های تند، سرا زبردن سیلابها،
برف کوچها ، عدم توزیع مناسب و مداوم
مقدار آب از منابع ذخیره وی و محو گونه
های مختلف حیوانات و پرندگان و حشرات

تهیه و ترجمه . م . ف

جنگلها - محیط و نیاز متمدنیهای انسان

بومی يك منطقه همه در اثر عوامل موجود
در منطقه واقفیم عمومی آن معلول تغییرات
فاحش تا سرحد امحا میگردد که از میان
همه نقش انسان و ضرورت استفاده آن از
جنگلها خیلی بارزتر میباشد . زیرا احیای
طبیعی و یا مصنوعی جنگلات مستلزم گذشت
وقت و زمان زیاد و بهره برداری انسانها از آن
در کوتاه ترین فرصت میباشد مخصوصا
وقتی که این بهره برداری غیر فنی و نامالیم
باشد .

ساینس و تکنالوزی همراه با ازدیاد روز-
افزون نفوس امکانات تهاجم سریع را بر
جنگلها و کلیه منابع قابل استفاده آن فراهم
آورده از جایی رعایت جوانب تعاللات غامض
و مبهم متناسب اجتماعی در کشور های عقب
مانده و روبه انکشاف بزرگترین و موثر ترین
مانع حفاظه - بهره برداری و احداث و تثبیت
شکل عملی مالکیت میگردد - در يك مقطع
طولانی زمان موجبات تغییر سریع و اکولوژیک
را فراهم و بیگمان این تغییرات بر منابع
طبیعی و بیجان سطح تولیدی در جهت رفیع
نیازمندیهای ملت ها عامل مهم و باعث تغییر
بالیسی عمومی بهره برداری همانوقت میگردد .
امحا و تخریب جنگلها نه تنها تعطیل ادامه
حیات نباتات بلکه تملب حق ادامه حیات
هزاران موجود زنده و وحشی که جنگلها ماوای
آنهاست میگردد .

جنگل از عرصه ملیون ها سال حیثیت
بناگاه و ثروت های ملل مختلف را از بدویت
الی عصراتم و راکت داشته است .
جنگل جزوی از مجموع عوامل محیط زیست
بوده اثرات حیات بخش آن بر این مجموع
انکار ناپذیراست .

وسعت پهنای نقش جنگلات در تنوع و امور
حیاتی از اسکیموهای شمال الی چنگیز خان
مهاجم را احتوا میکند .
تحلیل ریشه های تاریخی موجودیت
جنگلها بحثی است مطول اما مشحون از دلالت
ها و شواهد مبنی بر موجودیت اراضی و
ساحات وسیع از جنگلها و روئیدنی های مفید
که بنا بر عدم وقوف بشر برطرز و پیمانانه
استفاده از آنها امحا و جهانی از آثار حیات
در آن یکجا ناپود گردیده است .
آیا میتوان جنگلات ناپود شده را دوباره
احیا کرد ؟

پاسخ به این سوال بدون در نظر داشت
پروگرامهای احیا و احداث وسیع بافداکاری
خستگی ناپذیر اتباع يك کشور و احساس
مسئولیت در طرز استفاده و بهره برداری از
منابع باقیمانده جنگلها و حفاظه سالم آن
دشوار و ناممکن است .

وصول به اهداف احیا و احداث و حفاظه
سالم مجزا از تعلیم و تربیت کتله وی دردهات
و قراء همچوار جنگلها نقش بر آب خواهد بود
مگر آنکه سیستم های ارتباط جمعی مانند

جنگلها ثروت طبیعی هر کشور است

بقیه در صفحه ۵۰

هغوی پي ژوندی دی

ژان لافایت

تیرپسی

هو ډ یواځی د (او منو پل) دېر ج بندیان نه یو . زموږ دېند یخا نی جنو بیسـی خوانه او لسم نمبر بند یخا نه مو قعبت لری، چی پدی ورستیو ور خوکی (دوب) دسیمی پار تیز آنان یی هلته راوهی شی. او روبرت ماته وایی :

دندوی په منځ کی یوه عجیبه سری شته چی شخصاً (هیملز) دلوستلو لپاره د هغه دوسیه غوښتی دی. دغه عجیبه سری (بی پر ژور) نو میزی . (خو او نسـی وروسته یی پر زرد دند یخا نی څخه وښتید او وروسته بیاد (کلفل فابین) په انسانوی نامه سره په ټوله فرانسه کی شهرت وموند. دغه سری څخه وروسته ، د غومو گرځید نسـی په وخت کی پی پر زرد چی بیگا ری کوی زموږ له څنگه تیر یری او د تیریدو په حال کی وایی :

(فریزه) خو ښ ندی . درو سیه د جیبی یو . نشه یی نن زما د کالیو په منځ کی مینده کړی دی ، خو دا لا دکا رپیل د .

له همدی امله دی او دده انځ یو ا لان دورځنی گر خید نی او د خو ږلو د شیا نسـی څخه چی د سره صلیب او کوا کر له خوا ور کول کیږی یی پر څی شو پدی ورو . نسـی محرو میدل زینت زیات داهمیت وندی داڅنگه چی دغه د خوا په شیان زموږ سره مرسته کول چی دلوی څخه مړه نشو . هر کله چی دیوسری خوراک یواځی درو منسو یل دند یخانی په جیره منحصر شی د هغه معنی داده چی دی په تدریجی مرگت محکوم شو پدی ، دورځ تر ورځ زیاتید و تکی او په تدریجی تو گه دخپلی قوی د لاسه ور کول . خو له نیکه مرغه اوس ښځی شته دی، دښځومرسته نور محدودیتو نه جیره کوی. ښځو! نشو کولای چی نورچپ پاتی شو . په سل ها و ښځی درو منسو یل په برج کی بندیان دی . دری او نی منځ کی دانیل کازانو او ماری کلو دوا یان او کو توریه لادهغوی په منځ وو . خو هغوی یی دیوی ډلی بندیا نو سره آلمان ته یو هل . خود هغوی د مېر با او زېونو څخه یو شی پاتی ده هغه داجی هغوی دخپل د څنځیر ښځی یی په مبارزو ښځو بدل کی دی . زما ښځه چی دری میاشتی منځ کی له مانه بندی شوی وه د هماغسې ډلی په منځ کی یی آلمان ته یوړل . زه ډیر وروسته ورسیدم اوو می نشو کرای چی هغه یو ځل بیا و گورم (هغه ۱۹۴۳ دنوامبر په میاشت کی د (آسـو تیز) په اردو گاه کی مړه سوه .) د پـل

ښځه (هانریت) هغه انځیواله چی د هغی سره وه په رومنیول کی پاتی شوه او ما وکرای شول چی هغه یوځلی و کورم . ما هانریت دداسی یوی ښځی په صفت پیژندله چی دخپل کور او کورنی سره ډیره مینه لری هغی په هروخت ماته ویل .

ما آزاروی . تا سوله خپلو دغو سیا سی لو بوسره کله چی او منو یل ته ور سیدم و مسی کرای شو چی یسوه د څوگرښو لیک اولتم پیغام هغی ته واستوم ، په خواب کی می دا انتظار در لود چی ډیری گیلی او شکا یو ته به و کړی . داڅنگه چی هغی له دی امله بندی شوی وه چی زه اوبښه می زما دمور لیکونه او غوږی اوکاغذو نه مودهغوی دکور څخه لاس ته راوړل او پولیس دهغی پسته زماښځی په دستکول کی د پستی درسیدونوپه منځ کی مینده کړی و خو په ډیر حیرانتیا سره د لیک دخواب څخه یی یو ه شو م چی هغه بیخی تغیر کړی ده او یوه بله ښځه ورځنی جوړه شوی ده. په خواب کی می لیکلی وه . (کمان می نه گول چی ته به لا ژوندی یی... خومره خوشحاله یی چی یو ځل بیا تا مینده کو م ... زموږ له څنگ څخه ډیر کمان تللی دی... برسیره پر دی ته لاتر اوسه نه یو هیږی چی زه د گو ندری شوی یی ... باور وکړه چی ژوند می نوی پیل شوی دی ... نه، دا ښځه اصلا بدله شوی ده ، سبا دهغی په اکتا ر دهغو شیا نو څخه چی د بهر نه ښځو ته را وړل کیږی مون ته هم خوا په ټولیری. د خوا په نه ډک یو بکس زموږ بند یخا نی ته رسیری پدغه بکس کی دیسکوت ، مریا سگرت ، ساپه او خودانی ډوډی او نسور هر شی شته . مون ددغه صادقانه او سپیڅلی نمونی په وپاندی هک ډک پاتی یو. دشیی یسوه میلمستیا تر تیبو و چی په هغی کی زموږ دند یخانی ټول بندیان گډون کوی. مون دخپل ځا نی لپاره ښو روا اوکو جوړکړی دی، اوما خپله بند یانو ته نور سنی ځل لپاره خوږه ډوډی پنځه کړی ده . دهغه ښځینه مېر بانیسو څخه چی مون سره شوی څوک نشی یو هیدلای ترڅو چی درومنیول بندیخانه یی نه وی لیدلی ماهغه ورځ داسی نارینه ولیدچی ټول یی البته یواځی زموږ څارنه او پالنه نه کوی . بر سیره پردی زموږ له ډلی څخه څوکسه یوه اندازه شیان له بهر څخه لاس ته را وړ او پس له هغه نه موږ په ډیره جدی تو گه په دی لټه کی شولو چی

خپل ټول قوت دخپل د څنځیر له ملگروڅخه کو م چی په ۱۷ نمبر بند یخا نه کی و . په کار واچوو . هره ورځ ۱۷ نمبر بند یخانی دند یا نو د قهر مانانه اعما لو څخه څه د غو ټو د لیز لو د لاری او یاد لیکو نو د استولو له لاری ستاینه کیږی . سری ورو ورو دغی نتیجی ته رسیدی چی دلته ټولی ښځی یا خویندی دی او یا میندی .

دایو میاشت کیږی چی په رو منو یل کی یو . زموږ دند یخانی گول ندی هغه ټولی بند یخانی د لاری ښو دنی له مرکز سره مستقیم او مرتب او یکی آتکی کړی دی زما یو پخوانی ملگری چی (تاتار) نو میزی ددغه مشر تابه په ډله کی دی. تاتار هماغسې چی زموږ د منځو کی مصطلح دی (بیر بیران) ده . هغه په یوه حیرانوو نکسی تو گه د دارد جو یی څخه بچ شو . (زموږ ملگری یی په ترتیب سره د نو مو نو دلیری ټکی په اساس اعدام کړل خو دغه لری دهغه پر نو م یا ندی همداسی تم با ته شوه. هغه په اختصار او په ډیر احتیاط سره بهرنی خبرو ته راته استوی .

د مارچ دمیاشتی په ۲۱ نیټه د هغو اویا کسو وطن پالو په ویاړ یو مجلس جوړو دغه کسان په بو رنو کی جا نوازی شوی و، او په دی ترڅ د هغو ملگرو نه هم یاد کوو کو م چی شپږ میاشتی منځ کی په (مون والرین) کی دآلمانیا نو له خوا وژل شوی و .

زموږ د ملگری دند یخانی په هره کو ټه کی دهغو شهیدا نو څخه دیو شهید نو م یادوی چی داعدام په وخت کی سرودویل ټول بند یان یعنی نارینه او ښځی په یو وخت کی ځان د سرود لپاره چمتو کوی اود (مارسی سینز) سرود درومنیول بند یخانی دټولو ځایونو څخه پورته کیږی. زموږ مقنا هری چی د شهیدانو په یاد سرته ورسید بسی له گو می پیښی څخه پای ته ورسید . سره له دی هم موږ نه غواړ و چی د شهیدانو رول ولوبوو ، بایدوخوځیږی و او تکان وخورو ، له همدی امله ځنی نفسی جوړوو . دراهرو کړکی منځ په ډیران خلا صیری ، دابه کافسوی چی دیوال سوری کړو ، دکړ کی میلی و سو لوو، اووښتو . خو یواځی تصمیم کاسی نده ، با ید دنورو بندیا نو موافقه لاس ته را وړو ، ډیر امکان لری چی بر یا لسی شو . خو فرصت نه پیدا کوو . د مارچ په ۲۹ ددیر شو کسانو نومونه لولی، زه هم

په دغه ډله کی یم .

کالی مونتول کړی ! اولس د فیقی وروسته باید دند یخا نی نه ووخی .

هره مرو به لس د فیقی وروسته ووباسی یو بل په نیږ کی نیسو ، هغو کسا نو سره چی دلته پاتی کیږی د را تلو تکی لیدنی کس وندی ږنو .

سای هلکانو اله له یاده و نه باسی، مون بهد (ماین) د کو چنی وات ته مخا یخ سره ټو لیزو .

پرون منځ کی له مون نه دیرش کسه نور لاپل ، رو برت دهغو په منځ کی و ، دهغوی پرځای یوه بله ډله راغله . برخلاف دهغه شی چی مو انتظار درلوده مون ډیر لری ځای نه نه بیا یی . یواځی دگاونډی بند یخانی سره زموږ د ځای بدلوی .

اندره له لږ اضطراب سره وایی .

دا ځلی زموږ وار را رسید لی، وروږه . سوچ کوی چی آلمان ته به مو یو سی چی شه .

بند یخانه ډیره لویه ده . دپخوا نسـی بند یخانی نه لویه ده. په دغه کت بانندی چی زه اوس نامت یم . نن سهار دغه ټکی یی لیکلی دی . موږ د شپږ څلو بیت کسه یو او په ډیر نا رینتوب او زهره ورتیا سره د مرگ انتظار با سو . دد غسـی لیکنی تر لاندی د ډیرو لاسلیکونو په منځ کی یواځی یونوم لوستل کیږی (دوران) .

دپورتنی جملسی تر لاندی یوه بله لیکنه چی ښه روښانه نده داسی ده:

ژوندی دیوی تودو ژوندی دیوی فرانسه! زه دوران ښه پیژنم هغه دکمو لوستو خوانانو په ډله کی وو. مون دور وستی څول لپاره دپاریس په یوه څلور لاره کی سره ولیدل هغه د شو ر او زوږ څخه ډک ووکله چی یو بل نه بیلیدو ماته یی وویل:

دبیا لیدو په هیله!

مانور هغه ونه لید. دی دهغو شپږ څلو یشتو کسانو په ډله کی و چی د شپږ نوی کسانو داعدامیو څخه وروسته چی (لوی تو رز) هم دهغو په جمله کی وو، جا نوازی شول .

دغه دوه ډله ټول دغه بند یخا نی نه تیر شوی دی .

هغه خوا په اووښه چی راپاتی ده خپلو مینځوکی و یشو، دله منځ ته راوړو، ما . پشین زموږ سره یوه بله ډله یو ځای کیږی . ددغی ډلی په منځ کی ډیر کسان پیژنم . د (والی) ډله (هغه ملی چریکی ډله چی دپاریس په سینما ر یکس باندی او د (سنت اسینز) دبرجونو دنړولو له میرانی نه ډک فعالیتو نو سره مشهور شوی و) اکتا ټول دلته دی . د غر می نه وروسته ددر یو بچو په شاو خوا کی دکړکیو په منځ کی د بند یخانی دوه موترونه دریری . شین رنگ یونیفورم گشتا پو دخنځیرونو غږ پورته کیږی بندیا نوته ناری وهی اودهغوی لاسونه په دوه کسیره تو گه خنځیرونو سره تری . دباندی آلمانی ژاندارم

دنیارسی او بر چه پند په حال
 کی زموږ په گرد چاپیر کی ولاړدی ، بندیان
 دوه دوه گسه مو پر ته اچوی ، گسو نجسی
 په کولپ کی خرخیری زه او هم خنخیر می
 یواځی پانی کپړودی د پر په زړه پو ری
 سیری ده چی زموږ په منځ کی د(پتی لویی)
 په نامه مشهور سوی و . دغه پتکی سړی
 چی ونه بی زما تر اوږور سیری په رسا
 ورځ کی بی یو آلمان ی افسر چی دخپلی
 معشوقی سره یی چکر واهه ووازه ، سره له
 دی چی په پیسه و حشیا نه تو گه جزا
 ورکړی وه خو ان یو پتکی بی دخو لی خغه
 نهوه ونلی .

په دی شکله هغه ماته وویل .
 دسره په لاره داده چی سړی یو
 پتکی و نه غږیری ، داسی د ډاډو ډده .
 انسان وروتنکی نازیان دهغه په اهلوسی
 ده . خه زړه ورسړی . دهمدغو کو چی
 سړ یو خغه دی چی سړی کو لی سسی
 ستر سر بازان وروزی .
 یو وچ فر مان صادر یری . در وازی
 تړل کیری او موږ ونه چا لایری .
 زموږ موږ هم روانیږی . داوولسم نمبر
 بندبخانی خغه یو غږ هغه سړ چی زه
 به یی په ټول عمر کی هیر تکسرم او ریدل
 کیری . دغه غږ د (راستینو سرود) وایسی
 له سرود سره بریا لیتوب ، ټول خنډو ته
 ز موږ د مخی نه له منځه وړی .
 خپلو اکی زموږ د دغا موږو لار ښوونکی
 ده .

دغه غږ د (بی پروږ) غږ ده موږ هم
 ورسره یو خای وایو . له هری خوا نه د
 (خدای پامان هلکانو) اوږده ورتیا غږو نه
 اوریدل کیری .
 ستر گڼی د بند بخانی ددر وازی ووږ
 سو ری شا نه ډدم او دمایا رزو ښځو وروستی
 کتل کوم چی زموږ لاره خاری په خاطر کسی
 سا تم ، لاسونه او دستمالونه پتکان خوری .
 فرا نسه د خپلی زر گولو پتو سره موږ ته
 خدای پامانی وایی .

(پتی لویی) وائی د(سړی زړه تخنیری) .
 دادی دیارسی خغه تیر پرو . دپل وویل
 (وات ، دد لسیمون بولیواروات) ، دستکران
 وات خلک په جویتیا سره مو پرونه خاری .
 ملگری می یو پسته کوی . (موږ جیره
 وری ؟)

صبر وکړه همدا اوس معلومیږی .
 هغه دوه لاری چی دویت له میدان خغه
 یلییری زموږ سر نوشت به وټا کی . دد غو
 نوو لارو خغه یوه د بو لوار لاره ده چی (مون
 والرین) نه چی دغه لاره د مرگت لاره
 ده دابله لاره دلافایت دوات خغه (نور)
 نه خای سره یو خای کیری داسی ښکاری
 چی مو تر دبو لوار خواته چی ، لکه چی
 تر دید لری ، گڼ ندیتو ب بی کیری -
 دلافا ییت وات .... دتبعید لاره .
 موږ آلمان نه وری ، پتی لویی !
 پتکان نه خوری ، هماغسی مسکی دی . که
 د(مون والرین) پروان ښاندی هم

تلو ، همدا سی مو مسکی بهوو او پتکان
 به یی نه خوږ .
 - مو تپوژن -
 یوی نا معلومی خواته -

یو د دریمه در چه اور گاډی با ندی
 چی گرگی بی هم په اوسیتزو سیخونسو
 سره بند سوی دی ، سپاره یو . موږ اته
 که یو چی دوه دوه په خنخیر وټو یو دبل
 سره تړل سوی . یو یوزاندارم ورتی ، وچی
 غږ پورته کیری . شا ولسو دخپل دخنخیر
 ملگری سره ورو سنی کسان دی چیراخی
 شار لسو ، دصدف په خیر غایتونه ، سوږ
 بغون وپښتان او سنی سترگی سړی دسر
 ستر ی ستو مان ښکار ری خود دی لپاره
 چی موږ سره یو خای دی خاندی .
 دزه ناپسی وم ، خو مره زیار می و کتی
 چی له نا بیل نسیم ، کله چی موږ تیر یږو
 دخلکو په وړاندی سد جوړ کیری و ، ماخپل
 سرچنگ ونیوو .

سروعه : (آلمانی لغت یعنی چپ)
 دگشتا یو دیو لیمو یو تن دخپل ماشین
 کن سره موږته گواښ کوی .

اوکله چی خپل سر گرځوی دشارلو هم
 خنخیر چی په آلمان ی زبه یو هیری ورووایی .
 ښایی چی احتیاط وکړو خکه چی دوی
 دهغو آلمانی سپاهیانو سره کوم چی په اولمنویل
 کسی و و دسر سو پیسر لری
 ریستیا ده چی دوی لکه نا زیان دی . زه
 که کی سره نامت ییم او گورم چی یو
 شمیر کسان دوزن سکارانو په بنه داسی
 حال کی چی سپک ماشین گنو ته بی په اورو
 با ندی اچو لی دی گزبه کوی . دی
 نوی او شنه رنگه کالی اغوستی او یو
 خنخیر هم په لاس کی لری . ددوی یو
 تن په ډیر زور سره ور خلاصوی او هغه
 خنخیر ونه خلاصوی کوم چی موږ یی ورسره
 تړلی و خود هغه پر خای زموږ لا سو نه
 سره تړی او دلاهم زیات رپړونکی دی پتی
 لویی خپل لاسو ته داسی حال کی چی یو
 دبل نه لری نیسی وړاندی کوی .

سواس ؟ (آلمان ی لغت یعنی خغه ؟)
 دغه انسان ورو نکی نازی ، دهغه په
 سر په زوره وهی او لاسونه یی لا هم پتکان
 کیشی گاډی دپته لویی بنه بد لیری او د
 شونډو خغه بی ونیسی بهیری خو له خپله
 خایه پتکان نه خوری .

دا هم دو مره بد چال چلند ندی !
 ښایی چی شپه وی . دوه ساعت کیری
 چی اور گاډی لارو هر خو موږ هڅی تی نه
 وینو دپخوانه زموږ دکمر کی پردی یسی
 بندی کیری دی . دهغه خراغ رها نی چی
 دننه په اور گاډی کی بلیری زموږ د سترگی
 آزاروی . هڅی امکان لری چی سړی و یده
 شی ، نو دو خی هم دسړی ساه بندوی ،
 خنخیر ونه موږه غو ښو کی ننوو چی او هر
 کله چی دهغه د خای په خای کولو لپاره
 پتکان خورو درد لاهم پسی زیا تیری . دانور
 دطالقت خغه لری او هزیان با روتکی دی .
 زما په وړاندی شار لو لکه سپین سړی

په شان پروت دی خو هڅی شکا پتکوی
 او هر کله چی ورته گورم مو مسکی کیری .
 دسر او مخی خغه مو خولی بهیری هوا درنده
 ده . بخوانی یا دونه را ژوندی کیری ، کله
 چی په خپلو ا که توگه مسافر ت لسه
 تلم تل په دواورو سره ددیوم اوتازه هوا
 بهمی تنفس کوله آیا پسته له دی خغه
 چی سړی داسی بندی ور چی ورونی امکان
 لری چی د هغو ورځو خو ند بانندی په ښه
 شان یوه شی ؟ بدغه خپه کو ونکی هوا کی .
 ددغه سو زو نکی کوری په منځ کی دپوی
 طبعی نا راحتی احساس سړی آزاروی . اوس
 با ید خپل ټول قوت او قدرت ددغی طبیعی
 لغوښتنی دمنځ نیوی په وړاندی په کار وا چوو
 کوم چی زموږ د کو لو بانندی فشار اچوی .
 آلبرت زموږ په غو ښتنه هغه سپاهی
 ته چی زموږه خغه سترگی ته پورته کوی
 او موږ ته خبر دی ، غږ وکړ او دهغه نه یسی
 و غو ښتنه چی موږ مستراح نه یوسی ، آلمانی
 په خواب کی وویل .

اشباتر ، این مال ایسن درناخت
 (وروسته ، شپه یو خلی)

زه دخپل دگری غږ په دهغه پر منځ
 تعقیبوم ، خه اوږده شپه ! لاشپه نیمه
 سوی نده . وروسته ، داسی ښکاری چی
 مخکنی ستو لری ډیر لرو ، لری موږ بانندی
 فشار را وری ، خو ښایی چی یو غږ باو
 فشار را وری ، خو ښایی چی یو غږ باو
 په موږته را کیری ؟ اوس اوس ددغو دوو
 او تیا و لری کول زموږ لپاره ستره ښکمرغی
 ده خو اوس باید انتظار وایسو او صبر وکړو
 دایمی شپه خغه دوه ساعت وروسته ، وخت
 یی را رسید لی ده در وازی یو دبل یسی
 خلاصیږی ، ختی په بیرته بهر ته چی اوږر
 بیرته راستنیری اوس زموږ واری ، په
 وار سره مو لاسونه خلاصوی ، موږ لامل
 وهی .

ششل ، ششل (زر ، زر) .
 یو نازی سپاهی د سا را نامنی د دروازی
 خوله کی ولاړدی ، په ډیر دگرگی خغه
 پتکی سره موږ د بیرونه هڅوی ، بسوی
 هغه آزاروی .

ششل لری ، ششل لری (زر تروره ، زرتیر ژره)
 خلاصه شوه ، هیچا و نشو گرای چی
 آن یو غږ ب اوبه و خکی ، ښایی چی

ترسبا پوری مقاومت وکړو . سپاه دا سو
 یجو په شاو خواکی اور گاډی ودر ید ، موږ
 یی بللی کړو او په بل کار وان کی موږ
 ته خای را کړ د نقل او انتقال په وخت
 کی زه بندی بریالی شوم چی په تم خای کی
 یو تو م ولولم . (تربر) باید د ترو و ښارتم
 خای وی ، اوس نو دآلمان په خاوره کی یو
 پنځه پنځوس کسو ته یی په یوه وا گون کی
 خای ورکسړی دی دا واگون د معمولی
 واگونونو خغه ډیر اوږدی ، هغه کالی
 مو چی خان سره راوړی و زموږ سره دی ،
 کو لای شو چی تکت راتگ وکړو ، سترگت
 وڅکوو ، پری و خو ، وروسته دتیری شپه
 نه داسی آرامی زموږ په خیال کی نه گرځیده

دواگون په دوو خواوکی دسا سو نکو
 خایونه دی . ددوی ښی دپخوانی ساتو نکسی
 ښو په خیرانی ، خودواگون په دووژاو یو
 کی دوه ماشین گنو نه زموږ خواته نیول
 سوی دی . دغه ماشین گنو په د (دایوکلن
 توری) په خیر زموږ په سر بانندی گڼی
 او دوی محیط واقعینو نه موږه یاد سوی . دسا
 نو نکسی امر و نه غوڅ اوبه خر گنده تو گه
 ده ، آلبرت موږته زبانه کوی .

دخ وازی نه لاس وپل منع دی ، دهغه
 یولی خغه وتل چی راته ټاکل سوی دی منع
 دی . اوسینیزو میلو ته او هغو سوږیو ته
 لاس وپل چی دپانی ورڅخه راخی منع دی
 سا نونکی د کو چی تخلف په صورت کی به
 بی له خنده او رو کیری . پرله تر دید
 زموږ مسافر ت به بی ساری توگه او بسی
 له پیش ښی خغه سرته رسید لی دی . دخو
 خیدو خغه مخکی مو داسی سوچ کاوه چی
 په یوه اور گاډی کی او د خا رو یو سره په
 یو وا گون کی به مسافرت وکړو اوله همدی
 کبله موږ دپوی احتمالی ښتی په شکله
 مونقشه جوړه کیری وه اندر د موږ ته
 ویلی و چی دواگون دخوتخو ووستل به
 کا فی وی چی خاتونه د لاندی واچوه ، ان
 زموږ یو تن اړه لرونکی جوړ کیری هم له
 خانه سره راوړی وه . اودادی دهغه خارنی
 له امله چی زموږ د خغه کیری زموږ ښیته
 هم ناممکن ښکاری .

دتر می دپوی په وخت کرهر یو ته یوه
 کاسه ښووراوړ کوی . دغه گسره ښوورا
 چی دپتایو خوتوی ورسره دی زموږ دوی
 لسو نو لپاره ډیره مز ناکه او په زړه پوری
 ده . په هر حال دا زموږ یو خا طره ده دهغه
 ښار خغه چی په خلو رنه پیوی کیری د
 دو هم رو م) په نامه شهرت درلو د . ددی لپاره
 چی تاوده سو پنځه کسه یو خای سره خپلو
 پتی لولی ، ریموند ، اندره شارلسو او زه
 شا رلو خپل سر زما په اوږه بانندی ایښی او
 دماشوم په شان په خوب کی ډوب دی ،
 خوهغه ماشوم چی په چگری کی یی ډیر ژر
 دخپل پلار خای پتکی کیری دی . هغه ما شوم
 چی دغلم پرصد په وسله واله تو گه
 جنگیری . هغه ما شوم چی دزیر ندی خای
 کرد ملی چر یکا نو لیری ډله یی منځ ته
 راوړی وه .

شپه تیره شوه ، سوچ کسوم چی
 یو څه ویده سوی یی ، خون یی سپاهه وکیده
 آندره په فیلمو فانه توگه وایی .
 دغه سپاهه د پرونی شپه خولی یو لوبه
 بدل کی .
 سیمون چی هر څه نه ښه خیر کیری نه
 یو هیڅم پدی چی موږ دتو رنیر گت خغه تیر
 سوی یو ، خنگه یو هید لی دی . سیمون
 سو سیا ایست او د یوه ښو ونڅی ښوونکی
 دی . هغه یی د (دا لابه) فرمان او د ۱۹۴۸
 کال دانتصاب له امله دکار خغه ایستلی و
 دده دژوند کیسه په اور یدو اړزی .
 (نور بیجا)
 صفحه ۳۹

سرگرمی‌ها

کستیافت

تهیه و تنظیم از صالح محمدکهنار

این شاعر کیست ؟

دلیل با افکار آزاد خویش توانست که خواننده اشعارش را باعشق خصایل انسانی، عشق و دوستی، اعتماد بنفس و سلامت روح آشنا سازد حالا شما نظر به بیوگرافی و عکس او اسم او را برای ما ارسال دارید .

بعد از تجربه علت آنرا برای ما بنویسید .

تجربه اول - چشم هاویننی خود را محکم ببندید بعد یکعدد سگرت را گرفته و آنرا دود کنید درین حالت متوجه خواهید گشت که آیا سگرت را که میل نموده اید روشن است و یا خیره .

کودکی که در سال ۱۸۸۹ در خا نه - معبری درجزیره معروف به «لنگ ایلند» دم برمه وجود گذاشت وی همان کسی بود که تاریخ ادبیات جهان به آن افتخار میکند و دنیا او را شاعر دیوگراسی، لقب داده اند این شاعر بزرگ گفته است که : «ملنی و دولتی درین دنیا که یکبار اطاعت بی چون و چرا کند ، و یکبار به غلامی ن دردد، دیگر روی آزادی را نخواهد دید، این شاعر هرگز از میهن خود قدم بیرون نگذاشت و تا پایان عمر از محیطی که زندگی میکرد خارج نشد دوستان و اطرافیانش، مردم ستمدیده، رنج - کشیده، و کارگران بودند او از معاشرت با آنها و دوری از طبقات اشراف و ثروتمند خوش میبود زندگی او کا ملا شاعرانه بود و بهمین

تجربه دوم - چوب کاک را بسر بوتل که در آن گاه ریخته اند بگذارید و بوسیله لوله نازک «نیچه فانتا» بدخل بوتل بفرمایید درین وقت گاه ها متر اکم شده به چوب کاک فشار میاورد .

شور بدهید تا سفیدی با زردی آن خوب مغلط گردد در آن وقت تخم به بسیار آسانی ایستاده میشود .

تجربه سوم - اگر یک گلوله را با انگشت سیابه دوردست خود لمس کنید درین لحظه متوجه میگردید که حتما دو عدد گلوله زیر دستتان قرار دارد .

تجر به پنجم - دست خود را بروی سرتان بگذارید به شکلیکه کف دستتان بروی سرتان داشته باشد بعد از رفیق خود بخواهید که دست تان را بطرف بالا بکشاند شاید عسب این عملیه را نتواند که انجام بدهد و اگر هم

بتواند با مشکلات زیادی .

تجربه چهارم - اگر تخم مرغ را بتوانی بروی نوک تیزان قرار دهیم آیا شده میتواند؟ بله! زیرا یک عدد تخم مرغ را گرفته خوب

۱- آیا درین این هفت ستاره کسدامش مشهور است ؟
۲- این اسما بکدام نمره عکسها مربوط هستند : شرلی تمبل، سیهون سیون، کاترین هیورن، ویرجینا بروس، نیرون پاوره گای - بوزله، کی فرانسیس، جینجر وجرس، جیس

کدام ستاره های جهان ؟
درین کلیشه هفت ستاره سینما از کشور های مختلف جهان را مشاهده میکنید که

کدام ستاره های جهان ؟
درین کلیشه هفت ستاره سینما از کشور های مختلف جهان را مشاهده میکنید که

مساله شطرنج

درین مساله شطرنج سفید، بازی را آغاز و در دو حرکت سیاه را مات میکند تنها از شما میخواهم طریقه بالا را مد نظر بگیرید و نگویید که سفید یکدام طرف سیاه را در دو حرکت مات نمیکند زبانه از آن . بعد از حل مساله را برای ما ارسال دارید .

کدام فلم ؟

بعد از اختراع سینما کسانی های فلمبرداری برای شهرت خود هزاران فلم را از آثار ادبیات جهان ن فیلم برداری کردند ما صحنه یکی از فلمهای را که از هیچ ترین فلمهای جهان، بشمار میرود چاپ کردیم خوب شما این صحنه فلم را بدقت دیده و تنها اسم فلم و کهنی آنرا برای ما بنویسید .

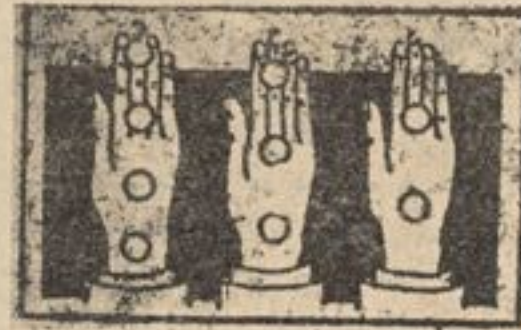
این دختر را می شناسید ؟

این دختر که چک که هنگام خواندن کتاب دیده میشود بعدها از مشهور ترین ستاره های جهان شد ما از شما نه میخواهیم که او چرا به سینما و تیاتر رو آورد تنها از شما اسم او را میخواهیم همچنان اضافه کنید که او در کدام سال به سینما رو آورد ؟

آیا میتوانید ؟

به عکس پایین خوب دقت نمایید و آنرا تجربه و طریقه آنرا برای ما نیز ارسال دارید :-
خوب کاری که انجام میدهند اینست باید اول دوسکه دو افغانیکی را پشت دست خود بگذارید و آنرا به هوا باندازید و یکدانه یکدانه آنرا دوباره بگیرید زمانی این عمل را یاد گرفتید این عمل را با سه و چهار سکه بصورت یکجایی و همزمان انجام دهید .
آیا شما میتوانید علت آنرا بگویید که چرا پول ها یکی پشت دیگر پایین شده و آنرا به نوبت می فایید .

بگنجانید ؟

۲۷۴۲	۴	۹
۸	۱۷۱۶۴۴	
	۴۴۱۴	۴۵۴۰
۶	۴۴۴۶۱۲	
۴۵۱۸۲۰		۴
۵	۴۴۱۱۰	

در بین این جدول اعداد گنجانیده شده و چند خانه آن هیچ نمره ندارد شما باید این نمرات را : - ۱-۷-۱۱-۱۳-۱۵-۱۹-۲۱-۲۸-۲۹-۳۱-۳۳-۳۶ را در خانه های خالی آن بگنجانید تا حاصل جمع آن نمودار و افنا و از هر طرف آن مساوی به (۱۱۱) گردد .

کدام نوع عکاسی ؟

هنر عکاسی هم مانند هنر های دیگر روز بروز تکامل میابد مادرین جانوعی از عکاسی را برای شما چاپ کردیم آیا میتوانید بگویید که این کدام نوع عکاسی جدید بشمار میرود .

آیا میتوانید آب را ذریعه برف به جوش بیاورید ؟

تجربه ذیل را عملی و علت آنرا برای ما بنویسید:

نصف ظرف را از آب پر کنید و سپس آن را در آب سوری که میجوشد غوطه نماید وقتی آب ظرف شیشه یی جوش آمد، ظرف را خارج نمایید و فوراً سر آن را با جوب کالامحکم بسازید بعد ظرف شیشه ای را طبق شکل چیه نموده و بگذارید تا جوش آن خاموش گردد وقتی آب از جوش افتاد روی ظرف آب جوش بریزید ، آب ظرف جوش نخواهد آمد . اما کمی برف روی کف ظرف بگذارید با بطوریکه در شکل نشان داده شده آب سرد روی آن بریزید ، آنوقت خواهید دید که آب ظرف جوش می آید و برف کاری را انجام داد که آب جوش نمی تواند انجام بدهد! حالا شما برای ما بنویسید که چه علت است که برف آب را بجوش می آورد؟

آیا میتوانید ؟

به این عکس خوب متوجه گردید آیا میتوانید بدون اینکه لعنه به آن خوب متوجه شوید در ظرف چند تاییه تعداد جوره های حروف انگلیسی را بشمارید و برای ما بنویسید که در ظرف چند تاییه تعداد همه را حساب نمودید؟

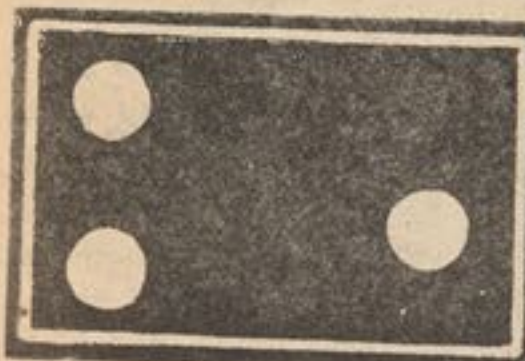
کدام کسب ؟

در جهان برای کسب پول از هزاران نیرنگ و مارگیری، به همین قسم کسب های دیگر - عاقرین جا یک صحنه عجیب و غریب را برای نان چاپ کردیم آیا میتوانید برای ما بنویسید که این مرد یکدام طریق برای پیدا کردن پول کار میکند . تنها اسم شغل آنرا برای ما بنویسید .

کدام مساله ؟

به این عکس خوب متوجه گردید سه دایره کوچک را مشاهده میکنید که دو تایی آن پهلوی هم دیگر و یکی آن دور تر واقع شده است . خوب شما برای ما بنویسید که مساله بین دایره تنها و دو دایره دیگر چقدر بوده و مساله کدامش زیاد است برای ما بنویسید .

حل کنندگان جدول و دیگر مسایل صفحه مسابقات و سرگرمی های ژوئنون :

عبارت انداز: عین الدین ازحربی شیونوشی محمدنسی و غلام حیدر ازخیرخانه مینه، و محمد یوسف قریشی که فقط فوتوی محمدیوسف قریشی رسید که اینک آنرا چاپ نمودیم .

محمدیوسف قریشی

مختی پیرامون روانشناسی

ماو مشکلات نو جوانان

جوانی را علمای روان شناسی دوره پرشور و مرحله طوفانی زندگی خوانده اند که همه ما آرا بنو به خود بست سرگذشته ایم و نمیتوانیم اکنون خودمان را بجای آنها قرار دهیم و نارامی ها و اضطرابات درونی جوانان را احساس کنیم و مجددا در پانزدهم که این مرحله چه مرحله آتین و پر بلاطم است .

چه اگر جوانان درست رهنمایی نشوند زوداست دستخوش هیجانات پرشور و هوسهای بیجا و بیجای خود گردند و طبعه مریبان چه والدین چه معلمان دانایان و است و چه سایر کلاسیکان و طبعه مسو و است دارند تا در این مرحله در برابر جوانان از حوصله ، صبر و تحمل کار گیرند تا آنها را چنان رهنمایی و معنا و تست کنند که در زندگی خط سیر مثبت و مطلوبی را برای هر يك از خود تثبیت دارند و راه را از چاه فرقی و تمیز نمایند . بر ما است که نباید جوانان را با همه مشکلاتی که دارند از روش نند و پیش آمد های ناگوار خود بیشتر آزرده سازیم زیرا بر تحمل اینهمه و واقع شدن جوانان در سر چهار راهی های زندگی و گرفتار شدن و تمایل اراده که تا کدام يك از آن را انتخاب کنند که بسر منزل مقصود رسند ، کار سهل و ساده نیست و ایجاب زور و قوت توانایی و رسائی فکر و رهنمایی در دست را می نماید ، از آنجا است که گفته اند :

«گرچه هم دلی نشوی بیشتر مباحث»
 علمای روان شناسی دوره بین دو ده سال زندگی را مرحله جوانی تعریف کرده اند که از ده تا بیست سالگی است . دختران بین ۱۱ تا ۱۴ سال حیات علی العموم ۸-۱۰ یا ۱۱-۱۳ سال جوانی می گذارند اما پسران از ۱۳ سال حیات به بعد یعنی دو سال بیشتر از دوازده سال جوانی می شوند و بعضی که مرحله جوانی آنها به تاخیر می افتد تا سن نوزده و بیست و جوانی می رسند .
 همچنان روان شناسان مرحله زندگی را بین دو ده سال حیات جوانی را مرحله حساسیت ، بقراری و نارامی (میباب طبیعی) و آگاهی از خود نامیده اند و علاوه کرده اند برای شور جوانی و واضح روانی ، نو جوانان و آرزو های آتین آنها نمیتواند محدود و خط درستی را تعیین کرد و برای آن نام و عنوان درستی را تثبیت نمود . زیرا جوانان گاه بین دو نهایت قرارداده و هیچگاه وسطا اختیار نمی کنند ، مبارزه و لاش آنها نهایت ندارد ،

آرزو های آنها پایا ن نمی یابد و خود را تابع مقررات ما نمی میداند . گویا زمانی آتند خود و زندگی را با نشاط و مملو از فرط امیدواری ها می بینند که گویی جهان از آن آنها و چرخ فلک یکام آنها است و گاهی آتند خلق تنگ و ما بوس به نظر می آیند که گویی تمام روزنه های امید و در پیچه های آرزو بروی آنها بسته شده باشد .

عسر ب العسلی که گاه انسان به بغل نمی گنجد و زمانه به مشت جا می شود در حصر هر حله حیات جوانی خوب مصداق پیدا می کند . ازین جا است که علمای روان شناسی جوانان گفته اند که جوانان در دو نهایت قرار دارند .

ناگفته نباید گذاشت که برای همه جوانان نمیتوان یک سبب کاملا خاص و صد درصد خواص مشترک وصفات یافت . سان را سراغ کرد زیرا هر کدام آنها دارای استعداد ها ، خصوصیات ، تمیزات و محیط مختص به خود می باشد که مرحله جوانی را بر اساس صفات خاص و با رز خود پشت سر می گذارد و شخص منحصر بخود بار می آید اما وجه مشترک بین آنها طی مرحله جوانی است ، جوانی قدم نهادن بر حله جدید و پر مسو و ولت زندگی بدون داشتن آمادگی کامل است تا آنها به اقتضا آن و وجایب این مرحله حله زندگی را بتوان آبرو مند بر آورده ساخت حصول این آمادگی و رسیدن به حد رشد ایجاب رهنمایی میزاید را می نماید که با سنگین والدین خیر را سنگین تر می سازد ، تا جوانان را آماده تر در میدان مجادله حیات و عرصه جوانی تقدیم نماید و جوانان را قایل از پدر یدار شدن تحولات جسمانی و رسیدن بسر حد جوانی برای پذیرش آن و قبول و جایب این دوره زندگی آماده سازند تا وظایف مادری و پدری را بنو به خود بدرستی انجام داده باشند .

شاید به نظر ما بی عجب آید که هر آن ویوسه در نظر داشته باشیم که نو جوانان مانند ما محتاج به کمک های مادی و معنوی اند ، آنها چون گیاه های نوسرسته و خود رو نیستند و نه مانند حشرات و حیوانات دیگر می باشند و نه جوانی مریضی و نه جنون زندگی است که در صدد علاج آن برآمد . بلکه جوانان فرزندان ما اند که با تحولات ناگهانی جسمانی و روانی معالجه نشده اند که در

آوان طفولیت از آن آگاهی و آشنا نمی داشتند و هنوز برای توافق به این مرحله نوین زندگی ، کمتر این آمادگی نداشته و قابلیت را کسب نکرده اند زیرا باید مهارت های زندگی را از مواجبه شدن بهمچو مسائل مشکلات فراموشی درین جا است که کلاسیکان و خاستنا ما والدین همه آزادی را که برای نو جوانان قایل هستیم و میدهم با زهم نظری به آنها داشته باشیم تا نشود در گریه و در زندگی و بلاطم های حیات غرق گردند بلکه باید آنها مطمئن شوند که در همچو فرصت های نازک زندگی و اولادین برای حمایت آنها حاضر و آماده است تا در حین مواجبه شدن بخطر ان و مشکلات تا بهنچار از آن حمایت و دستگیری کنند . باید بر پرده گفت که در میان این پیشین بلکه هنوز هم در دههات ما مروج است که هینکه تحولات جسمانی در نو جوانان پدید می آید ، از دواجمی کردند و می کنند ، اما امروز نظر به اقتضای عصر و زمان و نسوای حقوق زن و مرد در شهرها و مرکز ، این چندا ن معمول نیست زیرا حیات صنعتی و شهری اقتضات جدا گانه در باره از دواج داشته و برای آن فرصت و آمادگی ها بی بکار است .

سپس تحول نظام اجتماعی در ناخیر از دواج در حقیقت مانع يك امر طبیعی شدن است که مشکلاتی را در قبال دارد . زیرا شدت تقاضای تمايلات جنسی در میان این بین دوده جوانی است .

در حالیکه نو جوانان در هر اکثر شهرها این مجرای طبیعی را بروی خود بسته می یا بند در راه ساله آن که از دواج است نظر بر مسو و اجتماعی به تاخیر افتاده و برای آنها میسر نمی باشد ، طبیعی است که آنها به مشکلات مواجبه می شوند که با بند تمايلات جنسی را سر کوفه نگاهدارند از جانب دیگر با یاد متذکر شد که اکثر از دواج های نو جوانان که برای شناخت و تجارب درست صورت نگرفته و بهرنگه را درک کرده نمی باشند و فقط بروی هوس های جوانی آنها از طرف والدین ترتیب می شود ، اینگونه نه از دواج های اجباری که بر پایه احساسات و هیجانات بنیان می گذارد ، در نتیجه مشکلات دیگری را در کلاسیکان ما می بارمی آورد ، یکی از روزنامه نویسان معالک انکشاف یافته در باره مشکلات جوانی را یاور میدهد که او در طرف هفت سالگی کار خود تقریبا چهار میلیون مکتوب گرفته بود که از آن جمله يك میلیون آن از مشکلات جوانان حکایت می کرد . بیش از نصف نامه های جوانان بنا بر علت ترس ، رسوا یی ، خجالت و بی میلی بدون نام تحریر یافته بود اما حقایق و مشکلات آنها بدرستی و کامل وضاحت در آنها درج و ثبت شده بود . نو جوانان حقایق و مشکلات را در میان می گذاشتند که هرگز جزات اظهار آن را با والدین ، اطباء ، رفقا و روحانیون نداشتند . گاه آنها پاسخ های عاجل و رهنمائی های آنی را از آن مطالبه می کردند

طوری که در رادیو افغانستان همچو مکاتیب

ار سال میشود و یا سخ های مناسب داده می شود و قسمتی از آنها صرف بر ای عقده گشائی و فارغ ساختن سینه ها از بار حقایق و هیجانات مطالبی را می نوشتند و در صدد جواب آن بر نمی آمدند ، اکثریت این نامه ها را مشکلات سر گنج کن جنسی جوانان احتوا می کرد و حکا یا تی از فریب خوردن ها ، اسیر و فریفته شدن های هوسهای جوانی را دربر داشت .

واقعا جوانان ما از باره حقایق اساسی و راز های بسیار ساده و واقعیت های جنسی اطلاع ندارند و نه با اینکه نه از اکت ها و راز ها از طریق ساله آن آشنا می شوند ، زیرا نه خانواده ها ، نه مکتب و نه موسسه تربیتی دیگر به این حقایق مسلم حیات طبیعی توجه میدهند داشته و آنها را علت آن می سازند . بلکه آنها این حقایق را از کسانی می آموزند که شایسته نیست همچو مطالب را از آنها فراموش .

درباره مشکلات جوانان که از سد ریس روان شناسی جوانان آشنا نمی حاصل داشته ام که نه تنها محصول مطالعات من است ، بلکه نمره مشاهدات و مسدات کرات من با جوانان و نو بولوگان کشور می باشد اکنون آن ها را برای مزید معلومارت خوانندگان ژوندون اهدا می کنم :

۱- نخستین مشکلی که جوانان ما به آن مواجبه اند ، جلب اعتماد و اولادین است . زیرا هینکه جوانان تا وقت تسربخا نه بر می گردند چه پسران و چه دختران باشند ، طرف باز پرس عجیب و غریب قرار میگیرند و گاه هم مورد تآب و شتاب واقع می شوند . دو شیوگان نظر به پسران بیشتر طرف کنجکوی و پرسش قرار می گیرند .

البته جامعه رو بانکشای و نورس مسا ایجاب مراقت نو جوانان را می نماید اما نه بعدیکه آنها را در حصر اعتماد ما برایشان مشکوک و ناآرام سازد و از این نا حیه مشکلی مواجبه گردند .

۲- مشکل دیگر نو جوانان ما قاعدتاً در نبودن آنها به اخذ تصمیم در مسائل بسیار ساده زندگی است . علت آن واضح است و همیشه ما برای آنها تصمیم گرفته ایم و حتی بوسه شدن لباس جای رفتن بای تصمیم ما فرمایان بوده است حتی بسویه یو هنتون من سوالی را طرح کردم که کیست که قدرت تصمیم گرفتن از دواج را بهرضا و رغبت خود داشته باشد و یسار برای خواهران خود همچو اجازه را بدهد ؟ از صفت آوازی بر نخواست .

جواب این سوال را تحریری خواستم بجز عده بی قلبی که جواب مثبت دادند باقی اکثریت آنها گفتند که این امر به تصمیم والدین ما ارتباط مستقیم دارد و ما نمیتوانیم مسو و لیتی را در آینده متقبل شویم .

۳- همچنان چه دو شیوگان وجه پسران ادایه تمايلات جنسی را بجنس مخالف مشکل می بندارند .

و بلکه آنرا گناه بی احترامی بر حرمی بی حیایی و سبکی بغود و دیگران تلقی می کنند پس بیولوژیکی آنها را بیقرار می سازد اما اقتضای اجتماع این نوعا پلانت را سر کوفته نگاه میدارد که سرانجام باعث تشکل عقده های روانی می گردد.

موضوع ما ختم بدن مشکلی دیگری است که نو جوانان را رنج میدهد از بسیار چاقی منازکی شده شکایت بسیار است ها سر می دهند از بسیار لاغری هم آواز شکوه و شکایت آنها بلند می شود. بخصوص پدید آمدن شدن جوانی در آن ها بروی و پیشانی زیاد تر باعث نا آرامی های آنها می گردد در حالیکه این مسائل طبیعی است ساختمان جنسی هر کسی برای او زیبا و مقبول است و باید آن را پدید آورد تا از چنگال این تشویش و اضطراب رهایی جوید.

مفید و بیست زیاد را که باعث سلب ازادی لازمه جوان شود از مشکلات دیگر خود قلم داد کرده اند و شکوه ها سر داده اند آنچه والدین دیگران برای فرزند خود مجاز میدانند و والدین ما اجازه نمیدهند و بسیار سخت گیرند چون رفتن به سینما اشتراک به کلاس نرسد ها و نا وقت آمدن بخانه رفتن بخانه های هم عسافان و اعمال آن.

مشکل دیگر جوانان حق ندان آنها در انتخاب همسر و شریک زندگی است و حتی از آنها پرسشی هم بعمل نمی آید و ازدواج هاعلی الاکثر از طرف والدین صورت میگیرد و حتی چنین مجال برای آنها و خاصا دوستیزگان داده نمی شود تا در این باره اظهار رای و نظر کنند چه جای آنکه خود ایشان تصمیم بگیرند و اراده خود را تمثیل کنند.

میتوان درین مورد مثال های زنده و پراکنده داد.

لاشعور خواهی و جاه طلبی عده بی از جوانان در بیسن همقطاران خود از روی دیگر است که بر آورده شدن آن مشکلاتی را برای او ایجاد می کند و باعث رنجش خاطر او می گردد. جوانی که خواهد نادر بسن گروه همسالان و حتی کلان سالان مورد قبول و مقبول خاطر همگانی واقع شده و ازین لحاظ شپرتی حاصل دارد.

خطر بزرگ حس شهرت خواهی آن است که جوان را از انجام وظایف انسانی باز می دارد و از عضو مفید جامعه شدن که واقعا منتشا خوش بینی در جوانان است محروم می سازد. همچنان این شهرت خواهی جوان را از انتخاب پیشه حیاتی به دور نگاه می دارد.

این همه و جایب اجتماع و مسوولیت های حیاتی تحت شعاع شهرت خواهی قرار گرفته که در نتیجه این ارزش بیسی قرار گرفته که در نتیجه این ارزش بی

ارزش روزگارانی جوان را ملتفت اشتباه آن می سازد که از پیشه های سودی حاصل نمی شود که چاره عمر تلف شده و فرست های از دست رفته را بکنند تا اینکه جسته جسته مشکلات جوانان را بر سر دوش می نهد. نیز چشم پوشید زیرا که عمل و عکس العمل های نو جوانان امروز انعکاس طرز روش و ذوق خانواده های جامعه و سرزمینی است که آنها در آن زیست دارند.

از آنجا که نو جوانان نمایندگان واقعی ثقافت ذهنی کشور و خانواده های خود اند بنابراین آینه تمام نمای جهان کلان سالان و بخصوص والدین خود می توانند قرار گیرند. بقول فردوسی:

پسر گو ندارد نشان از پدر
تو بیگانه خواهش مغواش پسر

پس نو جوانان از یکطرف در تحت فشار ثقافت خانوادگی قرار داشته و از جانب دیگر از اقتضای نوین عصر جدید و حیات معاصر بارک ها و جاده های مراکز شهر ها اقتضا می کنند گویا آنها از والدین سال همسالان را امتثال مینمایند. خاصا درین اواخر قدرت مادر مراکز شهر ها رویه افزایش است و نفوذ بیشتری را بر جوانان پختن کرده است.

غریب المثل دیرینه و زبان زد قدیمی عام و خاص است که:

«سینکه گهواره ایرا می جنباند جهان را
تا نا است که اینکار بزرگ را انجام میدهد»

دیروز این قدرت را دست ما در می گرفتند اما روزی توسط فشار صد ها گهواره در جنبش می آید. اما باز هم از قدرت و نفوذ پرورش دست توانای مادر زده کما سنه زاده دست و دماغ فرزند یک مادر است.

نه تنها امروز در جهان انکشاف یافته و مترقی قدرت گرفتن تصمیم رادر حیات خانوادگی مادر دارد بلکه در معالک روبا انکشاف و خاصا در مراکز شهر ها گرفتن تصمیم قدرت مادر دانا و تواناست.

بدر بحث یک ثان آورد ر بیرون از منزل مشغول انجام خدمات اجتماع می خود است اما مادر است که تمام امور تربیت فرزندان و نوجوانان را در داخل و خارج منزل بدوش دارد و مثال قدرت در خانواده بشمار می رود.

مگر باید به این حقیقت مسلم که انعکاس آن در کردار و بند ارثو جوانان پدیدار می شود و ازین ناحیه مشکل تا راه ایرا بار می آورد اشاره کرده جوانان از روی و نداشتن مثال اتلائی مرد در خانه بیوسنه محرومیت می کنند اما امروز و حیات عصر حاضر مقتضی آن است که از نداشتن بیکر فرشته نمای مادر هم در خانه محروم گردند زیرا مادران امروزه الاکثر در بیرون از منزل در مزارع فابریکه ها و دفاتر ما نند مردان مشغول کار اند در

حالیکه کودکان ها و مکتب به پیمانها وسیعی که بتوانند از حوا بیج جسمانی و روانی اطفال و نوجوانان پر رسی کنند و جای مادر و پدر را مریبان و معلمان مهربان بگیرند نه بعد لازم توسعه یافته و نه به آن پیمانها مجهز میباشند و نه میتوانند این وظیفه طبیعی و اصل پدری و مادری را انجام دهند و خلاق بزرگ را پر کنند. از آنجا است که کودکان صد دایه مهربان بیک خانه نامهربان و صدخاله مهربان بیک مادر نامهربان میروند. پس ازین ناحیه و رنج برین از مثال اتلائی و کمبود مادر و پدر مشکلات تازه برای اطفال و نو جوانان خلق می شود که باعث بر بند و باری نسل ها و پر هم خوردن و در هم شکستن سیرازه های خانوادگی و فاعلی میگردند با بسن روش و طرز العملی که مادران و پدران امروزی اشتغال دارند و نمیتوانند از عهده وظیفه اصلی پدری و مادری بدرستی بدر آیند چه نتیجه بار خواهد آورد وجه احساس عمیق گناه در آنها ایجاد خواهد شد. خاصا هر گاه والدین نه تنها بکار های عوار وقت خود را صرف میشناسند و اطفال و نو جوانان که نیاز مند محبت صحبت تربیت و رهنمایی آنها اند محروم نگاه داشته به سینما ها میبمانند کلب ها شب نشینی ها و مجال آن بروند چه گناه عظیمی است که مرتکب می شوند این اطفال که بیکه و تنها بدون مددگار و سر پرستی در خانه مانده شده و والدین از وظایف اصل خود در برابر خود شگردانی و عیاشی ا همسال و روز نشد و وظایف ما در پدری را فراموش کنند واقعا خطای بزرگی می کنند. جهان تا امروز بکمال تا سف مثال های از همچو والدین را در خود دارد. پس اگر همچو اطفال و جوانان داری مشکلات بی حد و عصری بار آیند دور از واقعیت نخواهد بود نتیجه چنین والدین بی بند و بار فرزندان بی بند و باری را بار دوش جامعه خواهد ساخت و به مشکلات نسل جوان و جامعه خواهد افزود.

بهمین اساس مشکلات دیگر جوانان از ناحیه داشتن والد بیسی است که در اوان جوانی با عشق سوزان و فراوانی شد بگررا استقبال می کردند اما در ما نه سالگی روی این آتش را خاکستر می گیرد احساس سرد مهربی نه تنها در آنها نمودار شده و نمیتوانند کیفیت جوانی را سر از نو احیا کنند بلکه زندگی موجوده خود را وقت تربیت سالام اطفال و نو جوانان خود نمی کنند و ترک خانمان و در منزل می کنند و همد بگر خود را که از روی بی مهربی طلاق داده اند رسماً نیز از هم جدایی اختیار می کنند. اطفال و نو جوانان رادر میدان زندگی و عمر سه حیات باجهان محرومیت تنها می گذارند و خود ترک بار و دیار می گیرند.

این دسته بی پرو بال این اطفال و نو جوانان نه تنها احساس بیگونی و تنها بیسی و محرومیت می کنند بلکه به مشکلات گوناگون دچار می شوند که در نتیجه هم برای خود وهم برای جامعه درد سرها و نسا

آزاد میبای خلق می کنند. همچو والدین نا غالب اندیش است که در واقع چنین مشکلاتی را برای نسل جدید و جامعه ایجاد کرده است که نمونه های آن در جوانی محسوس می شود.

طرز نو و نمود جدید دیگری که در بر هم خوردن سیرازه خانوادگی و آواره شدن اطفال و نو جوانان معمول است اینست که عده از زنان و شوهران تا سالیان بین چهل تا چهل و پنج حیات باهم بخصوشی و مسرت زندگی می کنند اطفال و نو جوانان تا رسی آورند اما در بین این سن و سال نا گهیبان عشق تازه آنها شکوفان می شود و عوس سیر و مساحت و جهان گردی بد و ن کردار فتنار اجتماع و محیطی به سر آنها می زند که در نتیجه اطفال و نو جوانان را برای همیشه یا مدت طولانی تنها گذاشته دل خوش هوا سر به سیر و سفر می زند و مانند هر حله بین فوده سالگی خود را بدست اوادگی و جهانی گردی می سپارند و بدون احساس مسوولیت اخلاقی و قانونی می گزارند تا نسل جوان بهر شکل که مواجه شد و بهر شکالی که برای خود و دیگران مشکلات و مزاحمت ایجاد کرد بگذرد.

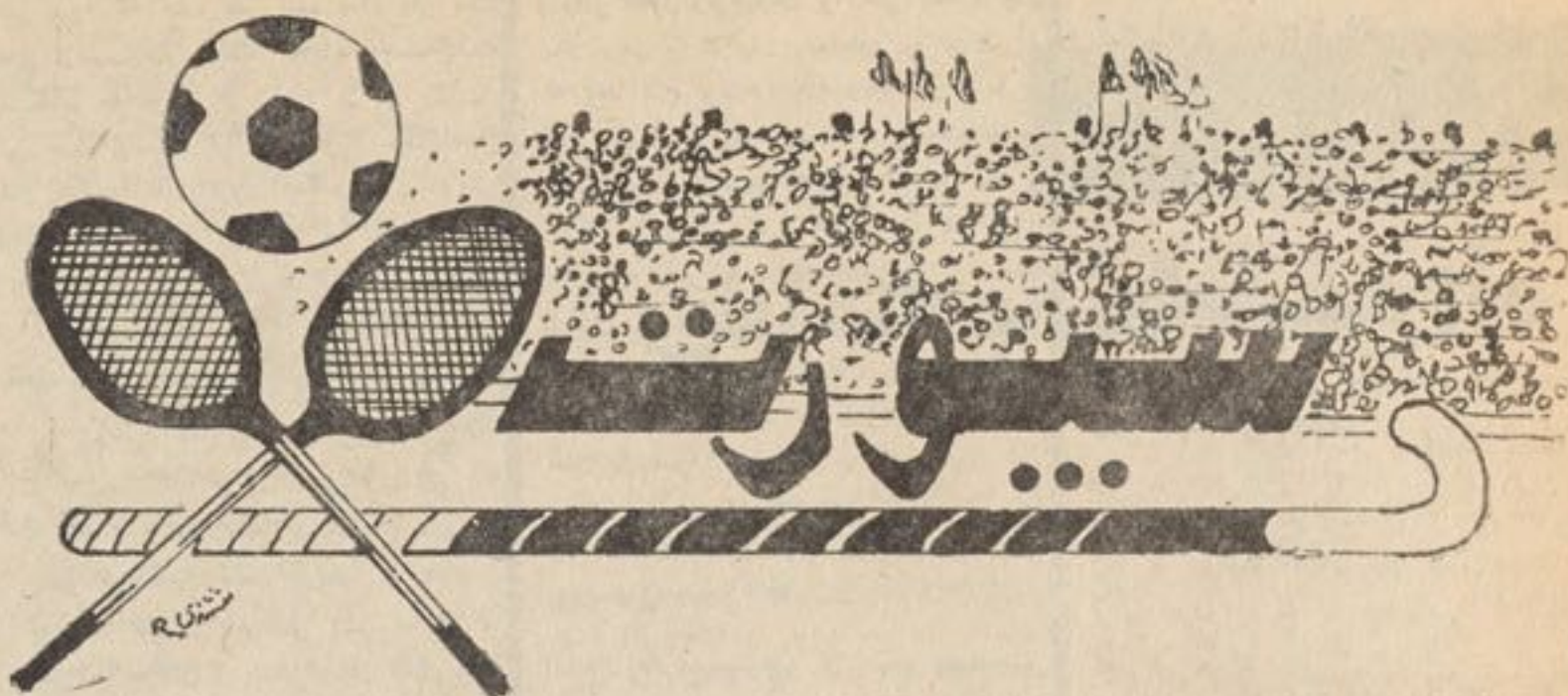
تازه ترین نما یل زن و شوهر جوان چنان است که هیچ طفل بار نیا ورنه تا از نزد سر تربیت و تکلیف اطفال و پرورش آنها مصون و بکنار مانند که این خود گناهسی است عظیم و نا بخشودنی که در نتیجه همجو تصمیم آنها باعث انقطاع نسل بشر می شود. زیرا مقصد از ازدواج تنها و تنها نسلی و تسکین قدرت جنسی و لذایز جسمی نیست بلکه اصل هدف تشکیل خانواده است که مهد پرورش احساس از دست با همی و تربیت جوانان و نسل های سالم آینده کشور و جهان است تا بکمال ایثار فساد کاری و جو صله این وظیفه انسانی را باید بر ما رسد.

در یکی از جراید مکتوبی را خواندم بودم که دو سیزده (۱۶) ساله از روز نامه چنین برسیده بود:

«لطفاً بمن وانمود سازید که عشق چیست و چه مفهومی را افاده می کند! در پاسخ بمن نگویید که جواب این سوال را از مادرم بگیرم زیرا او خودش در صد گرفتن سومین طلاق خود است. مادرم بسن (۳۶) سالگی قرار دارد و هنوز هم در تلاش دریافت عشق تازه خود می باشد و این گم گشته اش را تا اکنون نیافته است. پس او چگونه به این سوال من پاسخ خواهد داد.»

از خلال این نامه چنان بر می آید که باعث مغشوشیت ذهنی این دو سیزده مادر او شده است و مادر او است که ذهن او را بدرک مفهوم واقعی عشق مغشوش ساخته است و برای او مشکلی را خلق کرده است. والدین دیگری را سراغ داریم که میخواهند به مشکلات نو جوانان خود هر چه بیشتر رسیدگی کنند تا آنکه غرق جهان مشغولت ها و دلبازی روبا نیک خود بقیه در صفحه ۵۶

پرو تو کول ورزشی بین افغانستان و بلغاریا

دوست داران ورزش اطلاع خواهند داشت که چندی قبل یک هیئت ورزشی افغانی تحت ریاست عبد القیوم علمزوی رئیس عالی ورزش بنا به دعوت شورای مرکزی اتحادیه سپورت و فرهنگ کشور دوستانه بلغاریا جهت مذاکرات مقدماتی پیرامون مواد پرو تو کول ورزش برای سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ به آن کشور رفته بودند اخیرا بوظن باز گشتند.

رئیس هیات افغانی طی مصاحبه‌ای گفت: در مذاکراتیکه صورت گرفت شورای مرکزی اتحادیه سپورت و فرهنگ بلغاریه و مقامات ذیصلاح دولت جمهوری دموکراتیک افغانستان برای استحکام مزید روابط دو کشور بین هر دو کشور توافق نمودند تا در ظرف سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ را جمع به تبادل هیات های ورزشی و تبادل سپورتنی به اقدامات موثر دست بزنند.

رئیس هیات افغانی گفت: قبل از اینکه هیات های مملکتین مذاکرات شانرا پیرامون مسائلی که در مذاکرات آغاز کنند طرفین با ملاحظه مواد پرو تو کول ورزشی برای سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ تصمیم اتخاذ نمودند که به منظور تبادل افکار و تجربه بیشتر، ابراز نظر در بین ورزشکاران دو مملکت دوستانه یعنی جمهوری دموکراتیک افغانستان و بلغاریا به سوی تبادل صورت بگیرد. تبادل متخصصین ورزشی و فرهنگ به منظور تعلیم سپورت در مسابقات مختلف ورزشی، تبادل هیات های ورزشی به صورت دو جانبه و متعدد در رشته های مختلف، قسمتی از مواد پرو تو کول فوق و مذاکره هیات های افغانی و بلغاریه بود است. در مساجه روابط بین المللی تمامیندگان هر دو کشور موافق و نظر های خود شانرا به منظور

استحکام وحدت نهضت بین المللی سپورت مطابق به اهداف المپیک که به حیث یک حادثه مهم اجتماعی به امور حسن تفاهم دولتی - برابری - صلح و احترام متقابل بین ورزشکاران و جوانان همه کشورها خدمت می نماید ابراز داشتند. شورای مرکزی و اتحادیه ورزشی بلغاریا تعهد نمود که راجع به تمام تشکیلات ورزشی و فرهنگی و کلتوری خلق بلغاریه به خلقهای افغانستان عند الوقوع معلومات ارا تیه میدارد. در مذاکرات و اتنمود گردید که مقامات ورزشی بلغاریه کمک های تربیوی را برای پذیرفتن محصلین افغانی و به مقصد ارتقای سویه معلوماتی آنها در انستیتوت های عالی ورزش در سالهای تعلیمی ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ به اساس موافقه کلتوری و فرهنگی مهیا سازد.

رئیس هیات افغانی گفت: مقامات ورزشی کشور دوستانه بلغاریه در یادداشت مواد پرو تو کول ورزشی سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ تعهد شانرا نشان دادند که مقامات بلغاریایی متخصصین مختلف کلتوری - فرهنگی و ورزشی خویشرا در مسابقات برای مدت دو ماه به افغانستان اعزام میدارند البته این تصمیم بعد از امضای پرو تو کول در مرحله تطبیق قرار داده میشود که البته طرف افغانی کست ضرورت متخصصین خویشرا در مسابقات فوق به مقامات بلغاریه تقدیم میدارد.

در مواد مذاکرات پرو تو کول تصریح گردید که مقامات ورزشی بلغاریه به سلسله مقامات ذیصلاح خویش در فرستادن متخصصین ورزشی برای مدت طویل به افغانستان حسب تقاضا و ضرورت مقامات افغانی آماده است. و همچنان در صورتیکه مقامات افغانی خواسته

ورزشی افغانی افزود: همچنان مقامات ورزشی بلغاریه آمادگی خویشرا در حصه قبولی ورزشکاران افغانی جهت اشتراک آنها در مسابقات بین المللی و یا جلساتی دو جانبه که در سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ در بلغاریا صورت بگیرد اظهار میدارد. لذرا - سیون ورزشی بلغاریه در خواست دراز - سیون ورزشی افغانی را جهت عضویت آنها در فدراسیون بین المللی تا تبدیل نموده این اقدام را یک اقدام نیک و موثر خواهد بود. طرفین افغانستان و بلغاریه طی مذاکرات مقدماتی مواد پرو تو کول ورزشی موافقه دارند که همکاری فعالانه خود را در مسابقات بین المللی متعاقباً بین دو کشور مشوره و تبادل نظر راجع به مسایل ورزشی بین المللی و نهضت المپیک را به عهده خواهند داشت.

در مذاکرات مقدماتی که روی عذر پرو تو کول ورزشی برای سالهای ۱۹۷۹ و ۱۹۸۰ در بلغاریه صورت گرفت محمد امین حکم رئیس تربیت بدنی وزارت تعلیم و تربیه و عبد الهادی معاون امریت ورزشی بوهنتون کابل نیز شامل بودند.

باشندگان متخصصین ورزشی خود را برای کسب تجربه و تبادل افکار (هر یک را برای مدت یکماه) به بلغاریه بفرستند دو سال ۱۹۷۹ دو نامه تقریبا در سال ۱۹۸۰ هم دو نامه تقریبا موضوع ورشته آن با بد نشان داده شود طرف قبول واقع میگردد.

علمزوی رئیس عالی ورزش و رئیس هیات

ترجمه بریالی علی زاد

میزبان مسابقات المپیک سال ۱۹۸۰

قرار است علاوه بر رمسکو در چهار شهر دیگر این کشور یعنی در شهرهای تالین، لیتنگراده، کیف و منسک نیز یکمده مسابقات المپیک صورت گیرد. امور مقدماتی برای برگذاری بازیهای المپیک سال ۱۹۸۰ به بیامانه وسیع در حال اجرا اند. تمامی جمهوریهای شوروی بیشتر از پنجاه وزارت و دوا یرفولنی،

بعد از مدت کمتر از یکتیم سال تمامی جهانیان شاهد آغاز برگذاری بیست و دومین مسابقات المپیک جهانی در سنودیموم مرکزی و ۱۰۰ لیتن واقع در لوزنیک و برای مدت دو هفته در پایتخت کشور شوروا (مسکو) شانه در بازیهای المپیک جهانی سال (۱۹۸۰) خواهند بود.

دانشمند جوان شوروی که در هنگام برگزاری بیست و دومین مسابقات المپیک جهانی رهنمای ورزشکاران، خبرنگاران و مدتیون را بعد از خواهد داشت.

۱۹۸۰ در اتحاد شوروی پروگرام های وسیع اضافی و تفریحی دیگر از قبیل : آشنایی با مردم چندین ملیت و دارای کلتور های گوناگون شوروی، اشتراك در نمایشگاه معماری ، ساختمانی ، نقاشی و فوتوگرافی و بالاخره سیاحت در نقاط مختلف این کشور نیز خواهند داشت .

خارجی در مسابقات سپارناکیاد تابستانی که میتوان آنرا آماده کنی برای اشتراك در مسابقات المپیک سال ۱۹۸۰ برای ورزشکاران و موسسات مربوط شان دست اشتراك نموده .
اشترك کنندگان و مدعوین المپیک سال

نمودماند باید متذکر شد که بعضی از اعضا ورزشی بیست و دومین مسابقات المپیک جهانی در تابستان سال جاری (۱۹۷۹) که مسابقات نهایی تورنمنت تابستانی کشورشوراها بود حل و فصل گردیده . اینرا هم باید متذکر داد که در حدود دو هزار تن ورزشکار

اتحادیه های کارگری، دستگاه های ساختمانی موسسات عامه و اتحادیه های مختلف درین کشور دست همکاری و مساعدت شان را جهت تامین زمینه هرچه مساعد تر و فراهم آوری هرگونه تسهیلات برای برگزاری این مسابقات زایه کمیته مخصوص المپیک سال ۱۹۸۰ دراز

مترجم : دکتر جیلانی فرزند

سپورت اکروباتیک

تأخال تیم های اکروباتیک از گروه های شش نفری مردها یا چهار نفری زنبا مشتمل بوده است که درین نوع تیم ها عموماً تمرینات امپیتیک مانند هرم موازنه، بلند

گرین کوشیک قهرمان چمناسیتیک جهان رادر حال اجرای نمایش می بینید .

اکروبات های سپورتی عادت دارند که هرگاه کسی به آنها جهت فرا گرفتن چنین سپورتی مراجعه نمایند به پیشانی باز او را می پذیرند البته تربیه سپورت اکروباتیک مشتمل خواهد بود بر چمناسیتیک، باله و خارجیوگرافی و غیره .

ساختمان معلق سپورتی را نشان میدهد که بنام «پیرامید» یا «د» میشود و توسط چهار دختر نوجوان آلمانی عملی شده است .

بابازو های قوی خویش پلی درهوا ساخته اند

سپورت اکروباتیک مجموعه از تمرینات فزیک ، شکل های حرکتی ، چمناسیتیک جاز، رقص روکن و روم، وزن برداری و باله است .

قبلا سپورت اکروباتیک رادر آلمان بنام (کونسکرافت سپورت) میشناختند که به قسم تقویه عضلات بصورت یک عنعنه قدیم در آنجا رواج داشت .

این سپورت که تسلط قوی بر نفس و عکس العمل فوق العاده سریع را ایجاب مینماید در سال های ۱۸۹۰ آغاز یافته بود .

در اوایل قرن بیستم بود که رقابتی دربه پیش گذاردن این سپورت عالی بوجود آمده و رقابتهای بیشتر به چنین نمایی احسان میشد .

آنها نظریه هنری که از خود نشان دادند طرف استقبال گرم مردم قرار گرفتند .

کردن، برداشتن و یا حمل کردن پارتورها در دست و سر استادن و مساند اینها اجرا میشود .

در نتیجه استقرار و حاکمیت قوانین بین المللی بر چمناسیتیک، مسابقات آرتستیک و هنری مانند چرخیدن بر روی پاشنه پای و غیره نیز شامل مسابقات اکروباتیک گردیده است .

ناگفته نباید گذاشت که موجودیت موزیک درین نوع سپورت ها بسیار مهم است . البته امروز سپورت های اکروباتیک مشتمل است بر عناصر چمناسیتیک و از چمناسیتیک گرفته تا جاز، باله، رقص روی بیخ، وزن برداری و رقص روکن رول نیز در آن دخیل است . درحقیقت سپورت اکروباتیک اختلاص از زیبایی و پیشرفت سپورت است .

دیپانگوالی صنعت دری بنسټیزې مرحلې

اوس باید دصنعتي انقلاب په هکله پوځه وغږیږو.

صنعتي انقلاب :-

دغه انقلاب دماشین په پیدایښت سره چې داتمان ځای نیسي منځ ته راځي دغه رنگ ماشینونه په لمړي پړاو کې دلاس ماشینو په کار ځایونو کې (مانسوفاکتور) جوړوي . خوداسی وخت رسیری چې دماشین جوړولو دپاره ماشین منځ ته راځي یعنی د ماشین جوړولو صنایع منځ ته راځي دصنعت ټولې څانگې لکه حمل و نقل اونور تر اغیزی لاندې نیسي . ماشینی اقتصاد پر ټولنیز تولیدباندې مسلط کیږي پداسی حال کې چې خپله دغه اقتصاد دیپانگوالی ترجیح لاندې دی . په لمړي پړاو کې صنعتي اقتصاد په انگلستان کې منځ ته راځي او پانگوالی یې پرتول هیواد باندې مسلط کړ . وروسته بیا په نولسمه پېړۍ کې دغه انقلاب په فرانسه کې منځ ته راځي او په آلمان کې دولسمې پېړۍ په دوهمه نیمایي کې منځ ته راځي .

- په کارگره طبقه باندې دیپانگوالی دماشیني کیدو اغیزی :

ستر صنعت او ماشین دکار بار اوږی په یې ساری توگه لوړوي او هغه حد ته یې رسوي چې پانگوالی په خوب کې هم نه ایډه . که یویشته ورکولی شوی چې یواځې یوډوک وڅرخوي ، دکالی او بدلو لومړي ماشینونه په یو وخت کې پنځلس تر شلو دوکونو پورې په کار اجولی شي او ددغی ددغه صنعت ستر ماشینونه منځ ته راغلې دی چې په یو وخت کې یو کارگر کولای شي پنځوس داوبدلو ماشین او په زرگونو دوکونه په کار واچوي .

ستر ماشینی صنعت دپسر په وړاندې اود کار دبار آوری دپاره ستر ډگر برابری دی . ۲۳ کلو نو په اړدو کې د ۱۹۵۰ نه تر ۱۹۷۳ په منځه ایالتونو کې دکار بار آوری ۲۳ ځلې ، په انگلستان کې ۱۹ ځلې او په فرانسه کې ۳۳ ځلې زیاتې شوی دی .

خو څرنگه چې دتولید دوسایلو مالکیت دخو کسو ستروپانگه والو په لاس کې دی ، دصنعتي پر مخکښک لټیجی هم ددهغوی په نصیب کې دی . ۱۹۵۵ کال دآماروله مخې په متعدد ایالتونو کې کارگران دخپل دکار دحاصل څلورمه پسر څه د مزد په توگه تر لاسه کړی دی او دخلورو څخه دری برخې یې دیپانگه والو جیبونو ته تللی دی .

دښځو او کوچنیانو کار :- دیپانگوالی د ماشینی صنعت اضافه ارزش منځ ته راتگ یواځې دصنعتي کیدلوه لاری نه تر لاسه کیږي . دصنعت دماشینی کیدلو لمړنی اغیزی دښځو او کوچنیانو دکار څخه گټه اخستل دی چې په کار ځایونو کې استخدامیږي . ماشینی صنعت هغه دنده چې د کارگر په اوږو باندې اجوی ډیره ساده کوي ، دکارگر څخه دکار مهارت او جسمي قوت ډیر نه غوښتل کیږي بلکې داسی زعینه منځ ته راځي چې دښځو او کوچنیانو د کار څخه په ډله ایزه توگه گټې واخیستل شي .

البته دښځو او کوچنیانو څخه په لاسی صنایعو کې او مانوفاکتورونو کې گټه اخستل کیده . زموږ په هیواد کې ځالی او بدلو په لاسی صنعت کې دغه حقیقت په پخسوالی وختونو کې لیدل کیده . خو باید ووايو چې صنعت ته په پانگه والی هیوادونو کې دښځو او کوچنیانو جلبیدل دماشینی کیدو د مستقیمو نایجیو څخه ده . او ددغه کار یعنی دښځو او کوچنیانو دکار څخه په ماشینی صنعت کې په پراخه پیمانه گټه اخستل دکار دقوت ارزښت کمیدل دی . لکه څنگه چې پوهیږو :

دکار دپرو ارزښت ته یواځې دهغه کار په مخې چې دیو لوی کارگر دکار د وخت څخه چې دمعاش لپاره یې سر ته رسوي ټاکل کیږي بلکې دهغه کار په وخت پورې چې دکارگر دکورنی دساتنی لپاره لازمی اړه پیدا کوي . دکارگری کورنی د ټولسو لږ و راتگ دکار بازار ته ، ماشین دسړی د کار ارزښت په ټوله کورنی باندې ونیسي .

«دډری دکارگرانو دستر مشر دوهمیالسی اثر کابیتال څخه » .

په بل عبارت پانگوالی له دی عمله چې د کارگری کورنی ټول لږی (ښځی او کوچنیان) دکار بازار ته جلبوي دکار دپرو ارزښت ښکته راوړي اوددهغی کمښت په پرتله اضافی ارزښت دخان لپاره زیاتوي . خوددغه اضافه ارزښت سر چینه دکار باز آوری نه بلکې دکار دپرو دواقعی ارزښت نه ورکول دی . ځکه کله چې دکارگری کورنی یوه غړی (نارینه) کار کاوه دیوسړی اضافه ارزښت پانگه وال جیب کې لویده خواوس چې ددغی کورنی ټول غړی کار کوي دخوکو او اضافه ارزښت دیپانگه وال جیب ته لوړوي . لکه چې دکابیتال په یوه بل ځای کې داسی لولو :

«له همدی څایه څخه ده چې ماشینی دانسانی مصالح دزیاتولو له امله دزیبیتک او پوره اخستل ډگر پراخوي ....»

دکارگری کورنی دښځو او کوچنیانو کار کول ددوی عاید زیاتوي خوددغه گټه ، هغو اضافی لگښتونو کې مصروفیږي چې دوی باندې تحمیلیری دا ځکه کله چې ښځی دکورڅخه پسر کار کوي هغی ددغی چې مخکې به یې په کور کې سر ته رسولی اوس باید دنورو په غاړه ولوړي اودغه کار یو مصرف ایجابوي دغه کارونه دکوچنی څارنه ، گنډل او اوبدل ، پخلی او نور .

کار ته دکوچنیانو هڅول په واقعیت کې مریتوب دی ځکه چې یو کوچنی خپله پخپل شوق کار ځای ته نه ځي او قرارداد نه تری دغه کوچنیان دخپل پلار ، مور او نورو له خوا کار ځای ته تحمیلیری دلته نو په څرگنده توگه مریتوب وینو ، پانگه وال نشی کولای ادعا وکړي چې دیوه کوچنی سره یې برابر ترون منځ ته راوړي دی . دښځو او کوچنیانو کار په پانگه والی ټولنه کې سترېد اخلاقی گامنی منځ ته راوړي چې انگلز پخپله ارزښتناکه اثر کې (په انگلستان کې دزیار

ایستونکو طبقو وضع) نومیری دغه کار یې په روښانه توگه ترسیږي .

دورځنی کار اوږدول :- ماشین په داسی حال کې چې دیو ستروسیلی په توگه دکار بار اوږی اواضافه ارزښت ډیروي دورځنی کار داوږدیدلو سترعامل هم دی اومطلق اضافه ارزش هم ډیروي ماشین له یوی خوا دیپانگه وال تنده دکاردوخت په اوږدولو کې زیاتوي له بلې خوا څخه یې ددغه کار امکان را منځ ته کوي . البته دیپانگوالی تنده دکار دزیاتولو لپاره

دائمی ده خود ماشین په پیدا کیدو سره دغه تنده لاهم زیاتیږي ځکه چې پانگه وال خپل یوه اندازه پیسی دماشین داخستولولپاره مصرف کړي چې یو پسر یو ماشینی پانگه ده اویواځې کارگر کولای شي چې هغه زوندي کړي دهغه کار له امله پانگه والان غواړي چې د کار دوخت په اوږدولو سره دغه پیسی زر ترزړه پیرته لاس ته راوړي ، ماشین که کار وکړي اویاکار وټکړي زوړیږي خو دکار کولو په صورت کې به هغه پیسی چې ورباندې لگیدلی پیرته دیپانگه والو لاس ته راځي خو هغه زوړیدل چې دیپانگه والی له امله منځ ته راځي دیپانگه وال پانگه کمی . خو باید وپوهیږو چې ماشینی یواځې په مادی توگه نه زوړیږي بلکې په معنوی توگه هم زوړیږي پدی معنی چې نوی ماشینیونه په نوی کیفیت بازار ته راځي اویا هماغه پخودنی ماشینیونه په ارزانه بیه تولید یږي ، زیات شمیر ماشینیونه دهغو نویو اختراعاتوله امله چې رامنځته کیږي سره له دی چې زوړنه وی خو معنا زوړیږي او باید خپل ځای نویو ماشینیونو ته پرسیږي نوځکه پانگه والان آښکار لري چې زر ترزړه خپل لیریدل شوی پیسی تر لاسه کړي .

دادی دیپانگه وال ددندی زیاتوالی دکار داوږدولو لپاره . البته یواځې دکار داوږدولو تنده چې پانگه وال یې لري کافی نده باید ددغه کار لپاره عینی امکان هم شته وی دغه امکان ماشینی منځ ته راوړي ځکه چې ترڅو ماشینیات نشی کولای شي چې دشیسی او دورځنی کار وکړي . او ددی لپاره چېسی دیپانگه والی په تولیدی اړیکو کې انسان ماشینی باندې حاکم ندی بلکې ماشینی انسان باندې حاکم دی نوځکه کارگر مجبور یږي په هغو ساعتونو کې چې دطبیعی استراحت لپاره و کار وکړي یعنی شپه اونیمه شپه کار وکړي .

ډیری صنعتی کار ځالی په یوه ورځ اوشپه کې دری ټایمه کار کوي چې یو ټایم یې دشیسی له خوا دهغه دکار ساعت دکارگرانو جسمی او روحی روغتیا له منځه وړي او هغه په خطر کې اچوي او دکارگر کورنی یې یوی خطرناکی وضعی سره مخامخ کوي . او همدارنگه دماشین عددن کیدل دزیاتو کارگرانو دیپکاری سبب کیږي .

(پای)

اطفال خود را با واکسین نمودن...

سرفه را گذشتانده باشد درین صورت ضرورت به تطبیق واکسین سیاه سرفه نبوده زیرا مصاب بمرض سیاه سرفه مقاومت در مقابل همان مرض را در اطفال تولید می کند. درین صورت لازم است که به عیوض (دی. پی. سی.) (دی. پی. تی) تطبیق گردد.

فلج اطفال یا پولیو:

این مرض از زمانه های خیلی قدیم شناخته شده عامل این مرض موجودات فوق العاده کوچکی اند که به چشم دیده نمی شوند و بنام ویروس یاد میشود. می باشد که از طریق غذا و آب انتشار می نماید.

در ۶۶ فیصد واقعات مرض کدام علامه از خود نشان نمیدهد در بعضی واقعات تب دردهای ناحیه سرو شکم برای چند روز به مریض پیدا شده این مرض طفل را برای دایم معیوب میسازد تعدادی که معیوبیت طفل را کاملاً اعاده نماید نیز وجود ندارد البته در زمینه از مساز برقی و آلات فلزی استفاده مینمایند مگر باز هم ناحیه معیوب دو باره صلاح کسب نمی نماید. و مرض طفل معیوب را تا آخر عمر رنج میدهد مگر امروز با بوجود آمدن واکسین خوراکی فلج اطفال واقعات این مرض قوس نزولی خود را می پیماید.

واکسین فلج اطفال:

این واکسین بشکل قطره از راه دهن به اطفال داده میشود این واکسین همزمان با واکسین دی پی تی تطبیق می گردد بدین شرح که این واکسین نیز به سه دوره تطبیق می گردد:

- دوره اول بعد از سه ماهگی.
- دوره دوم یکونیم ماه بعد از دوره اول.
- دوره سوم شش ماه بعد از دوره دوم.
- ویک دوره دیگر در اثنای شمولیت بمکتب تطبیق میشود.

سرخکان:

بمرض سرخکان همه خانواده های محترم کمربیش آشنایی دارند. رازی (امام فخر الدین رازی) که از جمله اطبا مشهور کشور عزیز مادری خود بود در مورد سرخکان چنین نوشته: «سرخکانی که عمیق و بنفش رنگ باشد وخیم بوده از نوع کشنده است» این شکل سرخکان بیست و دو سال قبل به تفصیل شناخته شده و امروز از جمله امراضی است که مرگ و میر زیاد را بار می آورد.

سرخکان نزد اطفال مصاب فقر تغذی در ممالک روبه انکشاف به مقایسه ممالک صنعتی پیشرفته در حدود چهار صد مرتبه کشنده تر است.

گذشته از آنکه سرخکان یک مرض شته یه است از نظر سن و سال بیشتر در ممالک روبه انکشاف اطفال بین سه ماهه الی پنج ساله را مصاب می سازد. مصاب شدن اطفال سنین بیشتر ناشی از تماس دوامدار نظریه شرایط اجتماعی است اشکال وخیم مرض در ممالکی که فقر تغذی نوع فقندان پروتین، کالوری دامن گیر اطفال است، زیادتر دیده میشود.

مرض سرخکان توسط میکروب خردی که به چشم دیده نمیشود بوجود می آید سرخکان از طریق افرازات و لعاب بینی و دهن در وقت سرفه، عطسه و گپ زدن از شخص مریض به دیگران سرایت میکند میکروب سرخکان از دهلیز به دهلیز و از یک اطاق به اطاق دیگر نیز سرایت کرده میتواند طفل مصاب به مرض سرخکان، سرفه، تبداشته از بینی و چشمان او آب جاری بوده و مریض نارام و عصبی میباشد.

مرض سرخکان توسط میکروب خردی که به چشم دیده نمیشود بوجود می آید سرخکان از طریق افرازات و لعاب بینی و دهن در وقت سرفه، عطسه و گپ زدن از شخص مریض به دیگران سرایت میکند میکروب سرخکان از دهلیز به دهلیز و از یک اطاق به اطاق دیگر نیز سرایت کرده میتواند طفل مصاب به مرض سرخکان، سرفه، تبداشته از بینی و چشمان او آب جاری بوده و مریض نارام و عصبی میباشد.

روز سوم لکه نقطوی به اندازه سر سنجاق که رنگ سفید میداشته باشد و علامه خوب برای تشخیص است (درجدار داخلی، رخسار طفل دیده میشود) این لکه هادر کردن، پشت کوش، رخسار، تنه و پاها ی مریض پیدا میشود. تا بروز ناگهانی این سرخی نظریات و عقاید مختلفه را مطرح میسازد معمولاً پیدا شدن مرض در بدن تب مریض پایین می آید به این اساس در بسیاری جاها مردم سعی می نمایند زمینه بروز این مرض زودتر فراهم گردد برای رسیدن به هدف دست به یک سلسله اعمال می زنند طور مثال طفل را در یک تکه سرخ می پیچانند و یا هم از بعضی شیوه های مخصوص محلی استفاده مینمایند در جمله عادات نادرست در مورد سرخکان و مریضان سرخکان یکی هم تجویز برهیز و برهیزانه های بخصوصی است به همین دلیل شدت سرخکان را در ممالک روبه انکشاف به خرابی وضع تغذی اطفال عطف نموده اند.

واکسین سرخکان:

برای وقایه از مریض سرخکان واکسین ضد مرض وجود دارد این واکسین از سن شش ماهگی به بعد یک دوره تطبیق میشود و برای اطفال تا آخر عمر معافیت میدهد.

واکسین سرخکان، کله چرک و سرخکانچه بصورت مخلوط ساخته میشود تطبیق این واکسین اطفال تا نرا در مقابل سه مرض فوق وقایه میکند.

نکته مهمی که خدمت تان عرض میشود اینست که والدین محترم باید متوجه باشند که در وقت تطبیق واکسین اطفال شان تب یا مریض نباشند در صورتیکه طفلس شان مریض میباشد الی صحت کامل از تطبیق واکسین خودداری شود.

چیچک:

در اثر فعالیت فرزندان صدیق این خاک

و کک های موسسات بین المللی چیچک از مملکت عزیز ما یکی نابود شده و افغانستان عزیز و باستانی مادر قطار ممالکی قرار دارد که تصدیق نامه محر امحای چیچک را دارند. مردم ما با مرض چیچک کم و بیش آشنایی دارند و میدانند که عواقب خطرناک مرض چیچک باعث کری، کوری و داغ هایسی در روی میشود که باقی ماندن این داغ صادر روی در نزد عوام بنام قولنه یاد میشود برای اینکه اطفال تان در مقابل این مرض وقایه شوند از واکسین چیچک که یک مرتبه بعد از روز تولد تطبیق می گردد استفاده نمایند. تا زمانیکه امحای جهانی آن اعلام گردد.

واکسین تی تی:

برای اینکه حیات نوزادان و مادران در سه روز اول حیات حمایت شود و اطفال معصوم از چنگال ممرض خطرناک تیتانوس نجات پیدا کنند لازم است که خانم های محترم بین سن بیست و پنج و چهل رینج ولر که حمل نداشته باشند واکسین تی تی شوند این واکسین به فاصله یک ماه بدو دوره تطبیق گردد و خانم حامله باید در ماه ششم و هفتم حاملگی واکسین تی تی تطبیق نماید.

واکسین محرقة و شبیه محرقة:

این واکسین برای تولید نمودن معافیت به اطفال و کاهلان موجود است که در صورت ضرورت مورد تطبیق قرار میگیرد بخاطر داشته باشید واکسین، شما و اطفال تانرا از مصاب شدن به امراض مختلفه وقایه می نماید. واکسین امراض مختلفه بدوره های مختلف و در مدت معین تطبیق می گردد.

واکسین دفتری، تیتانوس، سیاه سرفه، فلج اطفال، سرخکان و سل در تمام مراکز تطبیق واکسین طور رایگان در خدمت خلق شریف مقرر دارد.

دیدگاههای اجتماعی...

گرایان که جامی را خانم الشعرا میدانند بی فروغ می شود و رنگ می بازد. آن چنانکه زندگی توقف ندارد ادبیات نیز ایستایی نمی شناسد در کنار اینکه اقبال از نظر لفظی شاعر قدرتمند است محتوی شعری او سرود زمانه ی ماست زمزمه های او آهنگ بیداری آسیاست. به این غزل توجه کنیم که بیانگر زبان فشرده رسا و آهنگین اقبال است:

حلقه بستند سر تربت من نوحه گران
دلبران، زهره و شان، گلبدنان، سیمین بران
در چمن قافله ی لاله و گل رخت کشود
از کجا آمده اند اینچه خونین جگران
ای که فرمدرسه جویر ادب و دانش و فوق
نخرد با ده کس از کارگاه شیشه گران
برکتی آن نغمه که سرمایه ی آب و گل است
ای ز خود رفته نمی شوز نوای دگران
کس ندانست که من نیز بهایی دارم
آن مناعم که شود دست زدی بصران.

اقبال به دگرگونی و انقلاب باوری راستین دارد. اوقام خلق هارا نوای فرد های شان

فلسفی خیام، که سوز نوای با ظاهر آنرا از سدی و حرارت شعله زده است. در این ترانه هاهم اندیشه و حکمت هست هم شور و هیجان و گاه یک ترانه به قدریک غزل گیرندگی و زیبایی دارد.

در این اشعار مثل شعر هر گویندهی بزرگ دیگر البته است و بلند هست و وقتی شاعر تابندگی این اندیشه ها اوج میگیرد. ناچار مواردی پیش می آید که از این اوج بیان فروتر افتد و به پستی گراید. راز این نکته که شعر او علی الخصوص از حیث لفظ یکدست و یکنواخت نیست همین است. او از آن شاعران نیست که همواره در یک ارتفاع اندک نزدیک به زمین پرواز می کند. تازه به اوج گرایند نه به حسیض افتند. بلکه چون تا فراز آسمان ها اوج می گیرد عجب نیست که سنگینی معنی و ازدحام لفظ او را که گاه از آن بلند پروازی ها فرو کشد.

بدون تردید اقبال باسدار زبان پاکیزه ی دقیقی، بیغی ها و ناصبر خسرو هاست و بسا ظهور او در عرصه ی ادبیات این نظریه بنادر

میداند. اگر آهنگ این دگرگونی کند باشد آمدنش حتمی است.

بسی گذشت که آدم در این سرای کهن مثال دانه نه سنگ آسیا بودست
فریب زاری و افسون قیصری خوردست
اسیر حلقه ی دام کسلیما بودست
غلام گرسنه دیدی که بر درید آغس
قیمص خواجه رنگین زخون ما بودست؟
وقتی که خواجه از خون دل مزبور شراب

ناب مر سازد و ستم دهخدايان زندگي دهقانان را ويران مي کند ودانه های تسمیح در دست شیخ وزاهد به حلقه هادام تبدیل می شود، و تضاد های طبقاتی به مرحله جاد آن می رسد، راهی دیگر به غیر از رستاخیز توده ها و قیام خلق هائیمت این انقلاب است که می تواند ویرانگر باشد و سازنده.

خواجه از خون رنگ مزبور سازد لعل ناب از جفای دهخدايان کشت دهقانان خراب انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب!
میر و سلطان نبرد بازو بیعتانش د لعل جان محکومان ز تن بردند و محکومان به خواب انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب!
من هرمن شیشه های عصر حاضر دیده ام آنچنان زهری که از وی مارها فریج و تاب انقلاب! ای انقلاب! ای انقلاب!

سخن گفتن

بگو منجیده در هر جا سخن را
بگفتا رعبت مکتبا ذهن را
چو بلبل در گلستان ادب باش
بیاری از تکلم انجمن را
لما خدمت برای خلق و مبین
بده جا در دلت عشق وطن را
بیا در خاطر خود درس نو گیر
ز سر بیرون بکن فکر کهن را
مکن باور همی تا می توانی
دیگر بهتان های اهرمن را

نورمحمد «فیضی» اسفنده لر

غزل

ز دودیده خون نشام زخمت شب جدایی
هفته شب نهاده ام سرچو سگان درآستان
مزه ها و چشم شوخش بنظر چستان نماید
ز فراق چون نالم من دلشکسته چون نی
در گلستان چشم زچه روهیسه بلزاست
سر برگ گل ندارم زچه روروم به گلشن
بکدام مذهب است این بکدام ملتست این
بطواف کعبه رفتم بحرم رهسرم ندادند
به قمارخانه رفتم همه پاکباز دیدم
در دیر میزدم من ز درون ندا برآمد

چکتم که هست اینها گل باغ آشنایی
که رقیب در نباید به بهانه گسداپی
که میان سنبستان چرد آهوی فتایی
که بسوخت بندبندم ز حرارت جدایی
بامیدانکه شاید توبه چشم من دو آپی
که شنیده ام زگله ها همه بوی بی وفایی
که کشند عاشقی را که تو عاشقم جرای
که برون درچه کردی که درون خانه آپی
چو به صومعه رسیدم همه زاهد ربایی
که در افرای عراقی که تو آشنای مایی

محمدامین شجاعی

پیامها

از : حنیف «واق»
ما خواستار صلح
خواستار باهمی
عدل و برابری
یک آرزو بدل
و آن ،
انحادخلق
و آنگه
چو موجها
توفان نما
بسوی جهان برابری

یکی از رفقایم داستان ذیل را برایم بازگو نمود :

وقتی در ماسکو مشغول تحصیل بودم محل رهايشم در نزدیکی اتاق خانم باقیافه معلوم واقع گردیده بود. وی تبعه لهستان بود و ترلیسا نام داشت . زنی بود دارای قد بلند، قوی هیكل و سبزه رو، ابرووان سیاه و انبوه، دروی پهن، ازدیدن چشمان بزرگ و سیاه رنگ، آواز مهیب و بلند ، عضلات قوی و سیماي بدمنظرش به انسان حالت خوف و وحشت دست میداد .

من در منزل فوقانی میز یشتم و اطباق استراحت وی مقابلم قرار داشت . هر وقتی وی در منزل میبود دروازه اتاق را میبستم . در عواقبکه در راه زینه و یا صحن جویلی باوی ملاق میبستم بسمی میکرد، بسمی مرموز و اسرارآمیز اکثر اوقات صرف مشروب چشمانش بسته، موهایش زولیده و با من سر صحبت باز کرده میبوسید:

- حالتان چگونه است آقای محصل ؟
و به تعقب آن خنده های احمقانه ای مینمود که حس نفرت را برمی انگیزت و تشدید مینمود . میخواستم محل رهايشم را تفسیر دهم ولی زیبایی اطباق، نظاره مناظر زیبای طبیعت از پنجره آن وسکوت دلپذیر سرک ها خیلی ها خوش آیند ولذت بخش بود .
در یکی از صبحگاهان بالای کوچ نشسته

اثر ما کسیم مورکی

زجه : زلمی ذاهب

مشقته خیالی

و فکر میکردم تابانهای برای نرفتم به مدرسه بسازم که ناگهان دروازه باز شد و آواز ناله هنجار ترلیسا را از مدخل شنیدم .
- صحت تا خوب است آقای محصل ؟
به طرفش نگاه نمودم از چهره اش حالت سراسیمگی ، التماس و استعنا خوانده میشد .
گفتم :
- چه میخواهید ؟
- از تو کمکی خواهانم آیا حاضری کمکم سکوت اختیار نموده چیزی نگفتم . وی منگوم را نلامت رضا دانسته و با آواز نرم و التماس آمیزی گفت :
- میخواهم برایم مکتوبی بنویسی تا به خانه برسم . همین و بس !
در کوچ راست نشسته ورق کاغذی را بالای میزم گذاشتم و گفتم :
- بیا اینجا بنشین و بگو چه برایت بنویسم . وی در حالیکه بانگهای موهمانه ای

بطرفم نگاه میکرد نشست . ازش پرسیدم :
- به کدام آدرس نامه بنویسم ؟
- بولیسلاوکاشیوت، شهر سویت زایانا ، سرک وارسا .
- خوب ، شروع کن !
عزیزم بولیس ، محبوبم معشوقه ی وفادارم در حفظ خداوند باشی . ای امید و آرزوی تلائی من چرا این مدت مدیدی برای محبوب و دلدار غم دیده ات نامه نوشتی !
از شنیدن کلمات «محبوب» و «دلدار» غم دیده ات خنده بر من هجوم آورد . زیرا زنی باقد زیاد تر از پنج فت، دستان سنگ مانند، روی سیاه مانند کسی که سالها در رویه خانه کار کرده و هیچوقت آنرا شستشو نداده باشد و باز هم محبوب و دلدار غم دیده باشد . به هر صورت خنده ام را کنترل نموده و برخود مسئولی گشتم . پرسیدم :
- این بولیس کی است ؟
از شنیدن این پرسش هیجانی ششیده

و گفتم :

- آقای محصل ! بولیس ، بولیس است
- مرد دلخواهم .
- مرد دلخواهت؟
- چرا تعجب میکنی آقای آقا؟ آیا بعد از امکان است که یک دختر مرد دلخواه داشته باشد؟
- خیر، خیر هر چیزی ممکن است .
رابطه شما با او چند عمر دارد؟
- شش سال .
- آها ! خوب . پس نوشتن مکتوب را ادامه میدهم .
باید بگویم که تمایل زیاد مکاتبه را با بولیس میداشتم در صورتیکه غیر از ترلیسا کسی دیگری او را دوست میداشت . نوشتن مکتوب راه پایان رسانیدم و ترلیسا بسیار مودبانه گفت :
- تشکرات قلبی ام را به عوض این خدمت بزرگت بپذیر و امیدوارم در بدل آن خدمتی برایت انجام داده بتوانم .
- تشکرات عاجزانه ام را مقابلت تقدیم میکنم .
- شاید در تنظیم و اصلاح لیاستان بتوانم کمک کنم .
باشنیدن این جمله رنگم از خجالت سرخ گردیده و گفتم :
- به همچون کمکت روادار نبوده و ضرورت ندارم . باهم خداحافظی نمودیم .
یکی دو هفته ای گذشت ، شام یکروز

نشسته و فکر میکردم تا پروگرامی ترتیب
نموده و از تنهایی رهایی یابم . هوا خوب نبود
و نمیخواستم به گردش بروم . به حال خود
فکر میکردم بسیار خسته بودم . در این اثنا
دروازه باز شد و مزده و رود کسی را داد .
آواز تر لیساراشنیدم که گفت:

- آقای محصل ! امیدوارم مصروفیت درسی
نداشته باشید .
- خیر، فرمایشی داشتید ؟
- میخواستم مکتوب دیگری برای بنویسم .
- بسار خوب، برای پولیس؟ پلی:
- خیر، این بار از طرف او برای من .
- چه ؟

- آقای محصل عفو کنید اشتباه کردم .
برای یک رفیق یا بهتر بگویم برای یکی از
آشنا یانم، یک مردی که آشنایی کمی با او
داشتیم، او مرد خوش قلب مثل من است .
آیا حاضری برای ترلیسا مکتوب بنویسی ؟
سیمایش مغشوش بود و دستانش میلرزید .
از استماع گفتاروی حواسم را باخته و مبتلا
به سرگیچی شدم اما آهسته آهسته بر خود
مستولی گشته حدس زدم واقعه از چه قرار
است، گفتم:

- بین خانم، نه پولیس وجود دارد و نه هم
ترلیسا، تمام سرگذشتی را که گفته ای دروغ
محض است . امیدوارم بعد از این باعث آزارم
نگردیده و معذوقه های خیالی برایت نسازی.
فهمیدی ؟!

دفعتا حالت غمناکی برایش دست داده و از
این طرف به آن طرف میرفت . معلوم میشد
رازی را میخواهد افشا نماید ولی نمیتواند.
منتظر ماندم بالاخره چه خواهد شد . به
اشتباه در حدس خود پی برده و فکر کردم
واقعه غیر از آنست که من تصور میکردم .

ناگهان به طرف دروازه حرکت کرده و در
حالیکه دستش را به عنوان خدا حافظی تکان
میداد از اطاق خارج گردید . من ماندم و سیل
افکار ضد و نقیض و ناخوش آیند . آواز بستن
دروازه اش را شنیدم معلوم میشد خیلی ها
قهر و غمگین است . بعد از فکر زیاد تصمیم
گرفتم تا او را دعوت نموده و هرچه بخواید
برایش بنویسم . به ایارتماش رفتم دیدم
سرش را میان هردو دستش گرفته و به میزش
تکیه نموده است . حالت ناگواری بر او
دست داد گفتم :

- گوش کن !
از جایش برخاست . در حالیکه موج
سرور و خوشی در چشمایش مشاهده میشد
بطرفم نزدیک آمد . دستانش را بالای شانه
هایم گذاشته و اینطور زمزمه نمود :
- حال برایت میگویم . پولیس قطعاً وجود
ندارد و نه هم ترلیسا . اما دانستن این واقعیت
تلخ چه مفادی برای شما دارد؟ آیا نوشتن
یک مکتوب کار مشکلی است ؟ هیچ کسی
دیگری نیست، نه پولیس نه ترلیسا . صرف
من که در پشت هستم و میخواهم خدمت
خوبی برایت انجام دهم .

در حالیکه مات و مبهوت گشته بودم گفتم:
- پس منظورت از این صحنه سازی حاجه
بود؟ گفتم پولیس وجود ندارد ؟
- خیر، حقیقت همین است .
- ترلیسا هم وجود ندارد ؟

نه ترلیسا وجود ندارد ، من ترلیسا هستم .
از اظهاراتش هیچ چیزی نفهمیدم . متوجه
حرکاتش بوده و سعی میکردم چیزی از آن
دستگیرم شود ، اما او بطرف میزش رفته
به جستجوی چیزی پرداخت . و واپس آمده
با صدای لرزانی گفت :

برایت بسیار مشکل بود تا یک مکتوب
برایم بنویسی . بگیر دیگران برایم مکتوب
خواهند نوشت .

مکتوب را گرفتم و مشاهده کردم همان
مکتوب قبلی است که به عنوان پولیس
نوشته بودم .

- گوش کن ترلیسا ! معنی این عمل
چیست ؟ چرا دیگران باید برایت نامه بنویسند
درحالیکه من برایت نامه نوشتم و آرتاناهوز
تقریباً ای :

- کجا بفرستم ؟
- چرا کجا ؟ برای پولیس .
- شخصی بنام پولیس وجود ندارد .

حواسم بکلی مختل شده بود ، چیزی
دیگری جز اینکه از وی جدا شده و بروم
نبود . در حالیکه دستانش را بیشتر به شانه
هایم میفشرد گفتم :

- گفتم پولیس وجود ندارد اما من میخواهم
وجود داشته باشد . من هم مثل دیگران
انسانم و میخواهم مرد دلخواهی داشته باشم .

میدانم پولیس وجود ندارد اما از نوشتن
مکتوب هیچ ضرری برای دیگران متوجه
نمیشود .

- مکتوب برای کی ؟
- البته که برای پولیس .
- اما پولیس وجود ندارد .

درست است . اما چه که وجود ندارد ؟
او وجود ندارد اما من به تصور اینکه وجود
دارد مینویسم و او جواب میدهد و باز برایش
مینویسم ....

بالاخره فهمیدم زبیکه در سه متری ام
زندگی میکرد هیچ موجودی نداشت تا با او
مهربان باشم . او را نوازش کند و مجسورا
برایش دلدار خیالی میساخت . ترلیسا دستانت
را چنین ادامه داد :

بین ! برایم مکتوب نوشتی تا به پولیس
بفرستم و من این مکتوب را به دیگری میدادم
تا برایم بخواند به خیال اینکه پولیس آنجا
هست . باز هم از شما میخواستم مکتوبی
از طرف پولیس برای ترلیسا یعنی برای من
بنویسی و قتر این مکتوب برایم قرائت میگردد
متیقن میشدم که او وجود دارد . و زندگی را به
این ترتیب سپری مینمودم .

و بعد از آن منظم در هر دو هفته مکتوبی
برای پولیس و از طرف پولیس برای ترلیسا

تحریر مینمودم .
وی مکاتیب را با اشتیاق تام میخواند و در
بدل این کار در شستشو و ترمیم لباسهای مرا
کمک مینمود . بعد از مدت فریاضه ماه او را
به اتهام کدام جرمی زندانی نمودند و بدون
شک حال باید مرده باشد .
از شنیدن این داستان تکان خورده و چنین
نتیجه گیری نمودم :

به هر اندازه ای که انسان تلخی های
روزگار را چشیده باشد گرمته شریانی های
آن میگردد . و ما محصور در لباس خود کنای
و غرور معصومیت و بیچارگی دیگران را درک
نکرده و فریب ظاهری انسان ها و ظواهر زندگی
را میخوریم . این طبقه مظلوم و معصوم کی
هالند ؟ این هاردمی اندمئل مادارای عیسن
اسکلیت، عین خون و عین چشم . پس چرا ما
در گرداب غرور غرق بوده و متوجه دیگران
نباشیم ؟ چرا مشکلات دیگران را از نظر
دور داشته باشیم ؟ چرا با آنها کمک نکنیم ؟
چرا با دیگران غم شریک نباشیم ؟ و صدها
چراهای دیگر . منبع و منشأ تمام این بی -
مسوولیتی هاعدم کنترل مابالای حس خود
خواهی و غرور بیجا بوده و در پیاده کردن
حواس انسانی و عواطف بشری خود عاجزیم .
ختم

خشم خلق

دوره بیچارگی و ذلت و زندان گذشت
دوره رخشان رسید و دور سرداران گذشت
برهسه مردم مبارک باد باد
نسل دوران ساز ما آباد باد
بیرق سرخ رنگ مامرگشید از زیر پناه
سر کشی ارباب و خاین جملگی گشتند تباہ
دیگر اکنون چراغان میکنیم
دشت خشکت را گلستان میکنیم
ما دیگر اکنون غلامان نیستیم
بسته در زنجیر و زولان نیستیم
بیرق سرخین با شد سر فراز
منصب خلق جوان دور و دراز
قهرمان اردو ست در میدان جنگ
خاندان نادری تا بود گشتند بیدرتنگ
قلب اردوی شجاع مسرور باد
چهره بی این رنجبران پر نور باد

آبیاری دشت و این دامان شود
در دامن در مان در مان درمان شود
گلشنش از گل چراغان میکنیم
خدمتش را از دل و جان میکنیم
نادر غدار سردار جلاد
دگر در نام و نشانی خاک باد
قهرمان خلق جوان پیروز باد
لیل ما عید و نهار - نوروز باد

اثر محمد همایون (هژیر)

کمچتکا

شبه جزیره کمچتکا که با پاسفیک شمالی
محاط است دارای (۱۷) هزار گوزن می باشد .
فارم های بزرگ زراعتی و مالدارانی اتحادشور -
وی در این ناحیه موقعیت دارد . در نواحی شمالی
این منطقه دهکده بنام کالیو وجود دارد که
این دهکده مرکز فارم بزرگ دولتی کورفسکی
می باشد جمعیت این ناحیه بالغ به سی و دو
هزار نفر می رسد .
مردم اینجا بسیار مینهن دوست اند و کارزیاد
را می پسندند .
اینجا به زیبایی های طبیعی ، افسانه های
رومانتیک و گلشنه های افتخار آمیز کمچتکا
علاقتمندی مفرط دارند .

حیرانونکی طرح

به پانگه والی هیواد ونونکی خوانان تل
دامیر یالستی کلتوری پالیسی به زنجیر و نوکی
تزل شوی دی توله توله له گمراه کو نکو
انگیز و خفه دکه ده .
به لندن کی دیشنونو جو پولویوی طراح دیسرلی
اردوبی دوسم لباره بنخو او پیغلوته یو پول
حیرانونکی او دختنادر دسرخولی طرح کبری
ده . به زره پوری امر داده چی ددی خولی بیه
به انگلستان کی دیوی کارگری بنخسی
دمیاشتنی معاشی خنجه خوشله لوره ده .

جسی انحصاری کپیالیستی سیستم نلری
نزوند دخطر سره مخامخ کوی چی دلته ددی
خطر نا ک مر س په مقابل کی چی جنسی
په امر بالیستی نری کی دیو رزوازی ای دیان
لوزی خاوندان هم دغه سرعت نشی تعقیبولای
نوکارگره طبقه په امر بالیستی نری او پیر تم
پاتی هیواد و کی دملی آزادی بخنو نکی
جنبشونو دلوی سوسیالیستی واقعی قدرت
سره یوخی کیری او دامسپریالیزم ریسی
وربسی او هغه فیرونه چی دکارگری طبقی
لهخوا ورته جوړ سوی وراجولی او محوه
کیری اوپه خای پی دکارگرو دیکتاتوروی
تینگیری دغو فورو په خپل پراو کی متر فی
او یو تاریخی اهمیت درلود مگر دری وا په
په مختلفو شکلو سره استعمار گر ان وه
او استعمار سوی طبقی نی خپلی دوی د یوی
کوچنی ولی خغه چی دخلکو په ډیره لو په
برخه با ندی نی دیکتا توری چلو لسه
ددوی ددولت دارگان دخلکو یا و لس سره
هیخ ریسی نلری دغی دوی طبقی یعنی حاکمه
او محکو په طبقه دیو بل سره په مخالفت
اودبشمی کی دی دحاکمی طبقی و طیفه په
ولس ظلم اودهر دموکراتیک جنبش خغه
کول او یا د خپلی نیری کو نکی عسکری
قوی یواسطه دنورو ولسونو پکول دی
دآو لو په تاریخ کی مختلف دولتی شکونه
لکه انارشی - مستبد - او لیگاری سی
پار لما تنا رلیزم - جمہوری - فاشستی دولتونه
او داسی نور لیدل کیری دولتی شکل
دهر یو ددوی په خاصو ساز ما نی شکلو نو
یعنی ددوی په قدرت یاد یکتا توری پوری
ارتباط لری چی د حاکمی طبقی به کمک سره
د محکو می طبقی دودی مخه نیول غواپی
دد لو د ډولو او د دولتو د شکلو په مینخ
کی ارتباط چه په اید یا لوزی او عمل کی
نی سره لری ډیر داهمیت و پدی دپورژ وازی
علما کو نبش کوی چه ددولت شکل او با
طریقو دتغیر په اساس ددوی په طبقانی
خاصیت باو ندی پرد و او چوی مگر که
هرخومره نی شکل ته تغیر ورکری خو په
ماهیت باوجود کی پی هیخ تغیرندی خوولی
اوهغه دپورژوازی دیکتاتور ان دی تا ریخ
وروسته له دغو دریو استثماری ډولو دو لو
خغه یوی نوی دولتی یا ټیپ مینخ تهراوست
چه نو م نی سو سیا لیستی دولت دی چه
دغی ته هم طبقی د هو جو دیت په اساس
دیرو لئا ریا دیکتا توری وانی سوسیالیستی
دولت هم دشکل په اساس دولت یاد پیری
چه دغه سیا سی قدرت دکارگری طبقی به
لاس کی دیوی آ لسی په تومو دی
سو سیا لیستی دولت د نورو و
استثماری د و لسو سره فرق لری
سو سیا لیستی دولت نورو د
خلکو خغه لری ندی بلکی دخلکو د خدمت
دپاره جو پ سوی دی . سو سیا لیستی دولت

بقیه صفحه ۲۷

نقش سازمان جوانان

منظور تربیت سالم جوانان کشور ما آماده
کردن آنها برای ساختمان یک افغانستان مرفه
وسربلند و طیفه دارد که جوانان را با روحیه
انقلابی ، فداکاری و خدمت صادقانه به مردم
زحمتمکش کشور محبوب ما باروح پر شور
و طمیرستی پرورش کند . وجوانان را در برابر
تمام پدیده های حیات اجتماعی تربیت نموده
و آنان را با روحیه انضباط و دسیپلین ، اصولیت
و خلاقیت ، پاک و شرافت ، دلیری و شجاعت
تواضع و صراحت لجه پرورش نماید و سطح
آگاهی سیاسی و اجتماعی و تجربه علمی جوانان
را بالا برد و آنان را به معلومات عمومی و فنی
و حرفوی ، هنری و فرهنگی ، کوشش و زحمتمکش

بقیه صفحه ۲۷

جنگلها و محیط

توجه جهانیان در چندین دهه اخیر نسبت
به جنگلها طی پلانهای وسیع ملی تجلی نموده
و بیداری خاص در جهت ارزیابی ارزشهای
محیط زیست و اثرات آن بر زندگی انسانها
اهمیت بخصوصی بخود کسب نموده است .
در کشور عزیز ما که تقریباً (۹۱ میلیون)
هکتار جنگلات طبیعی موجود است از عرصه
سالیان متدای بهترین منبع غایدات و رفیع
جوا یح صنعتی - محروقاتی طبی و خوراکی
برای مردمان ما بوده اما آثار قطع غیر فنی
و استفاده نا مناسب و غیر متعادل بمقائیس
از دیاد حجم سالیانه درختان و میوه های مولده
و غیره رویدنی های جنگلی مشهود است
بناء از بدو پیروزی جمہوری دموکراتیک خلق
افغانستان طلیعه جدید و اساسی ترین طرح
های بنیادی زوی پروگرام های جنگلداری و

ورکری ترهغه وخت چی په بین المللی ساحه کی پی
طبقو یو لنه نده غالبه شوی زورا و قدرت
خپل سیا سی خاصیت له لاسه لسه
ور کوی .
د نری دپرولتاریا سترو لار نیوو نکسو
تل شاولی دعینی او ذهنی شرا یطو پسه
اسا س تو لیدی قوه په یوه دا سی پیمانان
چی بیله ممانعت خغه باید په یسوه ټولنه
کی وده وکری او طبقاتی تضاد محو کری
اوپه اخر کی ددولت او هیواد با حکمی فرق
اومذهبی او جسمی کار په مینخ کی فرق
اوبادلوی او کوچنی پورژوازی په مینخ
کی فرق له مینخه یوسی او دا تنها دسو -
سیا لیستی دولت د تقو پی یواسطه کو لای
شو له مینخه پی یو سو . او یو پی طبقو
ټولنه مینخ ته راولسو تر خوجه هلته
طبقاتی تضاد او نسو د هیخ د و ل
انسانی ضد خرا بکاری نه وی .

در فرا گرفتن زبانهای خارجی، تقویه قدرت
نویسنده کی وضاحت زبان برای تبلیغ و تئویر
توده های مردم تشویق و ترغیب کند وجوانان
را با روحیه پاکدامنی، صداقت، متانت در زندگی
اجتماعی و شخصی، احترام متقابل به خانواده،
محیط ، کار و توجه دلسوزانه به کودکان،
احترام به بزرگان، همدردی و کمک به انسان
های مصیبت رسیده و احترام به حقوق آزادی
های خلقهای زحمتمکش، تربیت نماید .
سازمان خلقی جوانان و طیفه دارد به خاطر
جلوگیری جوانان از سقوط در تجمل پرستی
همیشه مبارزه نمایند .

محیط زیست ترتیباً و قسماً بمنصه اجرا گذاشته
شده است .
مساعدت شرایط و امکانات وسیع که بوجود
آمد عقاید ما را در جهت پی ریزی یک جنبش
معقول و علمی غرض بقا و توسعه جنگلهای
کشور از تئوری به عمل مبدل ساخت .
تعداد پروژه های مهم و حیاتی جنگلاتی در
مجموع پلانهای بزرگ آینده کشور ما است
که با اطمینان قوی تطبیق آنها جریان سریع
ساحات امحا شده جنگلهای کشور بوده و
فورنمای پرشکوه را در عرصه های مختلف از
جمله حفاظت جنگلها، تنظیم و بهره برداری،
صنایع کوچک و محصولات جنگلی، اصلاح و
تکمیر جنگلهای مشرف بسته، سروی و بهره
برداری از نباتات طبی، ابقای حیات و حش
احیا واحداث اراضی جنگلاتی دولتی، توسعه
تعلیم و تربیت جنگلداری نوید میدهد .

قالین افغانی

بقیه صفحه ۱۳

تاهنوز...

آیا گفته میتوانی که تجارت قالین برای
بار اول در کدام سال صورت گرفته ؟
تجارت مستقیم قالین توسط خود افغان
ها بعد از جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۵۱
به مارکیتهای خارجی عرضه گردیده و
بعد از جنگ جهانی دوم است که در اروپا
خریداران قالین افغانی زیاد شده و مشتریان
زیادی علاقمند آن گردیدند .
انقلاب کبیر نور همانطوریکه در تمام
ساحات زندگی مردم ما تاثیر گذاشت در
مورد صنعت قالین وزندگی قالین باقی چه
تحوالاتی را پدید آورد ؟
انقلاب برگشت ناپذیر نور بصورت عموم
در تمام شئون حیات وزندگی مردم ما تاثیر
مثبت وارد نمود . صنعت قالین نیز از این
تحول بدور نمانده پس از پیروزی انقلاب
کبیر نور در صنعت قالین باقی تحولات بنیادی
صورت گرفت . اصالت قالین که رفته رفته
تحت تاثیر مفاد فردی یکعده تجار قرار
میگرفت از این حالت بیرون شده و هو باره
احیا گردید .
وضع زندگی قالین باقی که خود یک کارگر
است رویه بهبودی نهاد . امروز با پیروزی
انقلاب کبیر نور کارگران قالین از مزایای
یک زندگی آبرومند که درخور شخصیت و
اهلیت ایشان است برخوردار اند . در گذشته
دختر قالین باقی مانند متاع فروخته میشد ،
هر دختر قالین باقیکه از مهارت بیشتری
برخوردار بود به همان پیمانان به قیمت بلند
تری خرید و فروش میشد .
با صدور فرمان شمار هفتم شورای انقلاب
این وضع شرم آور از میان رفت . کرامت
انسانی و شخصیت زن که سالها دستخوش
هوی و هوس اربابان قرار میگرفت کتون
انگاده گردیده . امروز یک دختر قالین باقی
به هنرش افتخار میکند ولی هرگز کسی
مجبوروش ساخته نمیتواند شخصی را که دوست
ندارد به شوهری بگیرد . امروز زنان کشور
ما اختیار خود را خود دارند و این پیروزی
بزرگی است برای کشور مان ، برای خلق
های کشور مان .

نگاه مختصری بر ابعاد...

منافع خلق ومصالح علیای وطن پامی نهند. و: تحمیل و تعمیل پیمان ها عهد نامه های ضد ملی و ضد دموکراتیک که با خواست خلق ما کا ملا متباین و مغایر بود براساس و شاهان جیون، بی اراده و وطن فروش، که تاریخ مثالهای آن را بیاد دارد.

ز: ایجاد شبکه های جاسوسی در داخل استفاده از آنها بمنظور درهم کوبیدن نهضت های ملی و آزادیخواهی و ضد استعماری که پیشتر بعد از دوران حبیب الله خان و امان الله خان رونق یافت.

ح: ایجاد گروه ها و باندهای ارتشهای وابسته به طبقات استعمارگر و مدافعین استعمار و امپریالیزم که پیشتر بعد از دوران امان الله خان و بخصوص در دوران سیادت سیاسی آل یحیی تحت سایه حمایت و مشورت رهنمایی نادر ظاهر واداد که این سه فرد خود دست نشانده استعمار نیز بودند رونق گرفت.

ط: بمنظور حفظ وابستگی دولت های مرجع و ادامه فعالیت های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی تحت عناوین کمک ها و قراردادهای اقتصادی و فرهنگی و نظایر اینها روز بروز به بسط اسالیب نوین و استعماری در این کشور رونق داده می شد.

اینها عمده ترین فعالیت ها و سیاست های استعمار بود که در طی یک و نیم قرن بر ضد منافع خلق و مصالح وطن مایه منظور فعالیت ها و اهداف زیرین برای انداخته شده و قسما هنوز به شکل دیگری در برابر انقلاب کبیر نور و علیه حزب و دولت خلقی ماحر بان دارد.

جواسیس خارجی توسط استعمار انگلیسی بیشتر تحت نام های دکتر، مشاور اقتصادی و نظامی، متخصص، سیاح، مولوی، مولانا، معلم، پناهنده سیاسی و فراری ها، تاجر، ترجمان مستخدم و نظایر اینها از غرب و شرق وارد افغانستان شده و به فعالیت های جاسوسی خویش زیرگانه به فعالیت آغاز می کردند که

بخشی ازین جواسیس بیشتر در دربار شاهان و امرای قبیل از امان الله خان حتی سمت مامورین ملکی و نظامی را باز می یافتند و در بخش های اردوی کشور ما مقام فرماندانی و یا معاونت آنها را کسب می کردند اما در مجموع تمام جواسیس استعمار در بین توده ها، در ادارات دولتی، در بین روشنفکران و طبیرست به فعالیت خویش دوام میدادند و در مسایل تعیین سرحدات و در قضایای مختلف

کشور و حتی در عهد نامه های تنگن گنداب و دیورند و هانداند اینها مستقیما نقش ایفا می کردند و وظایف این جواسیس تفرقه افکنی بین ملیت ها و مذاهب بین وطنپرستان و روشنفکران تحول طلب و حتی در زمان شاهان قبل از امان الله خان بین فیودالها و شاهان و بین اعضای خانواده شاهان جاه طلب و غیره بود.

اما استعمار در طی یک و نیم قرن نفوذ مستقیم و غیر مستقیم خود بر کشور ما آنچه را در

پالیسی های نظامی و نو استعماری خود بمنظور در اختیار داشتن افغانستان منعکس داده است اگر در کشور ما زمینه ها و محمل های عینی و ذهنی نمیداشت اصلا مشکل بود که استعمار

قسمت (۲)

به تحقق آنها توفیق حاصل میکرد زیرا نه تنها شرایط عقب مانده ذهنی و اجتماعی جامعه ما بلکه تلاش های ارتجاع فیودالیسی و مخالفت های داخلی در زمان زمام خوردهای شهبازگان و امرای دودمان آبدالی همه و همه بهترین زمینه ها را برای نفوذ سیاست استعمار در پنجا مساعد ساخته بودند. و اینک ما از آغاز توجه سیاست انگلیس در افغانستان یعنی از اواخر قرن (هزده) تا اوایل قرن (نوزده) تا همین لحظه که مشی از نمایندگان امپریالیزم و ارتجاع منطقه در همان سیاست ها در برابر انقلاب ما قرار گرفته اند برخی حقایق و شواهد عینی را به نایید مطالبیکه قبلا فورمول بندی گردید در پنجا بصورت موجز و فشرده از نظر عبور میدهیم.

پس منظر توجه و نفوذ سیاست استعمار

انگلیس در افغانستان:

هند بمثابة سر زمین و طلا چشم و دل کلیه استعمارگران، خاصا استعمار انگلیس را بخود مجذوب نموده بود. یک سو از بوجود آمدن ناپلیون و از جانب دیگر از قدرت نظامی افغانستان در وقت احمدشاه و تیمورشاه و زمان شاه برهن و جان استعمار انگلیس دلبره و ارتعاش راه یافته بود بخصوص اینکه انگلیس ها بزرگترین رقیب خویش در هند افغانستان را می دانست تا مبادا بر هند سیطره کامل یابد که این انگیزه از جنگ «پانی پت» و مانور های زمان شاه در پنجاب و حلب استعداد هند منعکس شده بود.

از طرف دیگر استعمار انگلیس همه ابواب نفوذ بر هند را مسدود دیده بود و تنها راهی که به سوی هند ملاحظه می شد آنهم در اختیار افغانستان بود در همچو حال اینکه چشم و دل استعمارگران به سر زمین هند خیره بود در افغانستان که نظام اقتصادی، اجتماعی فیودالیزم مسلط بود و بعد از جلوس زمان شاه اختلافات قبیله ای بین زمان شاه و برادرانش از یک طرف و بین فیودالها و زمان شاه از سوی دیگر نیز درگیر بود و ملوک الطوائفی داشت که تقویت یابد، و قدرت مرکزی به انحطاطا برود روی این اختلافات بین شهبازده های خلف تیمورشاه و بین خود فیودالها و بین فیودالها و شاه زمان اوضاع سیاسی افغانستان مشتت شده بود.

در چنین وقت در ایران دولت قاجاری روی کار آمد که از اراده و روحیه وطن پرستی چندان برخوردار نبوده چنانکه گاهی به طیل ناپلیون رقص کردند باری فرمان از استعمار انگلیس بردند و زمانی قول به سران روس میدادند ولی فقط زرمی خواستند و بر آستان زور سر می ساییدند، در شرق افغانستان «سرجاق شوره گورنی» جنرال مقبوضات هندی انگلیس شده بود در سال بعد دولت هند

و نظام دکن درهم خرد شده و نیمه یسی از کشورش را تسخیر کرده سه سال بمسیر «مارکی ولسلی» گورنی جدید انگلیسی بسا تشکیل اردوی قوی به تسخیر هندوستان و برای انهدام دولت های (مرتبه نظام دیسور) میباشند و اما بعد از تغییرات و رویداد های زیاد «مارکی ولسلی» اندیشه تسخیر هند را بطوریکه بعد از اشغال به تشکیل قوای نظامی دست زده و بوسیله همین قوا حفظ کرد که مصارف آنرا مسکونین محل اشغال شده، بپردازد. چون این قوا حافظ همین مرتزمغزوبه میباشند زان جهت از طرف افغانستان خطر شکست این قوا را در برابر قدرت نظامی زمان شاه احساس میکرد بنابراین انگلیس ها توجه افغانستان گردیده و به فعالیت ها و عملیات زیرین دست یازیدند که ما صرف نظر از تشریح مبسوط عملیات و تجا و زات مسلحانه و دوام سیادت مستقیم و غیر مستقیم غول استعمار در افغانستان محض جهات و ابعاد تکنیک ها و پالیسی این غول هستی خواری را

به شرح زیر بیان و بازتاب خواهیم کرد. استعمار انگلیس زمانیکه افغانستان را محبت رقیب خود احساس کرده و متوجه این کشور گردید در پی آن شد که باید دولت قاجاری ایران را بمتابه وسیله دست و بازو به سیاست خود علیه افغانستان تجویز ویا تطبیق و تحریک نماید. همان بود که دولت از نمایندگان خود را به ایران فرستاده و این نمایندگان دودانه الماس به قیمت دو نیم صد هزار روبیه به فتح علی شاه حریص، سه میلیون به خزانه قاجار، سی هزار تنگ و بیست توپ به اردوی دولت ایران بخشیدند.

بدین ترتیب رجعت گرایان دولت قاجاری و این کدی های بی اراده بسوسنیه تطبیق علیه افغانستان قرار گرفته و به نمایندگن انگلیسی وعده دادند که هرگاه افغانستان به سرزمین هند هجوم نماید جهت خشن کردن این هجوم فورا به ولایات غربی آن حمله کرد و خراسان را خواهیم گرفت. دولت قاجاری بعدا چنین هم کرد. اما با آنهم آنچه که

در خورتوجه بود همانا اجیر کردن شهبازده محمود باغی و فراری و تحریک و تجسیز وی علیه افغانستان، بخصوص در برابر زمان شاه بود. با این هم استعمار انگلیس و رقاصه روی دست او یعنی فتح علی شاه قاجار بسته نکرده و با کمک هم در افغانستان هسته یک شبکه جاسوسی را ریخته و باین نحوه عملیات و تبلیغات تخریبی را در داخل و خارج کشور جهت تضعیف و سرنگونی شاه زمان مساعد گردانید زیرا افزون به مداخلات استعمار زمان شاه خود نیز در برابر مخالفت های بی داخلی روبرو بود بنابراین همه عوامل منفی و وسایس استعمار انگلیسی موجب انقراض قدرت زمان شاه گردید و گرایش انحطاطیسی

افغانستان بار دیگر نطفه بست که ازین پالیسی شهادانه استعمار انگلیسی زبان های بعدا متوجه افغانستان شد مثلا دو سال بعد از سقوط زمان شاه ولایت خراسان بدست دولت قاجاری ایران افتاد میگویند این ولایت سلاته یک میلیون روبیه و پنجاه هزار خروار غله مالیه

داشت بهمین منوال بعدها مرز در انقیساد روسیه رفت و پنجاب زیر قیادت ریخت سنک اعلان آزادی داد و موجز اینکه سلسله این تجزیه و پارچه پارچه شدن تا اواخر قرن نوزدهم دوام یافت که نتیجه تطبیق پالیسی نخست استعمار انگلیس حادر سرزمین افغانستان بود. ازسطور بالا به دستیاب این نتیجه تا میل میگردیم که استعمار انگلیس که اکنون در چهره امپریالیزم جهانی تجسم یافته است به اینکه علیه انقلاب کبیر نور، بلکه از هماندم که به افغانستان توجه خایفانه میندل داشت به دیسایس و توطئه های بیشترمانه متوسل گردیده بود که نتیجه آن انحطاط سیاسی و اجتماعی افغانستان و تجزیه امپراطوری دوران احمد شاه سی و افسیدن این خاک در احاط سیاست انگلیس بود.

یکی از مداخله زیرگانه استعمار انگلیس همانا فریب و تحمیل شاه فاقد اراده یعنی شاه شجاع بود که بعدها کاملا وسیله دست انگلیس ها شد. زیرا استعمار پاشاه شجاع سه معاهده را امضا کرد که اول معاهده پشاور بود که در آنوقت شاه شجاع خرد صاحب قدرت مستقل بود و ثانی معاهده لاهور است که این شاه بی اراده و کوشش خصال در آنوقت فاقد قدرت و مخلوع شده بود.

ثالثا معاهده کندهار بود که درین هنگام شاه شجاع طوق غلامی استعمار انگلیس را بگردن و کلاه آستان بوسی آنرا به تارک برداشت.

استعمار انگلیس از زمانیکه متوجه افغانستان گشت تا طلیمه انقلاب کبیر نور نمایندگان و جواسیس در افغانستان داشت که در هر وقت و زمان اوضاع و احوال جامعه را به نفع استعمار حفظ کرده و بخصوص جواسیس مستقیم و غیر مستقیم آن در دربار شاهان، در دوایر دولتی و در میان مردم در دهات و شهر به نفع استعمار و ارتجاع و بر ضد خلق و وطن ما فعالیت میکردند اینها انواع تفرقه هارا در بین ملیت ها، مذاهب مناطق، زبان ها و نیرو های وطن پرست آزادیخواه و تحول طلبان کشور ما دامین میزدند که بیشتر تحت نام مسلمان و تحول طلب در کشور ما فعالیت میکردند اند امسار واقعیت امر تمام کار شان به نفع استعمار صورت میگرفته است بهر حال ما این جواسیس و نمایندگان مستقیم و غیر مستقیم انگلیسی و غیر انگلیسی استعمار را به ترتیب زیر در شمار گرفته و عمده ترین آنان را با تالیق کار و محل نفوذ و فعالیت شان مختصرا از نظر عبور میدهیم.

عقال جواسیس خالص انگلیسی: تا زمانیکه انگلیس هار عنعنات و اوضاع کشور ما شناخت بهتر نیافته بودند بیشتر از جواسیس خالص انگلیسی استفاده کرده تا آنان درین کشور به نفع شان فعالیت نموده و خلق هارا از هم جدا ساخته و انواع اختلافات ملی و مذهبی و قبیله ای را دامن بزند که عمده نا اینها بودند:

جوانان و ارزیابی شخصیت انسانی در اجتماع

نیازی به اثبات ندارد که جوانان نیروی محرکه و پیشاهنگ جوامع بشری را در طول تاریخ تشکیل داده اند و پیشاپیش کاروان تحول و تکامل باسرافراشته در دل زمانه ها نفوذ نموده و نقش و اثر تحرك و توان و خرد خویشرا بجا گذاشته اند که مطالعه و مرور سرسری آن ذهن انسان را به گذشته های دور و به مراحل اولیه تاریخ گره میزند .

در نظامات مختلفه ای که تاکنون بخدمت طبقات اجتماعی در طول تاریخ بمیان آمده و ازبین رفته ، جوانان همیشه نقش برجسته داشته و کسی نخواهد و یا نخواهد جوانان را بترك هرچه بیشتر در امور اجتماعی سهیم اند و در گذشته هائیز چنین بوده است . عصر کنونی را علمای اجتماعی و دانش پژوهان بنام های مختلف یاد نموده اند که اکثر عنوان ها ، قرن اتم ، عصر انقلابات علمی و فنی ، دوران بیداری ملل ساکن در مستعمرات فروریختن زنجیر های اسارت و امپریالیزم و یا دعا عنوان دیگر داده اند که هر کدام در جایش مناسب و بجا است .

اما آنچه در صدر عنوان ها قرار داشته و دیگر عناوین را تحت تاثیر خویش دارد ، گذار از جامعه پوشالی و استثماری به جامعه سوسیالیستی است که مضمون عمده و شعار اساسی بیکار طبقاتی و آینده جهان را می توان در چهره و مضمون همین شعار پر محتوا درك و مطالعه نمود و نیروهای اجتماعی را نیز درین جهت کشاند .

وضع کنونی جهان به ارتباط درك دقیق و اصولی زمان فورمول علمی گذار از جامعه سرمایه داری به سوسیالیزم میرساند که درین

عصر و زمان تناسب قوا روز بروز به نفع صلح و سوسیالیزم و پیشرفت و ترقی تغییر یافته و تمام قدرت های عقبگرای و ارتجاعی که همکاری نزدیک با امپریالیزم دارند و در زیر رهبری امپریالیزم علیه جنبش و ترقی لاجوجانه تلاش می ورزند ، هرگز جلو سیل خروشان بیداری ملت ها و خلق های سراسر کینسی را گرفته نمی توانند که روز بروز در جهت پیروزی ، دود شاه ها ، رضاشاهها ، و دیگر شاهان و سلاطین و نوکران امپریالیزم را به زباله دان تاریخ می سپارند و در جای آن نظام های انقلابی و دموکراتیک را پیروزی می نمایند که همه و همه در تغییر تناسب قوا از اهمیت شایانی برخوردار بوده و به قوای انقلابی جهان علیه امپریالیزم نیروی بخشند .

بدرك دقیق و علمی مطالبی که پراکنده گفته آمد ، لازم و ضروریست تا پیشاهنگان نهضت و انقلاب همانطور یکه در تحلیل زمانه ها تشخیص می کنند که چه باید بکنند و

شمار نیرومند چه باید کرد را طرح و راه حل آفرین جستجو می نمایند باید عمیقا توجه داشته باشند تا نیرو های خودی و دشمن را در عرصه بیکار انقلابی نیک تشخیص دهند و در صفتی موضع بگیرند که آن صف فردای جامعه را می سازد و در تاریخ جامعه جا و مقامش هرگز از چشم نمی افتد .

مسأله مهم در اینجا مسأله ارزیابی شخصیت انسان است که در مسیر زندگی و بیکار اجتماعی از اهمیت شایانی برخوردار بوده و انسان را از کجروشی و گمراهی نجات میدهد .

بناء شناخت درست و دقیق از هویت بیکار گران راه انقلاب و آنهاست که در يك صف ، یکجا با نهضت و انقلاب به پیش می روند ، اطمینان به پیروزی را در مراحل مختلف نهضت تامین می نماید و ترس و هراس و یا دلهره را از بین می برد .

پس باید برای ارزیابی شخصیت اجتماعی ملاک و یاسنگ محکی داشته باشیم تا هر جوان و بیکارگرانی را که با مسأله ای مبارزه و مجادله را می نمایند بشناسیم تا در مراحل مختلفه دچار سردرگمی نشویم .

درین مسیر باید جوانان بیش از پیش محاسبه دقیق و علمی داشته باشند و آنهاست که سنگ هسته گری و همراهی را با ایشان در سینه می زنند و بشناسند .

البته اساسات و مقررات در احزاب طراز نوین کارگری روشن بوده و در پرتو آن به آسانی می توان شخصیت های اجتماعی را شناخت و از فعالیت روزانه آن حساب گرفت .

که این کار بصورت جدی در احزاب انقلابی تعقیب میشود و از روی فعالیت و مبارزه شخص درك میشود که شخص مورد نظر تاچه حدودی عقیده و ایدئولوژی را پذیرفته و در راه آن مبارزه می کند .

پس حال به یقین که تمام جوانان شامل در احزاب مترقی جوامع بشری نبوده ولی به اشکال و شیوه های دیگر در عرصه های مختلف اجتماعی رسالت خویش را انجام میدهند که برای آنها نیز باید ملاک تشخیص در نظر باشد .

پس حال جوانان در جامعه دارای شخصیت های متفاوتی اند و در پهنای وسیع زندگی هر کدام در جهتی به بیکار می پردازند که مطالعه شخصیت هر کدام از زوایه های مختلف قابل مطالعه است . چه شخصیت اجتماعی ، شخصیت علمی ، شخصیت اخلاقی عناوین درشتی است که به حساب هر بخش باید به ارتباط مقررده و ضوابط همان شخصیت مطالعه را آغاز نمود .

درین یادداشت برای اینکه جوانان وطن ما که در زمان کار و بیکار دگرگون آفرین باهم می رسند نسبت به یکدیگر شناخت درست داشته باشند ، با استفاده از نظریات جمع شده دانشمندان نکته های عمده ای را برجسته می نمایم که برای تمام شخصیت های اجتماعی قابل تطبیق و قابل قبول باشد .

قبل از همه باید در مطالعه و ارزیابی شخصیت اجتماعی انسان ، مسأله عینیت و واقعیت را در صدر تمام محاسبات قرار داد ، چه اگر اغراض شخصی ، بدبینی ها و خوشبینی ها ، جانبداری ها و دشمنی هائیش بازی نماید ، چنان به جامه انحراف خواهیم افتید که برخاستن از آن جا ناممکن است .

چنانچه طبق میراث نظامات و روابط نابرابر اجتماعی ، در قضاوت بعضی ها ، مسایلی شخصی ، منطوقی ، مذهبی ، لسانی ، قومی و غیره و غیره چنان ریشه فواید که به همین اساس شخصیت ها را مورد ارزیابی قرار میدهند و تا زمانیکه نفعی عاید شان بود همان شخص مورد نظر خوب و احبابا اگر عایدی برای شان نرسید ، همان شخص بدنام و بی مایه به حساب می آید .

به گفته دانشمندی « يك فرد واحد در نظر این قاضیان خود پستند و مفروض صحیح نیک است ، عصرید ، دیروز در خور لنا و فردا سزاوار نفرین » .

آیا جوانان وطن ما هم همینطور باید باشند ، آیا شخصی را بدون محاسبه دقیق و علمی و بدون مسوولیت ، صحیح نیک و عصرید تلقی کنند و یا اینکه به ارتباط منافع شخصی و زوایه های غارتگرانه کسی را که به نفع شخص خود شان بود نیک قلمداد کنند و دیگران را که پرده از روی جنایات شان بر میدارد بد محاسبه کنند ؟

البته عقل سلیم حکم می کند که اینطور درست نیست و بخصوص در اوضاع و احوال کنونی وطن که سخت نیاز به کار و بیکار علمی و عقلا نه آنان احساس می شود ، باید راه و روش انقلابی و علمی را دریافت و در روشنی آن شخصیت ها را به ارزیابی گرفت .

دانشمندی این مسأله را علما فورمول بندی نموده و راه حل انسانی و انقلابی را بما می آموزد باید به آن توجه عمیق نمود . چنانچه وی سوال می کند که ، چگونه میتوان دانست که کسی نیک و مثبت یابد و منفی است ؟ و در جواب سوال چنین می پردازد .

این دو ملاک را باید در رفتار و رابطه شخصی مورد قضاوت اولاً نسبت به واقعیت و حقیقت و ثانیاً نسبت به جامعه جستجو کرد . یعنی باید فهمید که شخص مورد نظر و

مطالعه ما در مورد حقیقت و واقعیت و جامعه چطور فکر می کند و موضعگیری آن چگونه است ؟

برای درك بیشتر ، موضوع را مختصراً بررسی می نمایم .

اولاً باید دید که واقعیت و حقیقت چیست و رفتار و روابط شخصیت انسان را در روشنی آن مطالعه کرد .

واقعیت را علما اینطور تعریف کرده اند . « واقعیت یعنی آنچه مستقل از ذهن ما واقعیت بذات خود وجود دارد و بر حسب قوانین خویش سیر می کند و هستی آن عینی است . »

به ارتباط واقعیت ، حقیقت را نیز باید فهمید چنانچه گویند « حقیقت یعنی آن طرز تفکر و تعقل انسانی که منعکس کننده موق و صائب واقعیت خارجی باشد ، یعنی انعکاس درست و صحیح آنچه واقعیت است در اندیشه و عمل که تجربه صحت آفری و ازمی می کند عبارتست از حقیقت . »

وقتی واقعیت و حقیقت را علماً درك نمودیم و در پرتو مطالعه دقیق و همه جانبه مسأله برای ما روشن گردید ، بصورت علمی شخصیت های اجتماعی را به مطالعه می گیریم و می بینیم که نسبت به آن چگونه موقف دارند و از کدام سنگر دفاع می کنند .

مسأله واقعیت و حقیقت از مسایلی مهم اجتماعی است که باید به آن توجه بیشتر و دقیقتر مبذول گردد ، زیرا درك حقیقت و واقعیت نیز کار ساده و بیش یافتاده نبوده و اگر اغراض شوم و نادرهای شخصی در میان نباشد بینایی و بصیرت علمی می شود به درك آن توفیق یافت .

مثلاً سوالات تحذیرده ای در باره جهان و جامعه و قوانین حاکم بر واقعیت های عینی مطرح می گردد که جوابات را باید علما جستجو نمود . که این مسأله اکثر و طیفه فلسفه علمی بوده و امروز استاد عقب آن بدسترس اکثر جوانان وطن قسار دارد . مقصد اینکه در اینجا وارد بحث در باره مسایل فلسفی و تیوری حقیقت و واقعیت نمی شویم .

منتها نباید از یاد برد که اگر شخص مورد مطالعه قرار میدهم اولاً دیده شود که شخص مورد نظر در موضوع واقعیت و حقیقت چگونه موضع دارد . اگر در سنگر تحلیلات علمی قرار داشت و از علمیت دفاع می کرد در جریان بررسی مورد تأیید قرار می گیرد .

با اینهم مسأله به پایان نمی رسد ، باید دید که شخص تحت مطالعه ما نسبت به جامعه چگونه تحلیل برداشت دارد و چگونه سنگر می گیرد .

مصنوعیت، قانونیب او عدالت

او خوښی ستاسی د خدمتگار په توګه ستاسو حضور ته وړاندی کوم او په ګډ سنگر کسی د وطن له ټولو زیار - ایستونکو سره ستاسی د هیواد بریالیتوبونه غواړم چی ستاسی رول د وطن دراتلونکو نسلونو دپاره زموږ د هیواد په تاریخ کی زیاتی ویارنی ثبتی کړی. د وطن پالنی په تودو احساساتو سره تاسی ته وایم چی :

ژوندی وی د افغانستان

شریف او نجیب خلك.
بريالی دی وی د افغانستان
د خلکو دموکراتیک گوند .
ویاږو چی زموږ کارگران،
بزگران ملی پانګه وال اوملی
سوداګر له وطن پالنی څخه
په ډک احساس په یوه ګډ
سنگر کی د دښمن په ضد
جنگیږی او خپل وطن آبادوی
دوطن ټول دښمنی بچیسان
شمار ورکوی چی بریالی دی وی
سوله په ټوله نړی کی .
په درناوی .

(ب)

د ګرینادا

د هیواد د صدر اعظم په توګه پاتی شو . ما د نچو ست د ګیری یو فا شیمتی خبر بی ګروپ وچر د پولیسو او جاسوسانو له پیرو بی رحمة نسی القبه اوی و جدا نه غنا صر و په ګډون جوړ شوی او د دولت د مخا لښو په ټولو ګومارل شوی و .

ګیری چی د خلکو تر تسلط وروسته یی د امریکا د متحده ایالاتو نیو پارک ته وتښتید تر نیښی وروسته ، دهغه دارتجای رژییم یو شمیر وزیران او دهغه هیواد ډیو لیسو او دمانجو ست د خبر پتی ډلی یو شمیر لار - ښو و تکی او نور مرتجعین و نیول شول او د چول د نهښت مشرا نو د هیواد د چا روپه سمون اویا تنظیم لاس پوری کړ . دکارابین په سیه کی د ګیری درژییم په شان د یوه ګو ډا ګی ، افراطی ارتجای او فا شیمتی ټکنی نوری رژییم پتګیدلو له یوی خوا د ټول مرفی بشریت او په تیره دکارابین دسیمی داوسید ونکو خو ښی زیاته کړه او له بلی خوا یی دارتجای او امیر یا لیسی رژییمونو ښوونکو لو تر یواله پروسه بیاوی کړه د ګیری دارتجای رژییم سقوط او د ګرینادا د خلکو ډیر یا لیټوب حماسه دکارا بین په شنه لفظا کی د لمر په څیر و ځلیده او وړا نکو یی د پیرو نورو اسیر ولسو نو په نړی کی د خپلوا کی ولولی راو پا رولی . دسوریس پیشاپ په مشری د ګرینادا نوی خلقی رژییم د خلکو په ګټه د مرفی او ژورو بدلونونو یو پرا څه پرو ګرام جوړ کړی او اعلان کړی دی . دهغه پرو - ګرام اصلی هد ف د ګرینادا د استعماری دوری د وروسته والی له مینځه وړل اود هیواد په اقتصاد باندی ډیر نیو پا لگسو د تسلط پای ته رسول دی .

د نوی پرو ګرام له مخی په ګرینادا کی تر څو نو کنترول شوی او د نارینه و او ښځو له پاره برابر کار به مقابل کی دیو شان

د نړی و ، وحشت او ورنایو په منظور زموږ هیواد دنه را استول کیری . د ګرینادا د خلقی رژییم پر ضد د روزل شوو خرا بکا راو یوی ډلی څه موده مخکی دستت جوړ چه ښار کی پر دوو و دا نیو «د سودا ګری دفتر اود تسوریزم اداره» ډزی وکړی خوله یوی څسوا ملی سو دا ګرله ویری سره مخا مخ کړی او له بلی خوا ګرینادا ته د تور پستا نو دورتګ مخه ونیسی . د ګرینادا د خلکو و سله وال یو څ دا خواړه حملی شندی کړی او د خلکو دښمنان یی په کلکه وځپل .

د ګرینادا نوی خلقی رژییم اوس ، او س برحالاتو پوره مسلطدی او په ډیره انقلابی مینه د هیواد په ودانولو بوخت دی د نړی ډیر و هیوادو دارژییم په رسمیت پیژندلی اوله هغه څخه یی خپل پلار اعلام کړی دی .

بقیه صفحه ۱۵

آیا بشری تمدن

دافغانستان دموکراتیک جمهوري دولت هم چی دخپل بهرني مینا ست دفتر قیادت سره سم د آسیا سافر یی او لایسی امریکي د خلکو د آزادی ښوونکو نهښتو لاس - ملاتړ اعلام کړی دی دروان کسان داسیبه ۱۴ لیته د ګرینادا لری خلقی رژییم په رسمیت و پیژاند اویه دی او ګه یی له یوی خوا خپل تر یوال متر فی رسالت ترسره کړ اوله بلی خوا یی د ګرینادا د خلکو ډیر دښمنان او بین المللی امیر یا لیټیم یسو کلک ګو ډار وکړ .

- بریالی دی وی د ګرینادا نوی خلقی رژییم
- بریالی دی وی د آسیا ، افریقا اولایسی امریکي د خلکو خپلواکی ښوونکی څو - څښتنه
- وړاندی د امیر یا لیټیم د پوره مخو کولو په لور .

تر منځ همدا بلی پر ځای یو لړ ګډوډتیا کی یو ته اوتیا لیدل کیری . دننه سوال داند ه چی دا ټول ښکاره ی با ید څنگه بیل شی بلکی داده چی څنگه به بشپړ شی ؟

ایا څنگه به د مرفی ټولنو هغه مفکوری نه چی غوا ری تر (۲۰۰۰) عیسوی کال پوری دخپلکی د کړی له مخه ډیو زلی کهمله په بشپړه توګه ټول شی د عمل جامه واغوستل شی ؟ پدا سی حال کی چی وروسته پاتسی او پر مختیا یی هیوادو ته له بشپړه باور اقتصادی ستو نرو سره لاس په ګر یوان دی .

څنگه کیدای شی په هغو کی ډیر مختلیو هیوادو نو په مرسته ساینس او تکنالوژی لکه څنگه چی لازمه بریښی پراختیا وموی ؟ څنگه کو لای شو ډیر مختیا یی هیوادونو دور حتی ضرورت وې تخنیکي سامان الا تو انداز و ټاکو اود صنعتی هیوادو نو څخه په واردولو هغه تامین کړو .

په نړی کی دخورا کی موادو ، دپاکو اوبو دزیرو اودانژری او اومه موادو د لږ - والی اود نفو سو دشمیر دچټکی رودی اود چا پیر یا ل دککر تیا د ستو نرو سره سره څنگه کیدی شی ډیر مختلیو او پر مختیالی هیوادونو ترمنځ تخنیکي او صنعتی همکارسیو ته په بشپړه توګه د عمل جا به واغوستله شی ؟

دپور تیبو ستو نرو ، غو ښتنو او سوالونو د بشپړ حل هیله هغه وخت لرلای شو چی د نړی ټول پر مختلی او پر مختیا لسی هیوادونه دسا ینس اوتکنالوژی دلاپس - مخنګ او د بشری ټولنو د ژوندانه درازرار ضرور یا تو د تامین اود هغو د ژوندانه دسویب دلورولو دپاره دساینس او تکنالوژی څخه د ګټی اخیستلو دلارود ټولو په مقصد یا ید دخپل علمی او تخنیکي همکار یو لښ لارته کړی . دپور تیبو خبر و څخه داتبیجه جو ته کیری چی دیو لیکمر څه او هو سا نړی ودا نول دیو څو محدود و هیوادونو دعهدی څخه ونلی کار دی .

که په پر مختلی او پر مختیا یی هیوادونو کی علمی څیړنی او انکشافات پر تله کړو لیدل کیری چی د ټولنی نری په سلو پنځه نوی علمی څیړنی او انکشافات په پسر مختلی او صنعتی هیواد و نو کسسی صورت وموی چی دا پخپل اصل کی یوه ستره نا انډولی ده .

په خواشیننی سره باید وویل شی چی دهغو څیړنی او انکشافاتو څخه چی درو ښتیا کسره نه ، کور جوړولو او صنعتی کولو په برخو کی روانی دی په سلو یوا څسی یوه برخه یی د نړی ډیو زلو خلکو (د نړی دنیمایی اوسیدونکو) په ګټه تمایز یی . د نړی پر مختلی هیواد و نه دا تر ژری دخپلنی د خر څ شپږ چنده پیسی دراز دا زوونکی و سلو د څیړنو په چارو کی خړوکی همد ارنگه یو زیات شمیر پر مختیا یی هیوادونه دروغتیا او ښوونسی اوروزنی په پر تله زیاتی پیسی دو سلی په پیرو دلو لگوی .

دایوه ناقصه نړی ده داڅکه چی دهغه دورو - سته یا تی او پر مختیا یی هیوادو نوسانس پوهانو او تکنیشنانو دنوی ګټور او خو را په زړه پوری ارزا نه او مناسب تکنالوژی په پراختیا کی فعال رول نلری . دا هم یوه ستره نیمګړ تیا ده چی په ملیونو تنو بیسوا دو اود ښوونی اوروزنی له فیضه بسی بهره نړیوا لوشی کولای دننتی پسر مختلی تکنالوژی په لا پراختیا کی چی دهغو د سو کاله ژوند په تامینو لو کسې څر گند نقش لری لعا له برخه واخلی .

داهم دیاد ولو وړ ده چی د نړی په زیاترو سیمو کی نیمګړی اواناقصه اقتصادی اړیکسی روانی دی څکه چی دنړی یوال صنعت او بشری قوی څخه لکه څنگه چی لازمه بریښی په هغه کی ور څخه ګټه نه اخیستل کیری . او دخصوصی دنلو او ډیر مختیالی هیوادو نو دغوښتنو ترمنځ رښتینی بیلاس تحقق ندی موندلی . ددغو ټولو ستو نرو د بشپړ حل دپاره ډیر مختلی او پر مختیا یی هیوادونو

بدون شرح

کار تونهای این
صفحه را بدقت
نگاه کنید و بعد
اختیار دارید که
عنوان آنرا
چه میگذارید!!!

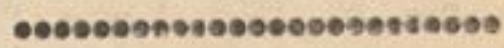
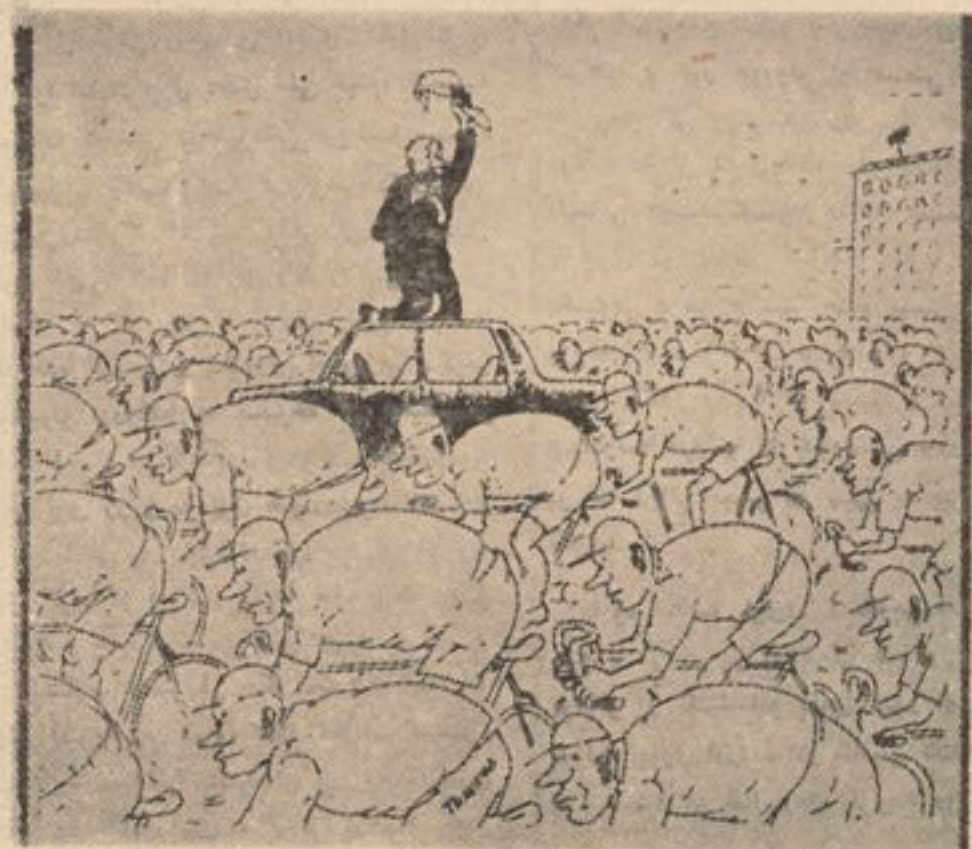

بایسکل وان اکرم تمام دنیا را با بایسکل
بگردم باز هم برنده خواهم شد.

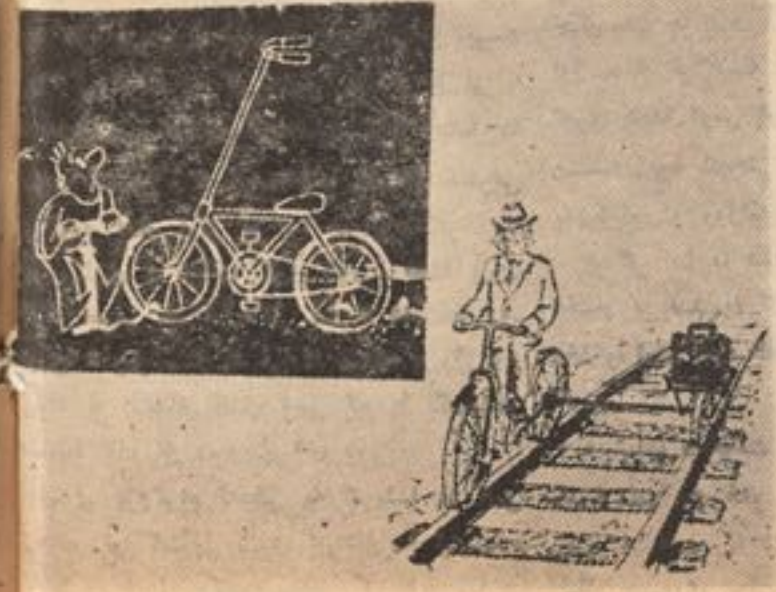
شوخی با ورزش بایسکل دوانی
با چیز دیگر !!

بدون شرح

دیگری میدان :
هلو، هلو متوجه باشید یک، دو، سه ...

بدون شرح

بدون شرح

۱۲ متر برنده شده. این ریکارد اندکی کمتر از ریکارد ۱۷ متر بود که قبلا توسط بقیه بنام (دیری کراکت) به ثبت رسیده بود.

می خواهیم او را

از پیش شما ببرم

اگر کسی مریض

نشود...

اولی رویه دومی کرده گفت :
بغیبه تو اگر تمام مردم سالم باشند
چطور میشود ؟
دومی جواب داد :
هیچ ، داکتر ها مریض میشوند .

خسری که هیچ دم خوشی از دامانداشت
در مجلس خواستگاری به او گفت :
چون راستش را بگویم من بکلی مخالفم
اصلا کار صحیح نیست که دختر نازنینم با تو
آدم احمق زندگی کند !
داماد فوراً جواب داد :
- همین است که آمدم به خواستگاری
زیلا جان دمی خواهیم او را از پیش شما ببرم.

فرق بین حادثه

و بدبختی

پسری از پدرش سوال کرد :
پدرجان ! فرق بین کلمه حادثه و بدبختی
چیست ؟
پدر جواب داد :

پسرم : بسیار روشن وساده است .
مثلا وقتی مادرت در دریا بیفتد میگویند
حادثه ولی اگر کسی او را از غرق شدن نجات
بدهد آنرا میگویند : بدبختی !

تب فوتبال

معمولا آنچه درستیوم های آلمان غرب
میگذرد، دردناکه ها گرمتر از میدان است.
زدو خورد بسیار عام است. برای فروشاندن
استیاق تماشاچیان بسیار خونگرم ، در قسمت
پائینی جایگاه مهمانان درستیوم گلشن گرجن
جای مخصوصی بامبله ها ساخته شده که
در آن اوباشی را که در خلال مسابقه اخلال
می نماید، تاختم مسابقه در آن نگاه میدارند
(برای آنکه مسابقه راتاخیر دیده بتوانند) و
بعد به مراکز پولیس انتقال میدهند.

عده دیگری از طرفداران فوتبال احساسات
شارابه طرز بسیاری آزارانه تسارزمیدهند
بطور مثال یکی از آنها شکم خود را لچ نموده
به نمایش بر روی شکمش این پیام خالکوبی
شده بود.
«کلب فوتبال کولن ! قلبم باشماست»

بقه قهرمان

بقه بی بنام (ویلی) در مسابقات قهرمانی
پرش برای بقه ها، که همه ساله طور عنتوی در
کلب انجمن کالیفورنیای ایالات متحده امریکا
بر گزار می شود، باخیزی به اندازه شش عشریه

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

بدون شرح

از بالا به پائین بدون شرح

بدون شرح

ما و مشکلات نوجوانان

باشند. آنها به ارزش های جوانان ناهد افراط و اغراق اهمیت میدهند که حرفی به بیلجا می و خود سری می کنند و حدودی نزد آنها منتهی می نمیدانند. حینیکه جوانان بدنای واقعی مواجه می شوند و آن مواضعی را می بینند که در نتیجه بصددا موانعی بر سر خود مینمایند. یکی از مشکلات عمده دیگر جوانان عشق و علاقه شدید آنها در صحنه های خطرناک و ماجراجویانه است با آنکه هر تاروی بود و سلول های دماغ جوانان زنگ خطر را برای آنها اعلام میدارد ولی بساز هم برای آنکه شهرت خود را در بین هم قطاران از دست نداده باشند به آن مغفلی اشتراک می ورزند.

حتی اگر این جوان خوشبختی ای هم باشد از اشتراک در آن مغفلی خطرناک خود داری نمی کند. گاهی هم والدین آنها را با وجود محسوس بودن خطر در اشتراک همچو محافل اجازه میدهند این محافل خواه رزمی باشد یا بزمی برای حفظ نام و شهرت خود اندازه خطر آن را فراموش می کنند و به آن اشتراک می نمایند. تصور نمائید که دو شیر جوان چهارده ساله یا پوت های گری بلند و سینه بند چسب و سر و روی آرامسته و پیرا سته در تقات غریبی یا جوانیکه تازه لباس درای بوری گرفته است بیرون می رود.

مادرش هم به او اجازه بیرون رفتن را با آن جوان میدهد. طبیعی است این دو جوانیکه هم در حالت نشه باده پیمایید هم نشه کشش جنسی اند دیوانه سان موثر می رانند تا آنکه خواهی نخواهی تصاد می رخ میدهند و هر دو بحالت مرگت یا نیم جان بمنازل شان آورده می شوند که وقوع این حادثه را از آغاز چنین صحنه میتوان بدست می پش یعنی کرد.

درجهای انکشاف یافته داشتن موثر مانند هرکسی است که دهقان بچه ما دارد هران میتوان فقط در بد ل چند گلن بطرف خود را بارقیقه یا رفیق خود در گو شه امن دور از شهر کنار کشیده و به تفریح پرداخت. مردم عاقل و دور اندیش آن سرزمین در این مورد خاص چنین تبصره کرده اند و گفته اند که جوانان آنها قبل از آنکه عمل جمع را بیا موزند بعلم مسایل ضرب اقدام می ورزند. مفهوم این گفته چنان است که آنها قبل از آنکه بمن یختگی ورشد کامل برسند کارهای را انجام میدهند که پیش از وقت است و سز وار آن سن و سال نمیباشند. گویا به این دوجه بی بند و باری جوانان انگلشت اعتراض آنها خوشی جوانان است اعتراض کرده اند زیرا این بی احتیاطی ها و مواجه

شدن به صحنه های خطرناک جهت شرا انی جوان را عاقبت بخت و خون می نشاند. اقتضای دیروز چنان بود که والدین دوره سالکان راه پوهنتون میفرستادند و می گفتند که ذهن و دماغ خود را بکار اندازند اما اقتضای زلدگی عصر کنونی و امروزی نظر به دیروز از هم متفاوت می باشد پس مشکلات آنها نیز از هم فرق می کند. چنانکه یکی از مشکلات جوانان عصر حاضر تاب نیارودن در برابر بی موازیگی هیجانان مشکلات اقتصادی و روانسی است که نمیبخشد با آن پنجه نرم کنند که در برابر شداید زندگی مقاومت نمایند بلکه آرزو دارند تا هر چه زودتر از چنگال آن فرار اختیار کنند آنهم فرار ابدی است که دست به انتحار می زنند که این خود کمال عدم مقاومت و مقاومت جوان در برابر طوفانهای هیجانی و شدت احساسات است. این چنین تصمیم متکی بر عقل و منطق نمی باشد و خود کتی از ضعف نفس و عقل منشا می گیرد و شایسته یک جوان سالم و طبیعی نیست.

همچنان طوفان های برهم خوردن و تلاشی شدن نظام عصبی و دماغ این جوانانیکه نمی توانند به تحول سریع السیر امروز هم گام پیش روند و توافق کنند بوفرت بملاحظه می رسد که از مشکلات عمده آنها بشمار می رود. از آنجا است که عده از والدین جهان بر جوانان سخت نمی گیرند بلکه آنچه آرزوی آنها است خوشی و مسرت فرزندان جوان ایشان میباشد زندگی با مسرت نسل جوانان از اهداف مهم آنها بشمار میرود اما بسی خیر از آنکه اصل هدف زندگی محض خوش گذرانی جوانان نیست بلکه مولد بود و منفید بودن بخود و دیگران است. تصادفات و بر خورد های زندگی يك امر طبیعی است که از آن گریزی نیست باید آنرا پذیرفت و بر آن ها غلبه جست و عاقلانه در راه استفاده از نیروی جسمی و فتح مزید طبیعت با ایست اهتمام کرد تا آنکه دست خوش هوا و هوس شد.

مشکل دیگر جوانان امروزی عبارت از مواجه شدن با حقایق و مشکلات زندگی و پناه بردن به دخانیات، مشروبات وادویه های سکرآور است ای بسا جوانانیکه اسیر پنجه همچو فلاکت ها و ناملایمات شده اند و پناه به آن برده اند. حیف است که جوان آنگذر مست مختصر و بی اراده باشد که از تحصیل حقا یق و تحولات زندگی بستوه آید و بچیز نا چیزیکه سکرآور است پنا برد و بدست خود خویشتن راه تهلکه اندازد و از حالت عقلی و شعوری انسانی بیرون کشد.

مشکل دیگر جوانان زود قانع نشدن آنها است. اگر پدری برای جوانان دیروزی در برابر خواهش و آرزویش «نه» میگفت او آن «نه» واقعیت پنداشته قانع

می شد اما حیات پر نجل امروز ایسن امر را مشکل تر ساخته است که او نمیتواند جوان را بیک نه گفتن ساده و بسی پیرایش قانع سازد تا آنکه آرزوی او را بر آورده نساخت. آرزوی دیروز جوان فقط داشتن يك یا به رادیو جهت شنیدن اخبار و سازو آواز، جریان مسابقات ذهنی و داستانهای دنیا له دار بود اما امروز به آن قانع نمی باشد با دید جهت بر آوردن این منظور او نلو یز یون رنگه تهیه کرد.

هرگاه در باره مشکلات نوجوانان اندکی غور و دقت نمائیم و بیطر فانه قضاوت کنیم در می یابیم که اکثر آنها ما والدین برای آنها ایجاد و خلق کرده ایم و احساس گناه کاری را در برابر فایق نشدن آنها بر مشکلات و انحراف آنها از جاده حقیقت و واقعیت را عاقد نهاد و ضمیر ایشان پرورده ایم عکس العمل های جوانان انعکاس مزایای خوبی ها و همچنین نقصان ها و خلل های ما والدین است که آنها را چنان و بیس چنین بار آورده است. چه نوجوانان تا رسیدن بسن و سال جوانی از ما امتثال و اقتضا کرده و می کنند و اکثریت مسطالپ حیاتی را در اثر بیروی از ما والدین فرا گرفته اند بسبب افتخارات و خجالت آنها هر کوزاده ما است و بی ما می رسد. پسر هر گاه ما خواسته باشیم تا جوانان ما آرامسته به مکارم اخلاقی و پیرا سته بر خلسوص نیت باشند باید همچو محیط و فضای واحد اقل

در خانه برای آنها نامین نمائیم تا آنها فرصت مشق و تمرین راستکاری حق بینی عدالت و نوع دوستی را در محیط خانه بیابند و چنانیکه خواسته باشند بار آیند. ما باید خانه خود را گانه نون عشق و محبت سازیم تا جوانان بخود و دیگران بدیده محبت اخلاص و صمیمیت بنگرند و بما هیبت و مفهوم عشق و محبت پی برند. ما نباید مشکلات و کج خلقی های جوانان را به معلمان و جامعه نسبت دهیم و آنها را طرف سر زنی و ملامتی قرار داده و خویشتن را تیره نمائیم بلکه باید ما بمر حله اول بحیث نخستین مربیان آنها کس مسوولیت و افتخارات آنها را بعهده داریم نگذاریم تا آنها بشکلاتی که مواجه می گردند به شکست و یا س رو برو شوند و از آن ذهنیت های منفی و عقده های شدیدی بر دارند و روح و روان واحسان آنها جریحه دار گردد.

طبیعی است که نمیتوان مشکلات را تکلی از سر راه نسل جوان برداشت بلکه باید نسل جوان را به آنچه شدن و حل مشکلات معتاد ساخت و نگذاشت تا هیچانی و دست و پاچه شوند پس ما نمیتوانیم خویشتن را در مشکلات جوانان سپیم ندانیم بلکه بصراحت میتوان گفت که مشکلات نسل جوان زاده مشکلات و اصول تربیت ما است و اصل منشا آن ما هستیم و بس.

بقیه صفحه ۳۵

شعر تجلی...

برسیدن وصال بخدا نلانی دارم تو بیا بکلیه من چلسوی روای دارم بفراق تو مریضم بنما عیادتیم را چگر هزار پاره دل قاش قاش دارم چه شب است کین پری روی من است گرم بازی که هزار نقد جان را بدوی فلاش دارم کلد از متخجن غیسرو بساز بامن امشب که بکامه سفالین دوسه چمچه آش دارم دلم از ره قناعت به هزار شکر و بالاد که بخوان بینوایی دوسه نان داش دارم تن من گرفته عادت بلباس زنده زنده چو قلندران عشقت، سرناتراش دارم

***

کاکه رفتاری، نگارایت و پیزار تو کو گر تو سر تیر جوانی شف و دستار تو کو گنتی خون گریه نمودیم ز هجران کسی راست میگوی اگر، دامن گلدار تو کو مگر جمال تو پسند دل مردم باشد بین این شهر خریدار و طلبگار تو کو عزیزنی لاف بزرگی به عبا و به قبا کشف احوال تو و، ورد پراسرار تو کو یختی بر دعوت من چون کچرتی کلخک خیره ماس تو و کسامه آچار تو کو این ربایی کسر زانو نهادی بر نمود برده و سیم و جلو گوشک و شپهار تو کو

***

شمع صفت تمام شب موزد گذار داشتم دود برآمد از دلم وقت سحر به بیچوتاب مارصفت گمنزلف از دوطرف خمیده است

کلچه زده بدوش آن رنگه دگر به بیچوتاب دروغم بتان بدل بسکه فتاده عشقری سر امر است و لایه لایه جو فتره به بیچوتاب ختم

بقیه صفحه ۵۲

جوانان و آرزوهای

جامعه شناسی علمی می رساند که در جوامع طبقاتی مولدین اصلی نعمات مادی و معنوی اکثریت مردم بوده که در تمام فورماسیون های اجتماعی نیروی عمده تولیدی را تشکیل داده و در خم و بیج های تاریخ با گذار از مراحل مختلفه تمام نعمات مادی و معنوی را بوجود آورده اند. در مقابل همیشه نیروی اقلیت یا طبقات استثمارگر و ارتجاعی در جوامع طبقاتی بوده اند و هستند که تمر اکثریت را می چابند و با غرور و احمقانه فردی تمام افتخارات و نعمات را بخود طبقه و حتی فامیل خویش مستحضر می نمایند.

به ارتباط آنچه مختصرا از جوامع طبقاتی تصویر گردید، خود بخود روشن می گردد که درین میان در کدام سنگر باید قرار گرفت و در کدام اول کدام خواسته ها را مطرح ساخت، آیا از طبقات مستمگر و ارتجاعی دفاع نمود و یا از طبقات اصلی جامعه، یا اینکه خواسته های شخصی، اکثرا روحیه فردی دارد طرح نمود یا برعکس نظریات و خواسته های انقلابی و آگاه در خدمت اکثریت قرار دارد.

گفت و شنودی با...

لیاس می پوشد و آرایش میکند ۱۰۰۰۰ خرج را... فعلا او میبوسم که ریز کامیابی خود را افشاکند که بخت یارست وقت در اختیار، چرا برای دفع پسمانی کشور خود تلاش نکنیم... چرا از تمدن فقط عود و فیشن را بیاموزیم... اگر تمدن همین است، خاک بر سرش !!

* قهر شوید و تمدن همین نیست، و واقعا حرفهای خوبی گفتید. و حال علاوه کنید که چه نوع کتابها را میخوانید؟

** کتابی را میخوانم که ببرد ز ند گمی روزگار بخورد، دردی از درد ها را درمان کند، علاج مشکلات را نماید.

* چند کتابی از اینگونه، نام بگیرید؟

** مادر، مالوا، اثر ماکسیم گورکی و چشم هایش... از بزرگ علوی.

* تسکر موفقیت تا آنرا میخواهم.

شاگرد دیگری وابسته شناسایی می - نشانیم که استن شفیقه است... بگذریم از خودش برسیم؟

خوب نام شما؟

** اسم شفیقه و تخلصم الله یار پخلا است. فعلا معلم صنف ده ب رشته ساینس عایشه درانی میباشم.

* بیشتر گفتید که تخلصم الله یار است، حالا پخلا هم میگوید.

** تخلص فامیلیم الله یار است و لسی خوش دارم که کارهای هنری ام را با نام شفیقه پخلا امضا کنم.

* خوب میکنید، از هنرها گفتید... حرفم را میگیرد و زود میگوید به شعر سرایی خوب استم.

* خوب باشید اما بگذارید که من پرسشم را تمام کنم، چندبارچه شعر گفته اید؟

** زیاد گفته ام و یک بارچه آن در همین شماره ژوندون چاپ است.

* در کدام صفحه آن؟

** گلهای سرخ.

* هیچ به باورم نمی آید که شعری گفته باشد آنهم مناسب صفحه مشکل پسند گلهای سرخ... در همین النا عضوی از مجله شماره تازه بی از مجله را، که تا هنوز من ندیده ام، به دفتر می آورد و میگوید اینهم شماره تازه. علی الحساب ورق میزنم و به صفحه شعر در پالیدن می افتم که شعر شفیقه پخلا را پیدا کنم؟ نامش را پیدا میکنم و به راستی شعرش در همین صفحه بچاپ رسیده است... و آنگاه به او میگویم که توهمنکار مجله استی و من ترانمی شناسم. بیشتر شعر بفرست و همکاری خود را ادامه بده... و از

چطور کنند که همیشه کامیاب شوند.

** از نظر من داشتن یک تقسیم اوقات معین و نگاه به دروس گذشته و تشویق فامیل و علاقمندی به دروس، میتواند شاگرد ناکام را به سرحد کامیابی برساند... علاوه بر اینها از دقت و تلاش لازم باید یاد کرد که هر شاگرد باید داشته باشد.

* شما در کار های خانه با مادر تان کمک میکنید؟

** بله، خوشبختانه بسیار و برای هر دختر لازم است که دستیار مادر خود باشد و او را در کار های بخت و بیز کمک نماید.

* آخرین به شما و نظر مبارک شما. از تأثیرات انقلاب کبیر نور در ماحه تعلیم و تربیه چیزی بگوئید؟

** با وجود آمدن انقلاب کبیر نور همانطوریکه در دیگر ساحات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور ما تغییراتی رونما شد در بخش تعلیم و تربیه نیز تحولاتی پدید آمد که از آنجمله از بین رفتن امتحان ماهانه و کاتکور صنف هشتم است... در گذشته، ارباب معارف نمیخواستند که جوانان ما وقت را مغتنم بدانند و از علم سیاست استفاده برند، از آنرو امتحانات ماهانه را پیش کشیدند که شاگردان جز درس مکتب چیز دیگری را نخوانند، از این بات، لغو امتحانات ماهانه، عالمانه ترین کاری بود که انجام گرفت.

* خوب شاگردان ممتاز لیس عایشه درانی گفت و شنود ما، قریبا به پایان است و هرگاه سوال و پرسشی نداشته باشید، ما حرفه نداریم و جز اینکه بگویم: خوش آمدید و خوش برگردید. ولی یک نکته را فراموش کردم که هرگاه مطالب گفتنی تازه و کارهای مبتکرانه داشتید، ما را خبر کنید که باز هم با هم گفت و شنود می کنیم و چند سخن پیرامون آن بزنیم، پیش از این زحمت نمیدهیم و به آرزوی موفقیت های درخشان دیگر تان، دفع زحمت میکنم و میگویم خدا حافظ تان و دلیابه مراد شما شاگردان ممتاز عزیز... یک تن برسید که این مصاحبه در کدام شماره مجله ژوندون به چاپ میرسد... گفتم به ترکیب رعایت نوت، یکی دو شماره بعد... ختم

واژه های سیاسی، اجتماعی

واقصدادی

فیو دا لیزم :-

فئودالیزم آن فرماسیون اجتماعی، اقتصادی را گویند که در نتیجهی متلاشی شدن جامعهی برده داری و یا مستقیما در نتیجهی متلاشی شدن کمون اولیه با خصوصیات مشخص خود در هر کشور، تقریبا در کلیه سر زمینهای جهان بوجود آمد. فئودالیزم در شکل کلاسیک خود، یعنی عوامل آن در بطن جامعهی برده داری بوجود آمد و بصورت کولون بروز نمود. کولون ها عبارت بودند از بردگان آزاد شده یا زحمت کشان آزاد یعنی غیر برده که قطعات کوچک زمین را با شرایط معینی می گرفتند و موظف بودند زمین ارباب یعنی مالک بزرگ زمین را زراعت کنند و سهم بزرگی از محصول را بصورت جنس یا نقد به مالک تسلیم کنند و مقرری های دیگری بشکل بیگاری و مالیات و غیره تادیه نمایند. در اواخر دوران برده داری کار به این شکل، عواید بیشتری برای برده داران و خواجهگان تأمین می کرد. زارعین جدید، وابسته به زمین بودند یعنی با آن خرید و فروش میشدند ولی دیگر بنده و زور خرید بشمار نمی آمدند این نوع جدید زحمت کشان که بزبان رومی کولون نامیده می شدند، اسلاف سرف ها یا رعایای قرون وسطی هستند. با مرور زمان اختلاف بین بردگان آزاد شده، کولون ها، و دهقانان آزاد از بین رفت و همه به توده ی وسیع و یکدست رعیت که در غرب سرف نامیده میشود، بدل شدند، به همین جهت دوران فئودالیزم را سروانیزس نامیده اند.

شاخص های فئودالیزم عبارتست از تسلط اقتصاد طبیعی یعنی تولید برای مصرف نه تولید برای مبادله و وضع نازل و یکنواخت نختیک، مالکیت فئودال (ارباب یا مسالک) بر زمین، وابستگی شخصی دهقان (رعیت) به فئودال که آن نیز بشکلی از اجبار و غیر اقتصادی است. فئودالیزم را می توان با حد معینی از تسامح رژیم ارباب رعیتی ترجمه کرد، معنیم با حد معینی از تسامح برای آنکه رژیم ارباب رعیتی، با وجود سرشت فئودالی، با اینحال ویژگی های در کشور های شرقی و از جمله کشور ما داشته است که عین آن خصوصیات در اروپا دیده نشده است. بخش مهمی از دهقانان در دوران فئودالیزم ابزار کار داشت، اقتصاد کوچکی را اداره می کرد ولی چون خود مالک زمین نبود مبیاست بروی ملکیت امالک کارکنند و بدینسان مالک می توانست بعنوان بهره ی مالکانه نتیجهی کار دهقان را بلاعوض بسود خود نصب کند. بهره ی مالکانه می توانست جنسی یا نقدی باشد یا بصورت بیگاری (کار اجباری مجالی بسود فئودال) در آید.

لطفا ورق بزنید

اوس هنر د خلکو د پاره دی او . . .

شروع کړه او د پوښتنه یې وکړه چې تاته د اشعرونه چا در ښوولی دی او په دی برخه کی ستا استاد شوک دی ؟ ماورته دغه سوال په شواب کی ولیکل چی د اشعرونه ما دخلکو له درېدری څخه زده کړی دی، اوزه خپله هم مظلوم او خواریم ماخلپل او دخپلوخلکو ژوند په خپل شعر کی تمثیل کړی او استادمی خپله درېدره ژوند دی بل کوم استاد پسې برخه کی نلرم . دوی بیابله پوښتنه وکړه چی ناولی داسی سیاسی شعرووایه ؟ ماورته وویل :

داخو کومه گناه نده څرکه چی د دولت مشر دخلکو دخطاب په و ښانکی چی د داود (دخلکو دغولولو دپاره د کاغذ پرمخ لیکلی ؤ) دغه مطابق چی د خاندانو پر ضد دی ما خو کوم زیات څه ندی ویلی !

دیرکی په ترڅ کی داسی وایی : پخواسی څکه ورسره همکاري نلرله چی دغه وخت مرتجعینو واکمنو هنرداقتدال در چی ته راوتی کړی ؤ او هنرمند ته یی د قدرپه سترگه نه کتل اوپه تیره بیا دترقی هنر او خلقسی هنرمندانو خوپه هغه اوجاعی رژیم کږزیات سپکاوی کیده . او هغه وخت هنراوهنرمندان دغه طبقی دپاره په خدمت کی ؤ چی هغه ټول ظالم واکداران او ناروا دانسان ضد دښمنان (خانان) ؤ دهنرمندانو له هنرڅخه یی ناوړه استفاده کوله نو مایه هغه شرایط کی ونه غوښتل چی دغه مرتجعینو ستاینه وکړم او دعوی ناروا مجلسونه ورته گسرم کړم .

- تر اوسه پوری دی په رادیو کی څو پارچی اوپه تلویزیون شوپارچی ثبتی کړی دی ؟

تر اوسه می په تلویزیون کی شپا پ لس آهنگونه ثبت کړی اوهنداراز په رادیو کی می هم شپا پ لس پارچی ثبتی کړی دی او بایمه وویم چی دپارچی سره بیلابیلی دی یعنی درادیو پارچی جلا او دتلویزیون پارچی می جلا دی . اودغه راز په افغان موزیک کی می هم یو کس ثبت کړی دی . چی یو څو آهنگونه یی زما درادیو تلویزیون دآهنگونو له جملی څخه دی .

- ستا په نظردیو هنر مند ټولنیز رسالت څه شی دی ؟

- کله چی یو هنرمند دخلکو منځ ته لاړ شی نوخلک پری ټولپیری او دغه هنر ته غوږ نیسی او ننداره یی کوی نو هنرمند باید ددغه راز ښه فرصت څخه استفاده وکړی اوخپل هنرداسی خلکو ته داذهانودروښانو لو پاره د کاروی چی هنر مند دخپل وجدانی مسوولیت رفع کړی او خواریکښو پر گڼو ته پخپل هنرکی دهنوی دزغورنی لاره وروښی دادی دیوهنرمند ټولنیز رسالت او د هنر مقام په ټولنه کی .

- ستاپه عقیده یو هنرمند څرنگه په خپل هنرکی دټولنیزو بی عدالتیو څخه خلکو ته دخلاصون لاره وروښولی شی ؟

- یو هنرمند هغه وخت دغه دنده په ښه توگه ترسره کولای شی چی خپله ټولنه او په هغی کی موجودی بی عدالتی اوناخوالی خلکو ته په خپل هنرکی تمثیل کړی اوهم ددغو بی عدالتیو او تیریو ناوړه عواقب وروښی اودغه رازکوم ښه دودونه اودیووالی ټکی چی په هغی ټولنه یا سیمه کی وجود ولری وروښی چی دا دیو هنرمند اصلسی او اساسی وظیفه ده .

- دکومو شاعرانو شعردی خوښیږی ؟

- داپاید وویم هغه شاعر چی دپراگنس زیار ایستونکی درد په خپل شعر کی وایی اوده شعر زیار ایستونکو دپاره لاریونکی دی هغه ټول زما خوښی دی خوداپاید وویم چی هغه شاعران چی شعر یسی ډیر زما خوښیږی دهنوی له جملی څخه دپیوند او پاشون شعرونه زماډیر خوښیږی اوهم می دخلقی - پاشعرونه ډیر خوښیږی او نور ټول هغه انقلابی شعرونه چی زموږ دټولنی داوسنی

وضعی سره تطابق ولری زه ورسره مینه لرم . - ستاپه عقیده دیوه هنرمند بریالینوب په هنر کی څه دی ؟

- زماپه عقیده بریالی او دروښانه راتلونکی هنر مند هغه شوک دی چی خپل هنرد پیسو په مقابل کی خرڅ نکړی اوپه خپل هنرکی داټکی تل په پام کی ونیسی چی اوریونکی اویا اوسیدونکی ته دټولنی په گټه څه پیغام لری . که چیرته هنرمند دغه راز پیغام په خپل هنرکی ولری نو هغه مؤفق اوبریالی هنرمند دی .

- دکوم هنرمند هنردی خوښیږی ؟

- ماته دتورو ټولو خلقی هنرمندانو په څنگ کی چی هغوی می هم خوښیږی دهوا اومنکل اشراق اوهنرخوند راگوی .

- ته دیوه هنرمند په صفت له خلکو څخه څه هیله لری ؟

- زما یوازی هیله له خلکو څخه داده چی پخپل منځ اتفاق اویووالی ولری او هروخت دطبقاتی دښمنانو (کورلیو او بهرنیو دښمنانو)

واژه‌های

دندانه دار وبعد ندیجا آسیای بادی یا آبی وغیره بوجود آمد . سطح تولید ترقی کرد محصولات متنوع تر شد . مالداری رشد یافت پشه وری بتدریج کاملا از زراعت جدا شد ، حرفه‌های جدید پدید آمدند وبالاخره آهنگری، کشتی رانی واستفاده از نیروی آب و چرخ وغیره تأثیر مهمی در پیشرفت امور صنعتی نمود . بطوریکه دیگر تکامل آینده تولید در چارچوب تنگ مناسبات فئودالی ممکن نبود .

مناسبات تولیدی جامعه فئودالی بر مالکیت ارباب بر زمین و مالکیت محدودی برعیت استوار بود ، رعیت دیگر بنده نبود، اختیار جان اوفر دست مالک نبود و مستلا فروخته نمی شد، اگرچه بازمینی که بفروش میرفت به مالک جدید منتقل می شد . در مسائل شرقی اکثر دهقانان وابستگی بشکل کلاسیک به زمین نداشتند وبیشتر فروض آنهاپه مالک آنان راز نظر اقتصادی وابسته می کرد . رعیت از محصول ، دارای سهمی بود که بخود او تعلق داشت . درین دوران هممالکیت انفرادی فئودالی وهم مالکیت دهقانوبیشه‌ور، برادوات تولید تواما وجود داشت . محصول اضافی رعیت تسلیم ارباب می شد که آنرا بهره مالکانه وبابهری اربابی می نامیدند . بطور کلی به سه نوع بهره مالکانه : کاربهره یابگیر، بهره جنسی و بهره نقدی برمی خوریم - که کمابیش در جنب یکدیگر وجود داشتند ولی در مراحل مختلف تکامل جامعهی فئودالی یکی از اشکال مذکور تلقی یافته است . شکل مسلط استثمار دهقانان در مرحلهی ابتدایی دوران فئودالیزم کاربهره بود . بدین معنی که دهقانان در مرحلهی ابتدایی دوران فئودالیزم روزهای معینی ازهنه را برای ارباب وروی زمین او کار می کرد . بدین ترتیب به اصطلاح اقتصادی زمان کار اضافی او از نظر زمان امکان کامل مشخص بود . البته باید دانست که بهره نقدی خصوصیت نورالیمت که فئودالیزم در

په مقابل کسی ویسی اوآگاهوی او دهنوی په خلاف آکا ما نه مبارزه و کس ی اوهغه هنرمندان چی هنر واقعا دخلکو لپاره لسو ا پ ی تشو یق کس ی ا و له هنر مند څخه می هیله داده چی هر یو هنرمند باید دخپلو دخلکو لپاره صادقانه کار وکړی اوخپل هنر اوڅان دخلکو خدمت ته وقف کړی .

تسکرو گرانو لوستونکو !

په دی ترڅ کی غوښتل می چی دپختزمینی سره هم مرکه وکړم او خوراری می ور ته وویل چی رادیو تلویزیون ته په معین وخت کی راسی ترڅوچی ددی یوڅو قطعی عکسونه واخستل شی مگر نه پوهیږم چی ډیره مصروفه ده اویادایچی نه غواړی څان خلکو ته وروښیږی اوخپل هنری یادداشتونه هنر دو ستانو ته وړاندی کړی په هر ترتیب په راتلو ټکی وخت کی نور هغه هنرمندان چی دخلکو په خدمت کی وی په وار سره به نامسو ته وروښیږند شی .

حال تلاش است ومناسبات سرمایه‌داری کم‌کم در تولید رخنه می کند . در ممالک خاورزمین باستان مدت‌ها مناسبات فئودالی با بقایای دوران های پیشین در آمیخته بود . مالکیت دولتی بر زمین و مالکیت شاهان قسمت مهمی از زمین هارا در بر می گرفت .

در آغاز این دوران اقتصاد طبیعی تسوق کامل داشت ومقصود از اقتصاد طبیعی وابسته آنست که هر ارباب در املاک خود از عواید و بهره ایکه از استثمار دهقانان بدست می آورد زندگی می کرد وتقریبا کلیهی احتیاجات وی وخدمه‌اش در املاکش تهیه می شد وبه ندرت معاملات با خارج ازین صورت میگرفت مناسبات تولیدی فئودالی در مرحلهی معینی از تکامل دوران فئودالی بهسوی دوره تکامل نیرو های مؤلده بدل می شود . با رشد تولید کالایی عوامل کم و بیش شکل گسرنه ی فرماسیون سرمایه‌داری پدید می گردد . قیامها وجنگهای دهقانی اساس جامعهی فئودالی را متزلزل می کند وجامعه راه رشد خود رابوسی دوران بعدی می گشاید .

در دوران معاصر بعلت وجود سیستم جهانی سوسیالیستی ، که بعامل قاطع تکامل جامعهی بشری بدل می شود و همچنین با وجود نهضت‌های نیرومند ملی وآزادی بخش امکان آن هست که جوامعی که در آن هنوز فئودالیزم ویا بقایای آن وجود دارد، دیگر از دوران پردرد سرمایه‌داری نگذرند و مستقیما بادپیش گرفتن راه رشد غیر سرمایه داری بصورت بندی اقتصادی ، اجتماعی یی برسند که درآن بهره‌کشی انسان از انسان محو گردد .

در اخیر باید اضافه کرد که انقلاب های بورژوازی نظام فئودالی را نا بود کرد ولی سرمایه‌داری بخصوص در کشور های گمشد از بسیاری از بقایای فئودالی خلاص نیست (مانند مالکیت بزرگ ارضی وسیستم مزارع ورسوم اشرافی وغیره) . ولی یگانه راه پیروزی خلق اتغاذ راهی است که درآن رشد همه جانبهی جوامع بشری مخصوصا جوامع عقب ماندهی فئودالی مقدور است وآن را ه رشد غیر سرمایه‌داری است .

جواب نامه های شما

همکاران عزیز، سلام علیکم!

چطور استید، چه حال و احوال دارید؟ امیدوارم خوب باشید و کارهای پرثمری را زیر دست داشته باشید.

در چند هفته گذشته، نظری انتقاد گرفته به صفحات و بخش های مختلف مجله انداختیم و چند سخی دستانه و صمیمانه جهت بهتر شدن آن صفحات ارایه دادیم و از سوی نیز نظر شما خوانندگان گرامی را خواستار شدیم که چه میگویید و چه نوع دگرگونی را در این زمینه می پذیرید. بهمیتگونه نظری به صفحه دوستان مجله می افکنیم که همکاران بسیار دارد و علاقمندان فراوان متعددی با ذوق و متکرر صفحه دوستان همیشه در تلاش است که صفحه دوستان مجله را، به ذوق دوستان مجله بیارایند. مطالب صفحات را طوری انتخاب نماید که آبیاری ذوق خوانندگان خود را بکند. اکثر خوانندگان این صفحه، کسانی اند که خود دست به قلم دارند و چیزی می نگارند، شعر میگویند و داستان می نویسند. و به این صفحه میفرستند تا این صفحه را، با مطالب خوب خود، آذین ببندند و آرایش بدهند.

گاهی مطالبی از همکاران صفحه دوستان به مجله میرسد که بر سر و قلم متصدی صفحه را از رنگ می اندازد و صورتش سروسامانی نمیگیرد ولی نویسنده آن مطلب به قهر میرسد که مطلب را دستکاری کرده اید و فقط نامش از من است و دیگر همه از شما... ما را به باد انتقاد میگیرند که مطالب رعرض کرده اید. اگر بگویید آنچه فرستاده اید نه داستان است و نه مقاله و نه قابل چاپ چنان دشمنانه نظرش سر تا پای آدم میگیرد که گویی دوپل چشم با طرف انجام می دهد و یکی از دوتن در لباس ملامتی نادانی می افتد.

بهر صورت، این صفحه، جوانان تازه کار ما را فرصت و امکان بیشتر میدهد که خود را در عرصه پهنای ادب و قلم بیازمایند و آنگاه چیزهای خوبی بنویسند.

در صفحه دوستان مجله، اکثر مطالبی انتخاب و به چاپ میرسد که نمونه بی از تلاش ها و کوشش های فکری جوانان با ذوق و صاحب نظر ما باشد. در این صفحه مطالبی هم چون قصه و داستان، شعر و نثر، و دیگر مسایل اجتماعی به نشر میرسد که قلمزنان آن، هنوز در خط مقدم نوشتن اند. مایبوسته کوشش کرده ایم که این صفحه را از رنگ کم رنگ یکدراخت آن دور بسازیم ولی این آرزو و خواست بستگی زیاد با کار نویسندگان جوان آن دارد که در این زمینه با ما همکاری اند. دنباله این اظهار نظر را، در مورد صفحه دوستان در شماره آینده بخوانید و فعلا به خواندن پاسخ نامه های همکاران عزیز مجله

بپردازید.

دوست مهربان محمد صابر ثبات متعلم صنف دهم لیسه حبیبیه!

ما هم سلام میگوییم و خوشوقتیم که باز هم از شما چیزی میخوانیم. اگر دوستانه به شما توصیه کرده بودیم که شعر آبدار و پخته بزرگان شعر و ادب را بخوانید، منظور ما جز پرورش و آبیاری فکری شما چیز دیگری نبود و اگر حال میگردید «تابه کی شعر بخوانم؟ آیا شعر من به شعر نمی ماند» اگر می ماند حرفی در بین نبود.

دوست عزیز، اگر چاپ نمودن اشعار شما کمکی به قریحه و ذوق شما نماید، تمام اشعار ی را که در طرف چندماه فرستاده اید بجا می سپاریم مشروط بر اینکه در شعر و نحوه نگرش شما تغییری وارد آید و نواقص برشمرده را نداشته باشد. من یقین دارم که اینکار، مشکلی را رفع نمیکند بلکه افزود هم مینماید... راستی از شما چه پنهان، آیا بدون دانستن زبان مادری، میشود شعر گفت؟ هرگاه کلمات به مفهوم درستش فهمیده نشود، میشود الفای معنی کرد؟ شما نگاشته اید «... از من آزرده نباشید اگر باشد تصویر از خود من است باز هم میگویم که تحقیر کنید. باز هم تحوین (؟) کنید به شما و مجله دلخواه خود زیاد تر علاقه میگیرم. ثبات واقعی خود را از دست نمیدهم شعر می نویسم مضمون می نویسم برای شما میفرستم تا در کاغذ دانی بی اندازند (؟) باز هم خوشتر و خوش.

زیبایی ما در سخن ما نیست مگر زیبایی در فکر پیشرو و مترقی ماست. جامعه امروزی افغانستان چنان از جوانان انقلابی خواستار است که در جامعه منحیت یک فداکار تن خود را تبارز بدهند.

شما به من گفته اید که در اداره مجله تشریف بیاورید سخن به جاست مگر برای منی. برای من که چندین سال شعر گفته ام اگر وقت کافی می داشتم می آمد (؟) تا از شما نیز چیزی بیاموزم، من پیوسته موی باری نیسم مگر عشق به آزادی و عشق به خلق ما و ادب ساخت نا شعر بگوریم و مضمون بنویسم. من که نوشته بودم باز می نویسم تا خوب تر بنویسم این بار با دل شکسته و نا امیدانه دیگری نا (؟) بسرای شما ارسال میدارم که تحت عنوان (؟) صلح آغاز میکرد (؟) با هم (؟) نشر نکنید تحقیرانه بگویید که دست از شعر بردارید (؟) مگر یک خسوا هس مخلصانه دارم که جواش (؟) رابنوسید (؟) از خلال نامه های که برای شما درتی (؟) پنج ماه فرستاده ام یک کلمه هم از من به نشر نرسید. از این به بد (؟) باید برسد. امضا...

در نامه دیگر نوشته اید «خلاصه (؟) ...» های گرم و صمیمانه خود را به هر یک از کارکنان مدیریت مجله ژوندون تقدیم میدارم امیدوارم طرف قبول شما یان (؟) قرار گیرد. بعد از دویم ماه به یک نامه من در شماره پانزدهم جواب داده شده از شما متشکرم. در جواب اظهار کرده اید پارچه شعر شما قابل نشر نبودن یک پارچه شعر برای شما فرستاده ام از زمانی که من به مجله دلخواه خود همکاری خود را آغاز کرده ام در حدود دوازده قطعه شعر فرستاده ام. آیا به شما رسیده است یا نه؟ اگر رسیده است جواب بگویید اگر نرسیده است چرا؟ سند راجستری بسته در دست من است شما گفته اید چیزی دیگری نفرستید به نظر شما چه؟ این چیز که در پایان گفتار نوشته ام آیا به نشر می رسد یا نه؟ نمیدانم چه قدر شعر بخوانم تا کی... به این امید که این شعر من به نشر برسد همکاری خود را ادامه میدهم و رنه... قطع میکنید. اختیار دارید، صلاح کار را خود میدانید.

دوست مهربان و عزیز... به پاس احترام شما، ثلث صفحه جواب نامه هارا، به گفته های شما اختصاص دادیم تا باشد اگر، حقایقی از این نوشته برخیزد و شمارا دقایقانه و هوشمندانه بر حال شعر گویی نان واقف گرداند. وقوف بر این امر، گرمی که به دندان باز خواهد شد، به دست گشایش مییابد و به سخن معروف علاج واقعه قبل از وقوع میشود و جای پشیمانی نمی ماند.

دوست عزیز! از شما هیچگاه آزرده نیستیم و هیچگاه کسی را تحقیر نمی کنیم و با از شما گلایه داریم که به ماتمیت و بهتان بسته اید که خدا ناخواستنه شمارا از زبان ما (لال) تحقیر کرده ایم، مگر بگویید با کدام کلمات و الفاظ شمارا... کرده ایم همیشه گفته ایم شعر شاعران معاصر را بخوانید تا نوشته فکری برگزید؟ اگر ایسن تحقیر است که از این بعد به هیچیک از خوانندگان و همکاران خود نگریم...

ما، شعر خوب همکاران خود را، نه تنها به کاغذ نمی اندازیم بلکه در صفحه گلهای سرخ به چاپ میسپاریم و حق الزحمه قابل ملاحظه بی هم به نامشان حواله میداریم و بدنبالش تقاضا میکنیم که این همکاری را ادامه دهند...

بسیار خوب «زیبایی در فکر پیشرو و مترقی شماست نه در سخن شما» ولی برای ما بگویید که فکر خوب و عالی را چگونه تجلی میدهید که خوب است یا بد؟ و به چه نوع، آن فکر عالی را بدیگران میگویید؟ جز کلمات زبان، دیگر چه به اختیار دارید که ما هم استفاده بریم و از زیبایی کلام بهره ببریم «جامعه امروزی افغانستان چنان از جوانان انقلابی خواستار است چه را خواستار است» که در جامعه منحیت یک فداکار تن خود را تبارز بدهند «چرا تن خود را تبارز دهند؟ تن تبارز دادن یعنی چه؟»

بله، برای شما، که بسیار شعر گفته اید، نه. تشریف بیاورید، ممنون. دوست عزیز، هر نامه بی که از شما رسیده است متقابلا جوابش ارایه شده است و هیچ دلیلی ندارد که بی جواب بماند.. «رجوع کنید به شماره های گذشته.» دوست مهربان این چند سطر سفید برای شما گذاشته ایم که شعر خود را خود بنویسید

و حظ برید و ما را معذور دارید که از چاپش انصراف ورزیدیم.

همکار مهربان محمد ظاهر یسو یسان

سیدی از سماجی بلخ هزار شریف! چند رباعی توام به امید چاپ و پیروز بد خلقهای سراسر جهان، از شما دوست عزیز دریافتیم. به جواب باید بگوییم. اگر این رباعی ها چاپ نکرده، پیروزی خلقهای جهان را نمیخواهید؟! فقط اگر چاپ کرده بخوانید؟ خدا کند اینطور نباشد! گرچه رباعی ها از دید شاعرانه و بختگی و فرمش کلام عاریست، اما به پاس خلقها، کاری میکنیم که چاپ گردد. اگر اینطور توانستیم با همکاری های خوب خویش جبران آنرا خود بکنیم.

موفق باشید. دوست مهربان یحیی از خیرخاله مینه! نامه پر لطف و محبتت بما رسید و خرسندیم که اگر این همکاری توام یابد. عجالسا پارچه شعر نشر گرفته تا آنرا که به اسم «سالها» فرستاده بودید، زیر نظر داریم و چاپش در صفحه مجله را دربر میگیرد. فعلا مقدور نیست.

دوست ارجمند... از روز های خسر شی همکاران مجله یکی روز هایت که همکاران جدیدی با مجله خود همکاری کنند و مطالب نغز و دلچسپ برای مجله خود بفرستند. تنها آرزوی ما اینست که بر شماره خوانندگان مجله افزایش بعمل آید و مطالب مجله را عمده بی بیشتری بخوانند و آنگاه نظر بدهند، انتقاد کنند و رهنمایی نمایند. به این امید و آرزو همکاری شمارا خواستاریم و تقاضا داریم با ارسال مطالب بهتر و خوبتر ما را مدد نمایند تا مجله پر محتوی تر و خواندنی تر به خوانندگان خویش عرضه داریم. خدا حافظ

مدیر مسئول: شیر محمد کاوه
 معاون: محمد زمان نیکرای
 آمر چاپ: علی محمد عثمان زاده
 تلفون دفتر: ۲۶۸۴۹

مطبعه دو لتی

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**